

ЛУИ ЖАКОЛИО ЗАГУБЕНИ В ОКЕАНА

Превод от френски: [Неизвестен], 1992

chitanka.info

ПЪРВА ЧАСТ
КРАЛЯТ НА СМЪРТТА

ГЛАВА I

Слънцето клонеше към далечния хоризонт сред изпаренията на Тихия океан. По небето се носеха гъсти, черни облаци, гонени от вятъра, готови всеки миг да се превърнат в буря.

Дълбоката нощ, непрогледна като при всяко безлуние, все повече покриваше безкрайната водна шир, която опасваше бреговете на Нова Каледония. Междувременно първокласният брониран крайцер „Зорки“ напусна рейда. Всичките му светлини бяха включени, а електрическите прожектори се отразяваха като далечни звезди в мастиленочерната водна повърхност. Дежурният, стъпи а на носа, машинално напомняше през минута-две на моряците да гледат внимателно наоколо. Неговият вик като безкрайно ехо достигаше бреговете на остров Ну, където се намираше затворът на заточениците.

Океанът започваше да се вълнува и крайцерът се движеше с пълна пара, готов да се срещне лице в лице с тайфуна в открито море.

Светлината от прожекторите заливаше всички брегови гънки на острова — заливчета и крайбрежни кокосови горички, сякаш търсеше някого или дебнеше да открие дълго готвено бягство на заточеници.

Точно преди една година на острова бяха докарани четирима китайци, които веднага привлякоха общото внимание със своето странно и загадъчно държане. За това време около тях се създаде цяла серия легенди, всяка една от които беше далеч от истината.

Трябва да признаем обаче, че случаят действително беше от най-необикновените. Никой в Нова Каледония — пито директорът на затвора, нито администрацията, нито даже прокурорът — знаеше истинските причини за затварянето на тези загадъчни хора тук. Един прекрасен ден заедно с други заточеници просто ги доведоха и ги оставиха на острова. При това чиновникът, който ги прие, остана много учуден, когато не намери в списъка никакви сведения относно причините и срока на тяхното задържане. Бяха отбелязани само имената им: Фо, Сиен, Лиу и Чан, както и някои пояснителни бележки след тях.

„Тези затворници трябва да бъдат предмет на най-строго наблюдение. Ако пожелаят да съобщят нещо, ще бъдат разпитвани единствено от генералния прокурор в Нумея според дадените му за това секретни указания.

Задържаните изцяло се предават на гореспоменатото длъжностно лице, чиито разпоредби трябва да се спазват стриктно и който единствен има пълномощията да ги освободи, при което носи лична отговорност за действията си.

По височайше нареждане същите имат право да носят своите национални костюми и ще им се дава всичко необходимо до изпращането им в тяхната родина.

От особена важност е затворниците да не контактуват помежду си.“

Тези бележки, направени от името на две министерства — на правосъдието и на морината^[1], — противоречаха на всички традиции и обичаи, установени в храма на новокаледонската бюрокрация, така че всички рицари на ръкавелите от канцелариите, подвизаващи се в изправителния затвор, в общ глас заявиха, че никога не са били толкова пренебрегнати и обидени от бюрото. В течение на осем дни между съдебната палата, административното бюро и канцеларията на губернатора непрестанно се разменяха писма, бележки и пояснения, които не доведоха до нищо определено освен претрупване на кореспонденцията. Накратко, конфликтът заплашваше да придобие епични размери, докато последният получен пакет, пристигнал по пощата, изведнъж сложи край на спора. Той съдържаха заповед от „горе“, по силата на която губернаторът трябваше да предостави четиримата китайци под пълното разпореждане на генералния прокурор.

Трябваше да се подчинят, но любопитството на всички чиновници в колонията стигна до своя краен предел и всеки от тях според възможностите на фантазията си съчини най-безсмислени всевъзможни истории, скоро завладели целия остров.

Началникът на съдебната палата, който беше и генерален прокурор, получи обемистия пакет поверителни книга, с които му се

даваха най-подробни указания по това дело, но той беше съвършено потаен и когато някой се опиташе да научи нещо, отговаряше, че е длъжен да пази пълно мълчание... Дори самият губернатор не бе пощастлив в своите опити да проникне в същината на делото за четиримата китайци, в резултат на което отношенията между двамата висши сановници охладняха дотолкова, че те престанаха да се виждат освен при задължителните официални случаи.

Тридесет хиляди франка върху пръста на един затворник беше доста голям лукс, а позволение да носи такава ценност — изключителна рядкост, което решително изключваше всякаква мисъл за тежко престъпление...

По-правдиво звучеше предположението, че четиримата китайци са били замесени в дворцовия преврат, извършен неотдавна в Гуюе, столицата на Анам, и насочен повече срещу френския президент, отколкото против краля, макар че вторият беше принуден да избяга заедно със своя министър Тюе. Поддръжниците на тази версия допълваха, че затворниците били настанени в четири къщички на остров Ну, където се ползвали от привидна свобода, като всеки от тях имал за другар по един от военните заточеници, и то такъв, чието престъпление не опетняваше честта му...

Впрочем това беше главното доказателство, че тези хора не бяха обикновени престъпници. Ако имаше престъпление, какво би дало право на главния прокурор дори да ги освободи... Наистина това право му беше дадено по силата на някакви изключителни условия и тук именно се криеше загадката, но осъдените за обичайни престъпления никога не биха се ползвали от подобни облаги...

И едно друго обстоятелство възбуждаше интереса около това тайнствено дело. С право или не, упорито се говореше как генералният прокурор предупредил губернатора, че китайците трябва да се следят особено строго, защото те още с идването си заявили открито, че няма да мине и година и те ще избягат от острова. Но държането им с нищо не потвърждаваше подобни изявления. Те не можаха да бъдат обвинени, че нарушават предписаните им права, и от тяхна страна нямаше и най-малък опит да измамат бдителността на надзирателя, на когото бяха подчинени.

През същата тази вечер, когато крайцерът „Зорки“ обикаляше бреговете на остров Ну, се навършваше една година от задържането на

тайнствените заточеници. Хората, чието любопитство се беше изострило до крайност, вече се питаха по какъв ли начин китайците щяха да изпълнят своята закана, ако изобщо я помнеха. Цяла Нумея не спа през тази нощ и всеки се ослушваше да чуе топовния гръм, известяващ бягството.

Администрацията беше на крак. От петнадесет дни крайцерът обикаляше острова и всяка нощ осветяваше крайбрежието със своите прожектори — стените на затвора, самите килии на затворниците и многобройните заливчета, изрязали бреговете на острова. Беше поставена денонощна охрана на всички места, откъдето можеше да се приближи някакъв подозрителен кораб, който евентуално можеше да отведе китайците. Въобще редица мерки правеха бягството абсолютно невъзможно. В Нумея обаче се появиха облози за и против бягството. Често пъти тук и най-незначителното събитие придобиваше необикновена важност. При монотонния, скучен живот в колонията, където писмата се получаваха три месеца след тяхното подаване, беше обясним интересът, който проявяваха местните жители към тази ситуация, нетърпеливо очаквайки нейната развързка.

В тази паметна вечер у генералния прокурор имаше прием Това означаваше, че всички лица в колонията, които имаха достъп до неговия дом, можеха без специална покана да отидат там, за да побърбят на различни теми или да поиграят на карти. Младите дами и господа постепенно изпълниха големия салон, където, увлечени от музиката, винаги минаваха през няколко танца валс или полка Прекрасни са вечерите, устройвани в тези колонии, където всеки можеше непринудено и без стеснение да се развлича по свой вкус.

Тази вечер обаче никой не седна при игралните маси, нито зад пианото, защото всички бяха под влиянието на слуха за мистериозното бягство, възбудило интереса на целия град.

Домакинът, плътно заобиколен от дами, много тактично отблъскваше техните нескромни въпроси, макар да правеше това с присъщата за него вежливост. На всички той отговаряше с изящна словесност, свойствена за политиците и дипломатите, когато окръжаващото ги дамско общество енергично се опитваше да получи сведения от служебен характер.

Друга твърде оживена група беше заобиколила командира на крайцера „Зорки“, капитан Мае дьо ла Шене, който през тази вечер

беше отстъпил командването на своя заместник, лейтенант Панарван. Старият морски вълк с охота разговаряше за всичко и с всеки, който го слушаше, и беше готов да се хване на бас с всички, че бягството на тайнствените китайци е невъзможно.

— Ще се уверите, госпожи — важничеше той, — че докато „Зорки“ се намира във водите на остров Ну, дори самият дявол не може да измами бдителността на Панарван.

Това беше единствената словесна игра, която той успя да създаде през целия си жизнен път. Тя произлизаше от близостта в звученето на френското *païs* (но) и фамилното име на командира *Mahe* (Мае), което, изговорено протяжно, звучеше като първото. Капитанът беше много горд със своето изобретение и винаги го пускаше в ход, когато му се представеше удобен случай. Особено обичаше да се хвали с него пред старши лекаря на кораба — най-отчаяния любител на каламбури в целия флот.

— Е, Морис — язвително отбелязваше той, — признайте си, че вие измислихте тази шега?

— Не, капитане, не съм аз — отговаряше обикновено непоправимият почитател на каламбура, — но...

Храбрият моряк винаги оставаше много доволен и казваше, потривайки ръце:

— Тези остроумия са много за един човек, докторе, твърде много! И затова няма да отидете надалече, запомнете!

Срещнали се отново в дома на генералния Прокурор, двамата за стотен път разменяха помежду си споите каламбури, при което докторът, увлечен от силата на парадокса, започна да оспорва мнението на своя началник относно китайците, макар и да беше убеден вътрешно, че никой не можеше да заблуди именития морски офицер. Ненапразно винаги когато старият командир поверяваше кораба на своя заместник, повтаряше:

— Внимавайте, Панарван! Повече трябва да внимавате, дявол да го вземе! Струва си да се управлява „Зорки“, нали!

В разгара на бала въпреки лошото време цяла група младежи потегли към изправителния затвор, но скоро всички се върнаха обратно, убедени, че тази нощ океанът няма да допусне нито напускане, нито идване на острова. Всичко се нареждаше в полза на тези, които поддържаха, че бягството е невъзможно, и те започнаха да

се присмиват на своите противници. Последните, макар и неуверено, настояваха да се изчака до обяд на следващия ден, когато се навършваше една пълна година от идването на китайците в колонията.

Какво всъщност знаеше светското общество в? Нумея за това толкова шумно дело и как се държаха четиримата затворници след пристигането си на острова?

Генералният, прокурор, Прево Лемер, беше образован и рядко ерудиран човек Той беше прекарал пет години от живота си в Сайгон, където изучи много добре китайски — основа на всички езици в Далечния изток. Благодарение на усърдната си работа и езиковедските си способности той говореше китайски с лекота и беше убеден, че именно поради това обстоятелство му повериха надзора над китайците, още повече че в инструкциите беше отбелязано изрично в никакъв случай да не прибегва до услугите на преводач, а да общува лично със затворниците.

Освен добра външност той имаше и виден произход. Беше шурей на командира на крайцера и племенник на директора на една парижка банка, „Прево Лемер & Со“, със стотици милиони капитал. Лемер бе желан за колониалната бюрокрация и скоро си оформи добра кариера. Щом се запозна с поверителните указания, които му изпратиха, прокурорът веднага се разпореди да му доведат китайците.

Още при първите думи, които отпрати към тях на пекински диалект, защото от предварителните сведения и по лицата им той позна хората от столицата, китайците вдигнаха глави с нескривано вълнение. За пръв път след толкова месеци те чуваха родния си език, и то от устата на чужденец, но веднага побързаха да потиснат чувствата си. Това беше всичко, което генералният прокурор можа да отбележи за срещата си с тях. Оттогава досега те пазеха упорито мълчание. Каквото и да им говореше, никога по нищо не можа да долови, че го разбират. Така свършваха всичките им срещи... Синовете на Небесната империя влизаха в кабинета му, поздравяваха го според източния етикет, изслушваха зададените им въпроси с неизменната наивна усмивка и дълбоко мълчание, след което се-сбогуваха по същия източен обичай.

Само едно нещо успя да забележи прокурорът, познавайки отлично азиатските обичаи. Нещо, което друг на негово място навярно би пропуснал. Всеки път, когато китайците идваха при него, влизаха,

без да събувах сандалите си отвън, а ги оставяха при вратата на кабинета. Според техните разбирания това означаваше, че влизат при по-млад от тях.

Прокурорът се преструваше, че не забелязва това, но несъмнено имаше причини да щади самолюбието на източните хора, надявайки се, че по този начин по-бързо ще успее с деликатната мисия, която му беше възложена. Неговата деликатност в това отношение може би беше прекалена. Тези хора се прекланяха само пред грубата физическа сила и известна строгост би била по-уместна, но за всичко това той имаше точни указания в поверителните инструкции, които не можеше да пренебрегне.

Всяка своя среща с тях той завършваше със следните думи, изречени първо на китайски, а след това на френски:

— Вие не искате да ме разберете и не ми отговаряте, но ви предупреждавам, че комедията, която разигравате, е безполезна. Разбирам вашия език така, както и своя, и никога при обиколките ми из покрайнините на Пекин не съм имал нужда от преводач. Освен това от предварителните сведения, които получих, знам, че единият от вас, Фо, говори френски и че вие сте пристигнали в Европа без преводач, което веднага е станало известно на парижката полиция, след като сте се движили из града без обичайния за такива случаи гид. Знае се също така, че сте имали свои доверени хора, които са се намирили недалеч от вас в деня, когато сте били арестувани при опита ви да изпълните задачата, с която сте отишли във Франция. С една дума, вие много добре знаете какво се иска от вас и няма да бъдете освободени, докато не дадете пълни и обстойни показания, дори и да се наложи да стоите тук до края на живота си.

Четиримата акуратно изслушваха тази повтаряща се словесна тирада, но единственият им отговор винаги беше неизменната им наивна усмивка.

---

[1] „М-во на мореплаването“ — занимаваща се с морските въпроси — Б. р. ↑

ГЛАВА II

Тези, които познаваха пуританската строгост на генералния прокурор, биха останали учудени, ако случаят ги доведеше при него, когато разпитваше китайците. Тогава той губеше великото си търпение и светска мекост, които синовете на Небесната империя изчерпваха до крайност.

Това, че влизаха в неговия кабинет със сандали, представляваше такова неуважение, както примерно в Европа подчиненият да влезе при своя началник, без да свали шапка. Но това не беше единствената проява на пренебрежение, което демонстрираха те към началника на съдебната палата.

Кодексът на китайската вежливост е твърде обширен и изпълнен с дребнави забележки и постулати за различни случаи от живота и обвързва със своите изисквания всички етажи на китайската йерархия, като се започне от императора и се стигне до последния работник. Четиримата затворници освен небрежното си отношение към генералния прокурор, който ревностно се опитваше да ги застави да говорят, всячески се стремяха да му изтъкнат, че той за тях не е нещо повече от един комисионер от доковете при Кантон. Но прокурорът си даваше вид, че не забелязва всичко това...

Накрая обаче той не издържа и реши да изостави привичната си съдържаност. Когато видя върху пръстена на Фо някакъв надпис, изписан със стари китайски йероглифи, поиска да го вземе, за да го разчете, но китаецът решително се възпротиви. Може би се страхуваше за своята скъпоценност или просто не искаше да задоволи любопитството на прокурора. Тогава последният повика войниците от конвоя и им заповяда да отнемат насила пръстена. После се залови да разчете надписа, който съдържаше само една дума — „куан“.

Щом чуха тази дума от устата на генералния прокурор, който я произнесе високо, китайците трепнаха и си размениха загадъчни и странни погледи, но веднага след това лицата им приеха предишното си флегматично, равнодушно изражение. Все пак настойчивостта на прокурора, пред която този път отстъпиха, направи на четиримата

затворници дълбоко впечатление и след това явяване те си отидоха без обичайната усмивка и оскърбителни поклони.

А генералният прокурор продължи да си мисли за фатализма на тези източни хора, който ги правеше равнодушни към живота. Той допускаше, че те можеха да прибегнат и до други средства, каквито се употребяват в тяхната родина, но с дадените му инструкции не можеше да узнае нищо от тях. Смяташе обаче, че и там, откъдето идваха тези инструкции, не биха се отказали от по-енергични мерки, когато се убедят, че по нормален път не можеше да се постигне никакъв резултат. За съжаление той нямаше право да излиза извън наложените му рамки, за да постъпи според нуждите на момента.

От тази ден нататък генералният прокурор много рядко викаше китайците при себе си, като си даваше вид, че изпълнява само една предписана формалност и че това загадъчно дело не представлява повече интерес за него.

Така минаха дни и месеци, без Да донесат нищо ново. Четиримата живееха усамотено в затвора на остров Ну под надзора на други четирима заточеници, изпълняващи задължението да не позволяват общуване помежду им.

Тези затворници бяха изпратени тук не за обикновено престъпления като кражба или убийство, а за провинения към военната дисциплина. Единият от тях беше осъден на три години за „оскърбление, с действие“ на армейски капитан, когото всеки път, когато си спомняше причината за своето заточение, наричаше „куче“. Името на този затворник бе Порник дьо Доарне. Той съжителстваше с Фо, собственика на пръстена с надпис, който най-вероятно беше шеф на тайнствената банда. Вторият и третият от провинените военни, живеещи съответно с Лиу и Сиен, изгърпяваха по-тежки присъди — за побой над четирима полицаи, които се бяха опитали да ги задържат при уличен скандал. Тогава те може би нямаше да надделеят над пазителите на реда, ако случайно не беше им се притекъл на помощ някой си Лангле, наричан още Парижанина и Доброто сърце. Ако съществуваше професорска титла по бокс и участие във всякакви скандали, той не би я отстъпил на никой в своя полк. Той случайно минавал край мястото на боя и веднага се намесил активно, за да защити „честта на флота“, както сам се изразяваше. С общи усилия тримата успели за кратко време да натупат полицаите така, че когато

им дошло подкрепление, лицата им приличали на смачкани ябълки, а мундирите — на купчина парцали. При това тримата войници на честта обругали публично началника на стражата, обсипвайки го с куп подигравателни и обидни изрази, за което получиха пет години заточение и каторжна работа.

И четиримата другари по неволя на китайските затворници представляваха редки типове хора, способни на всичко, извънредно находчиви, ловки-и безстрашни. Такива индивиди можеше, да създаде само дългата и тежка служба във френския флот. Трябваше да се признае, че този път генералният прокурор беше направил сериозна грешка със своя избор.

Както се и очакваше, китайците бързо се сближиха със своите съквартиранти, които се държаха с тях като с равни, и те им бяха благодарни затова. Известно време след пристигането им на остров Ну четиримата французи получиха двадесет и четири хиляди пиастри от един колониален банкер, които можеха да употребят за лични нужди. Генералният прокурор веднага определи техния седмичен бюджет със строго уточнени разходи, защото се страхуваше, че с част от парите можеха да подкупят началниците на караула.

Затворниците сами купуваха провизиите за своите жълтокожи другари и при избора си винаги се спираха на деликатесни вина, скъпи меса, разнообразен дивеч, първокачествен ориз, луксозни цигари и кафе. Това бяха техните обичайни продукти, каквито не можеше да си позволи дори свободен човек от колонията с приличен годишен доход: Порник често казваше, че и ако занапред бъде така, той за нищо на света не би се съгласил да се раздели с Фошка, както гальовно наричаше собственика на пръстена със загадъчния надпис.

Останалите му другари също споделяха мнението на бележития гражданин на Доарне и като виждаха, че той има кокошки, които носят златни яйца, старяха се да бъдат благоразумни и грижливи със своите.

Единствената им грижа беше да не предизвикат с нещо недоволството на късогледите синове на Небесната империя, които в такъв случай лесно биха поискали нови съжители.

Добрите обноски между затворниците правеха впечатление, но никой не можеше да каже със сигурност съществува ли сред тях открита размяна на мисли. Надзирателите на затвора, въпреки завистта си към сития живот на французите, не можеха да открият нищо

противозаконно в съжителството им с китайците: слаб надзор, опит за бягство от затвора или някакво съмнително общуване помежду им. Всичко вървеше гладка и спокойно и прекаленото усърдие на надзирателите не донесе никакви съществени резултати нито на тях, нито на началниците Само опитният наблюдател можеше да забележи, че във всяка една от килиите на жълтите затворници след вечеря се водеха тихи разговори, които траеха до среднощ. Явно китайците и осъдените моряци бяха намерили някакъв начин да разговарят помежду си и беше интересно да се разбере на какъв език ставаше това — френска или китайски.

Моряците доста бяха напреднали в усвояването на езика на своите съкилийници и генералният прокурор би останал много доволен от това откритие, защото и те, подобно на жълтите си другари, отговаряха на въпросите му по един и същи начин.

— Ние не знаем китайски, господин прокурор, и дори тези хора да подготвяла нещо, няма как да го научим.

Порник дьо Доарне пък добавяше:

— Те са толкова невежи, господин прокурор, че не разбират нито дума бретонски.

Порник беше бретонец и се опитваше да играе ролята на наивен простак, който смята, че целият свят е длъжен да знае бретонски.

След него обаче идваше Данео Мериус, който разиграваше комедията на предния, но във връзка със своята родина — Прованс.

— Честна дума, господин прокурор, те не знаят нито думица провански. Просто говеда!

Относно държането на китайците те единодушно твърдяха, че по скромни и покорни хора не биха могли дори да си представят.

— Моят Фо — казваше Порник — по цял ден четете китайските си книги и само понякога успявам с голям труд да го извлека на разходка около килиите ни.

— А пък моят китаец, господин прокурор, или спи, или прави кутийки от меко дърво и също така не е любител на разходките — добавяше провансалецът.

ГЛАВА III

В това положение делото направи осем месеца, без генералният прокурор да успее да научи нещо ново. Накрая той писа до Париж, че няма ни-каква надежда да изпълни успешно възложената му задача, още повече че дадените му инструкции го лишават от свобода на действие, и затова моли да бъде освободен от всякакви грижи по това дело, което да бъде предадено на друг.

Вместо отговор Прево Лемер получи заповед да продължи неотклонно разследването по делото с добавка, че правителството му позволява да действа по свое разбиране, като разчита напълно на неговата прозорливост, опит и познаване на местните условия на живот.

С една дума, той получаваше картбланш и при успех го чакаше голяма награда.

При това положение генералният прокурор реши да даде ход на своя проект, който обмисляше отдавна. Рискът беше голям, но той беше убеден, че само с по особени средства ще може да постигне някакъв резултат.

За да изпълня плана си, прокурорът имаше нужда от човек, на когото да може да се довери напълно и който да бъде готов да пожертва и живота си, без да отстъпва пред нищо. Намирането му не беше лесно. Любов към приключения, решителен характер, смелост до самозабрава — всичките тези качества се срещаха често у хората, особено между моряците. Но в случая това не беше достатъчно. Изискваше се и висока степен на интелигентност, безупречни маниери и способност при всякакви ситуации да се оставя добро впечатление.

Къде да се намери такъв човек — ето цялата трудност на задачата!

Той не можеше да се открие сред офицерите и градските чиновници, тъй като никой от тях не би се решил открито да търси приключения. Трябваше да се изчака благоприятен случай, който да донесе търсения помощник и главен изпълнител на проекта. Но както е известно, случаят никога не идва на помощ на пасивно изчакващите

и затова Прево Лемер се обърна с молба до Париж да му изпратят рядката птица, която той напразно беше търсил в Нумея.

И наистина там, между тайните полицейски агенти, не можеше да няма подобни хора — скромни, сдържани, способни неотклонно да следват целта, посочена им от ръководството.

В първата фаза на своите търсения генералният прокурор си спомни за един заточеник, когото познаваше от писмото на своя дядо, парижкия банкер. Този млад човек се казваше Едмон Бартес и беше служил в банкерската къща на Жюл Прево Лемер. Неговите способности преди време бяха привлекли веднага вниманието на висшето началство. На двадесет и седем години той беше станал главен касиер в това голямо кредитно учреждение, с тридесет хиляди франка заплата и бляскаво изпълняваше задълженията си, което доставяше истинско удоволствие на банкера. Тази идилия продължи, докато едно прекрасно утро в касата се откри голям дефицит — ценни книжа за един милион франка. Младият касиер пръв забеляза липсата. Жюл Прево Лемер дотолкова беше сигурен в неговата честност, че не беше склонен да го подозира, и решително заяви, че би било глупаво да се обискира квартирата му. Но полицията по принцип е недоверчива. Там често бяха виждали неочаквано и на пръв поглед необяснимо да се сгромолясват много изпитани честности и затова никого не кредитираха с доверие.

Като не намери никаква насочваща, следа, началникът на полицията реши да обискира квартирата на бащата на касиера — един стар генерал в оставка, чиято служба беше преизпълнена с мъжествени подвизи. И какво се оказа — половината от изчезналите пари, петстотин хиляди франка, беше намерена под една дъска на паркета в малкия салон до стаята на Едмон! Когато го известиха за откритието, младият човек беше готов да се изсмее, но бързо се опомни и енергично запротестира против отправеното му обвинение в кражба:

— Аз съм син на своя баща. Бартес не са крадци и никога не са били!

Горд и спокоен, той се отказа от услугите на адвокатите, защото от тях имали нужда само престъпници. В съда се държа достойно, без да крие презрението си към своите обвинители и особено към Жюл Прево Лемер, който съвсем изгуби доверието си в него. Осъдиха го на десет години каторга.

Присъдата не промени неговата решителност. На един приятел на баща му, който му бе донесъл револвер в затвора, той заяви твърдо:

— Ако бях виновен, нямаше да дочакам присъдата на съда, но сега искам да живея, за да възстановя честта на моя баща и да отмъстя за себе си.

Такъв беше човекът, върху когото спря вниманието си генералният прокурор, още повече че дядо му го молеше въпреки всичко станало да облекчи положението на младежа от уважение към предишното му безукорно държане.

Едмон Бартес решително заяви, че не желае с нищо да се задължава пред господин Лемер, а когато прокурорът открито му заяви, че е възможно да облекчи участието му на затворник, той възрази:

— Не искам никакви снизходителност, милостиви господине. Ако правосъдието е неспособно да различава невинните от виновните, аз сам ще потърся справедливост и тежко на ония, които скалпиха това дело. Ще ги преследвам цял живот и няма да оставя на мира нито тяхната чест, нито тяхното богатство, нито дори децата им!

След тази среща генералният прокурор не се почувства по-близък с Едмон Бартес.

По това време върлуваше черната шарка, която, макар и в лека форма, обхвана и затворниците. Пръв заболя старецът Фо, навярно китаец от по-висше съсловие спрямо останалите трима негови съотечественици, защото проявиха към него особена почит, която, разбира се, остана незабелязана от страни. Веднага изпратиха Фо в болницата, където му прислужваха само туземци, защото служителите европейци не достигаха. Едмон Бартес пожела да наглежда болните и взе под своите грижи стария китаец, който беше почти изоставен от туземците. Бившият главен касиер с такава преданост се отдаде на работата си, че рискуваше сам да се зарази и да заболее.

Суеверен, както всички източни хора, болният Фо не можеше да понася самотата. Когато беше сам, той се смяташе за мъртъв, плачеше и охкаше като дете. Тук Бартес прояви особена състрадателност. Отстъпваше пред всичките капризи на болния и нито за миг не се отдели от него. Най-много от всичко Фо се измъчваше от жаждата. Вместо обикновена вода младият човек му приготвяше различни освежаващи напитки от лимони, портокали и сок от захарна тръстика, който доставяха особено удоволствие на китаеца.

Благодарение на грижите на младежа Фо скоро започна да оздравява и когато се оправи съвсем, се върна в килията си.

Старецът дължеше спасението си на Бартес и му демонстрира фанатична преданост която беше способна на всякакви жертви. Твърдо убеден, че вече е бил посочен от пръста на смъртта, сега той като истински китаец вярваше, че младият французин не би успял да го изтрие от списъка на мъртвите, без да пожертва част от своето лично съществуване, за което самите духове, следващи човешкия живот, са били напълно съгласни. Поради това той ясно съзнаваше, че всеки преживян ден на земята принадлежи не на него, а на неговия спасител.

Това приковаваше с невидими, на несломими вериги цялото му същество към Едмон Бартес. За него Фо изостави ролята си на глухоням малко след оздравяването си, но предварително поиска той да му се закълне, че ще държи всичко, което му бъде съобщено, в строга тайна и че никой няма да разбере за способностите на Фо да говори френски и английски толкова свободно, както и родния си език.

Бяха започнали още в болницата да си разменят някои мисли и си устройваха цели беседи, без да бъдат обезпокоявани или подозирани от някого. Бартес разказа на Фо историята и причините на своето заточение, както и всичките си бъдещи проекти. Възнамеряваше да посвети целия си живот на единствената цел — отмъщение и възстановяване на честта си. Щеше да употреби цялата си енергия, за да избяга от затвора и да отиде в Австралия или Калифорния, където ще работи в златните рудници и ще спести пари, които му бяха необходими за изпълнението на плана.

Преди време младежът Бартес мечтаеше за моряшки живот и на осемнадесет години завърши морското училище втори по успех. По настояване на болната си майка, която наскоро след това умря, той беше принуден да се откаже от намеренията си и постъпи на служба при Жюл Прево Лемер, където бързо си създаде блясково положение. То беше разрушено съвсем неочаквано с нещастния случай, за който стана дума. Сега разчиташе на доброто си образование, за да открие нови залежи от благородния метал в Австралия или Калифорния или пък да се залови със стари находища, но разработвани с първобитни средства, в които да внесе някои усъвършенствания.

— Нужно ми е злато — настойчиво повтаряше той всеки път, когато разговаряха с китаеца, — много злато! Без този жълт господар

нищо не може да се направи във Франция.

— Както и в целия свят — добавяше старецът.

Сетне, натривайки самодоволно ръце, Фо завършваше дълбокомислено:

— Така, така! Трябва злато, много злато, наля!

Тези разговори бяха прекратени, когато Фо се върна в килията си. Храбрият Порник Доарне посрещна своя съжител с най-голяма радост. Благодарение на този юначен моряк обаче Бартес, който се ползваше с относителна свобода в болницата, се сдоби с възможността да посещава от време на време в късните часове на нощта своя нов приятел, към когото незабелязано се беше привързал.

Една сутрин, когато Едмон отиваше при директора на затвора със списъка на болните и оздравелите — нещо, което вършеше всеки ден, — той срещна Порник, който се разхождаше безцелно с лула в устата.

Двамата се поздравиха в движение, тъй като това беше забранено. И най-малкото спиране за разговор, забелязано от часовите, водеше след себе си цяла серия от рапорти и обяснения, които веднага достигаха до висшето началство и заплашваха да се превърнат в безкрайна история.

— Добро утро, господин Бартес! — поздрави Порник. Вече на входа, каза така, сякаш говореше за нещо обикновено: — Не лягайте тази нощ, а елате при нас между един и два часа!

После продължи пътя си, подсвирквайки си някаква стара бретонска песен.

Бартес напразно се опитваше да долови смисъла на тази загадка. Разбра само, че поканата идваше от китайския му приятел, и нетърпеливо зачака края на деня.

ГЛАВА IV

Както бе известно, в този ден се навършваше точно една година от идването на китайците и шест месеца, откакто Бартес трябваше да облече затворническите дрехи.

Към обед в колонията се получи пощенски пакет от Франция, от който Бартес научи тъжната вест за кончината на своя баща Старият генерал не можа да преживее безчестието на сина си, макар че беше убеден в неговата невинност. Когато научи за това, Едмон изпадна в мрачно отчаяние и озлоблението му прерасна в ярост. Той се за-кле пред себе си, че в деня на отмъщението ще бъде безпощаден към всички, които с действието или бездействието си му бяха навредили.

Когато нощта настъпи и младият човек се убеди, че бурята ще отслаби бдителността на часовете, той тръгна към килиите на затворниците, като умело се промъкваше между палмите и банановите дървета. Мина безпрепятствено край последните два поста и накрая се намери пред вратата на Фо. Прозорците на килиите не светеха и това много го озадачи. Помисли, че Фо и другарят му вече спят, но изведнъж чу тих глас недалеч от себе си:

— Вие ли сте, господин Бартес?

Едмон потвърди и същият глас добави:

— Бъдете внимателен, около нас сноват „мухи“. Чудно как сте успели да се промъкнете дотук.

Гласът беше на Порник Доарне.

По времето, когато от дома на генералния прокурор бликаше светлината на нощния прием, а крайцерът „Зорки“ старателно претърсваше морето, един красив тримачтов кораб, изникнал незнайно откъде, доближи бреговете на остров Ну. По мачтите му не се виждаха никакви светлици. Порейки смело вълните на разбунтувалия се океан и като избягваше ловко прожекторите на „Зорки“, той се насочи право към брега. Въпреки силния вятър той навлезе в един тесен проход между рифовете и сушата, където беше по-безопасно, отколкото в открито море. Опасността разбеснелите се вълни, да тласнат кораба върху подводните рифове, издигащи се тук-там под водата, и да го

разбият напълно правеше тази маневра необикновено смела. Дори през деня плаването по тези места беше свързано с голям риск, а нощем беше направо невъзможно.

Когато стигнаха средата на тесния проход, кормчията стъпи на самия нос и насочи бордовото копие така, сякаш се канеше да го забие в някой кит. Шестнадесет души, които съставляваха екипажа на „американката“, уловиха дружно оръдието, чу се команда и въпреки огромната вълна, която изникна в последния момент между кораба и брега, копието достигна целта си, като се заби дълбоко в твърдата земя, повличайки след себе си вързаното за него въже. Разнесе се силен гръм. Екипажът продължи невъзмутимо работата си и скоро стигна брега.

Балът у генералния прокурор вече привършваше. Младите чиновници, адютанти и офицери се приготвиха за котилйона, но изведнъж всички замръзнаха по местата си. Сред воя на бурята ясно се чу далечен топовен гърмеж. Оръдието на затвора известяваше за избягали заточеници.

По лицето на прокурора премина странна усмивка, но той веднага доби отново студен и решителен вид, така че никой не можа да разбере-дали бягството на затворниците Съответстваше на плановете му, или ги проваляше.

Скоро телеграфът на остров Ну, свързан директно с кабинета на прокурора, предаде следното съобщение: „Китайците избягаха. Едмон Бартес, Порник и тримата му другари също са изчезнали. Двама войници от караула са намерени вързани и затворени в една от килиите на избягалите. На запад се вижда кораб. «Зорки» е по следите му.“

През тази нощ охраната на затвора беше не по-малко бдителна от друг път, но не откри нищо подозрително. Едва на разсъмване, когато вече щеше да прозвучи утринната тръба, часовите установиха изчезването на китайците и техните другари. Обявиха тревога, претърсиха навсякъде, но от бегълците не бе останала и следа. Не можеше да се узнае нещо повече и от двамата часови, които бяха намерени вързани в килиите. Те казаха, че както си стояли на пост, изведнъж ги оборил сънят. Напразно се опитвали да му се противопоставят. Не си спомнят какво е станало по-късно.

Те не посмяха да споменат, че когато са застъпили на смяна, Порник ги е почерпил с по една голяма чаша хубава ракия, от която

страшно им се доспало... За тази немарливост можеше да бъдат разстреляни, но показанията на доктора ги спасиха. Той откри остатъците от приспивателното по чашите за лимонада.

Още преди изгрева на слънцето на запад ясно се виждаше непознатият кораб, чиито платна-се опъваха до скъсване от силния попътен вятър.

„Зорки“ веднага се спусна след него, но скоро трябваше да се откаже. Загадъчният кораб се движеше много по-леко, въпреки че беше ветроход, при това вече беше взел доста голяма преднина и настигането му ставаше невъзможно. Командирът на „Зорки“ беше отчаян.

Седмица след това събитие в колонията пристигна от Бордо непознат господин с изящни маниери на име Сен Фюрси. Целта на идването му според неговите думи беше да основе обширно земеделско стопанство в околностите на Нумея, във връзка с което се налагаше да закупи някои земи. Имал писма от министъра на морската до губернатора и генералния прокурор, което му осигуряваше навсякъде любезен прием и всички врати се отваряха пред него. Новодошлият говореше навсякъде, че разполагал с голямо богатство, което смята да вложи по тези места, и се надявал да преустрои изцяло селското стопанство в Нова Каледония. Всички охотно му повярваха, още повече че това беше отдавнашно желание на колонистите от митрополията, което щеше да ускори използването на природните богатства в района.

Всички гледаха и се радваха на господин Сен. Фюрси, който пътуваше из вътрешността на страната, запознаваше се с различни хора и ги разпитваше най-обстойно за стопанството и за качеството на почвата. С една дума, като човек, който-имаше желание да се установи за дълго в този край, гой се интересуваше от всичко.

Но всичко това имаше една-единствена цел — да се отвлече вниманието на тукашните хора. Новодошлият капиталист с изящни маниери беше обикновен детектив, изпратен от полицейския префект на Париж в помощ на господин Лемер, за да изпълнява неговите тайни поръчки. Нуждата от такъв човек беше възникнала отдавна. Всяка вечер двамата с прокурора се срещаха тайно и уточняваха пътя, по който трябваше да насочат своята работа.

По-късно, три-четири дни след бягството на китайците, на тези срещи започна да идва и трето лице, което старателно криеше своята самоличност. Това беше познатият ни Лангле, или Парижанина, или Доброто сърце... Той се съгласи да участва в тайнствената афера, която силно интересуваше генералния прокурор, по настояване на мнимия Фюрси, който беше обещал благополучие на заточеника. Последният щеше да получи срещу това не само свободата си, но и цяло имение, пълно с работен добитък коне, различни земеделски машини. Това щеше да му осигури богатство и щастлив живот. Да бъде собственик на земя и да се занимава със земеделие беше отдавнашна мечта на Лангле и емисарят на Прево Лемер без особени усилия убеди Парижанина да им сътрудничи. Погледнато от друг ъгъл, това сътрудничество бе цяло предателство, но щом беше в полза на държавата, постъпката му придобиваше високопатриотичен смисъл. Всъщност Лангле можеше да измени само на тези, които му се доверяваха. Досегашното му положение на затворнически надзирател, при което беше длъжен да донася за всяко зломислие, не се променяше с нищо. Докато живееше с Чан, той се беше докосвал само до добрите обноски на китаец, но не и до неговата истинска душевност, така че от гледна точка на честта Лангле не му дължеше нищо. Но сега, веднъж взел върху себе си известни задължения и отговорности, той трябваше да се подчинява на своите началници.

Всичките тези разсъждения на детектива, умело свързани с въпросите на честта и съвестта, окончателно възтържествуваха над съмненията на Парижанина и напълно го подчиниха на хитрите му господари.

Инструкциите, които Лангле получи от самия генерален прокурор, не бяха много ясни. Те го задължаваха да пази тайна, да не противоречи на началниците си, да следи всичко и винаги да бъде във връзка със Сен Фюрси. На него трябваше да се подчинява безусловно и да съобщава адреса, на който се намира във всеки отделен момент, тъй като нито за миг не трябваше да се отделя от Чан и в случай на бягство щеше да бъде негова пречка. Но преди всичко Лангле трябваше да мълчи като риба пред тримата другари на затворниците китайци.

Тук се налага да отбележим, че Порник и другите двама приятели също бяха обект на обработка от страна на мнимия Фюрси,

който иска Ще да ги привлече за своята мисия, но те енергично отказаха, като му показаха юмруците си, нарекоха го „муха“ и „мръсен шпионин“ Дори се заклеа, че ако не ги остави на мира, те ще се отърват от него по свой начин, и то така, че дълго ще помни какво значи да се безпокоят честни хора.

След този любезен прием Сен Фюрси, или просто Гроляр, както го наричаха в парижката полиция, трябваше да се задоволи само с Ланжле.

Три дена след това китайците избягаха, което зарадва много заложилите за тях. За разлика от техните противници, разбира се. Най-много се ядосваше капитанът на „Зорки“. Освен значителната сума, на която се беше басирал с доктор Морис, той смяташе, че губи и репутацията на крайцера. Сега тя бе получила силен удар, от който едва ли някога щеше да се оправя.

— Не е ваша вината, Панарван — казваше той на своя помощник, — тъй като бяха взети всички предпазни мерки. Кой би допуснал, че в такава буря, и то през нощта, ще се намерят хора, способни да се доберат до острова през рифовете!

Само двама човека от цялата колония не се учудиха особено от станалото, макар и да си придаваха такъв вид.

Стига да пожелаеха, генералният прокурор и Сен Фюрси можеха да разкажат много неща около това бягство. Но както преди, те пазеха обичайното си мълчание.

Като постоя още малко в колонията, Сен Фюрси-Гроляр отпътува за Австралия под предлог, че ще купува оттам необходимите за предприятието му земеделски машини, след което повече не се появи в Нумея. Истинската причина за-заминаването му беше едно писмо от Ланжле.

В Нумея, където дълго разказваха за легендарното бягство на китайците, никой не узна действителните мотиви на това произшествие, нито последиците за лицата, замесени в него Това обаче няма да ни попречи да повдигнем завесата, скриваща всичките перипетии около тази необикновена, единствена по рода си драма.

ГЛАВА V

Всеки знае какво подбуди французите и англичаните да обявят война на Китай през 1860 година и как завърши тя. През октомври на същата година беше подписан мира в Тиен Цин. Тогавашният император Йен Фун не можа да преживее позора на своята столица Пекин, завзета от чернокосите варвари от запад. Умирайки, той предаде императорския престол на своя петгодишен син, Хуан Су, под опеката на регенти — императрицата майка и принц Хуан Су, дядо на младия император по баща.

След решението на върховния съвет на империята, в който участваха всички принцове от императорската фамилия и заместниците в по-главните провинции, регентството незабавно трябваше да оповести възкачването на новия император на престола и да побърза с коронясването. Това беше много необходимо, защото значителната част от монголците, влизащи в състава на армията, макар че войната беше свършила, продължаваха да са под командата на своите началници; които още считаха себе си за потомци на древните китайски мандарини. Те заляха с пълчищата си северозападните провинции и малко се грижеха за подчинение на върховната власт и възстановяване на разрушените устои на държавата. В Пекин даже се опасяваха, че гордите мандарини няма да признаят петгодишния Хуан Су за император. Трябваше бързо да се сложи край на анархията, като се коронюва младият богдыхан, защото само по този начин можеше да се поиска подчинение и вяност от всички поданици на империята.

Ето защо веднага след смъртта на стария император младият му приемник трябваше да облече императорските дрехи и да приеме от ръцете на велможите скиптър на Шун Ци, основател на династията Тянь Цин. Церемонията трябваше да се извърши в голямата зала на императорския дворец, разположен в огромния двор, който беше ограден с тройна стена.

Приемането на този скиптър беше от изключителна важност за новия император. В случай че някой от принцовете успееше да се добере до скиптър и да го заграби преди коронацията, това му

осигуряваше престола и отрязваше пътя-към властта на законния наследник.

Китайските историци твърдят, че този атрибут на върховната власт е бил даден на Цин, пръв господар на Китай, от самия Тан — висше божество, безсмъртно и вечно, което по мнението на известния философ Лао Дзъ е източник и начало на целия реален свят.

Заедно със скиптъра Цин е получил власт над всички земи. Оттук идва и убеждението на китайците, че всички земни господари са само васали, безпрекословно подчинени на Цин. От него свещеният скиптър е бил предаван последователно на всеки от по-късните владетели: Хуан, основател на династията Хан, и неговите наследници; Кублай Хан, внук на Чингиз Хан и основател на династията Юен: Яо, родоначалник на Мин, последни местни господари и накрая Шун Ци, който дал началото на царстващата сега династия Тянь Цин, чиито представители се наричаха „най-чисти“.

Поради изключителната си стойност скиптърът се пазеше грижливо от останалите членове на императорската фамилия, още повече че в Китай наследството на престола не е уредено със закон. Царстващият богдихан може по собствена воля да определи наследник, стига той да е от принцовете в императорския дом. По силата на хилядогодишна традиция само първият владетел и най-старият от императорската фамилия знаят тайното място, където се съхранява свещената вещ. Оттам скиптърът се изнасяше само при особено тържествени случаи, подробно изброени в кодекса за китайските церемонии, най-дребнавите и педантичните, които са измислени на този свят.

Покрай политическата си важност скиптърът притежаваше и голяма ювелирна стойност. Беше направен от дълга златна пръчка с аметистова дръжка, украсена с десет големи елмаза от най-чиста проба. Всеки един от тях струваше по десет хиляди таела, а взети заедно — седем милиона франка, без да се смята златната пръчка.

За да избегне евентуален политически конфликт, императрицата регентка реши да короняса сина си, без да дочака законната седемгодишна възраст на младия престолонаследник. Това срещна силна съпротива в съвета на регентството, който реагира много остро на подобна инициатива. Тогава тя обяви, че по силата на своята власт

разтурва съвета и на негово място сформира „съвет по чуждестранните дела“ с председател принц Хуан, дядо на младия богдыхан.

На първи февруари 1861 година в двореца при принц Хуан се яви старият надзирател на женското отделение и почтително му доложи, че императрица Нан Ли, „небето да съхрани светлината на ясните ѝ очи“, желае да говори с него.

Трябва да се отбележи, че новият акт на императрицата — разтурването на съвета на регентството — наистина нарушаваше сериозно съществуващите от векове обичаи и церемонии, способни да объркат напълно дори китайския господар. По тази причина принц Хуан лесно можеше да отклони срещата си с императрицата, по вместо това веднага тръгна към императорския двор.

Първата жена в империята го прие в Салона на лотоса, наречен така заради басейна с мраморен фонтан, във водата на който плуваха разкошни гълъбови цветове от лотос, дарове на тропическата природа в Източна Азия.

— Принце — започна императрицата, — великият Тан ви е дарил с мъдрост, за да ни бъдете полезен с вашите знания и опит. Повиках ви, за да се посъветвам с вас относно церемонията по връчване на скиптъра на нашия син Хуан Су, когото, както ви е известно, неговият покоен баща, императорът Йен Фун, избра за свой наследник.

— Майко на небесния син — отговори принц Хуан, — огледало на добродетелта, вашето желание е закон, на който всеки е длъжен да се подчини безпрекословно. За съжаление трябва да ви съобщя една неприятна вест. Скиптърът на Цип, който императорът трябва да получи като символ на върховна власт, е откраднат от чернокосите варвари на запад, затова церемонията не може да се извърши веднага. Ако се опитате да направите коронясването, без да бъде връчен скиптърът, ще предизвикате неодобрението на имперските сановници, а това ще бъде и едно неблагоприятно предзнаменование за неговия бъдещ живот!

Тази вест така порази императрицата, че тя мълча няколко минути, без да знае какво да каже, и като събра сили, извика.

— Това е голямо нещастие! Как е могло да стане? Къде се е пазел скиптърът?

— По закон, велика и премъдра господарке, аз съм длъжен да пазя това в тайна, но сега е все едно, защото скиптърът вече не е на своето място. Пазеше се в двореца извън града Оттам са го плякосали варварите, когато завладяха двореца и го изгориха до основи.

— Велико нещастие! — повтори още веднъж императрицата. — Какво трябва да се направи сега? Все пак, принце, вие оставате най-близкият роднина на моя син и за всичко разчитам на вас!

— Доверието на майката на небесния син няма да бъде излъгано! — тържествено заяви принц Хуан. — Днес се срещнах с пратеника на Куан...

При споменаването на това име императрицата пребледня.

— Куан! — повтори глухо тя.

— Да — потвърди принц Хуан. — Той ще дойде тази нощ в двореца, за да се посъветва с мене за начина, по който ще трябва да се издири скиптърът на Цин. Налага се да го приемем, господарке!

— Аз не се страхувам! — възрази императрицата.

— Постъпвате правилно, господарке. Омразата към варварите говори достатъчно за неговата вярност. Впрочем вие ще го видите през решетката, която разделя приемния салон.

— Нима решетката може да спре Куан?

Принцът се засмя. Като не намери за уместно да оспорва суеверието на регентката, той се задоволи да направи само една кратка забележка:

— За фамилията Тян Цин, каквато и беда да я заплашва, не може да има по-надеждна подкрепа от тази на Куан.

— Е, добре! — каза, след като размисли малко, императрицата. — Нека великият Тан ви помогне тази вечер.

Тя наведе приветливо ветрилото си, което означаваше, че аудиенцията е завършила.

Кой беше Куан, чието име толкова много уплаши майката на невръстния китайски владетел? В Китай морските и речни разбойници са също толкова силни и добре организирани, колкото властта е безсилна да се справи с тях Няма човек, чиято работа е в някаква връзка с реката или морето, който да няма отношения с пиратите, разполагащи с огромен флот и несметни богатства. Главата на тази общност, наброяваща милиони членове, носеше името Куан, което означава „господар на живота и смъртта“ или „крал на смъртта“. Той

се ползваше с безгранична власт и подобно на императора можеше по своя воля да назначава наследника си, като му връчи пръстен, покрит със загадъчни знаци и скъпоценни брилянти. Неговите заповеди се изразяваха с две думи „Търпете и се покорявайте!“ Всеки, който и да бе той, бързаше да се подчини, когато получи нареждане от Куан, написано на оризова хартия и носещо неговия подпис.

Тези бандити не изповядваха будизма, който е твърде разпространен в Китай, а някаква особена религия, съставена от груби суеверия, останали от религиите на доисторическия период. Последователите на това вероучение се наричаха с общото име фенгшуи, което означаваше и „поклонници на морските богове“. Те се занимаваха с магии, заклинания на духове и приписваха на своя Куан свръхестествена сила, пораждаща и големия страх, с който императрицата посрещна известието на Хуан за предстоящата визита на Куан в двореца.

Свръхестествената сила на Куан се изразяваше в това, че той можеше да бъде едновременно на две места и да прониква навсякъде, без нещо да го спре. И още две способности го отличаваха от обикновените смъртни — никой не го познаваше лично и не знаеше къде живее. Никой от пиратите освен командващите джонките^[1] не влизаше в неговия дворец, построен на един от многото Зондски острови, опасан с рифове и подводни скали, където не можеше да проникне и най-смелият моряк, непознаващ силно извитите и опасни проходи. Групата от малки острови, познати в подробности само на китайските пирати, в европейските карти са известни като Опасния архипелаг.

Сред чисто азиатски разкош Куан живееше в двореца си заедно с тайната на своето съществуване, като допускаше при себе си само боговете на разбойническите банди и някои от най-верните си другари. Тук се стичаха всички богатства, придобити чрез данък върху морската и речната търговия. Тази практика водеше началото си от завладяването на Китай от манджурите. След като по-следните изгонили от престола династията Цин, някои китайски патриоти отказали да признаят властта на чужденците, оттеглили се в морето и си основали свободна държава, в която се приютили всички недоволни от новите властелини на Небесната империя. Така се укрепило

могъществото на пиратите, превърнало се по-късно в заплаха за върховната власт на китайските богдихани.

С появата на параходите се ограничили възможностите на пиратите за нападения, затова те засилили набезите си по реките. Данъкът достигнал петстотин милиона франка. Пиратите си извоювали достъп до митниците, чиито чиновници дори и не помисляли да защитават своите стоки. По този начин митата не отивали в държавната хазна и тя губела огромна част от своите приходи. Страшен за мандарините и пекинската управа; но почитан от народа като върховен жрец на изконната за него религия, изместена от будизма, Куан беше всъщност най-могъщият човек в Китай. Не беше никак чудно, че принц. Хуан се беше обърнал към него е молба да изтръгне свещения скиптер от ръцете на варварите, — без който коронясването ставаше безсмислено.

Куан имаше своя резиденция и в Пекин, разбира се, никому неизвестна, но рядко отсядаше в нея. Това беше голям луксозен дворец, разположен сред разкошни градини в старата част на града, който принадлежеше само по име на богат търговец. Там Краля на смъртта живееше също толкова уединено, невиждан и непознат за всички, както и на острова сред океана. Поласкан от вниманието на принц Хуан, Куан, който случайно се беше озовал в Пекин, му отговори със следното писмо: „Принц Хуан, в часа на дракона^[2] Куан ще бъде в Града с трите стени и ще влезе в Тай Хо Тянь, където Нан Ли, светлината на небето, и Куан, светлината на съвета, ще го приемат. Той ще им каже какво да се направи. Куан, който знае всичко, може всичко и разбира всичко.“

Когато получи това писмо, Хуан незабавно определи на автора му парола за влизане в двореца и реда на церемонията за такива случаи, но писмото му беше върнато със следния лаконичен текст: „Безполезно е, Куан прониква навсякъде.“

Принц Хуан не можеше да се похвали с блестящ ум и гледаше отвисоко на суеверието на тълпата, отричайки общоприетото мнение за всемогъществото на Куан. Въпреки това от най-обикновено любопитство той реши да се увери лично докъде достига силата на краля на пиратите.

- [1] Джонка — китайска платноходка, приспособена за живеене — Б. Ред. ↑
- [2] Полунощ според китайската кабалистика — Б. пр. ↑

ГЛАВА VI

Императорският квартал в Пекин се състоеше от три вписани един в друг кръга, разделени един от друг със стени. Първият се наричаше Тай Хо Тян. В него бяха помещенията за императорската особа, апартаментите на семейството му, великолепните градини с рекички, езера и грижливо поддържани гори. Тук се намират и знаменитият мост от черен яспис, на който беше изобразен дра-кон. Във втория кръг се намираше Цукин Чин, което означаваше „среден дворец“, а в третия се издигаше външният дворец — Хуан Чин. В деня, в който в двора щеше да се яви Краля на смъртта, принц Хуан удвои постове по всички входове, чието опазване бе поверено на „имперските тигри“, както наричаха в Китай войниците от манджурската гвардия, верността на които беше гарантирана от техния произход. Той им съобщи паролата за пропуск, като ги предупреди, че ако някой от тях пусне някого в двореца без парола, а още повече — чужденец, незабавно ще бъде наказан със смърт.

Големият салон в Тай Хо Тян, където се предполагаше, че ще стане срещата с Куан, служеше на императора за приемна на висши чиновници и представители на чужди страни. Вдясно салонът завършваше с позлатена решетка с чудни инкрустации. Зад нея можеше да присъства императорската фамилия по време на аудиенция, за да види и чуе всичко, без тя самата да бъде виждана. Това се допускаше само когато интересът към посетителя беше много голям. В уговорения час императрицата Нан Ли се разположи зад решетката, готова без особено притеснение да види Краля на смъртта, загадъчната тайнствена особа, за която ѝ бяха наговорили в детските години чудовищни неща (макар и вече вдовица, Нан Ли, или Небесното цвете, беше много млада едва н двадесет и две години).

Принц Хуан също влезе в салона, но според приетия ред остана да чака в приемната, където щяха да му известят за пристигането на Куан. Наближаваше часът на срещата, но принцът все още не долавяше никакъв звук, колкото и да напрягаше слуха си. Напразно очакваше всеки момент да види офицера на „тигрите“, който трябваше

да го извести за посещението Настъпи полунощ, което беше съобщено на дворцовите часови чрез провлечените викове на огромния дракон, които разбудиха заспалия дворец. Изведнъж принцът трепна: в един от ъглите на салона, слабо осветени от канделабъра, той видя някаква фигура, появила се незнайно откъде, която тръгна право към него.

Слабото възклицание, което се чу зад решетката, свидетелстваше за това, че и императрицата бе видяла внезапната поява на непознатия.

Той беше изцяло покрит с червеи воал, който скриваше напълно лицето му от чуждите погледи.

— Куан! — неволно извика принцът.

— Същият, принц Хуан — спокойно отговори гостът. — Куан е много акуратен и винаги спазва точно уговорения час.

— Добре дошъл! — поздрави го Хуан. — Предварително се извинявам, че императрицата не може да те приеме лично, но дворцовите обичаи не позволяват това. Впрочем тя вижда и чува и може да отговаря на твоите запитвания.

— Знам това — каза Куан. — Небесното цвете е там.

Той посочи с ръка решетката и добави:

— Ти виждаш, принце, че за Куан вашите огради са нищо, както и рововете пред трите кръга на императорските жилища и всичките ви войници от манджурската гвардия.

Дядото на невръстния император не скри смайването си от появата на Куан в двореца, охраняван зорко от манджурските караули, но не искаше да достави удоволствието на Куан да помисли, че принц Хуан споделя предразсъдъците на тълпата относно недосегаемостта на Краля на смъртта, затова възрази хладно:

— Куан е могъщ, това го виждам и аз. Той има свои шпиони дори в двореца на императора, но още утре тези, които бяха оставени да пазят входовете към императорския двор, ще бъдат изпратени в Северна Монголия.

— Това би било напразно — забеляза Куан. — Никой не ме е пускал тук. Минах сам... Ако искаш, утре мога да дойда отново, а и в който и да е друг ден. Само определи датата и часа Никой не е в състояние да ми попречи. Но да пристъпим към съществуването на работата, защото времето ми е скъпо.

— На твоите услуги — каза принцът, като леко наведе глава. — Ти вече знаеш, че свещеният скиптър, без който възкачването на

престола на младия император би било невъзможно или най-малкото несигурно, е похитен от варварите на запад по време на последната ни война с тях. В това велико затруднение у нас с императрицата възникна щастливата идея да потърсим твоята помощ. Освободи от варварите нашия скъпоценен скиптър!

— Добре направихте, че се обърнахте към мен. След по-малко от шест месеца, считано от днес, ще го получите обратно, но каква ще бъде моята награда за тази не съвсем безопасна работа?

— Определи я сам!

— Добре! Искам с указ на императора Куан да бъде признат за вечен крал на всички реки и морета, принадлежащи на Китай!

— За това трябва да се отнесете до императрицата регент — уклончиво отговори принц Хуан.

— Аз съм съгласна — побърза да заяви Нан Ли, която, седнала зад решетката, слушаше внимателно разговора на принца със загадъчния човек.

— Императорският указ — продължи Куан — трябва да бъде издаден веднага, защото още тази нощ ще напусна Пекин.

— Всичко ще бъде направено, както искаш ти — каза Хуан. — Къде ще трябва да се изпрати документът за твоето ново звание?

— Ще заповядаш да го предадат на някой лодкар, както направи с молбата си да се срещнем тук. Нека Таи запази тебе, Небесното цвете — императрицата, и младия император.

Когато принцът вдигна глава след прощалния си поклон, видя, че в салона вече нямаше никой. Куан беше изчезнал така неочаквано, както се беше появил.

* * *

Бяха изминали вече шест месеца от тайната-среща в двореца, а от Краля на смъртта нямаше никаква вест. Императрицата беше започнала да губи надежда за връщането на скиптъра, когато-една сутрин, ставайки от леглото си, видя на малката масичка до него дълго тясно сандъче от сандалово дърво със седефена инкрустация. Това беше нова вещ за спалнята ѝ и тя, седнала на края на леглото, предпазливо повдигна капака.

На копринено парче, което покриваше съдържанието на кутията, беше написано на китайски: „От Куан!“ Нан Ли повдигна коприната и видя безценния скиптър на Цип, положен на някаква мека материя, а до него — ослепително искрящ огромен диамант, който по големина и блясък превъзхождаше всички други съкровища на императорския дом.

Безкрайно зарадвана от неочаквания подарък, Нан Ли не се запита как беше попаднало топа сандъче в спалнята ѝ, а веднага извести на принц Хуан за станалото и заповяда да повикат придворните бижутери. Те се явиха веднага и започнаха обстойно да разглеждат скиптъра, за да се уверят, че е истинският. Съмненията им излязоха неоснователни: след дълго и прецизно изследване всички се убедиха, че пред тях беше именно скиптърът на Цин, похитен от варварите при разграбването на извънградския дворец. Сега отново се намираще в ръцете на своите законни притежатели, за чест и слава на Куан, за когото нямаше нищо невъзможно.

Колкото до подаръка на Куан, големия диамант, бижутерите заявиха в един глас, че не познават досега толкова скъпо нещо, и го оцениха на два милиона таела, или петнадесет милиона франка. Подаръкът беше напълно достоен за Сина на Небето.

Какво всъщност се беше случило? Господарят на морските и речните пирати веднага след срещата си с принц Хуан замина за Париж, като взе със себе си неколцина от най-ловките си хора. След няколко несполучливи опита да се вмъкне в императорската съкровищница на Наполеон II, той се убеди, че трябва да се възползва от деня, в който щяха да бъдат изложени публично трофеите. Трябваше да грабне от витрината, където ще бъдат поставени трофеите, този от тях, заради който беше предприел своето далечно и опасно пътешествие. Сметките му излязоха правилни и планът му сполучи напълно.

В деня на изложбата Куан влезе в салона, където се беше събрала голямата тълпа, и като остави на входа един от своите хора, се отправи с останалите към витрината с ценностите.

Изведнъж откъм входа се чу гръм. Тълпата се хвърли към мястото, откъдето долетя изстрелът, както става винаги в подобни случаи. Останал сам при витрината, Куан бързо счупи стъклото и още по-бързо измъкна скиптъра и най-големия диамант. Един от хората му

ги пое и веднага се скри сред хорската навалица. Беше облечен по европейски, а и физиономията му също не изглеждаше азиатска.

През това време Куан и неговите трима помощници — Лиу, Сиен и Чан — спокойно пълнеха джобовете си с всевъзможни други предмети, докато накрая дойде полицията и ги арестува.

Когато ги отвеждаха, човекът със скиптъра и диаманта вече се носеше с файтон към северната гара, където се надяваше да хване влака, имащ връзка с пощенския параход от Ливърпул за Индокитай. Когато кражбата беше разкрита, полицията заварди всички входове на салона и не пускаше никой да преминава през тях. Куан и другарите му бяха обискирани, откраднатите вещи — отнети, по въпреки всички усилия от страна на полицейските служители скиптърът на Цин и известният диамант „Регент“ не бяха открити.

Разпитаха Куан с помощта на преводач. Той отговаряше с достойнство, че китайците са си взели обратно скиптъра, откъмнат от варварите от Летния дворец на китайския император. Относно диаманта той не знаел нищо. Когато им посочиха предметите, които намериха у тях, Куан каза с тънка усмивка:

— Трябваше да дадем време на този, който отнесе скиптъра на Цин, да се скрие!

След тези две пояснения той повече не отвори уста и запази решително и невъзмутимо мълчание.

Докато очакваха решението на висшестоящите, чиновниците се договориха да запазят в тайна основната кражба. Още бяха живи впечатленията от китайската експедиция и публичното порицание както във Франция, така и зад граница на грабежа в Летния дворец, затова би било неуместно отново да се повдига наболелият въпрос за „националната чест“. Някои журналисти наистина предпазливо доказваха, че кражбата в Лувъра е естествена последица от тази, извършена преди няколко месеца в двореца на китайския император.

Поради настроенята в обществото във висшите кръгове се колебаеха какво да предприемат. Ако не прикриеха делото, щеше да се наложи да предадат виновниците на правосъдието, а тогава можеше да се случат непредвидими неща. Адвокатите щяха да се зароят в подробностите и да открият връзката между кражбите в Лувъра и в китайските дворци, а тогава под натиска на общественото мнение задържаните можеше дори да бъдат оправдани.

Като плод на такива съображения в някои вестници се появи следната бележка: „От инцидента в Лувъра не излезе нищо сериозно освен изстрела на един умопобъркан, който страда от мания за преследване. Всички ценности от изложбата са налице. Само витрината, в която са се намирали някои от трофеите, е счупена от някакъв китаец, увлечен от суматохата след случаен изстрел откъм входа на салона. Уредниците са допуснали грешка, като са сметнали, че е налице опит за кражба. Арестуваните по недоразумение китайци са освободени.“

Всъщност китайците не бяха освободени, а прехвърлени много тайно в Нова Каледония. Там бяха поставени под надзора на Прево Лемер, който трябваше да използва всички средства, за да върне на френската корона откраднатия „Регент“. След дълги и безуспешни опити да получи някаква по-важна информация от китайците генералният прокурор в Нумея се обърна за помощ към парижката полиция.

Изпратеният му Гроляр още при първата си среща с прокурора го посъветва да даде възможност на китайците да избягат, като предварително посвети в този план някого от съкилийниците им. Последният трябваше да улесни жълтокожите затворници в бягството им и да ги склони да го вземат със себе си.

— Когато първата половина от проекта бъде изпълнена — каза Гроляр, — с втората ще се нагърби изцяло той. Аз ще бъда в постоянна връзка с него и така ще узнавам всичко, което става около избягалите китайци. Щом той ми съобщи, че са стигнали в Китай, ще отида там и с помощта на френския посланик ще поискам открито връщането на откраднатата скъпоценност, като ще ги заплаша, че в случай на отказ Франция ще потърси правото си с всички средства. Отчасти ще си послужи и с хитрост.

— Правете, каквото намерите за добре — отговори генералният прокурор, — но употребете всичките си сили, за да завърши с пълен успех нашето дело. Имайте предвид, че ако този диамант не бъде върнат на френската корона, общественото мнение няма да закъснее с обвинението, че правителството пак е останало без пари поради своята разточителност и е заложило някъде тази скъпоценност. Това съмнение ще изглежда още по-правдоподобно, ако стане ясна, че вместо истинския „Регент“ в съкровищницата се намира негова имитация,

която за известно време може да измами очите на любопитните. Можете да си представите какво ще стане, ако тази заблуда се разкрие и бъде възприета като злонамерена!

След като изготвиха до най-малките подробности своята програма за действие, двамата хитри държавни служители оставиха китайците да избягат, като си надянаха маските на невинни и незнаещи хора.

ГЛАВА VII

Бягството на китайците не учуди не само генералния прокурор и Гроляр, но и агентите им. Обаче изчезването на тримата пазачи на китайците, след като с тях трябваше да избяга само Лангле, озадачи авторите на плана. Господин Прево Лемер реши, че парижанинът лошо е изпълнил поръчката. Според жреца на Темида Лангле трябваше да направи всичко възможно, за да осуети бягството на тримата си другари, даже ако беше необходимо, трябваше да заплаши китайците, че ще ги предаде, ако вземат и другите французи със себе си. Прокурорът изказа съмненията си и след кратко обсъждане Гроляр заяви:

— Не съм съвсем съгласен с вас. Наистина китайците се държаха добре с Лангле, но той много трудно би могъл да попречи на останалите си другари да избягат. Нещо повече, според мен по този начин можеше да се провали целият план. Не виждам никаква опасност в това, че изчезнаха девет души вместо пет.

— Може би — отвърна Лемер. — Бягството на Порник и двамата му приятели малко ме безпокои. Обаче съжалявам дълбоко за това, че изпуснахме Едмон Бартес, който се беше заклел да отмъсти жестоко на всички, които носят името Прево Лемер. Предчувствам, че свободата на този човек в бъдеще ще ни причини голямо и непоправимо зло...

— От какво се страхувате?

— От желязната му воля и неукротима енергия, които не отстъпват пред нищо. Той не знае нито страх, нито умора! Независимо от благодеянията, с които го е обсипвал моят дядо, Бартес, воден вероятно от желанието си за бързо забогатяване, отмъкнал от касата един милион франка. Затова е изпратен тук. И вместо да се разкае за позорната си постъпка, той има дързостта дори и в затворническа униформа да ми заяви в лицето, че разорението и безчестието на всички Лемер няма да бъдат достатъчни, за да заситят жаждата му за мъст заради баща му, убит от недостойната постъпка на сина си. Последните му думи бяха: „Моят живот е разбит, честта ми — опозорена, годеницата ми е изгубена за мен, баща ми умря от скръб!

Знайте, че обявявам свещена война на всички ваши роднини, в която ще използвам всякакви оръжия! Предупреждавам ви, пазете се, защото ще бъда безмилостен, когато настъпи часът на правдата и отмъщението.“

— Коего ме учуди най-много — продължи генералният прокурор, — при всяка наша среща този човек настояваше: „Вашият дядо знае, че аз съм невинен, но пожела да спаси своето име, като пожертва моята чест!“ Не знам защо, но си мисля, че при тази неизменна настойчивост подозренията на дядо ми могат да се окажат погрешни. А фактите говорят друго. У Едмон Бартес е намерена половината от откраднатата сума, а другата половина е изчезнала безследно и никой не е могъл да обясни къде и как. Както и да е, но аз направих колосална грешка, като не обърнах нужното внимание на този загадъчен господин! Трябваше да се държа по-строго с него. Но кой можеше да предположи, че той ще се намеси по такъв начин в нашето дело!? Все пак аз съм длъжен да взема необходимите предпазни мерки. Ще поискам отпуск, който да прекарам във Франция, и щом стигна в Париж, ще предупредя роднините си да бъдат готови на всичко. Ако пък успеем да доведем нашата работа до желания край, тогава вече като генерален прокурор на Франция ще знам какво да направя — законът дава сила на своите представители в борбата им с престъпниците. Работете в тази насока, господин Гроляр, помнете последната ми дума, използвайте това, което ще ви даде Лангле, и винаги бъдете готов за всякакви изненади!

Една седмица след този разговор Гроляр, както вече стана дума, напусна Нумея и отиде в Австралия да „закупи селскостопански машини“.

Преди да разгледаме последвалите след тази драма събития, няма да е излишно да допълним с някои подробности разказа за Едмон Бартес и отношенията му с Прево Лемер. Няма да се връщаме много назад, а ще започнем от онова нещастно събитие, което изправи на подсъдимата скамейка главния касиер на Прево Лемер.

В една чудесна майска вечер, напоена с уханията на пролетта, великолепият хотел на банкера Прево Лемер привличаше вниманието на уличните зяпачи с фееричното си осветление. В този ден бележитият финансист, чиито смели операции впечатляваха цял

Париж, празнуваше тридесетгодишнината на своя брак и началото на банковата си дейност.

Той искрено обичаше жена си и децата си, рядко срещана черта в характера на един бизнесмен, и им посвещаваше цялото си свободно време.

Не искаше да има никакви външни лица на неговото семейно тържество и затова се задоволи само с членовете на своя дом и някои служители от банката. Жюл Прево Лемер се намираше в апогея на своята слава, която се дължеше в най-голяма степен на умението му да се възползва от всички благоприятни обстоятелства Син на дребен чиновник, на шестнадесет години той отишъл в Париж, където влиятелни хора го настанили при известните като крале на банкерите Голдшмид, или, както ги наричаха още, банкерите на кралете Тук младият Жюл изучи висшето банково дело и свързаните с него тайни на грандиозните парични операции.

Старият банкер Голдшмид обичаше да показва на своите приятели бюрото, на което беше работил четиринадесет години Жюл Прево Лемер, и добавяше на не съвсем правилен френски.

— Ето този бюро, откъдето почнал свои работа младо Прево Лемер!

После с особена усмивка обясняваше изяществото на своите финансови операции и несигурността при другите в този бизнес.

— Аз запазим този бюро, в случай че той се фърне!

Но възрастният крал на банкерите се лъжеше Можеше да бъде сигурен, че Жюл Прево Лемер по-скоро би пробил черепа си, отколкото да се върне там, откъдето беше започнал, защото характерът му беше такъв Но това беше и невъзможно, защото последните изчисления определяха състоянието му на двеста и петдесет милиона франка С такъв капитал банката не беше заплашена от крах, стига банкерът да умееше благоразумно да избягва рискованите предприятия като например някоя опасна игра на борсата, но Лемер отдавна бе изоставил това. Той се освободи и от многото влогове, за които трябваше да плаща големи проценти, като ги замени с по-малки операции, но затова пък с гарантиран успех Знаейки, че в Индия и Далечния изток винаги може да се получи от дванадесет до четиринадесет на сто чиста печалба, Жюл Прево създаде свои банкерски клонове в Мадрас, Бомбай, Калкута, Колумбия, Сингапур,

Батавия, Шан хай, Хонконг и Йокохама Те се занимаваха само с такъв род операции, където загубите бяха невъзможни, като отпускане на заеми срещу реколта от ориз, чай, захарна тръстика, кафе, индиго, опиум, коприна и всичките тези продукти се изпращаха в Европа. Там главната кантора в Париж ги препращаше за пласиране в по-големите градове на континента Марсилия, Бордо, Хавър, Ливърпул, Лондон, Амстердам. По този начин дадените кредити се превръщаха в завидни проценти Излишъкът от прихода се връщаше на производителя.

Тези операции бяха достатъчно сигурни и Жюл Прево Лемер разполагаше вече с такива капитали, че в скоро време придоби солидно положение на всички по-големи световни пазари. Повечето крупни производители търсеха помощта му и незабавно я получаваха. Славата на банкерската къща растеше непрекъснато. С една дума, Прево Лемер беше роден под щастлива звезда, която от самото начало бдеше над него, разчиствайки грижливо пътя му от всички пречки, които можеха да спрат победното му шествие към храма на славата. Той никога не се сблъска с несгодите и горчивината на обикновения човешки живот.

В края на четиринадесетте години, които работи у Голдшмид, Лемер се запозна с един испанец от Хавана, маркиз, потомък на известна фамилия. Макар и достатъчно богат, когато влагаше парите си, маркизът от известно време беше изправен пред банкрут, защото харчеше много повече от приходите, които получаваше. В удобния за това момент Жюл Прево Лемер му заяви.

— Ако ние продължавате да живеете толкова лекомислено, няма да минат десетина години и вашето богатство няма да остане и сантим!

— Какво да се прави — отговаряше през смях испанецът, — когато банкнотите се топят в ръцете ми!

— Вие имате доход триста хиляди франка, а харчите повече от петстотин хиляди.

— Прав сте, но не мога да се задържа по на клона Ще спра тогава, когато остана с дванадесет хиляди франка рента Тогава ще се ожения за някоя млада красавица от добра фамилия, с богата зестра и ще се заровя в провинцията, където ще забравя конните надбягвания, басовете, разкошните вечери, актрисите, балерините. Ще се заема изцяло с възпитанието на децата си, с отглеждането на цветя и играта на карти с тъста и тъщата.

— Това е прекрасно — съгласи се Жюл, — но вие можете да се устроите още по-добре, като продължавате да харчите по половин милион годиш но, но състоянието ви ще остане непокътнато.

— Давам ви честната си дума, че ако ми кажете как може да стане това, ще последвам вашите съвети докрай!

— Това е много просто Миналата година ваши те пари бяха шест милиона и четиристотин хиляди без хиляда Вие хвърлихте тези четиристотин хиляди „през прозореца“, и то, представете си, за по малко от десет месеца Следователно сега ви остават шест милиона.

— Драги мой, вие правите сметките си като покойния ми banker!

— Сега си представете, че ако получавахте по десет процента лихва вашите шест милиона щяха да ви дадат шестстотин хиляди за една година, докато сега вие получавате едва половината от тази сума. С тези шестстотин хиляди бихте могли да преживявате без притеснения, като при това капиталът ви си остане същият, а с това и годишният доход.

— Това е така, но откъде са тези десет процента?

— Ето откъде, слушайте ме внимателно! За годините, които прекарах на служба при Голдшмид, разкрих секрета на различните операции. Но всъщност има ли нужда та говорим надълго върху това! Поверете ми вашите шест милиона и аз ще отворя собствена bankerска къща специално за такива влогове като вашия! Тогава ви гарантирам тези десет процента.

— Съгласен съм — отговори маркизът, — но имам едно условие.

— Слушам ви, две глави винаги са по-добри от една.

— Ако двамата бъркаме в касата, може да се случи да изгорим по-бързо, отколкото ако остана сам. Затова, като ви поверявам милионите си, искам да отделите от тях такава сума, която да дава дванадесет хиляди рента — за черни дни. Тази сума вие ще внесете във френската държавна банка, където ще бъдат пазени добре.

— Това ли е всичко? — попита Жюл Прево, които предвкушаваше наладата от бъдещата си самостоятелна работа!

— Всичко! Пригответе акта за подпис!

И новата bankerска къща беше създадена. Испанецът от Хавана запази правото си на една пета част от чистата печалба на операциите на новото финансово учреждение.

След десет години вложителят на основния фонд получи освен своя капитал още дванадесет милиона и Жюл Прево Лемер продължи работата си сам, с шестдесет милиона франка, които впоследствие увеличи петкратно.

Само година след основаването на банкерската къща той се ожени за дъщерята на един агент от разменната каса, от която получи половин милион. Съпругата му се отличаваше с рядка красота и всички достойнства, необходими за едно семейно щастие...

Студената, пресметлива и егоистична натура на новия банкер не му пречеше да обича и дори да обожаваше искрено жена си. Дали тя му отвръщаше със същото, е трудно да се каже, но беше общоизвестно, че Жюл Прево Лемер беше необикновено щастлив в семейството, и в работата си.

Той имаше три деца. Най-големият, Пол, двадесет и осем годишен, беше капитан в Четвърти хусарски полк. Благородният му рицарски нрав го отличаваше от мнозина негови другари.

Съвсем не такъв беше вторият син на банкера, Албер, с две години по-млад от своя брат. Красив и снажен като Пол, той притежаваше егоизма и коравосърдечието на баща си и му бяха чужди любовта към труда и честността в работата. Възпитан в разкош, приучен да бъдат задоволявани незабавно всички негови желания и капризи, той уважаваше богатите и презираше бедните, като ги считаше за стадо, което беше длъжно да се покорява на имащите власт и пари „Негодна сган“, „подла тълпа“, „пушечно месо“ бяха любимите му изрази, с които споменаваше тези обществени слоеве, от които произлизаха неговите деди. Той ги употребяваше толкова безогледно, че веднъж предизвика строгата забележка на същия този маркиз, който преди тридесет години създаде богатството на неговия баща.

— Забравете, мили мой — каза маркизът, — че без помощта на някои благоразположени към вашия баща хора днес вие нямаше да бъдете нещо повече от експедитор в някое министерство или продавач в Лувъра, и то ако имате добро поведение!

ГЛАВА VIII

Урокът, даден на младия Прево Лемер от стария маркиз, беше груб, но напълно заслужен. Докато го слушаше, Албер хапеше устни от ярост. Той не възрази и преглътна обидата безмълвно, но никога повече не стъпи у приятеля на баща си. В замяна на това се сближи с известни местни бохеми, които му струваха доста скъпо.

Беше изключително лесно да се измъкнат пари от Албер. Когато някой аристократ, родът на когото водеше началото си едва ли не от кръстоносците, макар че гербът и титлата бяха купени, изпадаше в някакви парични затруднения, той се обръщаше с лаконично писмо към младия Прево Лемер. „Драги, вчера се провалих жестоко. Нуждая се от десет хиляди. Предварително ти благодаря за услугата. Винаги твой: Барон Де Мартине.“

Как може да се откаже на един барон, който ви нарича „драги“ и се обръща към вас на „ти“! Албер веднага отговаряше „Тази дребна сума винаги е на твоя разположение. Албер.“

За да свършим с портрета на младия Албер Прево Лемер, ще добавим, че при цялата си ленивост той притежаваше достатъчно знания и ум, за да мине за неграмотен идиот. Такъв беше човекът, на когото, както ще видим по-нататък, съдбата беше отредила важна роля в живота на Бартес.

Когато Пол и Албер бяха още деца, баща им се надяваше, че след време те щяха да станат негови помощници и наследници на банката Уви! Колкото повече растяха младите Прево Лемер, толкова повече разочароваха стария банкиер. Пол прояви наклонност към военна кариера и баща му беше принуден да го изпрати във военно училище. Колкото до Албер, беше ясно, че той умееше добре да харчи, но не и да печели.

Старият Жюл Лемер беше принуден да пренасочи надеждите си от двамата си сина на бъдещия, си зет. Третото му дете беше дъщеря на осемнадесет години.

Тя се казваше Стефани и беше прелестно момиче, красиво като майка си и с превъзходен характер. Нежното ѝ лице излъчваше доброта

и невинност. Образована, умна и мила в обноските си, тя можеше да даде щастие на всеки, който би съумял да спечели ръката ѝ.

Жюл Прево усърдно се залови със задачата да ѝ намери съпруг, но работата се оказа по-трудна, отколкото бе предполагал. На него му трябваше зет, конто щеше да продължи делото и предприятието му. Освен това трябваше и да се харесва на Стефани. Бащата никога не би се съгласил ха даде дъщеря си на мъж, когото тя не обича.

Като напразно търси такъв човек във всички познати семейства, у банкера се роди една блестят а идея, която той сподели с жена си по време на тържеството по случай тридесетгодишнината на техния брак.

Празникът беше в разгара си, когато Жюл Прево повика съпругата си в малкия салон, в близост до танцувалната зала, и като я прегърна развълнуван, каза:

— Скъпа моя, днес се навършват точно тридесет години, откакто двамата с тебе вървим ръка за ръка по пътя на живота! Позволи ми да ти благодаря от сърце за щастieto, с което ти ме дари!

— Но също така и ти — отговори госпожа Лемер, дълбоко трогната — винаги си бил образец из нежен съпруг и баща.

— Само една мисъл ме безпокои! Едно нещо, което липсва, за да бъде щастieto ми пълно — да видя Стефани омъжена! Знаеш, че отдавна ме занимава мисълта да я дам на човек, който би могъл да ѝ достави радост в живота и в същото време да продължи започнатото от мене дело. За жалост и досега този план остава неосъществен, защото в нито едно семейство, съответно на нас по богатство и положение в обществото, не открих подходящ мъж за Стефани. Докато накрая ми хрумна една добра идея!

Тук банкерът внезапно замълча, послуша се и като приближи завесата, която отделяше салона с гостите от зимната градина, рязко я отвори Там нямаше никой.

— Какво има, Жюл? — попита учудено госпожа Лемер.

— Нищо, нищо, мила моя — бързо отговори той. — Стори ми се, че в градината има някой... Но съм се излъгал. Да продължа мисълта си Аз мислех, че въпросът за състоянието на нашия бъдещ зет е от второстепенно значение, стига избраникът да отговаря на другите условия да направи Стефани щастлива и да продължи моята работа Щом реших това, престанах да търся за дъщеря си мъж от средата на богатите семейства и се огледах сред нашите служещи Спрях се на

двама младежи, които притежават в еднаква степен търсените качества. Нима не се сещаш кои са?

— Не, моля — засмя се госпожа Лемер, давайки да се разбере, че има някого предвид.

— Тогава кажи, скъпа! Ако изборът ти съвпада с моя, това още повече ще затвърди моето решение.

— Навярно си се спрял на Едмон Бартес и Жюл Сеген?

— Съвършено вярно! На моя главен касиер и главния ми деловодител И двамата са под тридесет години, но заемат високи длъжности в моята банка Едмон Бартес се отличава с остър ум, пресметливост и благоразумие. Като моя дясна ръка познава работата в банката толкова добре, колкото и аз. Способен е да ме замести още утре В същото време е красавец и изящен кавалер Произхожда от добро семейство — баща му е дивизионен командир в Невер, генерал.

— Ако се интересуваш от мнението ми — забеляза усмихната Лемер, — бих избрала без колебание...

— Бартес!

— Да!

Жюл Прево скочи ненадейно от мястото си и се спря до вратата към зимната градина. И този път не откри нищо подозрително, макар че разгледа най-внимателно наоколо.

— Чудно — избъбра той. — Все ми се привижда някой.

— Стига, Жюл — опита се да го успокои госпожа Лемер, — кой би имал нужда да ни шпионира!

— Права си, скъпа... И така, би предпочела Бартес. Мога ли да знам защо?

— Първо ми кажи какво мислиш за втория претендент!

— С удоволствие! Жюл Сеген е също толкова млад и красив, колкото е Бартес, макар че неговата външност е от по друг тип По ум и способности не пада по-долу от Едмон, познава всички работи във фирмата до съвършенство Най-последно, произхожда от порядъчно семейство Баща му като съдия в Сенския департамент се ползва с всеобщо уважение Е, кажи сега какво имаш против Сеген?

— Виждаш ли, Жюл — започна госпожа Прево Лемер, — при всичките му достойнства, които не искам да оспорвам, този човек от самото начало ми направи неприятно впечатление...

— Но не бива да се вярва на първото впечатление, мила! — прекъсна я съпругът ѝ.

— И по-късно, когато наблюдавах господин Сетен, винаги ми се е струвало, че в него няма тази искреност и прямота, която намирам в Бартес.

Жюл Прево сви рамене.

— Не знам — каза той, — и аз вече десет години го наблюдавам...

— Позволи ми да довърша, скъпи. Освен всичко останало той има студено сърце. Ще ти разкажа нещо, което се случи в твоё отсъствие. Бартес, Се-ген и още няколко гости седяха у нас и разговаряха. Темата беше бедственото положение на жената и децата на Бернар, който фалира миналата година. Като чу за лишенията, които те бяха принудени да търпят, Бартес не можа да скрие съжалението си. „Бедните жени!“ — възкликна той. „Няма нищо, отвърна Се-ген, страданието им е заслужено, защото, когато Бернар беше богат, нямаше по-глупави и по-надути от тези дами!“ Аз се притесних и смених темата на разговор. Седмица след това отидох у Бернар, за да им помогна с нещо, и представи си какво узнах! Едмон, в желанието си да им бъде полезен, но без да ги оскърби, като открито предложи милостиня, прибягнал до малка хитрост. Заявил, че дължал пари на Бернар, които не успял да му върне, защото бил зад граница, и сега се чувствал задължен да се разплати. Нима такова благородство не е рядкост в наше време!?

— Напълно съм съгласен с теб, мила. Тази постъпка на Бартес го издига още повече в моите очи. Той наистина ще бъде добър съпруг за Стефани. Но защо се смееш, Сюзан?

— Виждаш ли, скъпи, след всичко това аз мисля, че не е лошо това, че Стефани не е равнодушна към Бартес.

— Наистина ли? Отлично! Тогава няма какво повече да говорим! На тебе оставям да преговаряш; с младите. Още днес очаквам да ми съобщиш резултата, а в най-скоро време ще обявим и годежа.

— С удоволствие ще се заема с това, скъпи! — отговори госпожа Лемер и се приготви да мине в другия салон.

— Почакай, Сюзан! Не е ли по-добре да обявим годежа още тази вечер?

— Би било чудесно.

— Хайде, върви, скъпа! — изпрати я с целувка Жюл Прево.

Мадам Лемер влезе в залата за танци. Стефани, зачервена от удоволствие, танцуваше с Едмон. Майка ѝ направи знак на младата двойка да я последва в будоара.

ГЛАВА IX

Едва банкерът и неговата съпруга излязоха от малкия салон, и двете половини на тежката завеса се отвориха. Оттам се показаха двама души, мълчаливи и бледи, сякаш току-що бяха извършили престъпление.

Албер и главният деловодител на баща му, Жюл Сеген, се бяха вмъкнали в този салон съвсем не с намерението да подслушват, но бяха изненадани от домакините на тържеството и без да успеят да разменят и една дума, едва успяха да се скрият зад спуснатите завеси на прозореца.

Наистина банкерът и жена му дори не подозираха, че не са сами, но и младежите не бяха предполагали, че ще станат неволни свидетели на техния разговор.

Когато семейството с тридесетгодишен брак излезе, неволните шпиони напуснаха скривалището си. По лицето на Жюл Сеген все още личеше уплахата, която бе причинена от внезапната поява на домакините.

Албер, усвоил от хората, с които дружеше, навика да гледа несериозно на всичко, пръв наруши мълчанието:

— Пфу, дявол да го вземе, едва не се задуших в тази клетка! Почтеният ми баща можеше да ни спаси по два начина или да отвори вратата на нашия затвор, или да си излезе. Той избра второто и толкова по-добре — и за него, и за нас. Представете ли си физиономията на виновника за моя живот, ако беше отгърнал завесата! Тогава щеше да се получи диалогът от оня виц, в който бяха открили един господин в гардероба в два часа през нощта. Попитали го: „Какво правите тук?“, а той отговорил „Разхождам се!“ Но защо сте толкова мрачен? Да не се изплашихте?

— Не, но си мисля...

— Какво?

— Сега ще разбереш...

— Как намираш идеята на баща ми да омъжи Стефани за Едмон?

— Точно за това исках да поговоря с тебе. Но по-напред ми кажи защо ме доведе тук?

Този въпрос изведнъж направи Албер сериозен и неспокоен, какъвто беше влязъл в салона.

— Виждаш ли — каза той, — искам да те помоля за една услуга.

— Ако е възможна — отговори Сеген, — знаеш, че винаги можеш да разчиташ на мен.

— Свързана е с твоята специалност, тоест с пари. Кажи ми как си уреждат вашите клиенти кредитите, които получават от вас?

— Много просто — като правят баланс в края на всеки месец.

— Отговорът ти не ми е много ясен! Както и да е, но ми се струва, че бих пропаднал, ако че ми помогнеш. Няма да ми остане нищо друго, освен да си пръсна черепа или да избягам в Америка, за да се спася от гнева на баща ми!

— В какво се състои проблемът?

— Миналия месец се увлякох по една опасна игра...

— И загуби?

— Точно така!

— Колко?

— Страх ме е да кажа!

— Не ставай дете, казвай!

— Половин милион!

— Дяволите да го вземат, ти доста си напреднал! И това се случи миналия месец, така ли? Как се разплати?

— Преведох тези петстотин хиляди франка по сметката на баща ми, разписани от Мистенфено или Баландер, ако не се лъжа.

— Така, но по този превод, братко, няма да се изплати нито сантим и подписите на Мистенфено или Баландер ще бъдат оспорени!

— Изглежда, че не разбираш какво искам да ти кажа.

— Говори по-ясно и ще те разбера.

— Вашата банка би ли отказала да плати искания, подписани освен от Баландер и от...

— Твоя баща? Нещастнико! Сега разбирам: фалшифицирал си неговия подпис!

— Да! — потвърди Албер с усмивка на облекчение, след което продължи. — Ти си ужасно бавен в догадките! Сега, като знаеш

всичко, кажи ми направо можеш ли да ме спасиш? Ако го направиш, ще ти бъда вечно признателен, а ако не, зная какво да правя.

— Вярвам, че ще успееш! Само ми дай време, за да помисля. Работата трябва да се нареди така, че този превод да не дойде при нас, иначе всички бюра ще писнат и веднага ще предупредят баща ти. Кога е срокът на изплащането?

— Утре.

— И ми казваш за това едва днес! От кого получи пари?

— От „Соларио Теста и син.“

— Да ги вземе дяволът тези евреи! Невъзможно е да се уреди въпросът с тях! Бъди сигурен, че са изпратили документа за проверка във френската банка и баща ти, който е един от видните и членове, всяка минута може да бъде известен за случая. Ужасно! Разбери, че е цяло събитие да имаш в портфейла си подписа на твоя баща! И ако досега не са му казали нищо, това означава, че се съмняват в нещо и изчакват, за да видят дали ще бъде изплатен този документ!

— Кажи според тебе какво може да се случи?

— О, много е просто: ако се поиска изплащане, баща ти веднага ще го уреди. След това ще отиде при Соларио Теста, за да узнае кой е издал полицата, и тогава ще те притисне до стената, защото той не се шегува с паричните операции. За него ня ма по-лошо нещо от това, което си направил. По-скоро би ти простил едно убийство, отколкото фалшификация!

— Но какво, за бога, да направя?

— Да бъдеш в банката преди осем часа сутринта с половин милион франка в джоба. Тогава баща ти няма да узнае нищо и всичко ще бъде забравено.

— Но откъде да го взема този половин милион?

— Ето как може да се уреди това Ще вземеш готовото си искане за изплащане и към подписа „Прево Лемер“ ще прибавиш „син“. Тогава няма да стане и дума за фалшификация и ако баща ти те попита за това, ще си признаеш откровено, че си претърпял голяма загуба, която твои приятели са изплатили, и занапред ще бъдеш по-внимателен С една дума, баща ти ще те освободи от дълга и всичко ще се размине с едно мъмрене, без да се разбере, че се е готвила фалшификация.

— Всичко това звучи добре — забеляза с въздишка Албер, — но щеше да бъде по-добре, ако се намерят тези петстотин хиляди И трябва да се намерят още днес! Разчитах да ги заема от твоята каса Може да ти ги изплатя на части, като взема пари от майка ми, на която бих признал загубата си, и използвам своите петдесет хиляди франка, които получавам всеки месец от баща ми?

— Това е невъзможно, защото аз нямам достъп до касата в нашата банка. Трябва да ги поискам от Едмон Бартес, който завежда касата и извършва всички плащания. За него ще бъде дребна работа да ти даде аванс от петстотин хиляди франка, за които никой няма да узнае.

— Съмнявам се, че ще ми послужи.

— Ти знаеш само да се съмняваш Ако аз бях на негово място, веднага щях да ти дам парите.

— Е, добре, ще се надявам на Бартес!

— Има и още едно средство.

— Какво, е то? Ти ми вдъхваш все повече надежда! — извика радостно Албер.

— Преди да ти го кажа, ще трябва най-напред да ти разкрия моите планове! Но първо ще ми обещаеш, че ще участваш активно в тях! Без това нито ти ще успееш да се спасиш, нито аз ще постигна целта си.

— Дявол да го вземе, прекалено си красноречив, не мога да ти откажа тази клетва! Изцяло съм на твоите услуги, още повече че, ако не ме спасиш, утехата ми ще бъде куршумът!

— Е, слушай тогава! — започна Сеген с неприятна усмивка, която не обещаваше нищо добро. — Ти беше случаен свидетел на колебанията на баща ти при избора на зет между Бартес и мене и в крайна сметка благодарение на майка ти предпочитанията му се спряха на моя съперник.

— Твоя съперник?

— Да, защото аз обичам сестра ти!

— Така ли? Никога не си ми говорил за това!

— То не е важно нито за тебе, нито за мене. Важното е планът ми да се осъществи докрай.

— А аз си мислех, че те привличат само паричните операции на банкерската къща „Прево Лемер“!

— Може и така да е, но да не губим време. Ти ще ми помогнеш да променя решението на твоя баща!

— Приятелю, ти знаеш, че нямам никакво влияние върху него. Още при първите ми думи така ще ме скастри, че ще загубя веднага дар слово!

— Това би било много жалко! Но знай, че спасявайки себе си, ти осъществяваш и моя проект.

— Говори по-ясно, защото, честна дума, нищо не разбирам от всичко това!

— Като начало ще трябва да изоставим всякакви предразсъдъци и скрупули.

— Съгласен! Те прилягат повече на глупаците!

— Тогава да пристъпим незабавно към работа. Най-просто казано, трябва да вземем сумата, която ти е нужна, от касата на Бартес. Утре през целия ден тя ще бъде отворена за обичайните плащания на петнадесето число, а вечерта, изготвяйки баланса, той ще установи изчезването на сумата.

— Но тогава баща ми ще арестува Бартес като крадец!

— Нищо подобно! Ще обяснят липсата като грешка в пресмятането или с това, че някой получател, да речем — от Индокитай, е забравил да изпрати авансовите си разписки. Ще започнат справки, които ще продължат с месеци, и в края на краищата ще дойдат до заключение, не много изгодно за главния касиер, което ще застави баща ти да промени мнението си за него. Тъкмо това ми трябва!

— Добре, но как ще се вземат тези пари от касата?

— Аз ще се погрижа за това, но при едно условие.

— Какво?

— Ти ще влезеш в квартирата на Бартес и ще вземеш връзката с ключовете, между които и този от касата.

— Би било много непредпазливо от негова страна да оставя ключовете си в квартирата, след като него го няма там!

— Не е непредпазливо, защото ключът от касата не се различава от другите и за да го откриеш, трябва да знаеш някои особени белези, които познава само Бартес. От известно време обаче ги знам и аз. Веднъж беше забравил описа на тези знаци върху бюрото си и аз се възползвах от неговата немарливост, като тайно ги преписах.

— Много добре, но къде ще намеря ключовете, когато вляза в квартирата му?

— Запомни всичко, което ще ти кажа, и бъди пъргав като котка! Щом влезеш в антрето, ще видиш вляво врата. Отвори я и ще се намериш в малка стая. На дясната стена виси старо палто. Под него на особен пирон е окачена връзката с ключове.

— По дяволите, ти знаеш всички секрети в този дом! Как надуши всичко това?

— Моя работа, братко... Сега тръгвай към квартирата на Бартес, а аз отивам в танцувалната зала, за да го задържа по-дълго време. Когато ми донесеш ключовете, ще отскоча до касата.

— А ако квартирата на Бартес е заключена или ме види портиерът?

— Погрижил съм се и за това. Ето ти ключа от секретния му вход от лявата страна на къщата, където ще видиш малка стълбичка. Дръпни смело вратата и ще видиш другата, за която ти говорих, че води към антрето. Никой няма да ти пречи, но ти повтарям, че трябва да си пъргав като котка!

— А как ще действаш с касата? Ако те завари някой?

— Никой няма да ме завари. На кого ще дойде наум да проверява бюрото по това време! Както видя, всички са на бала. Само аз ще липсвам за известно време, но мога да се извиня, че но обичам да танцувам и имам спешна работа. Случвало се е да работя по цели нощи, когато предстои да замине пощенският параход към Изтока. И така, ако си съгласен — напред!

— Почти съм готов да тръгна, само че, виждаш ли...

— Ти винаги говориш с „почти“, „само че“... В такъв случай си останя със здраве! Спасявай се, както намериш за добре!

Сеген тръгна към изхода.

— Жюл — извика Албер, — не си отивай, моля те, не ме изоставяй!

— Да или не? — попита деловодителят, като се спря на средата на помещението. — Аз поемам главния риск, а ти се страхуваш. Кажи веднага, защото после ще бъде късно и утре твоят документ ще стане известен на всички!

— Съгласен съм, съгласен съм! С всичко! Тръгвам веднага за ключовете! — реши се най-после Албер.

— Постъпваш умно! — одобри Сеген. — А сега на работа!

Двамата отново влязоха в салона и се смесиха с тълпата, която ги поздравяваше. Сеген се спря при Бартес и завърза лицемерен разговор, а Ал-бер незабелязано изчезна от салона. След по-малко от четвърт час той отново се появи и скришом подаде нещо на своя приятел. Затова пък отсъствието на Сеген, който също скоро след това напусна танцувалната зала и отсъства около час, причини инфарктни изживявания на Албер, които той с мъка скриваше от околните. Все му се струваше, че Сеген вече е заловен да бърка в касата и все-ки момент ще дойдат да арестуват и него, защото са узнали как се е сдобил с ключовете неговият приятел. Най-последно видя съучастника си да влиза в салона съвсем спокойно и с два великолепни букета от бели рози, аранжирани с камелии и теменуги. Той се приближи и поднесе този подарък на госпожа Лемер.

Това беше толкова галантно и на място, че дори Жюл Прево не можа да скрие възторга си:

— О, това е хубаво, много хубаво! — възкликна той, обърнат към всички около него и те се съгласиха.

— Какво стана? — попита своя съучастник Албер, когато се дръпнаха малко в страни.

— Всичко мина добре — отговори Сеген. — Иди в стаята си и ще намериш това, което очакваш, под дюшека на леглото си. Предполагам, ти е ясно, че не можех да вляза тук с такава връзка банкноти!

— Много се забави там!

— Нима може за една минута да се свърши такава работа?! Замъкът доста ми се опря и за момент бях готов да се откажа от всичко. Забелязаха ли моето отсъствие?

— Не, за щастие! Идеята ти за букетите беше страхотна!

— Да, и аз усетих, че добре се получи. Но да излезем оттук, имаме още да си говорим.

— Ами ключовете? — сети се Албер.

— Те са на мястото си, бъди спокоен!

ГЛАВА X

Сеген излъга, като каза на приятеля си, че кражбата му беше коствала много усилия. Всъщност за забавянето му имаше други причини. Като видя пачките банкноти и златото, в него се роди една пъклена идея: защо вместо половин милион, който беше нужен на Албер, да не вземе цял. Той така и направи, после взе файтон и отиде до квартирата на генерал Бартес. Промъкна се в малкия салон, водещ към жилището, повдигна една дъска от паркета и пъкна в оформилата се кухня останалите петстотин хиляди франка. Това беше най-сигурното средство да унищожи своя съперник, тъй като осъждането му ставаше неизбежно. Като свърши тази работа, Сеген купи два разкошни букета за двеста франка, за да оправдае по този начин отсъствието си от салона за танци, което беше около час, след което се върна в дома на своя шеф.

Подлецът скри това от своя съучастник, за да му каже по-късно, когато парите бъдат намерени у главния касиер: „Виждаш, че Бартес наистина краде от баща ти, следователно няма защо да се притесняваме!“

По-скоро глуповат, отколкото зъл по натура, Албер можеше да се откаже да участва при това положение, както и да откаже да съдейства за опропастяването на един човек. Затова Сеген предпочете да скрие втората част от своето нощно похождение.

На другия ден, 15 май, още в осем часа сутринта Едмон беше на работното си място. Когато отвори касата, сигурно щеше да падне, ако не беше се опрял на близкото кресло.

— Какво има? — попитаха чистачите, като го прихванаха съчувствено под мишниците.

— Кражба! — едва успя да изрече младият човек, който не искаше да вярва на очите си.

Но трябваше да повярва. Десет връзки банкноти от по сто хиляди франка, отделени още вечерта за изпращане, бяха изчезнали от касата.

Трябваше веднага да се обяви този факт.

— Повикайте веднага господин Лемер — каза Бартес на един от чистачите. — Дали не му е потрябвала лично на него тази сума, преди да дойдете вие?

Бартес още не можеше да приеме възможността за подобен случай. Банкерът Жюл Прево беше твърде взискателен и строго се придържаше към правилата и привичките, които никога и за нищо не пренебрегваше. Никога не би взел пари от касата за свои лични нужди, още повече че си имаше собствена каса, която нямаше нищо общо с главната. От нея се ползваше, когато беше необходимо, за да задоволи някои потребности на семейството си, но понякога извършваше с парите от нея дребни операции.

Щом изслуша доклада на Бартес, шефът му се засмя добродушно и каза:

— Не се тревожете, драги мой! Може би е грешка в сметките на някоя от канторите. Лесно ще я открием чрез ревизия.

Ако главният касиер чувстваше и най-малкото петно върху съвестта си, той би се възползвал от безграничното доверие, изразено в отговора на неговия шеф, и всичко можеше да мине много леко. Сватбата му беше определена за след два месеца, когато щеше да получи и уговорената зестра. От нея щеше да внесе изгубения милион, като оправдае липсата му с грешка в сметките на парижката банкова кантора. Но Бартес нямаше какво да крие, за да се задоволи с такава развързка на този загадъчен за него случай. Затова заяви, че документите са в ред и сумата непременно е открадната. От кого, трябваше да реши следствието.

— Следствие в моята банка! — извика старият banker при научаването на новината. — Съдебен процес, шум в пресата! По-скоро съм съгласен да изгубя този милион, отколкото да си навлека та-кова безпокойство! Успокойте се, драги Едмон, и нека оставим всичко така, както си е, още повече че аз съм сигурен в грешката със сметките, която впоследствие ще открием! Но как е било възможно да се отвори касата, когато дори аз не мога да го направя без помощта на указателя?

— Милостиви господине — настоя Бартес, — получих възможността да вляза във вашето семейство и не мога да допусна дори сянка от съмнение в моята честност!

— Но-кой се съмнява във вашата честност, скъпи мой!

— Вие самият не бяхте тук и аз не мога да се съглася с вашето решение. Дефицитът в касата е несъмнен и затова ми позволете чрез органите на властта да открия крадеца, за да избегна всякакви подозрения по мой адрес!

— Това ли е последната ви дума?

— Да, защото аз съм наследник и на честта на моя баща!

В този ден никой от служителите не напусна банката, преди да бъде извършен обискът на полицията в дома на всеки един от тях, но всички опити да се открият някакви следи от кражбата останаха безрезултатни.

Обезкуражен от неуспеха на своите търсения, но убеден, че крадецът непременно беше свързан с банката, защото външен човек не би могъл да отвори касата, началникът на тайната полиция накрая предложи на Едмон Бартес.

— Господине, сигурно не бихте имали нищо против един обиск на квартирата ви, защото след него това дело окончателно ще може да бъде предадено на божията воля.

— Точно това исках да ви предложа и аз! — отговори благородният младеж.

— Той е луд — извика Прево Лемер, който присъстваше на разговора, — но аз съм против! Не искам всички да говорят, че са обискирали бъдещия зет на Жюл Лемер!

— Милостиви господине — възрази полицейският началник, — аз съм длъжен да използвам всички законни средства, за да открия престъпника!

— На вашите услуги съм — повторно заяви Бартес и се отправиха с полицаия към жилището на главния касиер Един час след това последният беше отведен в затвора в Мазас.

Невъзможно е да се опише изумлението и недоверието към станалото, както и яростта на стария banker. Той крещеше, тропаше с крака и беснееше, повтаряйки, че откраднатите пари не са на банката, а собственост на Бартес, който ги бил спестил. Заплашваше, че ще използва влиянието си, за да уволни началника на тайната полиция, но той остана невъзмутим и когато старият финансов ас се поуспокои, му показа писмени показания от Бартес, в които се казваше, че изчезналите пари са от наличните капитали на банката и са били определени за изплащане на различни лица на 15 май.

Жюл Прево Лемер беше окончателно сразен!

— Как тогава този нещастник си обяснява наличието на парите в своето жилище? — извика отчаяно той.

— Не може да обясни. Настоява, че е напълно невинен, и самият той е изненадан от намирането на част от откраднатата сума в квартирата си.

— Това е безумие! Ако той беше виновен, можеше двадесет пъти да избегне бедата още тази сутрин. Аз му казах, че ще обясня изчезването на парите като грешка на някоя от моите кантори, защото не искам за нищо на света да виждам полиция у дома си, така че, ако той се чувстваше виновен, можеше спокойно да се съгласи с мене и всичко щеше да се потули.

— Да, наистина, но вие не бяхте сам, при вас имаше и други хора и тъкмо тях той искаше да убеди в своята невинност... А по тази причина трябваше да приеме и обиска в квартирата си. С една дума, наложило се е да постави всичко на карта!

— Не, не мога да повярвам в това! — изпъшка съкрушено банкерът и закри лицето си с ръце.

— Повярвайте на моя опит — каза полицаят — Този човек е извънредно хитър и в това е цялата работа! Според мен вината му е несъмнена. Съдете сам: изчезва един милион от касата, а ключът, без който и най-добрият касоразбивач в Париж не би могъл да я отвори, се намира у касиера. При обиска на квартирата му се намира половината от изгубената сума. Как след всичко това можете да се съмнявате в неговата виновност? Ето номерата на сериите, намерени под паркета — същите, конто са отбелязани и в касовата му книга.

— Все по-малко и по-малко разбирам каква всъщност става! — завърши разговора Жюл Прево Лемер.

— Надявам се, че скоро ще разберете всичко — отговори полицейският началник — и ще се убедите, че действителността е друга. Ще видите дали съдът ще оправдае Едмон Бартес!

— Разумът наистина говори против него — каза старият банкер, — но моите чувства ми казват друго!

— В такива случаи трябва да се слушат само доводите на разума. Повтарям ви, че в съда няма да оправдаят този човек!

Най-накрая Жюл Прево сам се убеди във виновността на бившия си главен касиер дотолкова, че започна упорито да отстоява новата си

позиция пред опита на жена си и дъщеря си да защитят честта на своя избраник. С такъв завършен характер като този на стария banker винаги настъпва подобна метаморфоза. Бяха нужни само малко повече усилия от обикновено, за да се убедят в нещо хора, защищавали горещо обратното положение, и те започват със същата упоритост да поддържат новите си възгледи.

В хода на цялото следствие у Прево Лемер се говореше само за Едмон Бартес, когото бащата обвиняваше, а майката и дъщерята защищаваха с всичките доводи на своя ум и сърце. Албер се чувстваше много неловко и заемаше примирителна позиция, по и тя не отбелязваше никакви успехи, защото в решаващия момент той се солидаризираше с баща си. Неудобството му се усилваше и от обстоятелството, че той не разбра истината за другия половин милион, скрит в квартирата на Бартес, за който Сеген беше премълчал пред него. Макар деловодителят на баща му да се кълнеше, че това не е негово дело, Албер не му вярваше и мълчеше, сломен от своята виновност и от долното предателство на своя помощник.

Сеген получи мястото на Бартес в банката и симпатиите на стария banker, който изтъкваше пред жена си и дъщеря си образцовата му честност и порядъчност, но те все още поддържаха неговия предшественик. От своя страна Сеген, който обядваше пет пъти седмично в дома на своя шеф, умело се преструваше, че споделя тяхното мнение за несправедливостта на нещастieto, сполетяло Едмон Бартес.

— Твърде благородно е от ваша страна, че не забравяте другарите си в беда — казваше всеки път госпожа Лемер, когато почувстваше някаква благоразположение към изтънчения мошеник, който постепенно и неусетно спечели доверието на двете дами.

— Да ти кажа ли — говореше му Албер, когато оставаше насаме с него, — ти си такъв мръсник, какъвто никъде го няма!

— Ако изключим тебе — добавяше цинично Сеген.

— Не, аз не съм чак такъв хитрец! Ще ми бъде страшно неприятно да имам за зет мошеник като теб, когото винаги мога да изпратя на каторга!

— Като ме придружиш, нали!

— Е, драги, аз ограбих само баща си!

— Да, а пък аз го направих заради твоето бъдеще. Две обувки образуват един чифт!

— Когато започнем работа в банката, ще следя всичките ти машинации!

— А аз — твоите фалшиви документи!

Такива любезности си разменяха двамата съзаклятници, изпълнени с дълбоко презрение един към друг.

Само двама човека още поддържаха своето доверие в невинността на Бартес — капитан Пол Прево Лемер, големият син на старият банкер, бивш другар на Бартес в колонията и маркиз Ди Лара Коело, предишният клиент на банката.

Техните открито проявени симпатии към подсъдимия произведоха в съда дълбоко впечатление на всички и подтикнаха председателя да попита маркиза:

— Как ще съгласувате вашето мнение с очевидния факт, който му противоречи?

— Много просто, уважаеми господине — отговори старият аристократ. — Бартес е бил сгоден за дъщерята на моя приятел и би било необяснимо от негова страна да извърши такова престъпление, което би разрушило брачните му планове и бъдещото управление на банката!

— Но фактът потвърждава това. Половината от откраднатата сума е намерена у подсъдимия!

— Да, господин председател! Да допуснем, че той е ограбил касата. В такъв случай какво го е подтикнало да се откаже от съблазнителното предложение на банкера, а, напротив да рискува, като поиска разследване и обиск в дома си? И защо му е бил този милион, като само след два месеца е щял да получи не един, а няколко милиона зестра от своята годеница?

Председателят не намери с какво да възрази на тези аргументи и за да замаскира своето безсилие, заяви:

— Всичко това е предмет на бъдещи обсъждания. По вие не ми отговорихте на въпроса!

— Аз ще ви отговоря съвсем лаконично. Бартес поради очертаващото му се завидно положение вероятно с предизвикал завистта и злобата у някои свои колеги и срещу него е бил организиран заговор, който е бил умело изпълнен!

— Господине, съзнавате ли цялата сериозност на това обвинение, което току-що изрекохте? — запита строго председателят.

— Съзнавам я и съм готов да добавя още не що. Потърсете тези, които са имали интерес да погубят Бартес. Така ще откриете истинските виновници.

Възбудата стана всеобща и пълна, когато към думите на маркиза се присъедини и големият син на Жюл Лемер. Оправдаването на подсъдимия блесна за момент в залата, по ефектът от намерените, в жилището му петстотин хиляди франка надделя в резултат на обвинителната реч, произнесена от прокурора.

Един от верните приятели на Едмон — Гастон дьо ла Жонкер, извика:

— Бъди спокоен, Бартес, остава ти уважението и предаността на твоите приятели!

ГЛАВА XI

Мъжественият приятел на Едмон Бартес, който го публично порица присъдата, рискуваше да бъде наказан за своята смелост, но високото обществено положение на баща му го запази от по-сериозни последствия. Задоволиха се само да го изведат от залата.

Две седмици след завършването на процеса в кметството на VIII департамент тържествено бе подписан брачният договор между Жюл Сеген, главен деловодител в банката на Прево Лемер, и госпожица Анжел-Клоди-Стефани Прево Лемер, дъщеря на споменатия banker и неговата съпруга, Октавия-Сюзан Осман. След няколко дни бе отпразнувана и самата сватба. Слуховете за бляскавия бал, даден от банкера по този случай, се разнесоха из целия Париж и стигнаха дори в затвора, където лежеше Едмон Бартес заедно с някакъв мръсен убиец, насякъл жена си на парчета. Да се описва дълбокото, яростно, безсилно отчаяние на този невинно осъден от хорската несправедливост и късогледство човек, беше безполезно! Мъката на нещастния Бартес беше толкова голяма, че граничеше с лудост.

Стефани много пъти беше слушала от баща си за паричните операции на техния бивш главен касиер, затова сега повярва във виновността му Майка й, уморена от настойчивостта на съпруга си, на-края престана да му противоречи. Осъден или оправдан, Бартес вече не можеше да разчита на ръката на Стефани, за която бившият касиер на баща й не представляваше никакъв интерес.

В семействата с огромни богатства, натрупани през търговия, браковете по сметка са твърде обикновено явление, също както и при властимащите. Жюл Сетен беше единственият човек, който познаваше отлично работите на bankerската къща на Прево Лемер, затова точно той трябваше да се ожени за дъщерята на банкера. Цялата търговия трябваше да се предаде в ръцете на млад човек със свежи сили, за да може банката да прогресира и в бъдеще.

По тази причина Стефани се съгласи без никакъв натиск да се омъжи за Сеген, който играеше отлично ролята си, откакто проучи обстойно характерите на майката и на дъщерята.

Пол Прево Лемер изкусно отклони поканата за сватбата на сестра си, където трябваше да се прикрива зад маската на благоразположеност, което не можеше да стори Той се възползва от предложението на един корабен капитан и отпътува за Алжир, откъдето нямаше как да се върне навреме в Париж.

Няколко дни преди Едмон Бартес да бъде изпратен в Нова Каледония, го преместиха в Рошфор. Един от пазачите, изпитващ добри чувства към него, му даде някакъв хляб и му намекна, че вътре има нещо, което може да го заинтересува.

Когато остана сам, Едмон разчупи хляба и намери в него писмо. Той силно се развълнува. Кой ли още не беше го забравил? Във всеки случай това писмо не беше от баща му. Старият генерал идваше тук всеки ден, щом разбра, че синът му е преместен в Рошфор.

Бартес разгърна тайното послание и погледна подписа. Вместо него намери следното: „Бивш чиновник от френската банка, XYZ 306.“ Писмото, съдържащо шест страници, имаше следния текст:

„Милостиви господине,

На 15 май отивах на работа във френската банка, когато няколко минути преди осем часа сутринта видях да идва при нас Албер Прево Лемер. Беше неспокоен и развълнуван от нещо. Той ме попита не е ли изпратена още разносната книга с кореспонденцията и когато получи отрицателен отговор, въздъхна с нескрито облекчение. После се поинтересува кой завежда книгата на фридландския квартал. Това бях аз и му го казах, защото не представляваше никаква тайна. «Много навреме, каза младият човек, тъй като аз донесох петстотин хиляди франка, искани от „Прево Лемер и Ко“, подписани от самия банкиер. По свои собствени съображения баща ми не иска този документ да бъде предявен в неговата банка, затова ме упълномощи да внеса сумата аз. Надявам се, че няма да откажете да я получите!»

Аз не отказах и взех парите. Забелязах само, че подобни вноски нарушават банковия ред, но поради големия размер на сумата такива изключения се допускат.

Погледнах билетите и се учудих, когато видях, че носят серия Т 306-371-В-12-3-89 В — същата, като на пригответените в банката за плащания на 15 май.

Не знам какво ме накара, но тогава аз си запасах цифрите на първия билет и серията му и сега ви ги изпращам. В случай на нужда те ще ви помогнат да стигнете до цифрите на другите 499 билета, които аз получих тогава. После Албер Лемер ми поиска писалка и докато пишеше, аз погледнах през рамото му. Останах много изненадан от това, което видях. Към подписа на баща си върху документа той прибави думата «син». Беше толкова улисан в това, което правеше, че въобще не забеляза моето нескромно любопитство и когато свърши, излезе бързо, без да се сбогува или да ми благодари за услугата.

Още тогава разбрах по държането на младежа, че е извършил нещо нередно. Беше фалшифицирал подписа на баща си и изплашен от последиците, които можеше да му навлече това, беше побързал да внесе въпросната сума.

Тези факти биха минали незабелязано от мен, ако не бях прочел няколко дена след това в «Съдебен вестник» във връзка с процеса срещу вас, че кражбата на съдбоносния милион е станала същата нощ срещу 15 май, когато синът на Прево Лемер плати петстотинте хиляди франка по фалшивото искане на бащата.

Но това, което най-много ме заинтересува, беше-този половин милион, намерен във вашата квартира, който имаше същата серия Т 306–371, както сумата, внесена във френската банка на 15 май сутринта. По този начин тя допълваше милиона, заграбен от касата на «Прево Лемер и Ко».

Как се беше случило, че този милион през нощта срещу 15 май се беше разделил на две?

Дълбоко съжалявам, уважаеми господине, че тези сведения не бяха достигнали до мен по-рано, по време на процеса срещу вас. Ако ви бяха съобщени навреме, те биха повлияли благотворно върху решението на съда. За

нешастие тогава нямах време да чета вестници и не следях в детайли вашето дело.

Ще ви съобщя още един факт, който може да ви послужи. Когато внасях сумата, която получих чут сина на Прево Лемер, аз известих банковия касиер за странното поведение на младия човек и за това, че беше дописал «син» към подписа на баща си. Касиерът, също като мен, си записа номерата и серията и прибави няколко стенографски бележки за възбудения вид на вносителя.

Ето какво, драги господине, ме подтикна да ви изпратя това писмо с надеждата, че то няма да е безполезно за вас. Моля да ме извините, че не се подписвам с истинското си име, защото не желая да бъда преследван от някого, ако това писмо попадне в нечии чужди ръце. Но ако някога вашето дело бъде преразгледано, с най-голяма готовност ще се явя пред вашите съдии, за да им представя тези факти. Ако ли пък имате желание да ме видите, поместете в «Petit Journal» следната обява — «Желая да се срещна с X Y Z 306», и добавете адреса си или този на ваш доверен човек, с когото да се срещна вместо с вас.

Ако до преразглеждането на делото с мен се случи нещо, то моят син, който е чистач при елин нотариус, ще остави на отговорно пазене при своя началник моите писмени показания, придружени с подписите да четирима свидетели, препис от които ще изпратят на нас. От този документ ще узнаете и името на касиера, записал сериите и номерата на сумата, донесена в банката от Албер Прево Лемер.

Сърдечно се надявам да получите топа писмо, което изпращам чрез сипа на мой приятел, служещ във флота. Като се страхувам от съда на Всевишния, желая да бъде поправена грешката на правосъдието, което има претенцията да се смята непогрешимо. Бог да ви закриля и ви помогне да разкриете истината, която доказва вашата невинност!“

Следваше подписът „X Y Z 306“

Радостта на невинно осъдения нещастник беше безкрайна. „Ето — викаше той — едно несъмнено доказателство за моята невинност! Винаги съм подозирал, че тази жалка личност, Албер, е замесена в моето дело, и ето че съм имал основание! Най-после мога да възстановя честта си и да вляза отново в живота с гордо вдигната глава. Колко ще се зарадва бедният ми унижен баща!“

Но по-късно, колкото повече размишляваше, толкова повече намаляваха радостта и ентузиазмът на Бартес Той се питаше как би могъл да поиска преразглеждане на делото и не намираше хора, на чиято подкрепа би могъл да разчита. Преди всичко трябваше да се обърне към генералния прокурор в Париж, като му изпрати молба с всички доказателства за своята невинност. Ако той ги уважи, ще повика отново в съда него и лицата или лицето, върху което пада подозрението, и ако всичко се докаже, Едмон ще бъде оправдан. Но беше възможно прокурорът, получил неговата молба, да я предаде най-напред на официалния адвокат в парижкия съд за преглед, който се казваше Сеген и беше близък роднина на Жюл Сеген. В този случай няма да дадат ход на неговото дело, защото новият главен касиер вече беше станал близък роднина на банкера Прево Лемер. Дори и да се предположи, че прокурорът няма да се повлияе от адвоката Сеген, той все пак щеше да предупреди Прево Лемер за грозящата сина му опасност и той чисто и просто щеше да заяви, че синът му не е откраднал парите от касата на Бартес, а самият Жюл Прево Лемер му ги е дал, за да изплати някакъв крупен дълг, направен поради лекомислие, и ако Албер е отишъл лично в държавната банка, то е било, за да спре изпращането на банковото искане, което би дало повод за неприятни тълкувания по негов адрес.

Като обсъди всичко това, Бартес се увери, че шансът да убеди съда да преразгледа делото е много малък, защото Прево Лемер щеше да употреби всички средства, за да спаси честта на семейството и сина си. На нещастния затворник оставаше една слаба надежда — съчувствието на маркиз Ди Лара Коело, които беше заявил, че няма да пожали богатството си, за да се разкрие истинският виновник в това дело.

ГЛАВА XII

Бартес считаше бившия си шеф за безусловно честен човек. В това никак не се съмняваше, много пъти го беше чувал да казва, че девизът му е „Честност и порядъчност!“ и никога не би извършил безчестие дори ако това беше нужно за спасяване на семейството или състоянието. Но в дадения случай, когато несправедливостта веднъж вече беше извършена, у него можеха да възникнат за собствено успокоение различни сделки със съвестта и девизът постепенно губеше своето значение. Би ли се решил в този момент Прево Лемер да захвърли името си в огъня на един публичен съд, при който законът би наказал неговия син за недостойната му постъпка? Наистина това беше малко вероятно! А щом е така, каква полза би имало от показанията на чиновника от френската банка.

Друг би бил въпросът, ако Бартес беше на свобода, а не в затвора. Тогава би намерил средства да увлече Албер в ловко устроена засада и на него нямаше да му остане нищо друго, освен да признае вината си. Той беше толкова страхлив, колкото беше смел големият му брат Пол, затова без особено усилие можеше да бъде заставен да признае пред свидетели как е отворил касата на баща си и е откраднал един милион, половината от който е скрил в жилището на тогавашния главен касиер. Но какво можеше да се направи без свободата и доброто име!?

Разбира се, съдията, на чиято съвест лежеше една съдебна грешка, в желанието си да я поправи би могъл да арестува Албер и да го принуди да си признае. Но може ли осъден престъпник като Бартес да накара от затвора правосъдието да възбуди съдебно преследване срещу сина на такъв крупен финансист като Прево Лемер! Да се допусне това, би било безумие!

Предвид всичките тези съображения Едмон Бартес реши да мълчи и се върна към първия си план — да избяга от затвора. Ако се сдобиеше по такъв начин със свобода, той щеше да почувства по-голяма увереност в силите си, отколкото сега и щеше да заработи с по-голямо усилие за възстановяването на своята чест, като предаде в ръцете на правосъдието истинския престъпник. Тогава вече ще му

послужи писмото на чиновника, но дотогава трябваше да търпи и твърдо да понася страданията.

Малко преди да го изпратят в Нова Каледония, бившият касиер се сдоби в затвора с нов приятел, някой си Кроник, фалшификатор на пари, който беше заплатил за своите подвизи с петнадесет години заточение и сега отново го чакаше същото. Той беше рецидивист, много опитен в занаята и умееше различни дребни, но ценни неща. Затова, когато се сближи с него, Бартес го помоли да нарисова на лявата му ръка цифрите и серията на банкнотите, открадната от Албер, а също и известния подпис на банковия чиновник — X Y Z 306, с помощта на който по-късно можеше да намери своя неизвестен приятел. После унищожиха самото писмо, защото щеше да бъде обискиран, както всички затворници, които напускат Франция. Накрая преживя срама да облече затворническите си дрехи.

Дойде и денят, когато трябваше да се качи на палубата на „Флора“ — транспортен кораб, който щеше да го откара в Нова Каледония. Бартес беше изпаднал в безнадеждно отчаяние. Всичко, което преживя за една година — от арестуването до заточаването, — изпъкна пред очите му като нещо живо, което го терзаше и измъчваше. Струваше му се, че е пропаднал безвъзвратно, че е лишен завинаги от способността да измени и подобри своето положение. С изтерзано сърца той се откъсна от прегръдките на своя нещастен баща и маркиз Ди Лара Коело, на които бяха позволили да бъдат до него в тези трудни последни часове. Когато се прощаваше с едничките си близки хора на този свят, Едмон им разкри своите предположения и надеждата да възстанови някога своето добро име.

Същата вечер домът на Прево Лемер отново беше празнично осветен, както преди една година. Стариият банкиер празнуваше за втори път годишнината от своята сватба и отново беше събрал семейството си, както и всички служещи от банката. Но този път атмосферата беше тягостна. Прево Лемер старши беше видимо остарял и личеше, че го тревожат смътни предчувствия. Той почти съзнаваше, че на съвестта му вече лежи една невинна жертва. Нощите му бяха станали безсънни и му се струваше, че щастието на неговото семейство виси на косъм. Когато процесът завърши и животът навлезе в своя нормален ритъм, а Сеген вече беше негов зет, той каза веднъж на жена си:

— Мисля, че осъдиха един невинен човек!

— Да, когато му дойде времето, нека помислим и преразгледаме това, което стана! — отговори тъжно госпожа Лемер.

Бедната, тя отдавна се беше убедила, че бракът със Сеген нямаше да даде на дъщеря ѝ очакваното щастие.

След като съдът реши съдбата на Бартес, Прево Лемер получи писмо от неговия баща, стария генерал. В края на своето тъжно послание той изкачваше надежда, че провидението ще прости на децата на банкера за злото, което причиниха на неговия син. Сега Жюл Лемер си спомни за него и потъна в горчиви размисли. Да, той можеше да спаси Бартес, ако поддържаше твърдо първоначалното си мнение за него. Без особен труд можеше да спре арестуването и изпращането му в Мазас и по този начин да блокира делото още в зародиш. Просто трябваше да заяви на началника на полицията, че не може да допусне съдебно преследване срещу годеника на дъщеря си, който фактически беше вече негов зет с определена зестра и вече му бяха предадени правата над дома Прево Лемер, както и всички необходими пълномощия. Освен това именно Бартес беше подал жалбата за крупната кражба от касата, надявайки се полицията да намери крадеца, така че в неговото арестуване нямаше никакъв здрав смисъл! В такъв случай трябваше да задържат и него, Жюл Прево Лемер! При това положение той се оформяше като съучастник на Бартес, но това недоразумение лесно можеше да се изглади, като се проверят сметките. Другата възможност беше Едмон Бартес да остане главен касиер в банката „Прево Лемер и Ко“ и в такъв случай всичко друго ставаше излишно, защото нейният собственик нямаше да подаде никаква жалба и щеше да заяви, че не знае за никаква кражба.

Никой съдия не би оспорвал подобна решителна позиция!

За нещастие Жюл Лемер имаше работа с хора, които не се отказваха така лесно от „големите дела“. Началникът на полицията и следователят му заявиха, че щом веднъж половината от търсената сума е намерена в квартирата на неговия касиер, той не може да гледа толкова леко на това дело. Посочиха му много примери с хора, живели дълги години в обществото като образец за честност, докато в един прекрасен ден те се оказват най-за-коравели престъпници. И в крайна сметка кой може да докаже, че подобни кражби на пари не са вършени в собствената му къща? В такова голямо учреждение като банката

злоупотребите трудно се откриваха. А колко солидни bankerски къщи бяха компрометирани по същия начин!

Разколебан от всичките тези съждения, проглушен от ревностните блюстителни на обществената нравственост и правда, които бяха обзети от нежелание да се откажат от тлъстия кокал, в края на краищата bankerът се убеди във виновността на своя бъдещ зет, чиято съдба бе окончателно решена.

Празнувайки повторно своя брачен юбилей, на които липсваше предишното празнично настроение, Жюл Лемер отново се уедини със съпругата си в малкия салон, където преди една година двамата решаваха щастието на дъщеря си, и започна да разкрива пред нея всичко това, което бе накупяло и наболяло в душата му за една година бил увлечен от глупаци, които били свикнали навсякъде да виждат измама и престъпление. С професионалната си мнителност те го били заслепили и възбудили силно неговата подозрителност, която насочили срещу нещастния Бартес. Но тогава всички около него бяха възбудени, дори и самият подсъдим, който се нахвърли срещу своя шеф и го остави за дълго време да се бори с неприятния спомен.

— Нищо не ни остава — каза в заключение Жюл Лемер на жена си, — освен да забравим всичко и да го погребем завинаги в миналото!

— Ако това е възможно за нас — отбеляза госпожа Лемер с предишната тъга в гласа си. — Вече видяхме, че не дадохме щастие на дъщеря си. Намерихме и съпруг, който не е способен да ѝ го осигури, а освен това е двуличник! Съгласи се, че аз отдавна го разбрах като човек: студена, честолюбива, пресметлива натура, без капка умение да оцени по достойнство характера на Стефани — той даже не го познава!

— Въпреки всичко аз мисля, че нашият дом се намира в добри ръце — помъчи се да се утеши старият banker.

— Кой знае! Ти го наблюдаваш и го възпираш от някои спекулации, към които той е много склонен, по когато ти вече няма да си до него, нито аз, нито Стефани ще бъдем в състояние да го обуздаем!

— Но аз още не смятам толкова скоро да напусна този свят — възрази Жюл Лемер.

— Бог да те пази, не заради мен и дъщеря ни ние сме напълно осигурени, а заради честта на този дом, който ти създаде, и заради

честта на нашите внуци!

В това време влезе камериерът и подаде някакво писмо на господаря си. Той го отвори и го предаде преbledнял на жена си. То беше от няколко реда:

„Господин Жюл Прево Лемер, Париж.

Служих при вас четиринадесет години с преданост и искреност, които никога не са ви лъгали. Като благодарност за това вие ме изпращате на заточение, въпреки че съвестта ви говори за моята невинност. Помнете! Ако някога попаднете в ръцете ми, не ме молете за прошка, както не простихте и на моя баща! Тази вечер напускам Франция.

Надявайте се да не ме видите отново в нейните предели!

Едмон Бартес“

Писмото падна от ръцете на жената и сълзите, задържани с мъка толкова време, потекоха по слабите ѝ бледи страни.

— Той ни заплашва! — извика Прево Лемер донякъде от болка, донякъде от накрънено самолюбие. — С какво може да бъде опасен за нас този нещастник, който ще живее като престъпник на онзи отдалечен остров!

— Не знам — забеляза госпожа Лемер с просълзени очи. — Все пак той има право, ако не да заплашва, поне да се оплаква от своята участ!

На другия ден във вестник „Petit Journal“ се появи следната необикновена обява: „Бележката на XYZ получена. Благодаря! До скоро виждане... или сбогом!“

ГЛАВА XIII

Една сутрин жителите на Сан Франциско, живеещи в квартала около пристанището, и моряците от акостиралите кораби останаха много учудени, когато видяха около дока, при който свършваше улица „Уошингтън“, великолепен военен кораб с жълт флаг на носа, в центъра на който беше изобразен червен дракон, навярно герб на китайския богдихан.

Снощи никой не го беше забелязал и топ беше новост за столицата на слънчева Калифорния. Според охраната на пристанището корабът беше пристигнал през нощта без лоцман, но се беше настанил така уверено в пристанището, сякаш го познава от дълго време.

Корабът не беше от големите — само седемдесет и пет метра на дължина, но беше построен по най-съвременните правила на корабостроенето. Брониран и въоръжен с шест оръдия, той приличаше на малък монитор^[1]. Оръдията се движеха върху релси, покрити със здрав навес за артилеристите. Но това, което най-много привличаше вниманието на наблюдателите, бяха неговите резервоари. Когато те бяха пълни с морска вода, корабът се скриваше почти под водата и можеше да плава незабелязано. Двете му мачти се прибираха, а оръдията се замаскираха умело и никой не можеше да познае в плаващата шхуна първостепенния военен кораб.

По своята външност той можеше да се причисли към френския или английския флот, но жълтият флаг с изображение на дракон ясно определяше неговата националност. Това се виждаше и от името „Йен“, украсяващо носа му.

„Йен“ се командваше от млад човек на около тридесет години, с аметистов знак на фуражката и с десет звезди, пет от които бяха поставени върху яката на куртката му, а другите пет — на ръкавите. Ако се съди по тях, той принадлежеше към висшите офицери от китайския флот, защото аметистовият цвят на мандарина го приравняваше с чина адмирал в европейския флот. По леко дръпнатите очи и светложълтата му кожа личеше, че произхожда от северната част

на Китай, чиито жители бяха много по-даровити и енергични от своите южни събратя, а по външност се доближаваха до европейците.

Всички офицери от кораба носеха американска униформа, въведена в китайския флот от американските моряци, които първи бяха поканени от китайското правителство да организират морското дело в страната. Останалите членове на екипажа носеха своите национални облекла: стегната в талията блуза, широки панталони и шапка с квадратна форма.

Болшинството офицери и матроси подобно на своя командир също бяха от северните провинции на империята, здрави и силни хора със загорели лица, гладко избръснати и украсени с бакенбарди.

„Йен“ пристигна в Сан Франциско през нощта, малко преди разсъмване. Като приближи рейда, корабът изгаси сигналите си и мина незабелязано край бреговата охрана на Рок Пойнт. Това поведение на кораба нарушаваше пристанищните наредби, които изискваха всеки плавателен съд, влизащ в рейда на Сан Франциско, да се ръководи от лоцман. В действителност за такива нарушения биваха санкционирани не само китайците, но и всички други. Американските закони, за разлика от европейските, преследваха и за възможни вреди от тяхното престъпване, а не само за реално нанесени. Още повече че калифорнийските лоцмани, оцетени от свободното влизане в пристанището на китайския военен кораб, веднага се събраха в един крайбрежен бар, за да обсъдят въпроса трябва ли командирът на „Йен“ да се държи отговорен за своята постъпка.

Влизайки инкогнито в рейда, китайският адмирал знаеше, че нарушава известни правила, които важат за моряците от всички нации, но той бързаше и остави без уважение подадените му сигнали за явяване на лоцмана, както и за някои други процедури. „Йен“ се потопи до нивото на водата и лавирайки ловко през опасните проходи, влезе в пристанището незабелязан от никого. Щом корабът хвърли котва, един от офицерите му веднага слезе на брега и каза на първия срещнат полицаи на чист английски език:

— Трябва ми добър лекар, но да е французин.

Полицаят го насочи към някой си Пине Дюпюитрен.

Офицерът намери доктора да работи в кабинета си и веднага го заведе на борда на „Йен“.

Болният, заради когото го бяха повикали, беше в много тежко състояние, така че всички заповеди на кораба се даваха тихо, почти с жестове. Офицерите се движеха мълчаливо по палубата, подхвърляйки си едносрични думи или поклащайки мълчаливо глави. Прегледът продължи повече от час. Командирът изпрати доктора и преди да се разделят, попита:

— Значи няма никаква надежда?

— Бих ви излъгал, княже — отговори лекарят, — ако ви дам и най-малката надежда. Във възрастта на Негово сиятелство природата не прави чудеса и третата криза ще бъде съдбоносна за него. Лекарството, което му предписах, може само да забави тази криза, но не за дълго. Действието му трае само няколко часа. След това — довечера или най-късно през нощта — трябва да очаквате най-лошото.

— Все пак, докторе, аз ви моля, както ни обещахте, да ни навестите пак, за да не оставим нашия скъп болен.

Лекарят се поклони в знак на съгласие, след което този, когото той нарече княз, се спусна долу замислен и опечален. Доктор Дюпюитрен правилно се беше ориентирал. Когато младият командир на кораба отиде по-късно в града, за да посети губернатора на щата Калифорния, той изпрати визитна картичка със следното съдържание: „КНЯЗ ЙЕН, адмирал на Китайския флот.“

На Китайския флот! Колкото и странно да звучаха тези думи в ушите на калифорнийците, свикнали да се отнасят презрително към жълтите синове на Небесната империя, сега те не можеха да се съмняват, че омазните китайци имат свой военен флот. „Йен“ се полюляваше като красива играчка пред очите на многочислената тълпа, която се възхищаваше не само на елегантната конструкция на кораба, но и на превъзходните качества на неговия екипаж. За съжаление сред тълпата имаше не само интелигентни зрители, склонни да отдадат дължимото уважение към този изящен представител на китайската военноморска сила, но и много безработни уличници от утайката на Сан Франциско, които започнаха да подхвърлят на показалите се на палубата китайци разни нелепости и подигравки на езици, за които предполагаха, че са известни на китайците. При все това екипажът ле обръщаше никакво внимание на тези „герои“, от което те се почувстваха оскърбени и скоро репликите им преминаха в открити ругатни.

— Ей — викаха най-настойчивите от тях, — да-ли да не метнем куките си върху тези чучела с пергаментни муцуни!

— Колко жалко — крещяха други, — че не сме-в някое забутано мексиканско пристанище, където не се церемонят много! Щяхме да ги хванем за косите — и във водата, а с кораба им можеше да се поразходим из Тихия океан до някое островче.

Един от китайските офицери, обезпокоен от шума на брега, се показва на палубата, но веднага беше освиркан. Той обърна презрително гръб на тълпата и се върна обратно. Това окончателно вбеси хулиганите. Възбудена до пълно оскотяване, наглата паплач се смееше и ръкопляскаше на всяка груба безсмислица, която се изсипваше върху главата на мълчаливите и скромни жълтокожи моряци.

Внезапно сбирщината утихна. Върху палубата на „Йен“ се появиха десетина матроси, които се строиха в две колони и спокойно слязоха на брега. Всичките бяха здравеняци, които не се смущаваха от градската настилка, а уверено и сигурно стъпваха по нея. Отиваха за продукти. Шумящата тълпа неволно се разцепваше, за да им направи път и защото по лицата на тези юначаги ясно се четеше:

— Е, защо не опитате сега да се подигравате, та да видите с кого си имате работа!

Когато моряците се скриха от очите на зяпачите, сега пък самите подигравчици, внезапно утихнали преди малко, станаха обект на присмех. Засегнати чувствително, те заявиха, че нарочно са пропуснали китайците, за да ги спрат на връщане, когато щели да им отнемат провизиите и да си похапнат добре в някоя крайбрежна кръчма.

---

[1] Кораб с плитко газене служещ за обстрелване на брегови батареи — Б. пр. ↑

ГЛАВА XIV

Обещанието да се справят с китайците, когато се върнат от пазара, и да им отнемат провизиите бе посрещнато с бурни аплодисменти и вече нямаше връщане назад.

— Кой ще започне пръв? — попита Том, един от уличните герои, бележит почитател на уискито и постоянен участник във всекидневните разправи с полицията.

— Всички заедно — извика дребничкият Търнбъл.

— Не, според мен така не става — възрази Том. — Трябва да бъдем вежливи, нали, господа!

— Да, наистина! — съгласи се тълпата.

— Много съм поласкан от вашата подкрепа, джентълмени, много съм поласкан! Но позволете да продължа, защото не можах да се доизкажа.

— Продължавай, слушаеме! — завикаха от всички страни.

— Пак повтарям, че трябва да бъдем учтиви с тези почтени чужденци. Един от нас, например Търнбъл, комуто принадлежи бляскавата идея, която съблазни всички нас, ще излезе пред тези господа с шапка в ръка и ще каже: „Джентълмени, бяхте много любезни, като ни освободихте от неприятното задължение да ходим до пазара за храна. Нея можете да оставите тук и да се качите съвсем спокойно на вашия кораб. Но ако случайно сте размислили и откажете да ни дадете това, което по право ни принадлежи, ще ни бъде много неприятно, че ще употребим сила, за да си го вземем!“ Ето какво предлагам, джентълмени, на вашето високо и безпристрастно внимание. Преди всичко вежливост, това е моят девиз!

— Отлично! Съгласни сме! — чу се отвсякъде. — Том е прав!

Търнбъл измърмори нещо, но се налагаше да се подчини на желанието на Том поради единодушието на тълпата.

— Добре — мрачно произнесе той — макар че според мене тези жълтури не заслужават такива церемонии. Щом искате, ще започна аз, но съм лишен от пъргавия език на Том и ако не ми се подчинят, веднага ще премина от думи към дела.

— Така, така, браво, Търнбъл! — завика множеството.

В този момент от близката улица се показаха китайските моряци, предвождани от своя офицер. На яките си гърбове бяха преметнали чували с месо, зеленчуци, плодове, риба.

От тълпата се чува радостни викове, но веднага стихнаха, за да не предупредят китайците за предстоящата изненада. Освен това не трябваше да се привлича и вниманието на екипажа на кораба, който можеше да се намеси в решителния момент в помощ на своите другари.

Китайците приближаваха. След тях, както обикновено, вървеше цяла тълпа любопитни зяпачи. Полицаяте също бяха подушили мероприятиято, но не искаха да си развалят отношенията със своите съграждани заради някакви азиатци и дефилираха далеч от мястото на бъдещото сражение.

— Идат, идат! — викаха малките гаменчета, предчувствайки безплатното представление Търнбъл, свалил смачканата си шапка, вървеше срещу жълтокожите моряци, но тъй като беше минало доста време, което той беше използвал, за да подкрепи с алкохол боеспособността си, приготвената реч изведнъж се изпари от главата му. Поради тази причина той намери за най-добре да действа открито и заяви:

— Дявол да го вземе, джентълмени, аз не съм от ловките адвокати, на които езиците им са без кости, и затова повече обичам да действам, отколкото да говоря. По тази причина предлагам един хубав танц с някой от тези лошо напудрени господа. За повелителя на провизиите, джентълмени!

Тълпата поздрави с ура Търнбъл. Много ѝ се хареса неочакваната промяна в програмата на спектакъла, който се подготвяше в нейна чест, защото се предвиждаше надбягване — обичайното развлечение на цялата англосаксонски раса.

Търнбъл приближи началника на китайските моряци, които бяха дошли до центъра на сцената за представлението, и като му препречи пътя, каза:

— Хм... Джентълмен! Извинете... но съм длъжен... хм!

— Какво искате от мен? — рязко го прекъсна на чист английски език китайският офицер.

— Хм... искам... Но защо толкова много говоря, дявол да го вземе!

— Махни се от пътя ми, пияницо! — предупреди морякът. — Нямам време да слушам хора като тебе.

Тълпата, обърквана от неочаквания отпор на китаеца, мълчеше смаяна. Това не бяха познатите им страхливи и покорни жълти хора, които живееха в покрайнините на града и приличаха на средновековни евреи, които се бояха да напускат границите на квартала, определен им за живеене.

Навалицата със затаен дъх зачака развързката на драмата, която доби съвсем неочакван обрат.

Самият Търнбъл беше толкова озадачен от тази промяна в сценария, че остана със зяпнала уста, без да може да предприеме нещо. Том използва тишината и му извика:

— Е, сега е моят ред! Няма да им позволя да ме отритнат!

И като разбеснял се бик в испанска корида той се хвърли със запретнати ръкави срещу китаеца, перчейки се с могъщата си мускулатура.

— Ще поемеш ли ръкавицата, маимунска муцуно! — изкрещя Том. — Давай торбите, иначе няма прошка!

И протегна напред свитите си юмруци.

От моряшкия строй се чу глас на френски:

— Хей, Порник, виждаш ли какво става! Да му сложа ли един топъл компрес на лицето?

— Мълчи! — спокойно отговори другият. — Преди всичко не можеш да говориш по този начин с твоя началник и после ти не знаеш как да се държиш с щатски хора! Слушай по-старите, юнако, учи се от тях и ще пораснеш в службата.

— Извинете ме, капитане, но работата тук е да се превърне тази оризова пита в печена ябълка.

— Ехей, стига с вашата китайщина — прекъсна Том това малко обяснение. — Броя до три и започвам! Едно, две.

— Добре де, явно на тебе не ти е жал за твоята нищожна физиономия, но аз за две секунди и само с три удара ще ѝ придам такъв вид, че може да останеш доволен. Хайде, защитавай се!

Морякът направи крачка напред и с десния си юмрук светкавично като пружина стовари такъв удар между очите на

нахалника, че той излетя от моста. После огледа спокойно тълпата, сякаш нищо не се беше случило, и каза:

— С този свършихме! Някой друг иска ли та опита?

Бурните аплодисменти бяха отговор на въпроса му. Решителността и силата на моряка за миг привлякоха симпатиите на зрителите наоколо.

— Никой ли не иска? Е, значи всички сте доволни! Отлично! Моите почитания!

И като се обърна към своите хора, каза:

— Да вървим, момчета! Напред, ходом марш! Моряците тръгнаха ходом след своя командир в предишния си строй. Отстрани ги поздравяваха и ги изпратиха до самия кораб.

Читателят навярно е познал моряка, който искаше да постави компрес на Том и беше смъмрен от началника си. Да, това бе Данео Мериус, врагът на полицаите. Неговият началник беше не друг, а бележитият Порник от Доарне, противникът на всички флотски капитани, с когото съдбата се беше пошегувала, давайки му точно такава длъжност в „Йен“.

Докато се разиграваше тази сцена на улицата, в командирската каюта на кораба драмата беше от съвсем друго естество. Но за да стане ясен целият ход на събитията, налага се да се върнем назад във времето.

Неизвестният кораб, който в онази бурна нощ беше доближил така сполучливо бреговете на Нова Каледония, за да приеме на борда си деветимата бегълци от затвора на остров Ну, беше именно „Йен“. Построен в Америка по поръчка на „поклонниците на сенките“, той имаше за екипаж най-опитните американски моряци, ангажирани за три месеца срещу доста щедро заплащане. Капитанът, също американец, познаваше отлично всички острови на Тихия океан. Командир на „Йен“ беше Ли Юн, един от най-близките хора на Краля на смъртта, заедно със своя другар Ли Ван. По чин Ли Юн беше контраадмирал, а Ли Ван — капитан.

До построяването на арсенала във Фу Чеу от французите и създаването на сегашния флот китайските императори се задоволяваха с услугите на пиратите. За тях последните получаваха огромни доходи, а техният предводител бе обявен от императрицата Нан Ли за „крал на реките и моретата“. С организирането на морския флот той стана

излишен. Все пак Куан продължаваше да раздава чинове и да повишава своите помощници, които според установения обичай в китайската империя още продължаваха да се записват в нейната Жълта книга. По такъв начин сподвижниците на Куан получиха своите чинове, но Ли Юн и Ли Ван бяха допуснати на служба в „Йен“ едва след като основно се бяха запознали със сложното устройство на кораба. Тогава те приеха командването на „Йен“ и с нает екипаж от американци отидоха да освободят Куан от затвора.

Достигнал бреговете на Нова Каледония, в продължение на пет дена корабът обикаляше край острова, едва показвайки се на хоризонта, но когато настъпваше нощта, се приближаваше и пускаше няколко ракети, които биха могли да се вземат за падащи звезди. Всяка нощ броят на ракетите се удвояваше, за да не би тези, за които бяха предназначени сигналите, да ги помислят за нещо случайно. Месец преди бягството Куан беше предупреден с шифровано писмо, което получи чрез банкера, изпратил му пари от „обществото на поклонниците на сенките“. В това писмо между другото се говореше и за сигналите, които ще се подават от кораба, пристигащ, за да ги освободи. Когато затворниците видеха сигнала, трябваше да отговорят с нещо подобно, без, разбира се, да бъдат забелязани от стражата. Това щеше да означава, че бягството ще се извърши през третата нощ от този момент нататък. Тогава „Йен“ щеше да се приближи към източния нос на остров Ну и да изпрати лодка за бегълците.

Всичко стана така, както бе предвидено, но появилата се буря в нощта на бягството заплашваше да осуети плана. Трябваше да се действа бързо и смело, още повече че „Йен“ всяка минута можеше да бъде тласнат върху рифовете край брега. По заповед на Ли Юн беше спусната една лодка с шестнадесет здрави гребци. Двадесет пъти тя се опитва да приближи острова Ну, но вълните я отблъскваха навътре в морето. Най-сетне усилията на гребците надвиха яростта на водната стихия. Лодката стигна източната част на острова, навлезе в малкото заливче, защитено чрез скалите от бурния порив на вятъра и прожекторите на „Зорки“.

ГЛАВА XV

Бартес, предупреден от Порник, се вмъкна при Фо въпреки двамата часови. Там всички посветени трябваше да се срещнат преди бягството. Той не дойде тук сам. Недалеч от къщичката внезапно видя някакъв човек, когото отначало не можа да различи в тъмното, и чу познат глас:

— Не се бойте, господин Бартес, аз съм Кроник, нали ме помните!

Едмон позна своя неотдавнашен приятел затворник, който татуира ръката му, и запита учуден:

— Какво правиш тук? Говори по-тихо, часовите са на пет метра оттук.

— Не се плашете, няма да ни чуят. Вятърът духа в противоположна посока. А защо дойдох тук, ще ви кажа с няколко думи: за да ме вземете с вас.

— За къде?

— Където отивате и вие.

— Ами ако не те искат там?

— Тогава няма как, ще потъгувам и ще изчакам нов случай да се измъкна оттук, но добрите хора, макар и отказали да ми услужат, няма да издам.

— Добре — съгласи се Бартес, — върви след мен и мълчи!

Те внимателно се запромъкваха през гъсталака към дома на Фо, криейки се от светлината на честите мълнии, които можеха да ги издадат. След няколко минути влязоха при стария китаец, където се бяха събрали всички — четиримата китайци и техните съмишленици пазачи.

Фо не забеляза новото лице, което пристигна с Бартес. Само някакво газениче осветяваше слабо стаята, което при най-малкия шум беше готово да угасне. Заточениците пиеха чай. Беше нужно да се подкрепят заради предстоящата борба с морето, чиито вълни можеха да ги залееят преди още да стигнат кораба.

Сега бегълците изчакаха да мине патрулът, който сменяше часовете в един след полунощ, и после бяха готови да напуснат завинаги затвора. Заедно с тях беше и Лангле Парижанина подкупеният от Гроляр. Никой не го подозираше и всички се отнасяха с него както винаги — приятелски и откровено. От своя страна съвестта на, Лангле ни най-малко не беше гузна заради сделката с полицаия, пред който се беше задължил при удобен случай да предаде своите другари. Той гледаше съвсем сериозно на тази сделка. Съгласи се, защото не можеше да откаже като другите, пък и доста го интересуваше втората част от наградата за участието му в предателството.

— Ще се спогодим с този Гроляр — казваше си той. — Ще го повода за носа, пък да видим какво ще излезе от това!

След първата си среща с парижкия гост, който се представяше за крупен капиталист от Бордо, Лангле беше завладян от следните мисли по негов адрес:

„Не съм длъжен да спазвам думата си, дадена на този господин, когато не зная нищо друго за плановете му освен това, че са във вреда на мои приятели. Намаляването с четири години на срока ми, освобождаването от военна служба и парите, които ще получа за евентуалната си шпионска дейност — всичко това показва, че работата не е съвсем чиста. Как ли е узнал, че замисляме бягство? Все пак направих добре, като приех предложението му, защото този човек не е глупав и може да преодолее всяка пречка. Ако му бях отказал, както направиха моите приятели, той можеше да смени всички ни, като постави при китайците други, по-удобни за него хора, и тогава — прощавайте за всичко! Отново в предишната четиригодишна дупка! Защо да се лъжа, щом излезем оттук, при първия удобен случай ще разкрия този субект пред дядо Фо!“

Така хитрият парижанин реши да постъпи с доверието на опитния полицаи, който се върна обратно в Париж, уверен, че е насочил генералния прокурор по сигурен път.

Съзаклятниците слушаха с необикновена възбуда ударите на камбаната от затвора, която известяваше един часа след полунощ.

— Изгаси светлината! — нареди Фо на Порник Когато това стана, в къщата настъпиха непрогледна тъмнина и гробно мълчание.

Най-после караулът мина, без да забележи нещо подозрително. Виковете на двамата часови при сдаването и приемането на поста нарушиха нощната тишина и се сляха с монотонния вой на бурята.

Половин час след това Порник извика:

— Дядо Фо, не е ли време?

— Ела, драги — каза старецът на превъзходен френски, — и бъди внимателен.

— Не се безпокой — успокои го храбрият професор по бокс, — това са Леграл и Тюрпен. Те ме познават и всичко е уговорено. Молят ни само да не забравим малката порция „птиче мляко“ и сухарите.

— Всичко е готово — каза китаецът. — Ето две кесии с по сто пиастри и всичко необходимо. Тръгвай, синко, и нека великият Цин те пази!

Като взе парите, Порник излезе от килията на Фо и се отправи на опасната си разходка. Предстоеше да отиде при двамата часови, за да им предаде уговореното.

Порник не беше съобщил на войниците, че се готви бягство от затвора — това би било много рисковано, защото те можеха да се откажат. Спомена им само, че дядо Фо ще празнува своя рожден ден и по този случай кани своите другари по килия и съдба, а на тях подарява по сто пиастри, за да не обръщат внимание на празничния шум, който може да се долови.

Часовите охотно се съгласиха с предложението и приеха подаръка. Те добавиха още едно условие: да им наляят „птиче мляко“ в чашите за лимонада и ако случайно мине на проверка инспекторът, щяха да се оправдаят с упойващия прах, който им бяха сипали в лимонадата. По този начин щяха да избегнат петнадесетдневния арест, определен от полковника и който генералът навярно щеше да удвои.

Тази идея се оказа много практична и дори спасителна за войниците, които се поддадоха на звъна на златните монети, без да подозират, че подпомагат бягството на затворниците, заради което ги чакаше военен съд.

След няколко минути Порник се върна в килията на Фо, потриващ доволно ръце като човек, който добре е свършил задачата си.

— Е, приятели — каза той, — да побързаме да изоставим тези плодородни места, защото хората, с които говорих досега, могат скоро да се събудят от сладкия сън.

— Порник е прав — забеляза Пюжал, един от „пазачите“. — Желязото се кове, докато е горещо.

— Тогава — напред! — изкомандва Порник по знак, даден от Фо, в когото никой от групата не подозираше страшния Куан, за чиито подвизи говореха понякога другите трима китайци.

За да не излязат през вратата, която нарочно заключиха отвътре, затворниците се промъкнаха през една дупка в задната степа, пробита предната вечер за тази цел и грижливо замаскирана впоследствие. След това тихо се отправиха към морския бряг, където ги очакваше свободата или смъртта във вълните на бурното море.

ГЛАВА XVI

Нощта беше такава, каквато може да бъде само в тропиците — толкова тъмна, че бегълците не можеха да се виждат един друг и се движеха с протегнати напред ръце. Особено се затрудни вървежът им, когато навлязоха в някаква гъста трева, прилична на храсти. Трудно се ориентираха в каква посока да тръгнат, за да достигнат морето, още повече че ревът на тайфуна заглушаваше шума на вълните, по който биха могли да се упътят.

Бартес беше поел задължението на водач. Ползващ се със сравнително по-голяма свобода от другите затворници, той беше изучил целия остров и отлично познаваше залива Палма, където по цели часове ловеше риба.

— Лягайте долу! — внезапно изкомандва той, като сам се хвърли в тревата. Едва другите успяха да го последват, когато ярка ивица електрическа светлина, проникваща и в най-закътаните гънки на местността, освети мястото, където бяха преди секунда. Ако се бяха забавили дори за миг, щяха да ги видят от палубата на „Зорки“ и всичко щеше да свърши дотук.

„Йен“ и неговата лодка бяха скрити сред скалите и не бяха в полезрението на „Зорки“. Все пак беше заслуга на съдбата, че тази група от десет човека, осветявани на всеки пет минути от светлината на електрически прожектори, остана незабелязана от крайцера и часовете, пръснати на различни места.

Вместо това внезапно блесналият лъч им откри пътя към морето.

— Хванете се за ръце и вървете след мен! — изкомандва Бартес.

Всички изпълниха заповедта и забързаха с всички сили. Тайфунът заглушаваше гласа и стъпките им — поне в това можеха да бъдат спокойни. Светлината ги освети още веднъж, но те отново се прикриха в тревата. Сега вече Бартес се убеди, че не са се отклонили от правилната посока; той позна върха на скалата в залива Палма. Те тръгнаха нататък.

Изведнъж чува зад себе си стъпки, сякаш ги преследваше някой.

— Лягайте и мълчете! — нареди Бартес, но в същия миг две силни, тежки ръце се опряха в раменете му и той отчаяно извика: — Провал! Спасявайте се кои както маже!

Но появилият се за трети път електрически лъч, прорязал мрака, изясни причината за тревогата. Това беше и тяхното спасение, защото, попаднали върху насипа, щяха да се натъкнат на следващия пост, където щяха да ги изловят до един. Виновник за тревогата беше един голям дог, каквито държаха по няколко в затвора и нощем ги пускаха на воля като допълнителна охрана. Когато такава куче настигнеше някого, то го събаряше със силните си лапи и го държеше здраво, като известяваше караула със силния си лай.

Този път огромният пес не проявя никакви неприятелски настроения Това беше Неро, четириногият приятел на Бартес, който го беше привлякъл към себе си много преди това с храна и ласкави обноски.

Неро позна своя приятел и не издаде звук, а само подскачаше около него и се радваше на срещата.

Успокоени, бегълците продължиха пътя си и скоро стигнаха брега.

— Хей, дайте лодката! — извика Порник по нареждане на Фо.

— Кой идва! — запитва някой на английски.

— Йен и Куан! — съобщи паролата Порник.

— Качвайте се! — отговориха от лодката.

Веднага всички се настаниха по местата си. Неро също скочи в лодката и седна при Бартес, а когато моряците се опитаха да го прогонят на брега, той се озъби насреща им и така заплашително заръмжа, че повече никой не се реши да го притеснява. Само офицерът американец настояваше да го махнат от лодката. Тогава подложи въпроса на общо обсъждане:

— Кой командва тук?

— Там, където се намира Куан — каза един от китайците, — няма друг господар!

— Куан? — учуди се Бартес и като се обърна, видя, че всички жълтокожи бяха коленичили пред Фо и целуваха нозете му.

— Да, това е Куан, владетелят на остров Йен, великият мандарин с аметистовата топка, главата на поклонниците на сенките, кралят на китайските реки и морета и наш пълновластен жрец и повелител!

— Как... вие ли сте това? — възкликна Бартес, поразен от изненада.

— Да, сине мой! — отговори старият Фо. — Аз съм равен на императора и принца регент на Китай, а твоите съотечественици ме пратиха на заточение заедно с крадците и убийците! Желая мъст и ще я имам! Можеш да оставиш при себе си твоя Неро. Без съмнение той ще ти бъде полезен и много по-верен, отколкото хората.

Когато Бартес му се поклонил с почитателно вълнение, Фо нежно го притегли към себе си и каза полугласно:

— Ти също, сине мой, можеш да отмъстиш за себе си. Всичкото ми богатство и могъщество са на твоето разположение.

При тези думи, изречени просто и твърдо, безгранична радост завладя сърцето на Бартес. Ако той живееше, то беше, за да отмъсти за себе си и за своя нещастен баща, когото преди време бяха вкарали в гроба!

Чу се команда и лодката потегли. Носена от пенливите води, беснеещи в подножието на скалите, тя бързо излезе в открито море. Опитният американец ловко избягна всички опасности и скоро стигнаха на борда на „Йен“. Искеше се голямо умение и предпазливост, за да се приближи корабът и да се качат на него пътниците. При най-малкото невнимание лодката можеше да се удари силно в борда и всичките ѝ пасажери щяха да се загубят сред буйните вълни на морето.

Но американският моряк си разбираше от работата и всичко завърши благополучно. Лодката беше привързана успешно към „Йен“ и всичките ѝ пътници един по един се изкачиха на палубата.

Вече можеха да се поздравят със спасението си. Уолтър Дигби, американецът капитан и командир на „Йен“, приветства Куан и го заведе в определения за него салон в задната част на кораба. Другите бегълци също бяха настанени в комфортни каюти.

Кроник, прекарал значителна част от живота си в мръсните затвори, никога не беше виждал подобни удобства и искрено се чудеше на това внимание към неговата особа. Запалил лула и седнал на прекрасния диван, той си каза:

— Този старец Фо излезе важна особа, дявол да го вземе, и аз сега съм почти буржоа! Повече няма да се плаша от полицаи и мога да си живея спокойно, след като и парички ми подрънкват в джоба.

ГЛАВА XVII

На другата вечер, след като се наспа и отпочина, Фо повика при себе си Бартес.

— Седни, сине мой — каза Куан, — слушай внимателно какво ще ти кажа Макар че докато бяхме в затвора, а ти гледаше на мен като на обикновен престъпник, осъден от законите на твоето отечество, кълна се в Небето, и родният ми бряг не би сторил за мене това, което ти направи! Ти положи толкова грижи за мене, колкото не можех да очаквам от чужд човек. Спаси живота ми, който висеше на косъм. Накратко, ти се отнесе с мене като син към баща! И още тогава в душата си аз те считах за свой син. Сега искам да те осиновя и формално, според обичаите на моята родина. У нас, в Китай, осиновяването не е само юридически акт, както е у вас. При нас волята на осиновителя, осветена чрез религиозни и граждански обреди, дава според нашите вярвания на осиновения статут на същински син по кръв и наследник на прадедите. По волята на всемогъщия Цин осиновеният, свободно избран от осиновителя и сърдечно обичан от него, трябва да бъде почитан в семейството наравно с бащата Само той извършва на домашния олтар всички помени в чест на прадедите. Аз нямам друг наследник, на когото да предам името и богатството си. Стани ти този, който ще заеме неговото място в дома на стария Цин Ноан Фо, носи неговото име и се ползвай от неговото могъщество, когато той се помине! Не ми отказвай, ако искаш последните ми дни на земята да бъдат светли и безоблачни и да отида спокоен в страната на съдбите!

Докато старият китаец говореше, снагата му се изправяше, а очите възторжено светеха. Приличаше на пророк, който говореше от името на божествата, и Бартес започваше да разбира на какво се дължеше влиянието върху милиони хора, които само от едно махване с ръка бяха готови да пожертват живота си за него.

— Съгласи се, сине мой, да приемеш предложението ми — продължи Куан — и нито един земен владетел няма да може да се сравнява с твоето могъщество! Тези властелини притежават телата на

своите поданици, а твоите ще ни подчинят душите и сърцата си! В уречения ден ще станеш глава на всички староверци, отхвърлили натрапения на китайците индийски бог Буда и запазили чистотата на древната религия. Ти ще бъдеш Куан — лице, равно на Небесния син, защото никой не знае числото на поклонниците на сенките, които могат да се намерят и в двора на императора и даже измежду неговото семейство. Ти ще бъдеш цар на смъртта и владетел на живота.

Обръщайки се на първо място към чувствата на младия човек, накрая Фо трогна самолюбието на Едмон, неговата страст, присъща както на високоинтелигентните натури, така и на тесни, ограничени умове, които еднакво жадуват да властват над тези, на които съдбата е отказала това по различни причини.

Слушайки своя стар приятел, Бартес беше изненадан от това предложение, а и не беше мислил за него. Тази идея на Фо го свари неподготвен да разсъждава по нея, да прецени всички за и против, които можеха да се появят.

Опираше се само на собствените си сили, защото не трябваше да очаква много от Франция. Можеха да го върнат в Нова Каледония като избягал от заточение престъпник. След смъртта на баща си нямаше никакви роднини, а що се отнася до приятелите, като се изключат маркиз Коело и Гастон дьо ла Жонкер, всичките бяха побързали да го забравят. „За мене не остава нищо друго, освен да си сменя кожата — мислеше си Едмон. — Бартес трябва да изчезне! Небето ми праща дар, от който мога да се възползвам чудесно, тъй като той ще ми даде много средства, за да открия истинските престъпници.“

— Ти се колебаеш? — внезапно попита старецът, който през цялото време не сваляше очи от своя събеседник.

— Не — отвърна искрено Бартес. — Приемам с най-голяма благодарност вашето предложение, което има за цел да ни свърже завинаги! От днес ние ставаме много по-близки, отколкото действителните бащи и синове.

Куан не можа да сдържи порива на радост и притисна към гърдите си младия човек. След това двамата станаха и той плесна с ръце Влязоха Ли Юн и Ли Ван, придружени от други китайци и тримата другари на Фо от затвора на остров Ну.

Старият пират им съобщи своето намерение и съгласието на Бартес, което зарадва всички, като добави, че обредът по

осиновяването ще се извърши още същата вечер.

Вечерта на светлината на четири огъня, запалени от четирите краища на домашния олтар, които символизираха четирите страни на Цин, вечното божество — несътворено от никого, без начало и край, поставило с волята си началото на света, — Куан раздели с Бартес едно оризова хлебче, поднесе към устните му чаша с някаква особена напитка, като пи предварително от нея, и произнесе следната тържествена реч:

— Нека този дар, посветен на великия Цин, влее в нашите тела една кръв! Аз, Цин Ноан Фо, върховният властелин на остров Йен и на поклонниците на сенките, обявявам за свой син стоящия тук Едмон Бартес, който получава името Цин Ноан Шун, владетел на Йен, и който ще продължи довеки моя род и ще извърши погребалните церемонии както на моя, така и на гробовете на моите прадеди за техен вечен покой и щастие в светата обител!

Тази реч беше произнесена три пъти, след което обредът по осиновяването беше приключен. Отсега нататък според китайските закони и обичаи Бартес ставаше действителен син на Фо и наследяваше цялото му състояние. После въз основа на това бе съставен акт, подписан от всички присъстващи. Накрая Куан раздаде на своите нови приближени звания и чинове.

Бартес стана мандарин с аметистова топка, което се равняваше на адмирал. Порник получи званието мандарин с гълъбова топка и чин лейтенант на борда на „Йен“. Останалите бяха вписани сред по низшите мандарини с бели топки и чин втори лейтенант на кораба. Ланжле, който никога не беше се занимавал с мореплаване, бе произведен в чин, равен на капитан от сухопътните войски.

Фо се стараше да не забрави никого, като си спомни даже и Кроник, но Бартес се противопостави на желанието на стареца да присъди и на него някакво звание или чин, защото последният е съден за престъпление, което позори честта. Това щеше да го приравни с другите, които не бяха правили компромиси с честта си. Фо уважи възражението на своя син и наследник и се задоволи да даде на Кроник само парична награда.

ГЛАВА XVIII

Кроник не беше глупак. Ако човек проследеше изцяло живота му, щеше да види, че капризът на съдбата, която дава възможност на някои да се раждат в златни дворци, а други заставя да се пръкват в бордеи, беше много по-виновна за орисията му, отколкото неговата собствена воля.

Той беше син на пътуващ фокусник, роден, както казваха, на свобода, непознаващ друго име освен Кроник. На осемнадесет години участваше във всички номера на цирковата арена редом с прекрасната Фатме, дресьорка на моржове и тюлени, и с диваци от Огнена земя. Беше облечен в коприна и удостоен с особеното внимание на Негово величество пруския крал, както и на господата ученици от Медицинската академия.

Веднъж господарят му, при когото беше постъпил на работа след смъртта на родителите си, бе организиран забавя в една глуха провинция, осеяна с множество малки села, разположени близо едно до друго. Беше празник и приходите бяха големи. Когато преброиха спечеленото, фокусникът се оказа притежател на сто и шестдесет франка, между които бе попаднала и една фалшива двадесетфранкова банкнота. Тя беше изработена много майсторски и дори опитното око едва ли би могло да я отличи от действителната.

Господарят много се разсърди и вдигна голям скандал. Изглежда глухата провинция не беше много глуха за такива фалшификации. Накрая той се поуспокои и изпрати Кроник за покупки, като му даде за заплащане само фалшиви банкноти. Кроник плати с тях на хлебаря, месаря и другите бакали, след което доволните фокусници още същия ден напуснаха изобретателната провинция.

Случи се обаче така, че фалшивите пари бяха долетели и от други места, защото общата загуба на тукашните търговци възлизаше на петстотин франка. Започна следствие и си спомниха, че последен тук беше пазарувал Кроник от групата на фокусниците. Известиха полицията, която веднага изпрати хора да ги догонят. Пред лицето на опасността стопанинът на трупата струпа всичко върху Кроник. Дори

го обвиниха, че имал намерение да убие своя шеф, и го затвориха за половин години. Всичко това се оказа възможно, защото Кроник говореше само истината.

В съда му заявиха:

— Предайте ни вашите помощници и ще облекчите положението си, а съдът ще вземе предвид и вашата младост!

— Какви помощници? За какво? — дивеше се-бедният юноша.

— Значи отричате! Това ще се вземе под внимание! — заплашиха го.

Неговият защитник произнесе защитна реч, която успя само да отегчи слушателите, вместо да ги убеди в невинността на подсъдимия. Резултатът беше пълна присъда, с която го лишиха от свобода и изпратиха на каторга за петнадесет; години.

— Направих всичко, което можах — успокояваше го неговият адвокат. — Първо ще ви изпратят за пет години в Кайена, а след това за десет години — в Нова Каледония, където климатът е значително по-добър. Не падайте духом, работите-нс са толкова зле, както ви се струва.

Това първо заточение на Кроник бе резултат от въпиюща неправда. Що се отнася до второто, то си беше напълно заслужено, защото беше последица от първото.

Нещастният младеж попадна в обществото на всякакви престъпници, между които имаше и фалшификатори на пари. Последните бяха узнали, че е от тяхната гилдия, и го приеха добре, като го запознаха с всичките тайни и тънкости на занаята.

Той се върна от заточението вече опитен майстор и скоро го заловиха да разпространява фалшиви банкноти. Този път го осъдиха на доживотна каторга, но той престоя там само една го-дина благодарение на Едмон Бартес.

На „Йен“ Кроник попита своя покровител:

— Драги господине, ще се намери ли и за мен: някое скромно местенце на вашия кораб?

Бартес открито му обясни в какво се състои работата.

— Вие сте прав — съгласи се с него Кроник, — но кажете какво мислите да правите с мен!

— Да те свалим на първото пристанище по твой избор, било в Китай, било в Америка.

— Но какво ще правя там? Не знам нито китайски, нито английски. При това нямам никакъв занаят, така че сигурно отново ще ме арестуват и ще ме изпратят някъде. А пък аз имам силно желание да заживея като честен човек! Разберете, господин Бартес, досега никой не ме е научил на нещо хубаво, но обществото можа да ме изпрати едва осемнадесетгодишен на каторга заради чужда вина! Ако тогава моят шеф си беше признал, че някой, когото не познава, му е пробутал фалшивите пари, с които ме прати на пазар, щяха да-ме оправдаят и нямаше да ме пратят на първата ми каторга, която ме научи как се живее на белия свят. Сега, ако никой не ми протегне ръка, ще трябва да се върна в родината си. Там веднага ще ме заловят и ще ме върнат в каторгата с утежнена от бягството присъда. Пак повтарям — искам да стана нов човек! Помислете за това и ми помогнете!

Тази чистосърдечна изповед трогна Бартес и той реши следното:

— Ще направя за тебе това, което обществото не е могло да стори. Ще те приема на служба при мен за една година, считано от днес. Ако за това време изпълняваш безукорно своите задължения, ще можеш да останеш и занапред при мен. Но в противен случай ще бъдеш свален веднага щом стане възможно.

— Приемам условията ви с благодарност и се надявам, че няма да ви дам и най-малкия повод за недоволство от моето поведение! — заяви тържествено Кроник.

— Толкова по-добре! — каза Бартес. — Виждам, че желанието ти да тръгнеш по правия път е искрено. И така, ти притежаваш ловкост и умение, които ще ни потърбват! Ще ти дам някои секретни поръчки.

— Ще останете доволен от мен. От днес съм ваш покорен и верен слуга!

По този начин Кроник започна работа на „Йен“.

Междувременно няколко дни след бягството от затвора старият Куан заболя от простуда, след като преплува разстоянието от брега на остров Ну до кораба „Йен“, когато бурните вълни намокриха до кости всички пътници. Той получи белодробно възпаление, което преброи дните му. Сега стана ясно защо толкова бързаше с осиновяването, което съответстваше на неговата лична привързаност към Бартес и на религиозните китайски предразсъдъци, че след своята смърт бащата не може да остане спокоен във вечния си път, ако синът не извърши на гроба му всички приети погребални церемонии. Дотогава душата му

ще да блуждае около гроба на прадедите му и около бившия му дом, а гласът му ще се носи из нощните бури с плясъка на вълните или крясъка на бухала. Това означаваше, че умрелият искаше успокоителни, молитви. Но това още не беше всичко. Молитвите на сина можеха да го вкарат в селенията на най-висшите наслади, където обикновено умрелият не прониква изведнъж, а в определена градация.

Оттук и изключителното значение на това всеки китаец непременно да има син, който да изпълни погребалните церемонии на гроба му. Представителките на нежния пол от следващото поколение не бяха удостоени с тази чест.

В Китай синът е жрец за своето семейство. Освен за баща си той е длъжен да се погрижи по-същия начин и за своята майка, както и за други починали членове от семейството.

ГЛАВА ХІХ

Престарелият Цин Ноан Фо, което означаваше „всемогъщия Фо“, се беше женил два пъти на младини, но и от двата брака нямаше синове, а само дъщери, които се омъжиха за влиятелни хора от императорския двор. Липсата на син не го безпокоеше, защото все се надяваше да има още деца. Малко по малко тези надежди угаснаха и накрая съвсем изчезнаха. Тогава Куан стана абсолютно категоричен в намерението си да осинови младия човек, грижил се за него така предано и самоотвержено по време на боледуването му, въпреки че го смяташе за обикновен китаец от Кохинхина, затворен за кражба или нещо подобно.

Като взе това решение, старецът се успокои и развесели, макар че разклатеното му в затвора здраве гаснеше с всеки изминат ден. Старостта си вземаше своето. Никой от неговите близки не знаеше истинската му възраст. Въобще китайците не обичат да пресмятат годините си, считайки, че това е в противоречие с религията им. Никой не се съмняваше обаче, че Фо бе много стар.

Като се съпоставящ някои събития, като войната с Англия за внос на опиум например, можеше да се предположи, че от времето, когато Цип Ноан Фо бе наследил последния Куан, са изминали не по-малко от петдесет години. Ако се приеме, че тогава е бил на тридесет години, възрастта на стареца се очертаваше към осемдесетте — възраст, в която всеки човек може да очаква своя край. И това очакване не трая дълго.

Една сутрин, три седмици след като напусна затвора, Фо почувства, че не може да стане от леглото. Краката, които отдавна му служеха зле, бяха толкова подути, че го изоставиха съвсем. Само главата му още беше свежа и съзнанието му не го напускаше нито за момент.

Изплашен за състоянието на своя стар другар и настоящ баща, Бартес реши незабавно да отпътува за Сан Франциско, където възнамеряваше да потърси добър лекар. Какво стана, ние вече знаем.

Фо познаваше отлично своето здравословно състояние и не хранеше излишни надежди. Само помоли доктора да продължи живота му до вечерта, защото трябваше да уреди някои въпроси. Лекарят му обясни, че разполага с около десет часа.

— Затова — каза той — продължавайте да вземате лекарството, което ви дадох, и колкото по-често, толкова по-добре!

— Благодаря ви! — отвърна Фо. — Десет часа са ми напълно достатъчни. Повече и не искам. Довечера елате непременно. Бих искал и вие да присъствате при последните ми минути. Имам особени причини да желая това.

— Желанието ви ще бъде изпълнено — съглася се докторът. — Ще се помъча да бъда точен.

Старият китаец говореше спокойно и твърдо, както през добрите години на своя живот. Привикнал подобно на всички свои съотечественици да презира смъртта, той беше убеден, че това, което трябва да се случи, ще се случи и че животът на всеки човек още от рождението му е записан в Книгата на съдбата.

Щом докторът излезе, Куан заповяда да му донесат сандъка от слонова кост със златна брава, оставен на съхранение на Ли Юн преди отиването му във Франция. Когато го донесоха, старецът заповяда да бъдат оставени насаме със сина си.

Двамата прекараха заедно няколко часа, но какво правеха, остана неизвестно. Несъмнено старецът даваше на своя наследник последни наставления, без които той не би могъл да изпълнява своите нови задължения.

Когато съвещанието свърши, Фо помоли своя наследник да отвори вратата и да пусне всички, които чакат неговите последни думи, а самият той затвори тайнствения сандък и като подаде ключа на Бартес, каза:

— Всичко, което се съдържа в този сандък, ще бъде твое Там е и моето завещание, в което никого не съм забравил. Но пакета, който ще намериш на дъното на сандъка, ще отвориш на остров Йен, когато стъпиш в двореца на Куан. Сега прощай, сине мой, и ме прегърни за последен път.

Бартес изпълни волята на своя приятел и баща, като съдържаше с мъка сълзите си. След малко в стаята на умирация влязоха всички пасажери на „Йен“, предшествани от току-що появилия се доктор.

Куан извади известния си пръстен и като го сложи на ръката на Едмон, каза на Ли Юн и Ли Ван:

— Закълнете се, че ще се подчинявате на този млад човек, мой син и наследник, защото сега той е Куан!

— Заклеваме се! — отговориха двамата китайци, като коленичиха.

— Закълнете се, че в неговата ръка ще бъдете камшик, който бие, и меч, който поражда непокорните!

— Заклеваме се!

— Закълнете се, че всички наши братя ще се покоряват на моя единствен син и наследник!

— Заклеваме се!

— Закълнете се, че ще посочите мястото, където се пазят съкровищата на Куан!

— Заклеваме се!

— В тази минута вашите клетви са записани в Книгата на съдбата!

После, като събра сетните си сили, Фо тържествено произнесе:

— Привет на Куан, скрит в жилището на вечността! Привет на Краля на смъртта!

Всички присъстващи дружно отговориха:

— Приветстваме новия Куан в неговото ново могъщество и величие. Да живее Властелина на живота!

Още не бяха заглъхнали гласовете, и старият Куан издъхна.

ГЛАВА XX

Тялото на починалия беше балсамирано под наблюдението на доктора и положено на парадна катафалка върху средния мост на кораба. Тук престоя две денонощия, а около него се трупаха посетители от различни националности, като преобладаваха китайци. Тези хора, презирани и унижавани в Америка, макар само в Сан Франциско да бяха около осемдесет хиляди, бързаха да отдадат чест на своя съотечественик, без да се досещат кой е той. В същото време се радваха на великолепия кораб, принадлежащ на тяхната нация, с което много се гордееха. Те носеха големи венци от рози, имортели и портокалови цветове, с които украсиха тялото на покойника.

Цяла делегация китайци от предградията дойде да изкаже съболезнования на офицерите от „Йен“ за смъртта на техния господар. Порник, като пръв лейтенант на кораба, ги заведе при Бартес, където бяха и Ли Юн и Ли Ван. Китайските представители подобно на американците не можаха, да забележат, че в екипажа на кораба има европейци, и това показваше колко ефикасен беше способът за преобразяване на нашите герои. Те бяха удължили с лаписна креда очите си. Този характерен белег на китайската националност беше достатъчен, за да не се обръща внимание на второстепенните признаци. Бартес, който имаше най-голям интерес да прилича на китаец, беше подстригал и мустаците си по особен начин.

Но не само китайци дойдоха на „Йен“. Много американци, водени от любопитство, се качиха на борда на кораба, за да го разгледат. Те се предвождаха от губернатора на щата, който искаше да върне визитата на Бартес. Едмон не можеше да го приеме поради траура и представителят на американската администрация трябваше да се задоволи с предаването на визитната си картичка. Въобще пристигането на „Йен“ в столицата на Калифорния бе истинско събитие за целия град. Още много обстоятелства възбуждаха общия интерес: тайнствената поява на кораба, влизането му в пристанището без лоцман, великолепната му изработка и солидно въоръжение,

изящните маниери на китайския адмирал — принц Йен, и смъртта на неговия баща, настъпила в деня на акостирането на кораба.

Всичко това беше достатъчно, за да взриви любопитството на янките, които носеха в характера си нещо детско, макар и да бяха твърде работливи. Това е единственият народ на нашата планета, който може еднакво добре да се забавлява и да работи. Сцена като тази е често срещана при тях: мистър Джон говори на мистър Хари:

— Как е захарта утре? — янките не обичат излишни думи и свеждат деловите си разговори до минимум. Така че „Как е захарта утре?“ означава: „Каква ще бъде утре цената на захарта?“ На което пък мистър Хари отговаря:

— Не знам, Джон! Как е свинмас в Синнат?

Преведена, тази фраза звучи: „Колко струва свинската мас в Синсинати?“

Но да се върнем при „Йен“ и неговия командир И единият, и другият безкрайно много интересуваха калифорнийците. По всички улици на Сан Франциско се продаваха фотографии на бронепосеца с катафалка на палубата. Фотографите, на които Бартес категорично отказа да поставят апаратите си на кораба, се покачиха върху покривите на крайбрежните къщи и оттам правеха снимки, които се разграбваха на баснословни цени. Други пък наводниха палубите на съседните на „Йен“ фрегати, параходи и катери, откъдето се виждаше китайският броненосец. Стигна се дотам, че местата върху покривите на съседните къщи и кораби започнаха да се продават, и то на доста високи цени. Но нищо не можеше да спре янките, защото „Йен“ бе на мода.

Това засилено обществено внимание обаче ни най-малко не занимаваше Бартес, който изцяло бе зает със спомени от миналото и грижи за бъдещето.

Неговата съдба наистина приличаше на някоя приказка от „Хиляда и една нощ“. Едно момче от глуха провинция на своето отечество, на тази Франция, която той сега така безкрайно обича и тъй безумно ненавижда. Баща му — полковник от френската армия, което налагаше честите му отсъствия от къщи, бе страстно привързан към семейството си. Всяка неделя, прибирайки се у дома, той се радваше много на жена си и сина си, носеше им подаръци и често се шегуваше със своя „храбър Едмон“.

— Кажи ми, юначе, скоро ли ще те произведат поручик?

— Ах, Едуар, кога ще се съ согласиш с мен, че нашият син не е за вашата армия! Мили мой, за нищо на света не искам да го виждам във военен мундир!

И в очите на тази добра, жена се появяваха сълзи. Въпросът за кариерата на сина бе едничкият предмет на разногласия между родителите на Едмон.

Когато баща му стана генерал, семейството се пресели в Марсилия. Тук Едмон постъпи в морското училище, като заяви на майка си, че постъпва така не за да отиде завинаги в морето, а само за да добие някакво звание.

Когато на 18 години завърши морското училище, му се представи случай да постъпи на служба в банкерския дом на Прево Лемер и цялото семейство се премести в столицата.

Майката много се зарадва, че синът ѝ удържа обещанието си и не стана моряк, а се залови с мирна и доходна работа. Но тя не можа дълго да се гордее с Едмон, тъй като наскоро след това почина. Скръбта на бащата и сина бе безгранична.

Пред очите на Бартес преминаваха отделни картини от неговия парижки живот. Той работи в кантората на Прево Лемер... Повишават го... Патронът му го хвали, прави му комплименти... Ето го най-сетне и главен касиер на банката, с 30 000 франка заплата... Следва и апогеят на неговата кариера — безгранично доверие към него... предложение да се ожени за дъщерята на банкера... бал и гощавка... общо внимание и уважение... И изведнъж — откраднатият милион от касата, тревогите, вълненията, свързани с това събитие. Прево Лемер отхвърля всяко подозрение, насочено към него, но той сам настоява за обиск и... отвеждане в Мазас!

Не се ли погуби сам, като така настойчиво искаше този нещастен обиск? Ако бе послушал съветите на своя патрон, всичко щеше да се уреди и сега щеше да живее спокойно, и щастливо, зет на Прево Лемер, управител на имотите му и негов наследник. Кой дявол го караше да упорства и да прояви дребнава донкихотовска честност, от която никои не се интересуваха.

Ето го сега, лишен от своето бляскаво и завидно положение, изправен на подсъдимата скамейка, вместо да бъде управител на

голямо финансово учреждение! Поразително безумие! Невероятна метаморфоза!

Изпратен на заточение... Общо отдръпване от него и пълна забрава... Прощаване с убития от скръб баща и единствените му двама другари, останали от разбития житейски кораб... Отпътуване към Нова Каледония...

И после — животът му на заточеник, предложението за шпионаж, направено му от генералния прокурор Прево Лемер, племенник на неговия бивш шеф... вестта за смъртта на баща му... клетвата за отмъщение... заразата в затвора... грижите за болния Фо, за когото съвсем не подозираше, че е някаква важна особа... безкрайната благодарност на китаеца... бягството от мястото на заточение...

Най-сетне — неочакваното предложение на Фо-Куан да го осинови... Обредът, при който се превърна в китайски принц... Смъртта на Фо... Каква пъстрота на картини, какви преживявания в течение само на 32–33 години! Какво ще стане по-нататък с него, с неговото звание Куан, за което по-рано не бе и сънувал? Как ще изпълни бъдещата програма на своя живот, пък и каква ли може да бъде тази програма?

ГЛАВА XXI

Пред преживяващия своето минало Бартес предстоеше да се разиграят важни събития, които щяха да нарушат неговото спокойствие.

Синът на Фо предчувстваше тези събития. Усещаше смъртно и неопределено безпокойство. Някакъв неясен вътрешен глас го подтикваше след смъртта на Фо незабавно да напусне Сан Франциско, да освободи американските моряци, чийто договор изтичаше, и да се отправи към остров Йен, закрит от опасните скали и рифовете на Зондския архипелаг. Там би имал време да „смени кожата си“ и да се приготви за път из Европа, като си придаде такъв вид, който би отстранил всякакви подозрения.

За съжаление Бартес не се вслуша в своето предчувствие и за известно време отложи пътуването си, за да уважи другарите на покойния Фо, желаещи да го погребат с подобаващи на неговия сан почести и в същото време да издигнат престижа на своите съотечественици в Америка.

Въпреки че бе учил в морска школа, Бартес не съобрази, че в такъв порт като Сан Франциско той не може да остане по-дълго време без заповед на своето правителство и без нужните документи. В противен случай рискуваше да бъде арестуван и задържан до установяване на самоличността му.

И за нещастие това недоразумение, маловажно по същност, но с опасни последици, не закъсна да се изпречи на пътя му. Повод за неговата поява даде скандалът на славния Порник дьо Доарне с началника Търнбъл, комуто той нарани носа.

Озлобеният Търнбъл, като претърпя пълно фиаско, атакуван и от насмешките на уличните герои, които видяха неговия позор, реши да потърси помощ от съдебната власт. Без да размисля повече, той отиде при пристава на този участък, където се разигра скандалът с китайските моряци, и подаде жалба.

Мистър Уесптън — така се казваше приставаът — бе във възторг от новия случай, защото разследванията на скандали и сбивания бе

неговата стихия.

— Значи китаецът ви нарани? — вече за стотен път питаше той Търнбъл.

— Тъй вярно! Аз вече ви казах това.

— Ха-ха-ха! Прекрасно! Прекрасно! Хубава шега!

— Но, сър, аз не виждам тук нищо славно, нито прекрасно за мен лично.

— Наистина, наистина! На вас лично са ви поставили-добър компрес на лицето, от което може да се появи нещо много хубаво за вас, ха-ха-ха! — продължаваше весело приставът.

— Какво хубаво има тук, когато аз съвсем останах без нос? — чудеше се Търнбъл.

— Какво, какво?... Китайците ще ви платят носа! Впрочем покажете ми го!

И уличният герой за стотен път свали превръзката на лицето си и показва на пристава „местопроизшествието“, както се изразяваше господин Уесптън.

Шегобиецът още веднъж разгледа силно пострадалия, нос на клиента си и извика:

— Прекрасно, прекрасно! Ха-ха-ха! Местопроизшествието е просто прекрасно! Ще струва сто хиляди долара или не по-малко от двадесет хиляди в злато!

— А кой ще плати тези двадесет хиляди? — недоумяваше Търнбъл.

— Същите тези китайци, дявол да го вземе! Имате ли свидетели?

— Имам, разбира се!

— Много ли?

— Много!

— Можете ли да ги назовете по име?

— Да, мога!

— Прекрасно, прекрасно! Пригответе се за процес, за весел процес! Ха-ха-ха! Още днес ще ми представите медицинско свидетелство от някой лекар, от което да се вижда, че вашият нос е негоден за по-нататъшна употреба. Ха-ха-ха!

С това срещата им приключи. Търнбъл беше обнадежден относно делото, но съвсем не остана доволен от обноските на апостола на правосъдието. „Дали щеше да се смееш така, дяволско шкембе —

мислеше си той, — ако подобно местопроизшествие се случеше на твоята доволна изнежена физиономия!“

Останал сам, господин Уесптън състави обвинителния акт, който след половин час работа съдържаше следното:

„По повод жалбата на гражданина на Сан Франциско, ул. «Сакраменто» № 22, участък 29, аз, долуподписаният Епифан Крийзъстъм Уесптън, следствен пристав в гореспоменатия град, живуц на същата улица, участък 22 и 29, донасям до знание, първо, на първия лейтенант на кораба «Йен» с неизвестно за мен име, но с достатъчно изяснена самоличност от гореспоменатия на Негово сиятелство княз Йен, адмирал и командир на гореспоменатия кораб, като отговорен в граждански смисъл, че те са длъжни в срок два дни от долуозначената дата да се явят пред съда, който ще се председателства от Негово превъзходителство Йезекил Джеръми, и отговорят на обвиненията, повдигнати срещу тях, а именно:

1) Гореспоменатият Джек Търнбъл, жител на град Сан Франциско, ул. «Конски бяг» № 284, заяви и посочи нагледно, че предназначеният му от природата нос с свършено негоден за употреба.

2) Че това прискърно обстоятелство е произлязло от опасен удар с юмрук, собственост на гореспоменатия пръв лейтенант на кораба «Йен».

3) Че означеното прискърно обстоятелство е произлязло пред свидетели, които ще потвърдят истинността на горното пред съда. Освен това има писмено уверение от лекар, с което се констатира свършената негодност на носа, принадлежащ на гражданина на Съединените щати Джек Търнбъл.

Вследствие на всичко гореизложено донасям, че двете гореспоменати лица като чужденци и виновни в причиняване на телесна повреда на тъжителя, Джек Търнбъл, се задължават да му изплатят сумата двадесет

хиляди златни долара и да заплатят всички съдебни разноски.

Този акт е обявен и внесен в съответния регистър на съда в Сан Франциско на долупоменатата дата.

Подписал: следствен пристав Е. К. Уесптън“

Като стъпки обвинението срещу нашите герои в стила на неговите „горе“, „долу“, „тези“ и „онези“, представителят на закона и правосъдието изпрати освен него и писмо до щатския съд, по силата на което последната инстанция трябваше незабавно да поиска от командира на „Йен“ писмено задължение, че няма да напуска пристанището, докато не приключи процесът.

„Шумно дело ще бъде, дявол да го вземе, много шумно! — говореше си полунаум господин Уесптън, препрочитайки своята клауза. — Китайците, които сега се радват на такава популярност, ще ми бъдат благодарни, защото ще направя така, че за тях ще се говори още повече. За делото ще бъде повикан не само първият лейтенант, но и самият принц Йен, адмирал и командир на кора-ба! Ха-ха-ха! Чудна работа ще стане!“

Американците по принцип са строги към чужденците, а още повече към китайците, които слагат по-долу и от негрите. Затова още същия ден Бартес получи покана да се яви в съда и да внесе обезщетение по иска за сто хиляди долара, в случай че бъде признат за виновен заедно със своя адютант в причиняване на телесна повреда на гражданина Джек Търнбъл.

Щом прочете получената призовка, Бартес се разтревожи не на шега, защото, ако се явеше в съда, трябваше да представи точни документи за изясняване на собствената си самоличност. Като видя, че цялото дело се свежда до изплащане на обезщетението за нанесена телесна повреда на потърпевшия, той реши да изплати двадесет хиляди златни долара, без да се стига до съд, и се успокои.

Ако изпълнеше веднага това свое решение, без да губи нито минута, щеше да избегне опасните последици от проектирания срещу него иск, само че в живота има такива моменти, при които и най-елементарните правила на благоразумието се изплъзват от паметта на човека. Зает с погребалната церемония, която Ли Юн и Ли Ван

извършваха усърдно, като истински китайци, и все още не разполагащ с документ за своята самоличност, Бартес отложи за другия ден доброволното изпълнение на иска на следствения пристав и това беше неговата първа грешка. Следващият ден беше неприсъствен и беше невъзможно да се намери приставът в кабинета му. По този начин Едмон изгуби двадесет и четири часа, когато не можеше да си позволи да пропилее нито един.

Същия ден Кроник почука на вратата на неговата каюта и му предаде, че Лангле желае да го види и да му доложи нещо, което не търпи отлагане.

— Нека влезе — нареди Бартес.

Лангле влезе и веднага заговори със свойствения си оригинален изказ:

— Аз го видях, господин командир, уж разглежда катафалката, пък не пропуска нито едно кътче от палубата на кораба, питайте и Портик. Той е хитра лисица, честна дума!

— Какво говориш, храбри Лангле? — усмихна се Бартес. — За кого става дума?

— Все за него, за този субект, който в Нумея се наричаше Сен Фюрси. На вас са ви известни предложенията, които той ми беше направил там. Е, същата тази личност сега е тук!

— Ти наистина ми говори за този Сен Фюрси, но не си спомням да си ми казвал за някакви предложения, които ти е правил!

— Всъщност вие сте прав. За тях казах само на Порник и господин Фо. Извинете ме за слабата памет!

— Добре, но в какво се състои работата, която толкова много те тревожи?

— Моля да ми простите, но аз с удоволствие бих поразтърсил този господин. Сигурно знаете, че е голям хитрец и си вре носа там, където не му е мястото! Достатъчно е това, което ми предложи в Нумея. Съгласих се привидно, защото по-скоро бих го завързал и изпратил в страната на белите мечки, откъдето никой не се връща. Вместо това сега отново съм принуден да му гледам (физиономията. Под предлог, че отдава почит на покойния господин Фо, той най-обстойно разглеждаше нашия кораб, като не пропуска и върховете на мачтите. Като видях всичко това, господин командир, право да си кажа,

няма да съм Лангле Парижанина, ако се въздържа и този път да не нагостя хубавичко този господин Сен Фюрси!

— Добре, драги, добре! Но ти забравяш нещо!

— Какво?

— Най-простото нещо: да ми кажеш какво е искал този човек от смелия Лангле? Не знам нищо за това!

— А, да! Позволете, господин командир, сега ще ви кажа! Той ми предлагаше имот, всички необходими селскостопански принадлежности, паричен кредит, с една дума, планини от злато, само за да му съобщавам с писма или бележки местата, през които минаваме с китайците след бягството ни от Нова Каледония. Казах, че съм съгласен, защото си направих сметката, че ако не аз, все някой можеше да се съгласи.

— Това ли е всичко?

— Почти всичко!

— Странно, много странно! — каза Бартес, като се замисли.

ГЛАВА XXII

— Да, това е твърде странно! — повтори Бартес, не можейки все още да схване причините, подтикнали полицейския детектив да го следва по петите.

— Не разбирам — продължи той — защо този Гроляр, или Сен Фюрси, щом е знаел за плана на китайците за бягство, не е съобщил за това на генералния прокурор като негова дясна ръка?

— Аз също, господин командир — отбеляза Ланжле, — макар че в този случай предложението, което ми направи той, не би имало никакъв, смисъл.

— Това е вярно — съгласи се Бартес и повика Порник.

Когато насилникът на Търнбъл се яви, Бартес го попита правил ли му е Гроляр подобно предложение.

— Как не, как не! — потвърди Порник. — На всички ни предложи, но ние така му отговорихме, че изгуби всякакво желание да разговаря с нас! Беше си въобразил, че от нас можеше да направи нищожество като него!

— Интересно! — провикна се още веднъж Бартес. — Тук се крои нещо, което ние не можем да разгадаем! Едно е очевидно: щом е разбрал, че ние се готвим да бягаме, Гроляр би трябвало да извести първо генералния прокурор, но вместо това той си мълчи и даже ни подпомага! Всичко това звучи много неестествено! Все пак е несъмнено, че едва ли действа в наша полза и че е враг, от когото трябва да се пазим. И така, Ланжле, ти прие неговото предложение?

— Не можех да не приема! Ако и аз откажех като другите, щеше да поиска от генералния прокурор да ни замести при китайците и планът на щеше да пропадне!

— Така е — кимна командирът на „Йен“. — Постъпил си благоразумно. Ти си умен, Ланжле!

Парижанина се поклони скромно-и каза:

— И сега имам идея!

— Нека да я чуем!

— Понеже никой от нас не знае какво търси този човек тук, има само едно средство да разберем това — като попитаме самия него.

— Хм, струва ми се доста наивно!

— Моля за извинение, но се осмелявам да кажа, че срещу такъв неприятел всякакви средства са позволени. Според мен системата на действие трябва да бъде следната: когато Гроляр дойде тук, което е несъмнено, аз ще отида, при него и ще му напомня, че съм верен на договора, който сключихме. Когато го убедя в това, ще му определя среща в някое тихо кътче, откъдето вече няма да се върне, защото двамата с Порник ще го хванем и ще го доведем тук, за да е на сигурно място. А когато отплаваме, ще го поразпитаме и аз се хващам на бас, че ако не открие всичките си тайли, ще трябва да разбере, че е в ръцете ни, а около нас е морето, в което има доста гладни акули.

— Добре, нека бъде така, но не мога да разбера как е попаднал той в Сан Франциско?

— Струва ми се, че това е много просто. Той ми даде своя адрес в Париж, на който трябваше да му пиша. Изглежда, че от Нумея е решил да се върне в Париж и за да стигне най-бързо, е взел първия кораб за Сан Франциско, тъй като оттук е най-прекият път за Франция, Затова сега е пред очите ни!

— Да допуснем, че си прав, но как е успял да пристигне едновременно с нас?

— Ами нашия престой в Нова Зеландия и Сандвичевите острови, където спряхме за въглища и вода?

— Да, така е, бях забравил това! Там изгубихме цяла седмица. Как мислиш, дали ни е познал?

— Не мога да кажа със сигурност! Видях само, че много внимателно разглеждаше нашия „Йен“.

— Това, което чух от вас двамата — каза Бартес, — е толкова важно, че съм длъжен да взема всички мерки, за да се предпазим от този човек и освен това да узнаем на всяка цена какво иска той от нас. Всъщност загадката остава открита. Да знае за нашето бягство и да не го осуети или да докладва за него на своето началство! Като не е успял да получи от нас някаква информация в затвора, той е решил да ни следи на свобода! Би било много неблагоприятно да оставим такъв враг зад гърба си, затова давам на двама ви картбланш. Действайте, както намерите за добре, само гледайте да не привличате вниманието

на тукашните власти, иначе ще си навлечем излишни неприятности, каквито и без това имаме достатъчно!

— Можете да ни имате доверие — забеляза Ланжле, — всичко ще стане, както трябва!

— Особено ти, драги ми Порник — обърна се Бартес към професора по бокс. — Избягвай да пускаш в действие ужасния си юмрук. Той вече ни докара доста проблеми заради твоето сбиване с оня уличник. Аз те извинявам, защото беше длъжен да отговориш на оскърблението, което ти беше хвърлено в лицето, но в сегашния план работата ти ще бъде само като помощник на Ланжле. И гледай да не привличаш ничие внимание, а още повече на полицията!

— Бъдете спокоен! — отговори вместо Порник Ланжле и внезапно скочи към прозореца — Ето го оня мръсник.

— Къде е? Покажи ми го!

— Застанал е между двама репортери, които внимателно разглеждат покойника. Виждате ли го?

— Виждам го, да! Познат ми е! Същият онзи господин, когото в Нумея наричаха Сен Фюрси.

— А в адреса, който получих по-късно от него, се казваше Гроляр!

— И двете имена намирисват на полиция-забеляза Порник. — Разликата между тях е, че първото принадлежи на висш полицай, а второто подхожда на по-низш.

— Колко задълбочено разглежда лицето на покойния Фо! — учуди се Бартес.

— И ненапразно — добави Ланжле. — Явно се досеща, че ние всички сме на „Йен“. Струва ми се, че е време да започнем работа.

— Няма да е зле, Ланжле — каза Едмон, — ако отидеш и поговориш с него.

— С удоволствие! — отвърна Ланжле и излезе от каютата.

Като се изкачи на платформата, върху която беше положена катафалката с тялото на покойния, Парижанина приближи Гроляр, докосна го леко с ръка и промълви тихо:

— Виждам, че господин Сен Фюрси е в Сан Франциско!

Полицаят се обърна изненадан и като видя Ланжле, отстъпи крачка назад.

— Кой сте вие и откъде ме познавате?

— Аз съм Лангле Парижанина, на вашите услуги! — отговори просто Лангле. — В затвора на остров Ну ме бяхте удостоили с внимание и доверие!

— Нима си ти? — не можеше да излезе от учудването си Гроляр. — С този необикновен костюм...

— Това е обикновен костюм! На китайски моряк.

— Значи си постъпил на служба при китайците?

— Трябваше! Или забравихте, че с този кораб избягахме от Нумея?

От този откровен разговор Гроляр разбра, че Лангле си беше останал същия смел простак, на когото можеше да се разчита.

— Да — тихо изрече той, — досега не мога да разбера узнал ли съм всичко, което ми трябва, или не. Гледам Фо — същият е! Гледам вас и се съмнявам! Хората сякаш са същите, но костюмите... и особено тези китайски очи! Да го вземат дяволите!

— Просто рисунка — обясни Лангле. — Една-две драски с молива, и готово! Когато пристигнахме тук, ви писах в Париж.

— Добре, добре, драги! Виждам, че държиш на думата си! Известявай ми за вашите бъдещи пътувания до окончателното пристигане в Китай, защото ми предстои важна работа.

— Важна?

— Да, но не мога да ти открия точно каква, защото е държавна тайна. Все пак можеш да ми бъдеш полезен. Разгледан ли е имущественият ценз на Фо?

„Ето къде биеш!“ — помисли си Лангле и отговори:

— Не, защото след смъртта му неговите имоти се оказаха доста и привеждането им в ред се отложи за тази вечер.

— Това е добре! Искаш ли да ми направиш услуга?

— Слушам ви, Гроляр!

— Ти знаеш истинското ми име?

— Че как иначе, нали е означено в парижкия ви адрес.

— Да, вярно, бях забравил това обстоятелство.

— С какво бих могъл да ви услужа?

— Навярно ти ще присъстваш при разглежда нето на имотите на Фо?

— Разбира се!

— Добре тогава, гледай внимателно всяка вещ; и особено брилянтите. Вечерта ще дойдеш при мене и ще ми разкажеш всичко колко са скъпоценностите, формата им и най-важното — големината на камъните...

— Лесна работа, бъдете спокоен. Ще разгледам всичко и ще ви информирам.

— Надявам се и чакам В колко часа ще дойдеш?

— В десет на пристанището, по това време винаги е празно. Ще застанете срещу нашия кораб, за да ви намеря по-лесно.

— Добре! И така, до довечера!

— До довечера, господине!

ГЛАВА XXIII

Гроляр остави Ланжле твърде доволен от срещата с него.

„Ако «Регент» е у тези хора — мислеше си той, — всичко е в ръцете ми и кариерата ми е осигурена. Веднага ще задържа кораба — трябва само да телефонирам на нашия консул във Вашингтон, който е инструктирай за това, — ще го обискирам и ще открия диаманта.

Най-важното сега е да попреча на «Йен» да отплава. Тук могат да ми помогнат тукашните власти Претекст ще се намери и докато се уредят разните формалности, ще получа от Вашингтон нужните пълномощия Й така — на работа!“

Детективът веднага отиде в телеграфната станция и телеграфира във Вашингтон Доволен от първата си стъпка, той потърси някой ловък застъпник по такива дела Веднага му посочиха господин Уесптън. Двамата рутинирани хитреци се разбраха много добре и още същия ден вечерта поднесоха на „Йен“ сюрприз под формата на иск за двеста хиляди долара, предявен от Сен Фюрси към китаеца Фо, сега покойник, но оставил наследник в лицето на Негово сиятелство княз Йен, както беше означено в документа.

Случаят помогна на Бартес Тази вечер той не получи препис от иска, защото писарят на господин Уесптън, млад човек, едва деветнадесетгодишен, имаше една сериозна слабост — уискито и джина Ако употребяваше само едната от тези напитки, би могъл спокойно да-преживява, но бедата беше там, че винаги се затрудняваше коя от двете да предпочете, затова си поръчваше и от двете по равно и като се напиеше качествено, не беше в състояние да предприеме каквото и да било, освен да обикаля из кръчмите, докато стигне до дома си, което невинаги му се удаваше съвсем сполучливо.

Същото се случи и тази вечер, когато господин Уесптън му поръча да представи на „Йен“ препис от документа Вместо да отиде на кораба, писарят реши първо да се отбие в ресторанта, който му се изпречи на пътя Поръча си двойна доза уиски и джин и я изпи. Той дотолкова се задълбочи в това приятно занимание, че съвсем забрави закъде беше тръгнал и продължи да пие. Накрая, след дълго

размишление реши, че количеството на едното питие беше по-малко от това на другото и за да не се обиди или почувства пренебрегнато уискито, писарят си поръча още една порция от него. Под нейно въздействие младият чиновник доби войнствено настроение, започна да буйства и да се закача с посетителите, за което накрая беше уловен под мишници, пооблъскан добре и изхвърлен на улицата.

Озовал се там, дясната ръка на господин Уесптън заплаши с юмрук затворената след него врата, изпсува и се запъти към квартирата си на улица „Дюпон“, в китайския квартал. За поръчаните документи, разбира се, съвсем забрави и те спокойно продължиха да лежат в страничния джоб на сакото му.

Междувременно приближаваше часът за срещата между Гроляр и Лангле Крайбрежието беше пусто, всички магазини — затворени, макар че не беше много късно. Обитателите на тази част от града стриктно спазваха часовете за почивка, защото ставаха много рано. Към десет часа вечерта настъпваше тържествена тишина и светлината намаляваше наполовина. Само някой закъснял моряк нарушаваше общия покой с тропота на обувките си по плочите на тротоара, бързайки да се прибере на кораба.

Гроляр дойде на мястото на срещата няколко минути по-рано, преди камбаната на черквата „Св. Павел“ да удари десет часа, и като не завари Лангле, започна нетърпеливо да ходи назад-напред. При всеки шум той се заслушваше неспокойно, защото храбростта не беше измежду добродетелите му Най-после камбаната се обади и Гроляр видя в далечината един тъмен силует, който приближаваше.

— Вие ли сте, Лангле? — попита той не много смело.

— Да, милостиви господине — отговори приближаващият, — извинете ме, че ви накарах да чакате.

— Нищо — въздъхна облекчено полицаят. — Е, какво ми носите?

— За съжаление — нищо важно. „Йен“ идва от Китай, а не от Нова Каледония, затова Фо е донесъл само онова, което е имал при себе си в затвора. Към неговите неща е прибавен само един сандък от слонова кост, който му е връчен от Ли Юн след бягството.

— И какво има в този сандък? — запитва Гроляр.

— Това не можах да разбера, защото по искане на покойния неговият наследник трябва да ю отвори след пристигането в Китай.

Ако срещата беше станала през деня, а не късно вечерта, Ланжле щеше да види доволната усмивка на лицето на своя агент.

„Аха, навярно в този сандък от слонова кост лежи «Регент» — разсъди Гроляр. — Сега ще мога да го отнема, тъй като Уесптън ми обеща да изпрати тази вечер на «Йен» препис от моите претенции, а утре сутринта навярно ще получи и пълномощията от Вашингтон.“

Разбира се, парижкият агент не желаше да споделя своята радост с Ланжле, защото, макар и сигурен в неговата конфиденциалност, все пак беше достатъчно благоразумен, за да се откаже от такъв риск. За него тайната бе абсолютно сигурна, когато се знаеше само от един човек.

— Да — каза той тихо, — това не е толкова важно, но ако и занапред продължаваш да служиш вярно, заклевам ти се, че ще те наградя царски!

— Надявам се на вас, любезни господине — смирено отговори Ланжле. — Както знаете, аз съм беден, но честен човек. Сега, ако нямате повече нужда от мен, позволете да се оттегля, защото на кораба могат да забележат моето отсъствие и тогава наказанието ще е доста строго. Новият ни командир не обича да се шегува!

— Китаец ли е?

— Най-чист китаец, от главата до петите, единствен наследник и син на покойния Фо. Този Фо, ако се съди по всичко, е бил важна персона в своето отечество. Имал е даже титлата княз, която сега е предал на своя син.

— Да, научих за това в Нумея — потвърди Гроляр. — Както ми казаха, бил е важна особа и първокласен мандарин. Ланжле, както е това? Погледни нататък, струва ми се, че някакви хора идват насам.

— Къде, господин Гроляр? За жалост не виждам добре нощем.

— Гледай надясно! — каза разтревожен Гроляр. — Дявол да го вземе, тези субекти имат лоши намерения и при това са въоръжени.

— Струва ми се, че е охраната на пристанището — успокояваше го Ланжле.

— Да — сякаш се съгласи той.

Осемте човека с дълги тояги в ръце ги заобиколиха. Примрял от страх, Гроляр избъбра:

— Какво обичате, любезни господа?

Той си помисли, че с ласкаво обръщение ще обезоръжи ненадейния си враг, но получи в отговор странна и твърде двусмислена реплика:

— Разхождахме се насам и изведнъж видяхме двама господи да разговарят вероятно за нещо тайно. И решихме да дойдем, защото сме хора любопитни, нали, Ескимос?

— Много вярно! — тържествено потвърди запитаният и леко помръдна, вероятно за по-голяма убедителност.

— И обичаме тайните, дявол да го вземе, нали, Мраморно море? — обърна се говорещият към друг.

— Много вярно! — също така тържествено потвърди и вторият, като се понамести още по-енергично.

— Затова, джентълмени — завърши онзи, — ако не ни доверите вашите тайни, ние ще ви научим да плувате в морето с главата надолу, да дишате през джобовете си и да разглеждате всичко през-глава, нали, Камчатка?

— Много вярно!

ГЛАВА XXIV

Това, което силно изплаши детектива, у загадъчните госта с тоягите предизвика само смях, който избухна неудържимо, когато и Камчатка се размърда неспокойно на мястото си. Тогава Лангле реши да накаже по достойнство нахалниците.

— Махайте се, пияници — викна той ядосано. — Защо разваляте кроткия разговор на порядъчни хора, оттеглили се от градския шум?

Като чу енергичната позиция на своя другар. Гроляр окончателно се изплаши и промълви тъжно:

— За бога, Лангле, не се карай с господата, които са толкова вежливи с нас!

— Какво? Вежливи ли, тези нощни безделници!

— О, вие ни оскърбявате! — каза един от непознатите. — Щом е така, ще ви покажем истинската вежливост, на която сме способни и за която вие явно нямате понятие! Е, деца, на работа!

При тези думи четирима от групата се хвърлиха върху Лангле, а другите върху Гроляр, на когото вързаха веднага ръцете, краката и очите. От страх нещастният детектив изгуби съзнание. Четиримата юначаги го сложиха на една носилка, приготвена от тоягите, и го понесоха. Къде, за това трябваше да се попита Лангле, който се тресеше от смях и уловен под ръка от Порник, следваше „погребалната процесия“, устроена на Гроляр.

По пътя Порник започна да тананика нещо в смисъл на „вечная память“, а Пюжал попита:

— Готов ли е гробът?

— Как не, погрижил съм се отдавна за това — обади се Данео Мериус. — Точно шест фунта и шест дюйма. Последното е за носа на негово ви-сокоблагородие, който има почтени размери.

— Пък и ние ще го поудължим още малко! — подметна Лангле. — Ха-ха-ха!

Когато се върнаха на кораба, Гроляр беше-вносен в неголяма каюта и понеже беше още безчувствен, го отвързаха, претърсиха джобовете-му и го сложиха на дюшека, който съставляваше

единствената мебелировка на помещението. После оставиха в ъгъла късче хляб и чаша с вода, както се практикуваше в подобни случаи, затвориха вратата и излязоха.

— Защо му е оръжие? — допита Лангле, като посочи револвера и камата, намерени в джоба на Гроляр.

— Е, за да не са му празни джобовете! — отговоря през смях Порник.

След това двамата моряци отидоха в адмиралската каюта и доложиха, че задачата е изпълнена успешно и при строга секретност.

— Отлично — каза командирът на „Йен“. — Ще бъдете възнаградени за тази услуга.

На следващата сутрин началникът на американския екипаж се яви при Бартес и му съобщи, че американците, служещи на „Йен“, на които беше изтекъл срокът на службата, го освобождават от задължението да ги отведе до Орегона, защото предпочитат да се приберат в родината си по суша. И между другото добави:

— Знаем неприятностите, които някои хора ви готвят, но бъдете уверен, че от нас няма да узнаят нищо: нито кой сте, нито за бягството ви от Нова Каледония. Ние сме честни хора и дадохме клетва да мълчим, затова можете да бъдете сигурен, че ще удържим на думата си.

Трогнат от такова внимание към него, Бартес веднага предплати на целия екипаж за три месеца, а на офицерите двойно. На капитана плати за цяла година, макар че договорът не го задължаваше за това.

По този начин той искаше да спечели сред тези хора надеждна и верни другари. При това трябваше с нещо да им се отблагодари за разбирането от тяхна страна, защото стигаше един да проговори за това, което знаеше за Бартес и другите избягали заточеници, и въз основа на договора между Америка и Франция те щяха да бъдат арестувани и изпратени където трябва. Младият командир на „Йен“ бързаше към Сан Франциско, за да помогне на болния Фо, но никога не би си помислил за такова нещо, ако не разчиташе на дискретността на моряците американци.

Когато американецът капитан се готвеше да излезе от каютата на Бартес, последният го спря и каза:

— Предстои ми да попълня местата в моя екипаж, затова ви моля да предадете на вашите хора, които биха пожелали да останат, че с

удоволствие ще ги приема. Освен това ще ги повиша и ще удвоя заплатите им.

— Знаете ли, сър — отговори Уолтър Дигби, — според приетия ред в Съединените щати ние не можем да бъдем ангажирани за повече от един курс в годината. Но ние сме свободни хора, а вашите условия са толкова примамливи, че уверявам ви, три четвърти от екипажа ще се върне на работа.

— Толкова по-добре! — извика Бартес. — Има място за всички!!!

— Дори за мене?

— Особено за вас, драги ми капитане!

— При какви условия, ако смея да попитам?

— Тройна заплата, звание капитан и мой помощник. Освен това имайте предвид и следното. Представителите на могъщото общество, в ръцете на които се намира цялото китайско мореплаване, Ли Юн и Ли Ван, поръчаха на вашата орегонска компания още един кораб като „Йен“, по малко по-голям — осемдесет метра дължина. Той ще бъде готов следващата година. Съгласен ли сте да следите за неговия строеж и да го докарате в Китай заедно с екипаж, съставен по ваш избор? Корабът ще носи името „Фо“, в чест на покойния ми приятел, и смятаме да го подарим на императора. Обещавам ви, че вие ще поемете командването на „Фо“ с чин контраадмирал на китайския флот.

— Вашите предложения надминават и най-смелите ми очаквания и аз приемам с благодарност — заяви Дигби.

— Много се радвам! Елате при мен тази вечер, ще ви приготвим нужните инструкции и пари.

— Ще се постарая да бъда акуратен! Позволете сега и аз да ви дам един добър съвет, сър! Не оставайте повече тук. Чух, че говорят за някакъв си Уесптън, следствен пристав, който е важна птица тук. В Сан Франциско го знаят всички, макар репутацията му да не е много завидна! Всъщност аз не знам какво замислят против вас, но този лъжец постоянно се хвали, че ще ви пуснат оттук, след като продадат „Йен“ с цялото му оборудване.

— Благодаря ви за предупреждението — каза командирът на „Йен“. — Цялата работа е за един нос, който има нещастieto да

попадне под юмрука на Порник и прие такава форма, която е-твърде неудобна за движение в обществото.

— Чух, че се готви арест на „Йен“ и на вас заради паричен иск. Задържането ще се извърши от някои господа, наричащи се съдии, адвокати, пристави, без да слагаме в това число и писарите. Всичките те ще изкопчат от вас стотици хиляди долари и ще се успокоят тогава, когато изпразнят джобовете ви. В Щатите съдът е безпощаден в такива случаи и колкото по-надалеч се скриете, толкова по-добре! Ако във Франция според един ваш баснописец съдията, изял мидата, оставя черупката на стопанина ѝ, то американските съдии ще го лишат и от тази утеха!

— Какво ще ме посъветвате вие?

— Да им платите толкова, колкото искат, и да не се явявате в съда.

В тази минута доложиха, че някакъв си господин Уесптън иска да говори с командира на кораба.

— Започва се! — отбеляза Уолтър Дигби.

Следственият пристав влезе, придружен от младия си писар, когото вече познаваме, и от още четирима типа със съмнителни физиономии, готови на всякакви престъпления.

Писарят малко се беше посъвзел след вчерашния си тежък ден, а неговият шеф бе свеж както винаги, защото още не беше измислено питието, което можеше да го опие.

— Господин командирът на „Йен“? — осведоми се Уесптън, като пристъпи напред с танцова стъпка.

— Аз съм, господине — отговори Бартес, като стана прав. — Какво обичате?

— Имах честта да ви изпратя вчера, както и на един от вашите моряци, покана да се явите пред полицейския съд в Сан Франциско.

— А, вие ли сте? — възкликна иронично Едмон. — Много се радвам, че се запознаваме, макар и при толкова неудобен за мене случай!

— Наистина, много сте любезен, сър — отговори господин Уесптън, — а такива са и всичките ви моряци. Затова аз съвсем...

— Оставете тези баналности, господине — прекъсна го Бартес. — Нека пристъпим към решаването на въпроса. Готов съм да платя

исканата от вашия клиент сума и всички разноси, но при условие че повече няма да чуя за вас.

— Много добре, много добре! — каза жрецът на Темида. — Вашата изпълнителност ви прави чест, но има още нещо, върху което искам да привлека вашето внимание.

— Още нещо? Нова клауза?

— Арестът, сър, който съм задължен да наложя на вашия кораб за обезпечаване на иска от двеста хиляди долара, които бившият командир на „Йен“, покойният Фо, дължи на моя клиент, маркиз Сен Фюрси.

ГЛАВА XXV

Капитанът американец очакваше всяка минута заповед от командира на „Йен“ да бъде изгонен следственият пристав с всичките почести, подобаващи на неговата отворителна персона, но нищо подобно не стана.

— На маркиз Сен Фюрси? — попита хладно, но спокойно Бартес — Къде е бил сключен този заем от покойния Фо?

— В Париж, сър, във вашата прекрасна Франция! — отговори с неопишуемо нахалство Уесптън.

— Тя не е моя, господине! Нямам честта да съм французин. Аз съм китаец — твърдо отбеляза Едмон.

— Моля да ме извините, но маркизът вчера ме посвети във всичките подробности на своята мисия, от които става ясно, че вие сте французин, макар и облечен по този странен начин.

Американецът устреми безнадежден поглед към Бартес, сякаш искаше да му каже: „Е, ако този шарлатанин знае всичко, загубен сте! Жив ще ни одере.“

Бартес схвана силата на удара, който му готвеше приставът, но запази спокойствие.

— Господин Сен Фюрси не ви е казал истината, милостиви господине — възрази той. — Аз съм китаец, принц Йен и адмирал на китайската флота.

— Така да бъде — каза престорено равнодушно Уесптън. — Аз нямам причини да оспорвам нито титлата ви, нито вашата националност, защото-и вие не правите това относно моя клиент. Въпросът е признавате ли вие дълга на покойния Фо?

— Въпросът е — отвърна Бартес — можете ли вие да ми представите документ, доказващ този дълг?

— Сър, дългът се доказва от думите на покойния Фо и аз вярвам, че вие ще потвърдите словата на този човек, който вече не е между живите. Обратното би било недостойно за вас. Вие нямате никакъв проблем, защото покойникът е оставил значително състояние. Ако не

сте съгласен да уредите въпроса доброволно, тогава работата опира до съд и за гаранция ще съм принуден да наложя арест на вашия кораб.

— Арест без документ? Никой закон в света не допуска подобно нещо!

— Извинете, сър, но американските закони са строги в такива случаи, защото сте чужденец. Достатъчно е вашият кредитор да се закълне пред някой член от съда, и искът става законен. А това маркиз Сен Фюрси е направил още вчера пред генералния консул на Франция и председателя на съда в щата. Впрочем вие виждате, че в случая всички формалности са спазени и сега е ваш ред. Но има още нещо...

— А, още нещо! — повтори подигравателно Бартес. — Вие сте неизчерпаем, драги господине!

— Въз основа на постановлението на съда, вписано в съответния регистър — продължи приставът, без да обръща внимание на подигравателния тон, — четирима мои хора имат задължението да пазят имота ви, за да остане в ред и непокътнат до първо поискване. Позволете, сър, да ви представя тези достойни пазители на закона.

— Безполезно е, господин главен изпълнител на закона — отвърна в същия стил командирът на „Йен“. — Аз вече имам удоволствието да ги познавам и това ми е достатъчно. Не желая да се запознавам и с други, подобни на вас.

— Както обичате, господине. Мислех, че отношенията ви с тези добри хора ще бъдат приятни, защото те ще се намират по всяко време на вашия кораб. Остава само да повтора въпроса си, за да привърша словесното прение по делото. Признавате ли предявения към вас дълг?

Този дълг от двеста хиляди долара, равняващ се почти на един милион франка и направен уж от покойния Фо във Франция, се виждаше на Бартес много съмнителен, защото той не можеше да допусне, че всесилният и приказно богат Куан ще има нужда от паричен заем, и то от чужденци. Едно обстоятелство обаче, което той си спомни, разколеба неговата увереност в невъзможността на дълга. Това беше странното поведение на Гроляр, идването му от Франция в Нумея под името Сен Фюрси, тайният разговор с генералния прокурор, опитът за подкупване на съзатворниците на китайците. Всичко това беше обяснимо този човек не следеше от любов към изкуството Фо в затвора и извън него. Той не свалеше очи от Куан,

който му дължеше такава крупна сума, за да си я получи най-последно!

Като обмисли всичко това, Бартес бе склонен по-скоро да признае дълга, отколкото да го отхвърли, и ако беше получил вчера известието от писаря на Уесптън, би забранил на Порник и Лангле да заловят Гроляр, защото това насилие ставаше излишно.

Но Едмон не се досещаше, че именно по този начин беше застанал на твърда почва, защото, ако не беше позволил на своите хора да елиминират Гроляр, като го приберат на сигурно място, щеше да остави най-опасния враг на целия китайски и френски персонал на „Йен“ на свобода, което можеше да напакости окончателно на всички.

— И така, сър — започна Уесптън, — вашият отговор?

— В момента не мога да ви кажа нищо категорично — отговори Бартес — Трябва да обсъдя по-обстойно въпроса и да се посъветвам със своите хора.

— В такъв случай — каза приставът, като стана от мястото си, но Бартес не му позволи да продължи.

— Можете да изпълните дълга си, драги господине — каза той студено, — не смятам да ви преча.

— Заявявам — тържествено произнесе Уесптън, — че от този момент вашият кораб е арестуван с всички свои принадлежности и по заповед на главния съдия на Сан Франциско оставям за пазачи на имота моите четирима помощници: Джон Уилям, Фреди Едуърд, Перкинсбъд... всички те са родни братя, сър Храна и заплата ще получават за сметка на арестувания имот.

— Разбира се — забеляза иронично Бартес. Моя окончателен отговор ще получите или тази вечер, или утре сутринта, а дотогава ще е по-до-бре тези джентълмени да не скучаят на кораба Накрая, относно нашия нещастен нос, попаднал толкова несправедливо под юмрука на един от моите хора, аз смятам, че въпросът е решен. Ние приемаме всички ваши условия. Ще ви заплатим всички загуби и разноските по делото, както и вашето възнаграждение за труда, каквото вие си определите.

— За съжаление, господине, аз не мога да се съглася на доброволно споразумение!

— Защо? — учуди се Бартес.

— Защото полицията отдава голяма важност на това дело. И двамата, лейтенантът на вашия кораб и моят клиент, се обвиняват не само в нарушаването на реда и спокойствието, но и в публична съпротива срещу полицията, която е поискала да ги задържи, но не е могла, тъй като те настроили тълпата против нея. Поради това днес вие и вашият лейтенант трябва да се явите пред полицейския съд в Сан Франциско.

Бяхме подчертали, че полицаите, нежелаещи да се намесват в улични истории, се бяха отдалечили и наблюдаваха отстрани скандала. Но понеже историята се разчу, те, страхувайки се от отговорност за допускане на улични безредици, изпратиха формално оплакване до своя началник за съпротива на властта от страна на двама уличници и за възбуждане на тълпата против органите на реда.

Над главите на нашите герои все повече и повече се сгъстяваха, облаците, които заплашваха с буря. Едно неблагоприятие или непредпазливост, съчетано с тяхната история, можеше да ги погуби, като ги предаде в ръцете на френското правителство, което щеше да ги задържи като избягали заточеници и да ги върне обратно на остров Ну, откъдето втори път нямаше да успеят да се измъкнат.

Същия ден, когато се раздели с господин Уесптън и изпрати, капитана американец, Бартес се върнал на кораба и видя на брега едно доста познато му лице.

Беше млад човек, облечен по последна парижка мода, с монокъл на окото, който някак си прекалено любопитно разглеждаше „Йен“. Нямаше съмнение, че беше французин, и ако се съдеше по изящния му костюм и маниери, трябваше да е от висшето общество. Да, това беше неговият приятел от детинство, същият, който протестира против осъждането на Едмон — Гастон дьо ла Жонкер.

На друго място, но не в Сан Франциско, Бартес веднага би се спуснал към него с разтворени обятия, готов да го прегърне, но тук, в този град, пред очите на тълпата, която продължаваше да се занимава с „Йен“, това би било крайно неразумно и даже опасно. С това би потвърдил слуха, че не е китаец, а французин. Слух, пуснат, разбира се, от Уесптън.

Обществеността живо се интересува от този тайнствен принц Йен, а следственият пристав потриваше доволно ръце:

— Отлично, отлично! Отлична реклама за моя-та кантора! Голям шанс, мой мили Педи, ще имате бляскава кариера, щом служите при човек като мен!

Педи беше фамилното име на неговия писар.

Като размисли и се поколеба няколко минути, Бартес се реши да започне разговор.

Незабелязано се промъкна до него и каза тихо:

— Господин дьо ла Жонкер, ако не се лъжа?

Запитаният се обърна и за Едмон нямаше вече никакво съмнение: това беше той, неговият стар Другар!

— Да, аз съм — потвърди Жонкер. — Но кой сте вие и откъде знаете името ми?

Вместо отговор Бартес му предложи да отидат на „Йен“, като добави:

— Тук е неудобно да говорим, а имам да ви казвам толкова много.

— За Бартес може би?

— Да, и за него също.

— В такъв случай съм готов да ви последвам.

Едва влязъл в кабинета си, Бартес затвори вратата и се обърна към своя гост.

— Позна ли ме, Гастон?

Вместо отговор Жонкер се хвърли в прегръдките му.

ГЛАВА XXVI

Бартес и неговият приятел, срещнали се така неочаквано, и то в Сан Франциско, прекараха повече от час в оживен разговор. Жонкер съобщи на своя другар, че отива в Китай с тайна задача от френското правителство и по пътя се отбил тук.

— В Китай? — извика Бартес. — И аз отивам там. Ще пътуваме заедно! Може би ще ти помогна с нещо.

— Как така може би, принц Йен! По дяволите, малко са хората с такива приятели! Аз също мислех за това. Значи, решено е — ще пътуваме с твоя кораб!

Бартес разказа всичко на своя приятел: и за живота в Нумея, и за бягството от затвора, и за осиновяването му от покойния Фо. Разказа му и за двете неприятни истории, които преживя в Сан Франциско, и за съвета на американеца капитан да напусне Щатите колкото се може по-скоро. По време на този разказ Гастон стана неспокоен, което Бартес отдаде на силното впечатление от описаните приключения. Но какво беше учудването му, когато приятелят му, след като изслуша всичко, каза:

— Знаеш ли какво, Едмон, струва ми се, че си се заплел, без сам да подозираш, в много важна политическа афера, която от три дни загрява телеграфа между нашия генерален консул в Сан Франциско и легацията във Вашингтон!

— По дяволите, щом е така...

— Не ме прекъсвай, а слушай внимателно! Цялото поведение на Сен Фюрси, или Гроляр, има за цел да попречи на вашето отпътуване оттук. Той очаква нареждане от Вашингтон за арестуването на кораба и целия му екипаж заедно с тебе. Мисля, че тук има нещо много подозрително, затова замини още тази нощ! Струва ми се, че още имаш време. Във Вашингтон не обичат да бързат по отношение на чужденците, но нашият посланик там не спи и тук, в консулството, очакват всеки момент неговата заповед и нареждания. Самият аз се чувствам тук като арестуван и ще сляза само в Китай. Тук не трябва да ме види никой и да разбере, че имам връзка с тебе. Дай ми каюта,

където да се скрия до излизането ни в открито море. Тук ще могат да ме намерят само ако арестуват теб, което в никакъв случай не бих желал!

— Право да ти кажа, приятелю, ти преувеличаваш опасността и...

— Нито дума повече — прекъсна го Гастон, — иначе ще си помисля, че ми нямаш доверие! Засега не мога да добавя нищо към това, което казах! Искам да те предпазя от голямо нещастие, защото от твоя разказ ми стана ясно, че ти не си замесен във всичката тази бъркотия, макар че службата ме задължава да те оставя на твоята участ. С една дума, ще узнаеш всичко, когато му дойде времето, а сега ти повтарям: скрий ме някъде от очите на любопитните и толкова!

Тази тайнственост и страх неволно обхванаха и Бартес. Той престана да разпитва повече и като посочи на Гастон отделна каюта, даде заповед да се отпътува през нощта.

Екипажът на „Йен“ се раздвижи безшумно. Моряците започнаха да пълнят бързо торбите с въглища и ги изсипваха навсякъде, където имаше свободно място, дори и в офицерските какин. Пазачите на Уесптън гледаха на това равнодушно, защото в задачата им не влизаше да се бъркат в домашните работи на кораба.

На обяд съдът откри своето заседание Нито командирът на „Йен“, нито неговият адютант се явиха, за което бяха глобени с по петстотин долара и десет дена затвор.

Историята ставаше сериозна и целият град очакваше с интерес нейния край.

В три часа следобед един брониран кораб с френско знаме на носа приближи рейда. Лоцманът, който тръгна насреща му, предаде на неговия командир пакет от френския консул, след което корабът, вместо да спре в пристанището, се настани до „Йен“, така че остана само един много тесен проход, през който трудно можеше да се излезе.

Положението на китайския кораб ставаше все по-трудно, а още в шест часа, преди залез-слънце, се пръсна слухът, че от Вашингтон пристигнала заповед за арест на „Йен“ заедно с екипажа му. Сякаш за да го потвърди, една канонерка, принадлежаща на Съединените щати, тръгна от порта и се присъедини към френския броненосец. Последният, маневрирайки, за да застане по-удобно, обърна задната си част към брега и оттам можеха да прочетат името му — „Зорки“.

Междувременно френският консул в града през цялата вечер търсеше усилено Сен Фюрси и Гастон дьо ла Жонкер, но не ги откри. Решиха, че може би са извън града, и консулт остана да ги чака до сутринта.

В осем часа вечерта един отряд от морската охрана, състоящ се от осем войника, дойде на „Йен“ в помощ на четиримата пазачи, които назначи съдът. Командирът на кораба ги прие студено и спокойно.

— Лоша работа! — мълвеше Гастон. — Бягай оттук, докато има поне малка възможност.

— Ще почакаме до утре! — засмя се Бартес.

— Но какво с това! — възрази Жонкер. — До утре нищо няма да се знае.

— Ще видим какво ще стане след един час и какво — утре!

— Ти си луд!

— Потърпи, скъпи, потърпи! — успокояваше го Бартес.

В девет часа, след вечеря, Бартес заповяда да се затворят всички изходи на кораба. Барабанът удари вечерна зря и палубата опустя. Всичко утихна, само назначената от съда стража се движеше горе.

В града цареше предишната необикновена възбуда. Знаеха се мерките против китайския кораб, но не бяха известни причините за тях и всички нетърпеливо чакаха края на историята. Процъфтяваха обзалаганията както тук, така и в Нумея.

Удари полунощ. Стана студено и двама от войниците на палубата на „Йен“ се разговориха:

— Е, Боб, не е ли по-добре сега да си лежиш у дома?

— Магарешка работа, да върви на...

— Така си е! За какъв дявол стърчим тук, когато всичко е така преградено, че и дяволът да мине, ще счупи поне един от козите си крака.

— Да, тези кораби няма да позволят да се влезе.

Те помълчаха няколко минути, после единият от тях каза:

— Ей, Боб, усещаш ли?

— Какво?

— Струва ми се, че проклетият кораб се движи.

— А, така ти се струва. Но... като че ли палубата трепери. Там долу става нещо!

— Виждаш ли, че съм прав! Сякаш нещо свири и шуми! Мисля, че в кораба влиза вода! Да не би да се е пробил? Честна дума, потъваме! Но какво правят тези мошеници! Да събудим другите!

„Йен“ действително потъваше с голяма бързина. Войниците и охраната на съда, обезумели от страх, започнаха да окачат във водата, старайки се да стигнат до брега. Всичко мина благополучно и когато излязоха на сушата, мокри и премръзнали, те видяха, че мястото, на което стоеше „Йен“, беше празно. Китайският броненосец беше изчезнал!

Градът беше смаян. Всички чакаха нетърпеливо следващия ден, за да видят сами какво се беше случило, защото не вярваха много на думите на „пострадалите“.

С изгрева на слънцето цял Сан Франциско се струпва на брега, за да се увери, че вчерашните разкази бяха съвършено верни. Китайският кораб беше изчезнал, сякаш никога не е бил в това пристанище.

Като се оттегли под вода на прилично разстояние от рейда, „Йен“ изплува на повърхността. После насочи едно от своите оръдия към наблюдателната кула на семафора и ѝ изпрати прощална граната от триста фунта, която я раздробя на парчета заедно със сигнала фар и телеграфа.

ВТОРА ЧАСТ
ТИГРИТЕ ОТ ЗОНДСКИЯ ПРОЛИВ

ГЛАВА I

В Батавия, главния град на остров Ява, в квартала Кенингс Плейн, се издига красиво здание в китайски стил с веранда, двоен покрив с ъгли, оформени като джонки, и фенери, инкрустирани със сребро върху червен лак. Случайният минувач е очарован от гледката на гирляндите от изкуствени цветя, чудновати риби, фантастични птици и страшни насекоми, плод на фантазията на китайски художници. Зданието е построено с различни видове скъпи дървета — индийски дъб, сандал, палисандър. Всичко това е покрито с разноцветен лак, чиито нюанси удивително хармонират с природата на горещите тропици. Самата постройка и изключителният разкош, който цари навсякъде, отразява вкуса на жълтата раса. Зданието струва около четири милиона франка и неговият стопанин прекарва тук по няколко часа, избягал от трескавата търговска дейност, поглъщаща по-голямата част от живота му.

Батавия е най-красивият търговски град в Малайзия.

В Батавия се срещат хора от всички националности, особено китайци. Едва ли ще бъде пресилено да се каже, че търговията на страната е в техни ръце. Търпеливи и предприемчиви, честни и работливи, те са нужни навсякъде. От всичко извличат полза, без да ощетяват официалната власт, която не само ги търпи, но и ги покровителства. Китаецът си е спечелил славата на точен и сигурен човек, безукорно честен, познаващ до съвършенство тънкостите на висшата търговия. Затова често през ръцете му минават огромни капитали, понякога само срещу честна дума, без никакви документи и каквито и да било формалности.

На главния вход на великолепия китайски палат в Кенингс Плейн имаше сребърна табела, покрита с масивно кристално фолио, през което се четеше гравирани позлатен надпис:

„Trade House of Lao Tsin & Co.“

Във всички крайморски търговски градове на Индокитай и Малайзия, като Сингапур, Хонг Конг, Шанхай, а също на Суматра, Ява, Борнео и др., официалният език е английският. Той господства на

всички пазари. Затова китайците тук говорят английски, като употребяват своя роден език само помежду си или у дома си след приключване на всекидневните търговски дела.

Посоченият скромнен надпис не дава точна представа за многобройните операции, които осъществява търговската къща „Лао Цзин и С-ие“, нито за огромното богатство на нейния собственик Централата ѝ, според китайските закони, се намираще в Пекин, но операциите в родината бяха значително по-скромни по обем от тези, които се извършваха в другите градове на далечния Изток, особено в Батавия. Тук беше и любимото място на престарелия Лао Цзин, където той съсредоточи блясъка на своето богатство. За мнозина то беше обект на завист и удивление. Освен хотела в Кенингс Плейн, на дванадесет мили извън града той имаше друга къща, потънала в девствена тропическа градина и обзаведена с небивал разкош, който напомня приказните дворци от „Хиляда и една нощ“...

В този фантастичен дворец, наречен „Тихия кът“, Лао Цзин понякога даваше приеми, на които канеше най-видните хора от висшето общество на Батавия. За разточителния блясък на тези вечери говорят няколко красноречиви случки.

В края на една такава вечер гостите получили подаръци: всеки мъж — по една карфица за вратовръзка с огромен брилянт, а всяка дама — букет за корсаж от брилянтни рози, украсени с дребни цветчета от аметист, изумруди и тюркоаз. Скъпоценните камъни за тези почти царски подаръци били доставени от мините в Самаранг, собственост също на Лао Цзин. Друг път дамите получили кашмирени шалове, а мъжете — по един сингапурски кон с богато украсено седло и пълен комплект принадлежности за езда. Такива са красноречивите факти.

Подобни вечери Лао Цзин устройваше четири пъти в годината и броят на гостите никога не надхвърляше сто души. Спазваше се изискването дамите да бъдат с кавалер, който е баща, съпруг брат или друг роднина. Всяка от тази вечери струваше няколко милиона, които Лао Цзин харчеше без притеснение...

Тук винаги присъстваше един китаец на преклонна възраст. На показалеца на дясната му ръка имаше пръстен от масивно злато. Фигурата му излъчваше достолепие. През цялата вечер той стоеше на

специално обеново кресло с изящно изваяни сребърни фигури, поставено върху подиум с три стъпала.

Никой от гостите не знаеше кой е този човек. Виждаха само, че когато слугите минават край него, прегъват едното си коляно, а самият домакин му засвидетелства необикновено внимание, което според китайския етикет подобава само на членовете на императорската фамилия...

Знаеше се също, че престарелият тайнствен гост не живее нито в Батавия, нито на остров Ява и слугите от приказния дворец не можеха да кажат нищо за него, защото или не знаеха, или не искаха да говорят...

Веднъж един слуга приветства непознатия с някакво звание, което никой не разбра. Това беше достатъчен повод на другата сутрин слугата да изчезне безследно...

ГЛАВА II

През една такава вечер редовните гости забелязаха, че тайнственият непознат отсъства. След това измина година и половина и всички решиха, че непознатият, навярно роднина на домакина, е приключил сметките си със земния свят. Наглед това се потвърждаваше и от обстоятелството, че по същото време Лао Цзин замина за Пекин и стоя там дълго време. Причина за пребиваването можеше да бъде погребението на знатния роднина, а не само финансовите операции, които винаги се уреждаха бързо, защото пекинската кантора се управляваше от брата на Лао Цзин. Това гарантираше успеха на предприятието.

Всички приеха предположението за вярно и скоро забравиха тайнствения гост с неговия златен пръстен.

Независимо от това обеновото кресло със сребърните инкрустации продължаваше да стои на подиума и през следващите вечери, показвайки благоговейно, почти религиозно преклонение към отсъстващия гост. Това само по себе си незначително обстоятелство впоследствие стана изключително важно.

В Батавия всички знаеха или се досещаха, че Лао Цзин има връзки с най-старото тайно общество в Китай, което решаваше съдбините на цялата морска и речна навигация във великата империя; иначе казано — Сдружението на пиратите. Известно беше, че това общество се търпи от китайското правителство, защото е силно, а ние знаем вече докъде стигаше неговото могъщество. Самата императрица — регентката Нан Ли трябваше да потърси неговата помощ, когато за коронацията на малолетния император Кун Су се налагаше от ръцете на „западните варвари“ да се изтръгне похитеният от тях скиптър на династията Цин. За тази услуга трябваше да се дадат на пиратите някои специални права.

Лао Цзин беше банкерът на това общество, а върховният предводител Куан можеше да разполага с несметните богатства по свое усмотрение, без да дава на когото и да било отчет за това, даже и на управителния съвет на Обществото, още повече, че той можеше да

назначава членовете му по своя воля. Читателите се досещат вече, че тайнственият гост, който присъстваше на вечерите у банкера, беше не друг, а самият Куан или Фо, който тогава беше жив още.

Неговото отсъствие бе свързано с опасното му пътуване до Париж с цел да върне на китайския император изчезналия скъпоценен скиптър. Главните съветници на Куан — Лие, Сиен и Чан се заклеха да се подчиняват безпрекословно на избора от него наследник, който ще оглави Обществото след смъртта на предводителя.

Изпълнението на тази заповед беше лесно, защото освен първите трима най-важни членове на съвета никой лично не познаваше върховния водач на Обществото. Двама от тях живееха постоянно в Пекин, за да изпълняват заповедите на Куан, но не го бяха виждали и нищо не знаеха за неговото местопребиваване. Само в случай на смърт на някой от най-високопоставените водачи в Обществото, те щяха да бъдат повикани при Куан за избиране на заместник.

Лие, Сиен и Чан не се съмняваха във взаимната си вярност и дори не допускаха мисълта за предателство или измяна. Всички по-важни събития в нашия разказ не бяха известни в Батавия, където само Лао Цзин знаеше, че Фо (Куан) възнамерява да отиде в Париж.

Като доверено лице и приятел, Цзин се опита да го отклони от това опасно пътуване и го посъветва да натовари някой верен човек с тази задача, но Куан замина лично и след това Лао Цзин не получи никакво известие от него. Ако не бяха четирите милиона, които трябваше да изплати на американците по представената сметка от Фо, Лао Цзин дълго нямаше да знае какво става с него.

Когато отиде в Пекин, той узна от управителния съвет, че скъпоценният скиптър на китайската императорска корона е върнат обратно. Като възмездие от „западните варвари“ беше взет и великолепият брилянт „Регент“, но повече от това никой нищо не знаеше. Не беше известно и какво се е случило с Куан и неговите трима сподвижници след успешното им завръщане в скривалището. Това скривалище беше тайна и за самия Лао Цзин. Той можеше да общува с Куан само чрез един слуга малаец — Саранга, който беше назначен от върховния предводител. Връзките бяха строго ограничени и при определени условия Лао Цзин можеше да изпраща слугата при Куан само за отговор на поставените въпроси, но не и по свое желание.

Банкерът безпрекословно се подчиняваше на това условие, защото знаеше, че нарушаването му може да бъде съдбоносно за него.

Минаха обаче две години, а нямаше никаква вест от скривалището на Куан. Ето защо Лао Цзин реши да узнае всичко и да прати малаеца под благовидния претекст, че в касата са се натрупали много злато и скъпоценности, които не знае къде да пласира. Това решение случайно съвпадна с подготовката на поредния прием в двореца „Тихия кът“.

Сутринта Лао Цзин отиде в кантората, където се извършваха всекидневните финансови операции. Идваха и си отиваха клиенти, получаваха, изплащаха, губеха или печелеха. Когато влезе в кабинета, отрупан с изумително скъпи вещи, младият му помощник Лай Тин поднесе лист копирена хартия, на който бяха отразени сметките и операциите от предишния ден.

— Добре, момче, добре! — каза Лао Цзин, като хвърли разсеян поглед върху подадения лист. — Днес няма да се занимавам с това, но утре ми донеси всички документи в „Тихия кът“, защото днешният прием сигурно ще продължи до сутринта. Уреди всичко, за да можем днес да обядваме заедно.

При тези думи Лао Цзин бащински потупа момчето, което се изчерви от притеснение.

— Когато пишеш на майка си — продължи той — кажи й, че аз, както и по-рано, съм доволен от теб и мисля да те назнача за управител на моя дом в Батавия, когато, разбира се, станеш пълнолетен.

— Много сте добър към мен — каза трогнато момчето, — и аз всеки ден моля нашите фамилни духове да пазят скъпоценното Ви здраве.

— Зная, че си добро момче и затова те обичам, а по-нататък може да стане така, че да заемеш в сърцето ми онова място, което отдавна е свободно след смъртта на двамата ми сина, прибрани от Буда.

Последните думи бяха казани с дълбока въздишка, която старият Лао Цзин не можа да сподави.

— Е, сега вече можеш да си вървиш — завърши той, — и се погрижи никой да не ме безпокои, защото имам лична работа до обяд.

— Извинете — каза момчето, — имам да Ви съобщя нещо.

— Говори, слушам!

— Тази сутрин в пристанището влязоха два кораба под американско знаме. Те имат новини за нас.

— А какви именно?

— От Оран дер Смитсен в Сан Франциско.

— Добре. Нека куриерите да отидат при техните капитани. Ще ги приема след като слязат на брега.

— Пристигна и една френска военна фрегата „Бдителни“. Мисля, че ще вземат провизии и ще искат среща с Вас.

— Оказват ми голяма чест — иронично заяви Лао Цзин. — Изпрати куриера на фрегатата.

— Струва ми се, че французите искат да организират лов на китайски джонки — толкова са много в Малайския архипелаг. Чух, че капитанът на „Бдителни“ се закле да очисти Малайзия от пиратите, въпреки че те са неуловими при преследване, защото познават рифовете, плитчините, подводните скали и всички най-важни особености на мореплаването в този район. Така говореха тази сутрин неговите моряци, които отиваха на пазара за провизии.

Момчето би се изсмяло, ако не се страхуваше и не уважаваше своя шеф като баща, пред когото, по силата на китайските нрави, смехът се считаше за неприличен — дотолкова намерението на френската фрегата му се стори наивно и смешно.

— А, значи моряците говорят така? — попита Лао Цзин, без да се откъсва от мислите си. — Е, сега на нещастните пирати не им остава нищо друго, освен да предадат оръжието си.

Той направи знак с ръка, че разговорът е приключил, затвори внимателно вратата след момчето, седна в креслото, засмя се и каза на китайски:

— Това ще бъде война на слон с рояк пчели!

Скоро усмивката изчезна от лицето му и той се отдаде на сериозни размисли.

ГЛАВА III

Лао Цзин беше на около шестдесет години и се радваше на превъзходно здраве. Висок на ръст, добре сложен, с умно и интелигентно лице, той беше представител на онази силна и дейна манджурска раса, която някога бе завладяла Китай и бе поставила на трона императори от своята среда. Беше роден в Северен Китай и затова цветът на кожата му беше възмургав, очите — изразителни и красиви, с малък наклон, така че на пръв поглед характерната особеност на цялата монголска раса не му личеше. Мустаците му стигаха до гърдите, а брада, според китайската мода, не обичаше да носи.

Цялата фигура на банкера излъчваше твърдост, съчетана с онзи пронизателен поглед, който отличава всички източни народи. Той неволно внушаваше доверие към себе си. С него можеше спокойно да се работи, стига партньорът да е акуратен и да държи на дадената дума. Но ако се опиташе да хитрува, биваше обречен на провал. Лао Цзин веднага се превръщаше в истински китаец — лицемерен, хитър, комбинативен и ловък.

Като прекара повече от час в размисъл, Лао Цзин като че ли взе най-последно някакво решение.

— Да — каза той, ставайки от креслото. — Това в крайна сметка става все по-наложително. Моят стар приятел трябва да ми прости, че превишавам така правата си, но обстоятелствата ми налагат да постъпя по този начин. Да не говорим за трийсетте милиона, постъпили в касата на Обществото за тези две години, милиони, с които аз не зная какво да правя. Освен това не съм ли длъжен да го известя за френския броненосец, който е изпратен да залови нашите джонки? Той плесна с ръце и в стаята влезе един слуга.

— Къде е Саранга?

— В градината, господарю.

— Какво прави там?

— Все същото — чисти пипер, пуши и пие арак^[1].

— Попитай го може ли да ми отдели няколко минути и ако може, нека дойде при мене.

Слугата излезе и след две минути Саранга се появи. Докосна с едната си ръка устните, а с другата — челото, което според малайския етикет означаваше най-почтителен поздрав.

— Саранга — каза банкерът, — нашият велик предводител отдавна не се е обаждал.

— Да, повече от две години — отговори малаецът, прегъвайки два пръста.

— Сега можеш да се успокоиш. Имам известие за него и ти ще го занесеш.

Малаецът видимо се зарадва от думите на банкера.

— Ето какво Саранга отдавна желае! — извика той. — Да се върна на остров Йен — там, където съм прекарал своята младост. Това е истинско щастие!

Лао Цзин веднага записа името на острова, неволно изтръгнало се от устата на малаеца, който в радостната си възбуда нищо не забеляза. „Ето едно откритие, което е много ценно, защото не ми струва нищо“ — помисли си банкерът. Саранга неволно разкри тайна, която се беше закълел да пази под страх от смъртно наказание. Впрочем той беше така фанатично предан и привързан към Куан, че не би се поколебал да посегне сам на живота си, ако осъзнаеше, че е издал важна тайна, заплашваща господаря му.

Лао Цзин, преструвайки се, че не отдава значение на думите на малаеца, продължаваше да прелиства някакви книжа, сякаш спомняйки си, че не е сам в кабинета, равнодушно продължи:

— Извинявай, храбри Саранга, аз съм толкова зает, че и разговорът с теб не ме успокоява. За какво говорехме? Да, че ще отидеш при нашия велик предводител. Днес ще се приготвиш за път, а утре сутринта ще заминеш при него. Както винаги една от моите яhti е на твое разположение.

Обикновеният делови тон на банкера ободри малаеца, който се беше притеснил да не би в изблик на радост да е казал нещо излишно и весело отговори:

— Добре, господине, аз съм готов! Саранга ще изпълни задачата. Но вие не забравяйте да ми дадете паролата за преминаване.

— Каква парола?

— С която се отива при Куан. Нали при всяка нова поръчка той я сменя?

Няколко минути Лао Цзин не можа да отговори.

— Слушай, Саранга — каза той, — този път не Куан те вика, а аз те пращам при него. Нямам сведения за него повече от две години. Затова не мога да ти кажа никаква парола.

— В такъв случай не мога да замина — възрази малаецът, внезапно пребледнял от страх.

— Ти се плашиш от гнева на предводителя?

— Не ме разбирайте погрешно. Аз лично бих рискувал. Великият Куан е добър и ще ми прости.

— Тогава какво те спира?

— Това, че без парола никой няма да ме очаква. Кой ще ме преведе през подводните пещери на Мара, пълни с акули? Нали, чудовищата ще ме разкъсат?

— Не те разбирам. Какви са тези подводни пещери?

— Работата е в това, господине, че никой не може да проникне при Куан, ако не бъде повикан от самия него. Подводните пещери на Мара никога не са пускали безнаказано хора, решили да се промъкнат без водач и специално оръжие за борба с гъмжащите навред акули.

— Какво говориш? — учуди се банкерът.

— Истината, господине — потвърди малаецът. — През моя живот много пъти съм ходил там и сега със страх си спомням за преживяното! Разберете — прошепна тихо той, — нито едно наше преминаване през тези дяволски пещери не е ставало без да жертваме по няколко от нашите верни хора, разкъсани от чудовищата. Като че ли за всяко отиване при Великия са нужни човешки жертви. Въпреки това аз с радост бих отишъл при Куан, пренебрегвайки всички опасности, стига да имам паролата за преминаване. Без нея означава да се обрека на сигурна смърт!

— И така, значи за твоето отпътуване не може и дума да става? — попита разочаровано Лао Цзин.

— Това е истината! — каза Саранга и добави замислено: — По време на мусоните, когато водата се отдръпва от пещерите за цяло денонощие, може да се премине и без водач, но за мусоните трябва да се чака повече от половин година.

— Да, това е лошо! — каза банкерът. — Но ако след половин година все още нямаме вести от Куан, би ли се решил да отидеш при него?

— Кълна се, господине, че съм готов на всичко, и тогава дори пещерите да са пълни с вода и да гъмжат от акули, ще отида при Великия, защото и аз самият искам да го видя.

— Тези пещери дълги ли са?

— Много, цели 24 мили! Преминаваме ги със салове, като постоянно водим борба със свирепите акули. Често се случва някоя от тях да скочи върху сала и тогава се налага да се отбраняваме с брадви!

— Това е ужасно! Не може ли да се премине през пещерите по друг път?

— Друг път няма! Бреговете на острова — аз не мога да ви, кажа името и мястото му — представляват отвесни скали, високи 200 — 300 фута. Да се изкачиш по тях е невъзможно. В острова може да се проникне само през подземните пещери, гъмжащи от изгладнели до смърт акули. Това е всичко, което мога да ви кажа. Повече нямам право да описвам острова.

— Благодаря ти и за това, Саранга — завърши разговора банкерът. — Когато наближи моментът, ще ти напомня за твоето обещание.

— И аз ще го изпълня! — каза малаецът, поклони се и се оттегли.

Веднага при Лао Цзин влезе неговият млад помощник Лай Тин и му подаде две визитни картички и лист хартия.

— Тези трима мъже Ви чакат вече половин час.

Лао Цзин погледна първо копринения лист и внезапно трепна. На листа бяха отбелязани онези секретни китайски знаци, ключа на които той знаеше:

Ли Ван.

Това беше един от членовете на върховния съвет на Обществото на джонките.

— Най-после! — каза той и се замисли. — Ето сведенията, които отдавна чакам. Навярно се е случило нещо изключително важно, щом това лице е решило да напусне Пекин, където денем и нощем може да се получи някаква заповед от Куан.

— Господин Ли Ван — продължи момчето — моли да Ви предам, че желае да бъде приет заедно с двамата европейци, чиито

визитни картички са пред Вас. Изглеждат важни особи, препоръчани са от френското консулство в Пекин.

Банкерът погледна картичките. На едната от тях, под държавния герб, пишеше:

„Маркиз дьо Сен Фюрси, член на френското консулство в Пекин.“

Другата носеше следния скромнен надпис:

„Гонтран дьо Лангле, морски офицер.“

— Добре — каза Лао Цзин. — Да влязат и тримата заедно, макар че този алианс е доста странен.

---

[1] Арак — спиртно питие, което се получава от ориз, захар и сок от кокосови орехи. ↑

ГЛАВА IV

Влизайки в стаята, Ли Ван пропусна напред двамата европейци и внимателно затвори вратата след себе си, като човек, който очаква таен и поверителен разговор и не желае да бъде подслушван. Банкерът прие посетителите с обичайните поздравии на английски език и ги покани да седнат.

— Моите сподвижници — започна Ли Ван на същия език — не говорят нито английски, нито китайски и аз при нужда ще бъда техен преводач, тъй като ще Ви съобщят интересни неща и ще потвърдят казаното от мен.

Лао Цзин ненавиждаше такива уводи във финансовите си срещи, затова застана нащрек. Хората, дошли при него за някаква финансова операция, желаейки предварително да осигурят нейния успех, се опитваха да го предразположат с някакви „интересни сведения“. Въпреки досадата от тази предварителна уговорка, Лао Цзин реши търпеливо да изслуша посетителите, но вътрешно беше много напрегнат.

— Слушам Ви — каза той приветливо усмихнат и съзнателно премълча, че няма нужда от преводач, защото владееше много добре френски език. Това му даваше предимство пред събеседниците, които мислейки, че той не ги разбира, свободно щяха да разменят реплики помежду си.

— Позволете ми първо да Ви попитам като banker на нашето Общество — продължи Ли Ван — имате ли някакви известия за нашия върховен водач?

— Мога да Ви задам същия въпрос — отговори Лао Цзин. — От моето пребиваване в Пекин до днес аз знам толкова, колкото и тогава, т.е. нищо.

— Добре, Ваше превъзходителство — каза Ли Ван, понеже Лао Цзин носеше аметистов знак на шапката си и това показваше, че е носител на посочената титла. — Аз също не зная нищо от времето, когато оставих Куан в Париж. Той ми предаде скиптър на Цин, похитен от варварите от летния дворец на Нейно величество, както и

големия скъпоценен камък на короната. Предадох ги лично на Нейно величество императрицата Нан Ли.

— Уверен ли сте, че този изключителен брилянт е там, където трябва? — попита банкерът.

Този неочакван въпрос накара Ли Ван да се изчерви. Това обстоятелство не убегна от проникателния поглед на Лао Цзин и той реши да не го забравя.

— Разбира се! — потвърди членът на Върховния съвет, който за секунди се беше овладял. — Рубинът може да се види в двореца на третия кръг заедно с другите съкровища на Нейно величество. Но понеже това не е предмет на нашия разговор, позволете да продължа.

— Слушам Ви!

— И така, нашето тайно общество е без върховен водач от две години, ако не и повече — каза Ли Ван. — Поради особено важни обстоятелства смятаме за свой дълг, заедно с другия член на управителния съвет, Ли Юн, незабавно да изясним това неопределено положение, което може да бъде фатално за нашите работи. Надявам се, че и Вие сте на същото мнение.

— Преди да Ви кажа моето мнение по този въпрос, позволете да попитам, защо мислите, че Обществото на джонките е останало без върховен предводител?

— Защо ли? Заради неговото дълго мълчание!

— Но Вие знаете, че според устава на тайното общество нямате право даже да критикувате поведението на Куан. Вашето място е в Пекин и Вие не трябва да го напускате, нито да следите действията на Великия или да се безпокоите за него.

— Дори ако той умре?

— Да, дори при смъртен случай. Знаете също така, че Куан има право да си избере наследник и ние сме длъжни безпрекословно да се подчиняваме на неговия избор.

— Но ако Куан преди смъртта си няма време и не успее да назначи наследник?

— Нашите правила изясняват и това положение. В такива случаи наследник става един от тримата съветници, които винаги го придружават. Както виждате, неговото място не е вакантно и никога не би могло да бъде.

— Но, ако Куан и неговите трима съветници загинат заедно при катастрофа, тогава как ще постъпим?

— В такъв случай Вие знаете, че Предводител става този член на управителния съвет в Пекин, който пръв сложи на ръката си пръстена на властта от ковчежето...

— ...което се пази в касата на тайното общество — добави Ли Ван.

— Да, така беше до заминаването на Куан за Париж. Но преди да отпътува той взе със себе си ковчежето от касата и ми остави документ, в който е написано къде трябва да го търся в случай, че минат три години без известие за него и тримата му съветници.

„Ще видим как ще реагираш? — помисли си Лао Цзин. — Ако си изменник, пази се!“

— Това е нещо ново — отвърна Ли Ван. — Ако това е така, то разговорът се променя. Ще благоволите ли, както казват европейците, да разкриете картите си?

— Готов съм — каза банкерът — но покажете първо Вашите, тъй като не знам какво искате.

— Ето какво — започна тържествено Ли Ван, — имам сигурни сведения за смъртта на стария Фо както и за това, че той не е избрал свой наследник. Затова мисля да се провъзглася за Куан... Вие сте единственият човек, който може да ми помогне да постигна целта си. И така, мога ли да разчитам на Вашата подкрепа? Виждате, че поставям въпроса открито.

Лао Цзин не показва възмущението си от откритото безочие и отговори сдържано и просто:

— Вие придавате много голямо значение на моята подкрепа в това важно и отговорно дело. Все пак мисля, че трябва първо да проуча основно Вашето предложение, преди да поставя и своите условия.

— Смятам, че желанието Ви първо да обмислите предложението е естествено — каза Ли Ван и малките му очички заблестяха от нескрита радост. — Колко време Ви е нужно?

— Утре вечер ще получите моя отговор. Предупреждавам Ви, обаче, че искам точни доказателства за смъртта на Куан. В противен случай няма да работя за Вашата кауза.

— За това не се безпокойте, Ваше превъзходителство. Ние разполагаме с неоспорими доказателства, че старият Фо е мъртъв.

— А именно?

— Ще узнаете утре вечер. Засега ще ги премълча, защото можете да ми откажете подкрепата си.

— Изглежда не само Вие сте заинтересован от нея.

— Не, както виждате, иначе тези двама джентълмени не биха били тук. Те преследват свои интереси и, може би, по-упорито от мен. Когато аз стана Куан, ще върна на маркиз дьо Сен Фюрси скъпоценния брилянт, който бе взет от Париж заедно със скиптъра на Цин и който беше изпратен тук специално от френското правителство. Ако сега не Ви давам доказателства за смъртта на Куан, то е затова, защото те са известни само на тези двама господата, които не желаят да разкрият своите тайни като измама. Разбирате ме, нали?

— Сега Ви разбрах — заяви банкерът, — и мога по-спокойно да обмисля Вашето предложение.

— Ще ми разрешите да предам резултата от нашия разговор на господата, нали?

— Да, не се стеснявайте.

Без да предполага, че банкерът разбира френски, Ли Ван каза на маркиз дьо Сен Фюрси и Ланжле:

— Това е нашият банкер. Въпросът се свежда до парите. Той е такава ламя, че за злато е готов да продаде и себе си.

— Странно — забеляза Ланжле, — стори ми се, че е сериозен и честен човек, дори ми хареса...

„Нима в тази банда се намери един честен човек?“ — помисли Лао Цин като чу оценката на парижанина за себе си.

— Във всеки случай това не е от значение — завърши Ли Ван. — Той може да поиска за своята услуга колкото му хрумне — касата на нашето общество е неизчерпаема.

— Не намирате ли, Гроляр, ах, извинете, господин маркиз — продължи Ланжле, — че този почтен китаец много прилича на нашия покоен, добър приятел Фо?

При тези думи на парижанина Лао Цин потъна в скръб. Устните му потръпнаха. Чак сега осъзна, че Фо не е сред живите. Фо, неговият стар приятел, чиято смърт досега разглеждаше като измислица на Ли Ван, който се опитва да го спечели за своята кауза...

Силната воля надви скръбта и Лао Цзин не се издаде пред хитрия Ли Ван. От този момент за него той беше изменник и бунтовник пред лицето на новия Куан и трябваше да понесе наказанието си.

Банкерът изпрати гостите и се уговориха да го посетят следващата вечер. Кандидатът за високото звание „Куан“ (Крал на Смъртта) си тръгна от банкерския дом доволен от изхода на срещата. Можеше да се приеме, че желаната власт е вече в ръцете му: оставаше само да заповядва и да се разпорежда. Толкова погрешно разбра той своя съотечественик, въпреки че беше не по-малко хитър и прозорлив.

ГЛАВА V

Щом гостите излязоха, Лао Цзин плесна с ръце и каза на влезлия слуга яваец:

— Запомни ли тези трима господа, които бяха тук?

— Разбира се, господарю.

— Тогава върви след тях и виж в кой хотел са отседнали!

— Слушам, господарю. Вашето желание ще бъде точно изпълнено.

Внимателно, за да не бъде забелязан, слугата тръгна след гостите, а банкерът извика малаеца Саранга.

— Пригответи се утре за път — каза той. — Имаме много важна работа и трябва да се бърза!

— Какво? — извика малаецът. — Вие ме изпращате на сигурна смърт?

— Не се бой, не искам от тебе такава скъпа жертва. Слушай внимателно!

Лао Цзин започна да шепне нещо на своя събеседник, при което очите на малаеца започнаха да блестят не от гняв и ненавист, а от дива радост и желание за мъст.

Накрая Лао Цзин попита високо:

— Разбра ли всичко?

— Отлично, господарю!

— Ти ще ги заведеш до входа на тези пещери и като им посочиш пътя към острова, ще се върнеш обратно.

— Добре, господарю! Така трябва да се наказват изменниците — одобри плана на хитрия банкер верният слуга на Куан.

— И тъй, Саранга, бъди готов за утре! — завърши Лао Цзин.

Когато Саранга излезе, в кабинета се втурна запъхтян слугата яваец.

— Говори! — нетърпеливо го подкани банкерът.

— Тези хора, господине, не влязоха в хотел.

— Какво говориш?

— Самата истина, господине. Те отидоха направо на морския бряг, където ги чакаше една лодка. Качиха се и отплуваха към френската фрегата „Бдителни“, която пристигна днес сутринта.

— Удивително! — извика Лао Цзин.

— На лодката прочетох името на фрегатата.

Изключено е да греша.

— Добре... Запомни ли по-младия французин?

— Разбира се.

— Ще успееш ли да му предадеш едно писмо?

— Няма нищо по-лесно от това, господине.

— Добре, но трябва да го направиш така, че никой от двамата му другари да не забележи това.

— И това може да стане.

— Запомни, че е много важно да не забележат другите.

— Имам едно предложение.

— Говори!

— Понеже този френски кораб има асигнации за нас, би могло от Ваше име да предложим някакви подаръци на офицерите му. Бих взел една кошница с банани, ананаси, портокали и други плодове и бих ги занесъл на фрегатата.

— Като търговец ли? Не е лошо.

— Не, господине. Военните разпоредби са много строги и няма да ме допуснат на кораба.

— А после какво ще правиш?

— Когато приближа кораба, ще започна да викам: „Подаръци, подаръци от банкера Лао Цзин за екипажа на френската фрегата“ — Тогава, сигурен съм, че ще ме пуснат с плодовете на кораба.

— Не е лошо! Оказва се, че имаш чудесни идеи!

— Щом се кача на палубата, веднага ще връча на офицерите и на командира на фрегатата покани за Вашия прием.

— Много добре! Ето една идея, която не ми беше хрумвала и която е съвсем навременна — извика възхитено банкерът.

— Заедно с билетите ще мога да връча незабелязано и писмото на младия французин.

— Отлично. Сега се заеми с осъществяването на плана — завърши Лао Цзин.

„Двоен изменник е този Ли Ван — помисли си банкерът. — Неговото поведение е много по-лошо, отколкото изглежда на пръв поглед. Да отиде на военен кораб, враждебен на нашите джонки. Какво по-недостойно от това?... Първо се колебаех, търсейки средство, но сега не ми остава нищо друго, освен да поговоря с младия французин, който внушава известно доверие. Мисля, че няма да скрие истината, ако апелирам към неговата честност и съвест. Така ще узная каква е участта на приятеля ми Фо. Може би е бил свидетел на смъртта му и знае кой е избран за наследник... Ще му кажа, че искам да говорим насаме и че ще направя всичко за него, ако ми каже истината.“

В това време слугата яваец, натоварен с огромна кошница, пълна с ароматни южни плодове, които изобилстват на острова, се приближи към борда на „Бдителни“.

— Подаръци! Подаръци от Лао Цзин! — започна да вика той. Моряците от екипажа на броненосеца, които бяха в почивка, веднага забелязаха идващия гост и като чува разваления му френски, започнаха да го имитират. Един от офицерите, дочувайки името на Лао Цзин, се скара на моряците и съобщи на заместник капитана Лука Панарван за дошлия яваец.

— Дявол да го вземе! Пратеник от Лао Цзин! Трябва да го приемем, чудесно ще ни дойдат плодовете, които ще заменят опротивялото ни холандско сирене.

— Панарван, обичате ли холандско сирене?

— Зависи...

— От какво?

— От вятъра, от морето, от времето, от настроението на капитана...

— Честна дума, с Вас не може да се говори сериозно.

— Вижте! В ръцете на тази явайска маймуна има някакъв пакет. Трябва да е от Лао Цзин.

— Сигурно.

— В такъв случай — каза заместникът, — пуснете го на кораба, но внимавайте с плодовете! Да не отидат на дъното!

— Бъдете спокоен.

За две минути яваецът с плодовете беше на палубата на „Бдителни“, но никой не посегна към тях, докато командирът Мае дьо ла Шение не разреши. Този храбър морски вълк се готвеше да направи

посещение на френския консул, на банкера Лао Цзин и на капитаните на двата американски броненосеца. Когато корабът влизаше в рейд, те го бяха приветствали със салют от 21 топовни изстрела. На палубата командирът завари целия екипаж около яваеца с примамливата кошница плодове.

— Какво искате? — попита той.

— Нося подаръци от господин Лао Цзин за екипажа — отговори спокойно яваецът.

— Добре — отговори равнодушно командирът на кораба.

— Нещо друго? — попита той и пое поканата от слугата.

— Ето, господа, една приятна вест за всички. Банкерът Лао Цзин ни кани на вечеря днес в своя разкошен дом, наречен „Тихия кът“. Нашият приятел, мандаринът Ли Ван ни е говорил такива неща за вечерите на банкера, че сега ни остава само да видим със собствените си очи онова, за което само сме слушали. Утре може би ще се върнете тук с подарък — кон, или слон.

Доволен от своята шега, намекваща за щедрите подаръци на богаташа, Мае дьо ла Шение продължи с бащински тон:

— Поканени са четиринадесет души, като нито един от офицерите не е забравен. Но аз не зная как всички ще напуснем „Бдителни“. Корабът не трябва да остава без офицер дори и една вечер. Двама доброволци трябва да останат на вахта до осем часа сутринта.

Командирът огледа целия екипаж, но никой не се обади.

— Е, тогава ще хвърляме жребий.

Всички мълчаха, защото вече знаеха как командирът постъпва в такива случаи и решава затрудненията. Не се излъгаха в очакванията си, защото накрая той каза:

— Няма какво да се прави, както винаги старият ще се жертва, а младежта ще се весели. Нали, стари мой Панарван? Какво е на нашите години музиката и целият този суетен блясък? Само досада!

— Разбира се — съгласи се Панарван. — Освен това младите трябва да се повеселят, защото след два дни ни очаква трудна схватка с пиратските джонки.

— Наистина — потвърди отново Панарван. — А ние, докато трае приемът, ще поиграем вист, нали? Само трябва да намерим трети партньор. Забравих нашия мил доктор. Приемате ли поканата?

— С най-голямо удоволствие — обади се докторът, — но и аз бих искал да присъствам на една от тези приказни вечери, за които толкова много се говори и които...

— Ясно. Разбрах, докторе. И Вие сте заинтригуван от разказите на почтения Ли Ван. Не искам да Ви лишавам от удоволствия. И тъй, Панарван, оставаме само двамата. Вистът се отлага. Ще си припомним нашето минало, а в живота си сме имали доста приключения, нали, стари морски вълко?

— Разбира се — потвърди Панарван и прибави шепнешком, но така, че всички офицери да го чуят:

— Представям си колко ще бъде интересно!...

ГЛАВА VI

Докато капитанът на френския броненосец разговаряше със своя екипаж, явнецът, който беше донесъл подаръците и поканите за приема, незабелязано се приближи до Лангле и пхна в ръката му бележка. Парижанинът беше готов да го заговори, но слугата направи знак да замълчи и веднага се дръпна встрани.

Лангле разбра всичко и побърза да се оттегли в каютата си. Там той прочете бележката от Лао Цзин и след няколко минути отново се качи на палубата. В ръката си държеше смачкана хартия. Минавайки покрай явacea, той я пусна небрежно и продължи пътя си. Явнецът бързо я взе и я мушна в джоба си, после слезе в лодката.

Тази безмълвна и бърза сцена остана незабелязана за другите. Когато се върна при своя господар, явнецът изглади листа, запечатана го в плик, сложи го на сребърен поднос и го занесе на господаря си без да се смути, че той разговаря с Мае дьо ла Шение и с командира на американските фрегати, които бяха побързали да нанесат своята първа визита. Това беше знак за бързото оттегляне на гостите. Останал сам, Лао Цзин нетърпеливо отвори плика и прочете следното:

„Като държа на Вашето обещание, стига то да е честно, искам да Ви уверя, че винаги съм бил на услугите на смелите хора, какъвто, струва ми се, сте Вие. Мисля, че можем да бъдем полезни един на друг. Приемам Вашето предложение и ще се явя в определения от Вас час. Лангле.“

За моряк без особено образование, какъвто беше авторът, писмото не беше написано лошо, но с една малко смешна натруфеност, особено в израза: „на услугите на смелите хора“.

Банкерът неволно се усмихна като четеше тези думи, въпреки че авторът ги смяташе за много оригинални. Това обаче не промени мнението му за Лангле.

„Вижда ми се честно момче — каза си той, — и ако не съм се излъгал в него, ще го възнаградя богато и пак ще му остана длъжник.“

Лао Цзин беше приключил работите си в града и се отправи към своя „Тих кът“, за да направи последен оглед преди предстоящата

вечер.

— Е — обърна се той към своя главен разпоредител, — всичко ли е готово?

— Всичко, Ваше превъзходителство. Никога гостите не са виждали такива подаръци, каквито сме приготвили.

— Отлично! Нека още веднъж да ги видя.

Двамата влязоха в една стая и затвориха грижливо вратата след себе си. Никой не биваше да знае предварително каква ще бъде изненадата.

Ще оставим банкера с неговата безумна разточителност да устройва приема в приказния си дворец и ще се върнем при Лангле, който през това време грижливо се подготвяше за вечерта. Той обмисляше как незабелязан от никого да напусне бала и да се срещне с банкера.

Време е да обясним на читателите но каква случайност Лангле и Гроляр се намираха на „Бдителни“, а заедно с тях и членът на върховния съвет на джонките, честолюбивият и предприемчив Ли Ван.

Не бих искал да забавям динамиката на събитията с дълги описания. Ние вече видяхме как „Йен“ с всичките си пасажери избягна онези сериозни опасности, които го заплашваха в Сан Франциско, спускайки се и умело маневрирайки в ужасния ураган. Новият Куан нямаше намерение да държи повече в плен полицейския агент Гроляр, който отгук нататък би могъл само да му пречи. Затова като разбра какво иска Гроляр от наследника на Фо, Бартес реши да го освободи, осигурявайки му за придружител Лангле, който да узнава тайните му ходове и да ги съобщава навреме.

За по-голяма достоверност Гроляр трябваше да избяга от „Йен“, а Лангле да му съдейства и да тръгне с него, уж страхувайки се от строгото наказание за съучастничество в бягството на пленника. С една дума, решиха да разиграят една комедия с главен герой Гроляр като реванш за непрекъснатото му шпиониране на кораба, още при самото тръгване от Нова Каледония. Опасно би било да оставят такъв човек свободен, защото във всяко пристанище той би могъл да даде сведения за „Йен“ и да се повтори историята от Сан Франциско. Затова беше решено Лангле да избяга заедно с него, за да може да съобщава на своите другари всяка съмнителна постъпка на тази личност.

Това бягство трябваше да стане в мексиканското пристанище Акапулко, където „Йен“ беше акостирал за среща с новия броненосец „Фо“, познат вече на читателя. За развлечение на екипажа украсиха бягството с различни комични подробности. Моряците избухваха във смях, когато Гроляр приемаше всичко за чиста монета и трепереше от страх. Оковаха го в тежки вериги, които непрекъснато му напомняха, че с него е свършено и никога няма да може да се освободи. Когато Ланжле донесе храна на затворника, последният извика:

— Ах, колко се радвам, че назначиха теб за мой надзирател! Сега мога да бъда спокоен, че няма да бъда отровен.

Ланжле престолено страхливо допря пръст до устните си, но нищо не каза. На другия ден прошепна:

— Разчитайте на мене. Вечерта той донесе парче хляб и озъртайки се безпокойно, каза:

— Нося ви пила... ще я използвате, когато Ви кажа!

— Защо не сега? — попита пленникът.

— Защото в открито море няма да можем да избягаме. Освен това се страхувам от Порник, който ужасно Ви мрази и няма да се церемони много с Вас.

— Негодник! Какво лошо съм му сторил?

— Не зная. Навярно това, че искахте да ни zlepоставите всички в Сан Франциско. Безпокоя се, че той има много остър слух, долавя и най-слабия шум, затова ще се освободите от веригите едва след като се уверя, че е заспал.

— Това е ужасно! — съкрушено каза пленникът.

— Но Вие сте с мен, нали? Все пак аз Ви помогнах да избягате от Нова Каледония.

— Разбира се, никога няма да забравя жеста Ви и от благодарност ще Ви съдействам да се измъкнете от това дяволско място.

— Много сте добър! Благодаря Ви! — трогнато възкликна Гроляр.

След време Ланжле съобщи на Гроляр, който наистина беше повярвал, че е затворник:

— Днес, бедни господине, ще Ви съдят — в два часа през нощта. Порник настоя за това.

— Мерзавец!... О, Боже!

— Той също е сред съдиите, но аз ще го изоблича в подлите му намерения.

— Безполезно е. Няма да Ви позволят да си отворите даже устата. Не разбирате ли, че вече сте осъден?

— И каква е присъдата ми?

— Ще Ви обесят. Затова тази нощ в девет часа, докато другите спят, изпилете веригата. До два часа ще имате достатъчно време и ще сме свършили, когато дойдат за Вас.

— Ще успея ли?

— Мисля, че да. Но ако нещо осуети плановете ни, ще имате на разположение още две нощи, тъй като екзекуцията се извършва два дни след произнасяне на присъдата. В пристанището се очаква да пристигне нов китайски броненосец.

— Помогни ми, Господи! — прошепна нещастникът.

В два часа през нощта съдиите се събраха в една голяма каюта, заповядаха да доведат пленника, а той, парализиран от страх, не беше посмял дори да допре пилата до веригата. Единодушно го осъдиха на смърт, като с мъка сдържаха смеха си. Председателят на съда накрая каза:

— Имате два дни, за да се разкаете за греховете си и да напишете на Ваши роднини и приятели. Можете да оставите и кичури коса за спомен. Последните думи потресоха осъдения и той не можа да усети, че се шегуват с него.

Когато се спусна нощта, той с такава бързина започна да пили веригата, че стружки се разхвърчаха наоколо. Това предизвика бурен смях, кискане и подигравки сред моряците на „Йен“, които дълго се вслушваха в звуците, идващи от килията. В дванадесет часа през нощта Ланжле влезе при пленника, помогна му да се освободи от веригата, скри я грижливо и свали Гроляр в лодката, която беше прилепена до самия броненосец. Палубата на „Йен“ беше пуста, и Ланжле, като слезе в лодката, даде сигнал на двама силни гребци мексиканци да натиснат веслата.

Така Гроляр беше спасен от „явна смърт“. Тайният агент със сълзи на очи се закле във вечна и неизменна признателност на парижанина.

ГЛАВА VII

Такава беше комичната одисея, с която Бартес отмъсти за опита на Гроляр да погуби него и другарите му в Сан Франциско, като ги предаде на френското правителство. Тази комедия, която агентът преживя като драма, го уплаши и озлоби. Дълбоко в себе си той намрази хората, в чиято власт беше доскоро и си даде дума жестоко да им отмъсти при първия удобен случай.

Тъй като знаеше, че „Йен“ отива в Китай, той реши също да отиде там заедно с Ланжле. Инстинктът му подсказваше, че в Пекин непременно ще научи нещо важно, което ще улесни задачата му. Полицейският му нюх наистина не го излъга. В Пекин китайският съветник при френския консул му заяви следното:

— Нашата императрица можа да си възвърне откраднатия скиптър на Цин с помощта на могъщото общество на джонките. Това ми съобщи под секрет един мой сродник, участник в това дело. Обърнете се към него. Той може да Ви услужи с полезен съвет — ето адреса му.

Гроляр, който отново се беше представил като маркиз дьо Сен Фюрси, веднага се свърза с посочения човек, който се оказа Ли Ван, и направи усилие да се сближи с него. От разказите на агента за „Йен“ китаецът веднага се досети, че става дума за Куан и неговите трима придружители, още повече, че самият Ли Ван беше това лице, на което покойният Фо беше предал в Париж скиптъра на Цин и френския брилянт.

Той научи от Гроляр, че Фо не е вече жив и реши да заеме неговото място. обстоятелството, че Куан беше избрал свой наследник не възпря честолюбивия карьерист и той измисли план, в който пресмяташе как без големи усилия да отстрани съперника от пътя си и да узурпира властта.

За успеха на този проект честолюбивият китаец трябваше да спечели на своя страна още двама души: един от върховния съвет — Ли Юн, а така също и Лао Цзин — банкера на Обществото на джонките.

С първия въобще не срещна трудности. Млад човек, който при обещанието да стане главен съветник, а по-късно и наследник на новия Куан, веднага прие предложението му. Що се отнася до втория, читателите вече знаят доколко узурпатора можа да спечели на своя страна могъщия banker. Като се споразумя с Ли Ван, Гроляр се обърна към капитана на „Бдителни“ с молба да го вземе с още двама пасажери и да ги откара в Батавия, където уж трябва да изпълни поверителна мисия, с която е натоварен от френското правителство. Ако командирът на кораба знаеше истинската цел на това пътуване, би отказал да изпълни молбата им, но старият морски вълк виждаше в Гроляр не детектив, а маркиз дьо Сен Фюрси.

Полицейският агент неслучайно избра фрегатата „Бдителни“, за да стигне в столицата на Ява. Неговият усет му подсказваше, че там непременно ще се срещне с новия Куан, за който подозираше, че е избягалият затворник Бартес, макар че никога не го беше виждал на „Йен“. Бартес в такива случаи беше много предпазлив, но Гроляр беше убеден, че шансовете му за успех никак не са малки. Ако го срещнеше в Батавия, веднага щеше да съобщи на холандските власти, които отдавна имаха сключена конвенция с френското правителство за взаимно предаване на престъпници. Тогава новият Куан щеше да бъде арестуван заедно с целия си екипаж и щеше да бъде върнат с „Бдителни“ обратно в Нова Каледония.

Мрежите за ново залавяне на избягалите затворници този път бяха доста изкусно поставени, но дали ще се уловят в тях тези, за които са предназначени? Излишно е да се казва, че Лангле беше доста предпазлив и не споменаваше пред Гроляр никакви подробности за Куан. Редовно всяка седмица той изпращаше до своите другари тайни писма с адрес ту Шри Ланка, ту Хонг Конг, ту Сингапур. Всъщност за полицейския агент залавянето на избягалите затворници беше въпрос от второстепенна важност. Най-важната негова задача беше връщането на скъпоценния камък „Регент“ на френската корона. Затова той потърси помощта на Ли Ван, като се надяваше да получи голяма парична награда за успешната акция. Заспиваше и се събуждаше с мисълта за наградата. И така, в описвания момент противниците бяха готови да се срещнат и да започнат решителната схватка помежду си.

ГЛАВА VIII

Ланжле привърши приготовленията си за бала в „Тихия кът“. Той беше готов за тайната среща с Лао Цзин, когато чу гласове на палубата.

— Готова ли е лодката? — питаше някой.

— Току-що дойде от брега.

— Добре. Дай стълбата!

Ланжле позна гласа на един от офицерите, който явно също бързаше за бала. Качи се горе и се обърна към него:

— Извинете, капитане, че Ви безпокоя с моята молба. Налага ми се да отида на брега колкото се може по-скоро. Ще бъдете ли така добър да ме вземете с Вас? Мога да Ви предложа на брега място в моя екипаж, който ще ме чака, за да отидем на приема у банкиера. Мисля, че и Вие отивате там.

— С голямо удоволствие! — вежливо се отзова офицерът. — Заповядайте, минете пръв!

— Не, моля ви, ако разрешите аз ще Ви последвам.

— Не, капитане, аз съм след Вас!

— Моля, не настоявайте! Вие сте наш гост. Това е мой дълг като домакин. — Офицерът вежливо посочи стълбата, която се спускаше към лодката.

Ланжле трябваше да отстъпи. Беше в добро настроение, че успя да се изплъзне от очите на „маркиз дьо Сен Фюрси“, който настойчиво щеше да иска да узнае къде и защо бързат офицерите. Услугата на младия капитан му спести неудобството да моли за лодка стария морски вълк. В същото време Мае дьо ла Шение играеше вист със своите партньори: заместника си Лука Панарван, който примирено понасяше тиранията на холандското сирене, измъчващо „офицерския“ му стомах. Там беше и достопочтеният „маркиз дьо Сен Фюрси“. Беше доста смешно как с благородническата титла се величае едно ченге, макар и с най-висок полицейски чин...

Щом лодката приближи до брега, двамата пасажери видяха екипажа на Лао Цзин. След като се качиха, Ланжле заповяда на кочияша да кара към пощата. Беше шест часа вечерта и той бързаше да

узнае дали не е пристигнало писмо на негово име. Не се излъга. Чиновникът от отдел „До поискване“ му връчи две писма с думите:

— Пристигнаха от Батавия с градската поща, милостиви господине.

„Така, значи те вече са тук — помисли си парижанинът. — Но къде могат да бъдат? Навярно ще разбере от писмата. Предчувствам, че се приближава съдбоносният момент.“

След като помоли спътника си за извинение, Лангле отвори и двете писма. Първото съдържаеше няколко реда, написани от Бартес: „Ние сме в Батавия. Ще се видим тази вечер на приема у банкера Лао Цзин. Бъди внимателен и с нищо не показвай, че ни познаваш.“

Второто писмо беше от Порник и не съдържаеше нищо особено освен приятелски поздрави.

Когато Лангле и неговият спътник се озоваха пред разкошния вход на „Тихия кът“, слугата яваец случи подходящ момент и прошепна на парижанина:

— Благоволете да ме последвате! Чакат Ви.

Той поведе Лангле през градината към един уединен павилион, контрастиращ с ярко осветеното от разноцветни празнични фенери здание. Павилионът беше потънал в тайнствен мрак и морякът неволно потръпна. Банкерът го посрещна с протегнатата ръка и приветлива усмивка, като се надигна от канапето, на което си почиваше до този момент.

По същото време в една от най-скромните гостилници на Батавия седяха петима души, облечени в европейски дрехи и водеха важен разговор. Това бяха Бартес, тримата му съветници и приятелят му Гастон дьо ла Жонкер.

— Както желаете, господа — каза Гастон, — но вие постъпихте необмислено и даже неблагоприятно. За нищо на света не биваше да освобождавате парижкия агент. И преди бях против вашето решение за съдбата му, но вие не ме послушахте и не взехте под внимание моите доводи.

— Какво според теб трябваше да направим? — възрази Бартес. — Къде да го изпратим?

— Трябваше да свършим с него и толкова — каза студено дьо ла Жонкер.

— Да го убием? Но това би било много жестоко!

— À la guerre comme à la guerre! Нима той не ви готвеше същото, като искаше да ви предаде на френските власти в Сан Франциско? Ако той беше на твоето място, а ти на неговото, би ли те пощадил? Илюзия, мили мой, излишно милосърдие, което може да се окаже фатално. Ако надуши, че си тук, веднага би хвърлил срещу теб всички холандски полицаи и сега щяхте да нощувате в арестантските каюти на „Бдителни“, а сутринта щяхте да се отправите обратно към бреговете на каторжническия остров.

— Недей да ни плашиш! — засмя се Бартес.

— Зная, че не си страхливец. Но работата не е там. Ти трябва да разбереш, че си в опасност. Най-сетне, щом сте толкова милостиви, вместо да го пускате да избяга, бихте могли да го държите в плен, като го настаните в отделна каюта, без да го пускате на брега. Можеше и напълно да го обезвредите и то без това да ви коства особени усилия. А вие какво направихте? Устроихте един фарс, като го пуснахте на свобода и му изпратихте Лангле за другар и надзирател... Излишни притеснения за вас и унижения за офицера. Каква глупава комедия, за която може скъпо да платите! Не, господа, не мога да се съглася с вас.

— Може би си прав — заключи Бартес. — Но стореното не може да се промени. Сега да вървим при Лао Цзин!

ГЛАВА IX

— Добре дошъл, скъпи господине! — приветливо поздрави Лао Цзин на френски и се усмихна на учудения израз на Ланжле, който мислеше, че ще разговаря с банкера чрез преводач.

— Добре дошъл, седнете! Вие можете да ми помогнете, при това не само на мене, а на много по-влиятелни и могъщи хора, които също се надяват на Вас.

Ланжле отвърна с обичайните вежливи фрази и седна на предложеното място.

— Надявам се, че ще бъдете напълно откровен в предстоящия разговор!

— Аз съм на Вашите услуги — отвърна с лек поклон Ланжле.

— Разчитаме, че ще ни съобщите нещо важно и полезно за нашето Общество.

— Скъпи господине — започна Ланжле, — бих могъл да премълча, тъй като предпазливостта никога не е излишна, но аз реших да бъда откровен с Вас и Вие трябва да приемете моите думи като чиста истина.

— Значи правилно съм Ви преценил — каза Лао Цзин. — Доволен съм, че не съм се излъгал в своите предположения. Но да преминем направо към въпроса. Тази сутрин, когато тримата бяхте при мен, от думите Ви разбрах, че добре сте познавали моя стар приятел Фо, който преди две години замина за Европа. И до днес от него няма никакви вести.

— Да, запознах се с него в Нумея, където бяхме на заточение. Благодарение на Фо успяхме да избягаме от затвора.

— Значи сте бил затворник?

— Да, но не за углавно престъпление, а за нарушаване на военната дисциплина.

— Схващам разликата, скъпи господине. Вие не сте прегрешили в нищо, което петни честта и затова не сте изгубили правото си да се върнете в обществото на порядъчните хора.

— Точно така — отвърна с достойнство парижанинът.

— Да продължим. Кажете ми, вярно ли е, че моят приятел Фо е починал в Сан Франциско?

— Вярно е. Той почина в ръцете на своя осиновен наследник и в присъствието на тримата си неразделни другари.

— Вие присъствахте ли на неговата смърт?

— Не. В каютата на кораба, където се случи това, бяха само изброените четири лица.

— Какъв човек е този, когото Вие нарекохте осиновен наследник на Фо?

— Достоен мъж. Притежава онези качества, които карат околните да го обичат и уважават.

— Фо беше тънък познавач на човешката душа и не би могъл да сгреша в избора на своя наследник — каза на себе си Лао Цзин и помълча няколко минути, потънал в размисъл.

Лангле почтително запази тишина. После банкерът поднови прекъснатия разговор. Той искаше да узнае всичко, да разсее съмненията и колебанията си, за да може, когато реши да действа, да познава всички обстоятелства до най-малката подробност.

— Още един въпрос, господине — обърна се той към събеседника си. — Сигурно сте забелязал, че Фо винаги носеше на левия си показалец голям златен пръстен?

— Естествено. На всички ни беше направило впечатление. Но тъй като покойният Фо не беше от онези хора, които можеш да разпитваш за всичко, то ние предположихме, че този пръстен сигурно означава някакво високо звание в неговата родина.

— Не сте се излъгали. А сега, господине, ще Ви задам много важен въпрос. Моля да ми отговорите по съвест, защото Вашите думи могат да имат съдбоносни последици. След смъртта на Фо видяхте ли някой от неговите близки да носи този пръстен?

Преди да отговори, парижанинът погледна банкера, като че ли искаше да проникне в неговите мисли. Лао Цзин също се взираше изпитателно в своя събеседник, опитвайки се да отгатне неговия отговор.

— Уважаеми господине — каза Лангле развълнувано, — и други са ми задавали този въпрос, но аз отговарях отрицателно, защото усещах, че им липсва деликатност и порядъчност и се страхувах да не

навлека непоправимо зло на този, когото обичам и уважавам и за когото съм готов да пожертвам дори себе си!

— А сега? — попита bankerът.

— Сега е друго нещо. Вие ми внушавате доверие и симпатия. Струва ми се, че ще направя грешка ако скрия истината... Да, аз видях този пръстен на ръката на един човек след смъртта на уважаемия Фо — на неговия осиновен наследник: Едмон Бартес.

Лао Цзин бързо стана от мястото си и развълнувано стисна ръката на Лангле.

— Благодаря Ви! Хиляди пъти Ви благодаря! Сега мога да действам съгласно волята и избора на моя скъп покоен приятел. С пълно право мога да накажа виновните и да обявя на всички, че властта се поема от нашия нов законен наследник. Това е най-важното, което исках да узная от Вас... И още един въпрос. Не знаете ли къде се намират сега господин Едмон Бартес и тримата сподвижници на покойния Фо?

— Не мога да Ви дам точен отговор, но имам сведения, че са в Батавия, съдейки от писмата, които получих днес. Надявам се тази вечер да присъстват на Вашия прием.

— Чудесно! Радвам се, че не поканих Ли Ван и Вашия съотечественик, който никак не ми се по-нарави. Наближава моментът, в който всеки ще получи това, което му се полага. — Длъжен съм да Ви предупредя, че мнимият маркиз дьо Сен Фюрси притежава официален документ, който му дава право да арестува всички избягали френски престъпници. Той го носи винаги у себе си и може всеки момент да използва пълномощията си, за да задържи бегълците от Нумея заедно с Едмон Бартес. Няма защо да Ви напомням, че това би зарадвало извънредно много господин Ли Ван. Трябва или нашите приятели да напуснат Батавия, или дьо Сен Фюрси да бъде обезвреден. Мисля, че с Вашето влияние тук бихте могли да направите много...

— Господине, аз като китаец не мога да се противопоставя на холандския закон, според който заловените престъпници трябва да се предадат на френските власти, но има и други средства. — Лао Цзин се усмихна хитро. — Господин дьо Сен Фюрси би могъл да загуби официалния документ... Какво би станало тогава?

— Ще бъде безсилен и докато очаква ново нареждане от Европа...

— Ще имаме време да уредим нашите проблеми. Много добре! Вие казахте, струва ми се, че носи винаги документа у себе си?

— Да, в един малък портфейл, който крие в левия вътрешен джоб на самото си.

— Това е достатъчно... Сега, скъпи господине, можете да се присъедините към моите гости. Длъжен съм да Ви благодаря за услугата към нашето тайно Общество. Сега ще можем да действваме спокойно и с чиста съвест. Позволете да Ви предложи един малък чек в английската банка за спомен от нашата среща. Ще ми бъде неприятно, ако откажете да приемете този скромен жест на благодарност.

Лангле взе подадения лист, поклони се, бегло погледна чека и го сложи в джоба си. С него той можеше да получи четиридесет хиляди фунта стерлинги. Китайският banker му се беше отблагодарил с един милион франка... Щом Лангле се оттегли, Лао Цзин извика своя верен слуга.

— Веднага изпрати някого да ми доведе главатаря на крадците!

— Слушам.

— Побързай!

— Ще чакам тук.

— Желанието Ви ще бъде изпълнено веднага. Той сигурно се навърта наоколо заради Вашия прием...

— Още по-добре. „Сега разбирам — помисли си bankerът — защо този негодник Ли Ван така смело спекулираше с мен сутринта. Той разчита на проклетия документ на маркиз дьо Сен Фюрси. Като избягали от заточение престъпници, тримата съветници на Фо и неговият осиновен наследник ще бъдат арестувани. Изменникът Ли Ван ще постигне своята цел и по силата на тази подла принуда трябваше да го признаем за «Куан» и да се подчиним на волята му. Благодарение на Лангле тази несправедливост ще бъде предотвратена. Какъв добър и честен човек е той! Дано не се случи само някакво нещастие на четиримата по пътя за Батавия.“

В този момент вратата се отвори и в павилиона влезе главатарят на крадците — висок, слаб като скелет, черен и намазан целият с кокосово масло, за да се изплъзва лесно от ръцете на полицаите.

— Ти ли си главатарят? — попита bankerът.

— На Вашите услуги, господине.

— Ела по-близо! Не искам да говоря високо.

Високият мъж се приближи и Лао Цзин започна тихо да му обяснява нещо. Необичайният посетител почтително закима с глава.

— Разбра ли всичко?

— Да, всичко запомних.

— Сега върви и действай! Ако изпълниш всичко, ще ти дам толкова, че да осигуриш за цял живот и себе си, и семейството си...

Банкерът се обърна към прислужника:

— Веднага ме извикай, щом човекът, който излезе преди малко, се върне с отговор!

— Слушам, господине! — отговори слугата.

Малко по-късно тримата напуснаха павилиона в различни посоки.

ГЛАВА X

Вече знаем, че Лао Цзин поиска от Ли Ван известно време, за да обсъди неговото предложение. Ли Ван охотно се съгласи да изчака, убеден, че го е спечелил за свой привърженик. Банкерът беше решен на всяка цена да запази обществото на джонките от болните амбиции на властолюбца. Той не подценяваше противниците си. Очаквайки втората среща с него, те мислеха, че е поискал отсрочка, за да прикрие своята продажност.

Повърхностният наблюдател би се излъгал относно двамата съзаклятници. Само един час в тяхната компания би бил достатъчен, за да се разбере, че очаквайки решаващата дума на банкера, те не разчитат на случайността, особено Гроляр, който още помнеше урока от Сан Франциско.

При Други обстоятелства полицейският агент би реагирал, че като член на френската легация под името маркиз де Сен Фюрси, командирован с важна мисия в Мала Азия, е бил пренебрегнат и не е сред поканените на приема в дома на Лао Цзин. Банкерът би имал неприятности с висшата власт в Батавия за проявената неделикатност към уважаван представител на приятелска нация. Но нищо подобно не се случи. Гроляр предупреди Ли Ван да не прави и най-малък намек за очаквания от всички прием, защото е зает и не може да присъства на празничната вечеря. Вече видяхме, че Ли Ван не спомена нито дума за това събитие на деня. Гроляр наистина нямаше излишно време за удоволствия. След визитата си у банкера той веднага отиде при генерал-губернатора на остров Ява. Беше посрещнат с голямо внимание. В резултат на тази среща изпълнителят на съдебната власт получи нареждане да се подчинява безпрекословно на желанията на маркиз дьо Сен Фюрси. По негова заповед броят на полицаите беше удвоен в митницата, на пристанището, пред Върховния съд, пред входа на Велтеверден и на площад Денделс. При евентуална тревога силите на реда веднага можеха да се явят там, където е нужно. Още повече, че и целият морски полк беше предупреден и в бойна готовност в казармата.

Официалното съобщение за бягството на деветимата заточеници от Нумея, сред които и похитителят на скъпоценния камък от френската кралска корона, беше достатъчно, за да наелектризира иначе флегматичните холандски власти. Маркиз дьо Сен Фюрси не изключваше възможността да получи няколко кръста на Почетния легион за заслуги пред френското правителство в залавянето на престъпниците, както и доста солидна материална награда... Той очакваше в най-скоро време сведения за интересуващите го лица. Логично беше да се предположи, че те ще пристигнат в Батавия, където е центърът на тяхното тайно общество и където се съхранява богатството им. Сигурно щяха да се опитат да се свържат с касиера на Обществото — банкера Лао Цзин и тогава... С един решителен удар ще ги разгроми, преди да се опомнят. В мечтите си Гроляр виждаше своята цел осъществена — омразните врагове се мятат в ръцете му и не могат да се измъкнат нито със сила, нито с хитрост.

Всичко беше добре обмислено. Оставаше само да се разбере кога и как тези опасни престъпници ще пристигнат в Батавия.

Да се следят многобройните кораби, които непрекъснато акостираха и отплаваха в пристанището, бе много трудно, затова Гроляр със съгласието на митническите власти организира сред чиновниците цяла шпионска мрежа, от която чакаше добър резултат. Митничарите обещаха да следят внимателно всички съмнителни кораби и да се опитат на чаша вино с моряците да разберат дали сред екипажа или пасажерите няма китайци. Ако такова съобщение пристигнеше, Ли Ван щеше да отиде на кораба под някакъв благовиден предлог и като се увери, че това са същите китайци, с които преди две години е бил в Париж, веднага ще съобщи на Гроляр.

Нито властолюбивият Ли Ван, нито отмъстителният полицейски агент можеха да допуснат, че очакваните китайци ще пристигнат в Батавия с броненосеца „Йен“, придружен от новия кораб, наречен „Фо“. Затова никой не обърна внимание на пристигналите под американско знаме два броненосеца — „Калифорния“ и „Хъдзън“... Командир на първия беше Уолтър Дигби, а на втория — капитан Фред Робинсън, и двамата офицери от военния флот на Съединените Щати.

Целият ден премина в усилено наблюдение на пристигащите кораби, но резултат нямаше. Ето защо вечерта Ли Ван се върна на

„Бдителни“ и извика при себе си маркиз дьо Сен Фюрси, който играеше вист в каютата на капитана.

— Поздравявам Ви, господине! — каза той на своя съюзник. — Те са в ръцете ни!

— Какво говорите? — извика Гроляр, не вярвайки на ушите си.

— Самата истина. Слушайте! Искях да се разходя по брега. Изведнъж видях четиримата си някогашни другари да слизат на брега от една лодка на американските броненосци. Отправиха се към „Тихия кът“ — сигурно ще присъстват на приема на Лао Цзин. Всички бяха облечени в европейски дрехи. Единият от тях е млад човек, когото не познавам, но другите... Изключено е да греша. Те са съветниците на стария Фо.

— Истина ли е това? — извика радостно Гроляр. — Да не си се припознал?

— Не! Уверявам Ви! Когато се качиха в колата, за да отидат при Лао Цзин, бях толкова близко до тях, че трябваше да ги поздравя, но поразен от изненада, не можах да отворя уста. Те се изсмяха и продължиха.

— Добре. Ще видим кой ще се смее последен. Много е важно, че гостите на банкера не са на американския броненосец, където нямаме право да ги арестуваме. Щом са на брега, те са подчинени на местните закони и можем веднага да ги задържим. Чудесно! Отивам веднага при главния прокурор да му кажа, че търсените престъпници са вече тук.

— Ще дойда с Вас — каза Ли Ван и двамата съюзници, като помолиха капитана да им даде лодка, отплуваха към брега.

ГЛАВА XI

Гроляр и Ли Ван стигнаха до брега и веднага се отправиха към дома на главния прокурор, който живееше наблизко. През целия път те бяха заети с разговори за предстоящата среща с противниците си, затова не забелязаха дребния малаец, който ги следваше като сянка.

След като ги изслуша внимателно, главният прокурор обеща своята подкрепа за арестуването на избягалите затворници по време на приема в дома на Лао Цзин. Това съвпаднаше с тайното му желание да покаже силата на съдебната власт пред множеството отбрани гости от висшето общество на Батавия. Той робуваше на самолюбие и тщеславието си.

— Благодаря ви за сведенията. Сега можете да отидете у Лао Цзин. Аз ще дойда след два часа, защото ми предстои да уредя някои формалности, за които е нужно време — каза прокурорът.

Двамата съюзници излязоха доволни от благоприятния развой на нещата. Не се притесняваха за двучасовото забавяне, защото в това време можеха да изготвят план за бъдещата работа с банкера Лао Цзин. След арестуването на техните противници и предаването им в ръцете на френското правосъдие, разговорът с влиятелния банкер щеше да бъде съвсем друг. Условиата този път ще поставят те и няма да са зависими от чужди капризи. Обсъждайки неочаквания обрат на нещата, неусетно стигнаха до терасата на „Западния хотел“, без да подозират, че тайнственият малаец следи всяка тяхна дума и стъпка в тъмната южна нощ.

В „Тихия кът“ балът беше в своя разгар. Огромният салон беше украсен великолепно. Свиреше огромен. Край стените имаше множество малки масички, отрупани с различни блюда, топли и студени ястия, според вкуса на гостите. Лакеи, обслужващи всяка маса, задоволяваха и най-дребните желания, вежливо усмихнати, пъргави, неуморими. Имаше и такива, които сервираха само питиета. Шампанското се лееше като река. Предлагаха се разхладителни напитки с екзотичен вкус.

Отзвучаха последните акорди на шеметния валс и танцуващите се оттеглиха да отдъхнат. Лакеите започнаха да сноват между тях с пълните подноси. Изведнъж настъпи странна, тържествена тишина. Голямото обеново кресло със сребърните инкрустации, в което от две години никой не беше сядал, се оказа заето. За всеобща изненада в него се беше разположил един млад тридесетгодишен китаец с приятна външност и благородни маниери. На показалеца на лявата му ръка блестеше голям златен пръстен.

Кой беше този гост? По всичко личеше, че е важна личност. До него почтително стояха трима възрастни китайци, а слугите го удостояваха с дълбоко уважение.

Сред присъстващите се долови объркване. Самият домакин, узнал за появата на странните непознати, бързаше да им засвидетелства своята дълбока почит. Той се приближи до новия властелин, коленичи, после стана, благоговейно хвана протегнатата лява ръка и целуна златния пръстен.

— Приветствам моя Куан, Великия върховен Предводител! Поднасям Ви верността, предаността и живота си! — развълнувано каза bankerът.

— Поздрав на благородния и великодушен Лао Цзин, наш приятел и доверено лице на покойния ни достоен и уважаван баща! — с ласкава усмивка отговори младият човек.

Гостите в залата зашумяха, коментирайки изключителното събитие. Изведнъж прозвуча силен глас:

— В името на закона всички да останат по местата си!

Гръм да беше паднал, нямаше да поразии така присъстващите на този разточително бляскав прием. Подобни изненади бяха изключени. Тук бяха поканени само представители на висшето общество.

Командата прозвуча още няколко пъти бавно и отчетливо, за да бъде чути и разбрана правилно.

Лао Цзин побледня, озърна се тревожно и си помисли: „Този негодник — главатарят на крадците не е изпълнил заповедта ми! Всичко ще пропадне!“

Новият Куан не се смути. Възползва се от всеобщото объркване, което беше предизвикано от думите на главния прокурор, стана бързо от креслото и се скри зад облегалката му. Съблече китайското си облекло, мушна го под седалката, свали пръстена от ръката си и го

скри в специален малък джоб. След минута се появи в бляскав мундир на капитан от американския военен флот, с препасана сабя и сребърен револвер на колана. Сложи на главата си униформената фуражка, обшитата със злато, която държеше в джоба на мундира. Преобразяването на Куан в американски морски офицер трая броени минути. В новия костюм си Бартес (защото това беше той) стана неузнаваем. Когато се съвзеха след първоначалното объркване, гостите на Лао Цзин обърнаха любопитни погледи към тайнственото кресло и не можаха да си обяснят къде изчезна младият китаец, който преди малко седеше пред тях.

Откъм входа на къщата се дочу отново глъчка. Може би бяха дошли нови гости и не можеха да си пробият път през тълпата любопитни, струпали се около „Тихия кът“. Когато полицаите възстановиха реда и разгониха тълпата, в салона влязоха „маркиз дьо Сен Фюрси“ и Ли Ван с тържествуващи физиономии, без изобщо да си дават труд да прикриват радостта си.

С нахлуването на неочакваните посетители, Лао Цзин се досети какво се е случило. Обхвана го такава ярост, че не успя да се овладее. Тя се четеше в очите му и ако някой го погледнеше, сигурно не би пожелал да бъде неин обект. В същия миг обаче лицето му засия от доволство, защото в един от лакеите позна главатаря на крадците, носещ поднос с разхладителни напитки. Банкерът мина незабелязано зад обеновото кресло, което помогна и на младия Куан, взе от преоблечения крадец малкия портфейл под подноса и го мушна в гънките на китайската си дреха. После спокойно пое чаша питие, разбърка го с изящна малка лъжичка и отпи голяма глътка. Възвърнал самообладанието си, той заповяда да донесат чаша превъзходно шампанско на главния прокурор, но не намери за нужно да предложи същото и на двамата омразни мошеници.

Когато поднесоха чашата на изпълнителя на закона, Лао Цзин го попита:

— Мога ли да знам по какъв повод сте тук не като уважаван гост, чиято любезност е известна на всички, а като изпълнител на закона?

— Господине — отвърна важно и добронамерено прокурорът, — задължението, което изпълнявам в този момент, не изключва моето уважение към Вас. Няколко затворници са избягали от френски затвор в Нумея и аз получих сведения, че те са тук в Батавия. Съгласно закона

имам право да претърся Вашите уважаеми гости, сред които лесно може да са се скрили престъпниците.

Прокурорът самодоволно се огледа и като забеляза приближаващия „маркиз дьо Сен Фюрси“, му каза:

— Господин маркиз, посочете ми, моля, сред почтените гости онези, които са престъпили законите на Вашата страна!

— Ето ги. Това са те — извика агентът и посочи тримата спътници на младия Куан. — Тези китайци са Лие, Сиен и Чан — избягали затворници от Нумея и аз Ви моля, господин прокурор, веднага да бъдат арестувани и изпратени на френската фрегата „Бдителни“, за да бъдат предадени на френските власти!

— Господа, имате ли да кажете нещо в своя защита?

— Не познаваме този човек и не разбираме неговите обвинения — кратко отговориха те.

Сред гостите се чу ропот, защото мнозина отдавна ги познаваха като постоянни верни спътници на важния гост, който сядаше на обеновото кресло.

Прокурорът обаче не обърна внимание на протестите и като се обърна към вратата, с рязък глас даде заповед:

— Стража, откарайте тези трима души в предварителния арест! Маркиз, имате ли други изисквания към нас?

— Не, господин прокурор. Ето и четвъртия — извика Гроляр, забелязал между гостите и Бартес.

— Не очаквах, че ще го видя в този нов костюм, въпреки че е способен на всякакви превъплъщения и роли. Аз Ви моля да арестувате и този човек, защото той не е кой да е, а заточеникът Едмон Бартес, избягал от същата френска колония.

— Нещо да кажете? — обърна се към Бартес прокурорът.

— Този човек лъже! — отвърна с презрение американският офицер. — Казвам се Фредерик Робинсън и съм командир на военния кораб „Хъдзън“, принадлежащ на Съединените Щати. Ще Ви представя нужните документи, които се пазят в капитанската каюта на кораба.

— Все пак аз съм длъжен да Ви арестувам до разглеждането на Вашето дело — заяви прокурорът.

— Протестирам и ще се обърна към нашия консул! — заяви енергично младият офицер.

— Отбележете протеста на господина! — обърна се към пристава прокурорът и продължи:

— Утре сутринта Вашият консул ще разгледа делото Ви.

— Щом твърди, че е американец — намеси се Гроляр, — накарайте го да говори на английски! Ще видим дали ще се реши на това пред уважаемите гости, които свободно говорят този език.

Този аргумент не беше предвиден от Бартес, но той предизвика интереса и любопитството на присъстващите, сред които се чуха одобрителни смехове. Едва ли Едмон Бартес би намерил съчувствие и защита от гостите, в ролята си на американски моряк. Прокурорът обаче не прие предложението на френския детектив, намирайки го за неделикатно и само попита Гроляр:

— Има ли други, господин маркиз?

— Не виждам в салона други лица, които познавам — отвърна той.

— Стража! Закарайте тези четирима души във форт Хауптман! Утре Върховният съд ще разгледа делото им, без да имат право на защитник.

Лао Цзин би могъл да постави в неудобно положение „маркиз дьо Сен Фюрси“, ако пошепнеше на Бартес, че детективът няма официални документи (главатарят на крадците беше успял незабелязано да ги измъкне от тайния му джоб). Бартес трябваше само да попита прокурора въз основа на какво го арестува и да поиска заповед за това. Тогава детективът би бил изобличен и посрамен, защото не би могъл да докаже своите правомощия. Но Лао Цзин се отказа от тази мисъл, защото не биваше да се рискува напразно. Гроляр, разбирайки, че документите са изчезнали, щеше да се усъмни и да поиска да се обискират всички гости, даже и домакина. Банкерът реши благоразумно да отложи всичко за сутринта. Когато съдът започне да разглежда делото на арестуваните, ще поиска от „маркиз дьо Сен Фюрси“ да представи своите официални пълномощия и публично ще го скандализира. Агентът ще бъде заподозрян в нечестна игра, че използва фалшиви документи и ще го принудят позорно да напусне Батавия. Трябва само да се увери дали въпросните документи са в откраднатия портфейл, а после насаме и без свидетели да изгори всичко.

Като взе това решение, Лао Цзин само тихо прошепна на арестувания, когато той мина край него:

— Не се безпокойте! Всичко ще се уреди.

ГЛАВА XII

Всички очевидци на случилото се в дома на банкера си задаваха въпроса какво ще се случи на следващия ден след арестуването на тримата китайци и американския офицер Фред Робинсън. Но рано беше да се мисли за следващия ден. На нощта предстоеше да поднесе още по-голяма изненада, отколкото арестуването на тези четирима души.

Когато Уолтър Дигби — командирът на другия американски кораб разбра за неприятния инцидент, страшно се разгневи и веднага предприе решителни мерки. Зае мястото на арестувания командир на „Хъдзън“, издаде заповед двата американски броненосеца да се подготвят за атака и отиде при американския консул. Нареди да го събудят и го застави да се срещнат с главния прокурор на Батавия. Без да му даде възможност да се опомни, даже и да се облече прилично, без всякакви церемонии и общоприети правила на етикета, с глас, пълен с негодувание, той му заяви:

— Господине, Вие сте арестували моя другар Фред Робинсън, командир на американския броненосец „Хъдзън“. Давам Ви четвърт час, за да го освободите от затвора. Ако след изтичането на срока получа отказ, ще се върна на кораба си и ще Ви дам още един час за размисъл. Ако и след този срок моят другар не бъде освободен, Батавия ще бъде опожарена и от нея няма да остане камък върху камък!

— Но, капитане, аз съм длъжен да се подчинявам на закона — уплашено каза генерал-губернаторът.

— Необходимостта променя законите — възрази смелият командир.

— Помислете къде се намирате — отвърна с достойнство холандският държавник. — Аз имам всички възможности и права да Ви заставя да уважавате официалната власт в мое лице!

— Аз също не съм лишен от такава. Дойдох на брега с напълно въоръжен екипаж. Достатъчно е само да дам знак и за една минута

Вашата палата ще бъде завладяна от моите моряци. Уолтър Дигби отиде до прозореца и го отвори.

— Постъпете както Ви е угодно — реши генерал-губернаторът, — но аз няма да се подчиня на Вашето насилие!

— Тогава, сбогом. Четвърт час измина.

При тези думи капитанът тръгна, придружен от американския консул, като вежливо се поклони на представителя на холандската власт, който все още не можеше да се опомни от голямата изненада.

Като държавник, губернаторът трябваше да отговори на американския капитан така, че да запази своето достойнство и престижа на ранга си, въпреки раздражението от предизвикателната грубост на Уолтър Дигби. Заради сигурността на града, обаче, той щеше да отстъпи и да освободи арестувания командир на „Хъдзън“. След излизането на Дигби той заповяда на главния прокурор веднага да освободи от затвора Фред Робинсън, като го смъмри за проявеното излишно усърдие.

— Ваше превъзходителство — опита се да му възрази прокурорът, — позволете да Ви обясня!...

— Не е време за обяснения — прекъсна го генерал-губернаторът. — Нима искате да запалят Батавия? За това са достатъчни само някакви десетина минути. Разпоредете се веднага да се изпълни заповедта ми!

Уолтър Дигби се завърна на своя кораб и издаде заповед за предупредителен изстрел. Ако не изпълнеха условието, което постави, щеше да започне обстрел на града.

Когато чу изстрела, бедният прокурор така се уплаши, че воден от страх заповедта му за освобождаване да не се разбере погрешно, отиде лично във форт Хауптман.

— Свободен сте — каза той запъхтян на Фред Робинсън.

— А моите трима приятели?

— Заповедта се отнася само до Вас, господине.

— В такъв случай оставам и аз — твърдо заяви Бартес.

— Нещастнико! — ядосано извика прокурорът. — С Вашата упоритост Вие обричате града на гибел!

— Какво ме интересува Вашия град! Аз или ще изляза от тук заедно с моите другари, или ще остана с тях!

— Колко са упорити тези американци! Господ знае какво е това! За Бога, заминавайте и четиримата! По-бързо, защото само един снаряд е достатъчен да запали целия град!

„Не му е лека работата“ — помисли си с усмивка Бартес. Той съжали бедния пазител на закона, който с такова самодоволство се разпореждаше на приема у Лао Цзин, а сега имаше такъв жалък вид. Без да се бави, той напусна форта и се отправи към своя кораб. Знаеше, че Уолтър Дигби никак не обича да се шегува и е способен да изпълни своята закана, като използва всички оръдия и на двата броненосеца.

Американските кораби бяха осветени до върховете на мачтите, като при изключителен случай. Офицерите стояха на своите постове, готови при подаден от командира сигнал да стрелят. Бартес побърза да даде знак и веднага получи отговор от борда на „Калифорния“.

— Всичко е спокойно и градът може да заспи.

Прокурорът обаче още беше под напрежение и бързаше към генерал-губернатора, за да му съобщи за изпълнението на заповедта.

— Значи освободихте и китайците?

— Бях принуден, Ваше превъзходителство, от този дявол. Ако се бях забавил само една минута, градът щеше да бъде засипан от снаряди.

— Прав сте, но утре сигурно ще имаме неприятности с френския представител — забеляза генерал-губернаторът и подръпна краищата на белите си мустаци.

— Не би трябвало — отвърна уверено прокурорът. — Оръжието е едно нещо, а дипломацията — съвсем друго. В дипломацията не бива да се бърза, а и ние нямаме пряко нареждане от френското правителство за залавянето на тези лица.

— Да допуснем, че сте прав — съгласи се с уморен глас генерал-губернаторът. — Все пак аз Ви съветвам да потулите случилото се.

— И аз съм на същото мнение, Ваше превъзходителство. Веднага ще взема нужните мерки.

— Това е единственият начин да удовлетворим всички, повярвайте на моя опит! А сега можете да се оттеглите, напълно заслужихте почивката си. Вървете със здраве.

Прокурорът се поклони и излезе. По-късно, когато се прибра в къщи, той не можа да заспи през цялата нощ. Мислеше за упреците, които щеше да отправи към него на сутринта „маркиз дьо Сен Фюрси“.

Горчивият опит от инцидента го накара да се закълне пред себе си, че никога повече да не се забърква в подобни истории.

Бартес, доволен от щастливия обрат на нещата, напразно ликуваше от победата над Гроляр. Той подценяваше противника си — ловък и хитър полицаи, опитен детектив, който никога не се отчайва, колкото и да е обезкуражен, трудно се лъже и най-вече след всеки неуспех става по-опасен със своите хитри интриги и комбинации.

На другия ден като узна за станалото, мнимият маркиз изслуша вестта за провала на своя план с привидно спокойствие. Равнодушно прие съчувствията, изказани от командира на „Бдителни“:

— Е, драги маркиз, тези мерзавци — американците Ви поставиха в неспасяем шах.

— Нека да изчакаме края! — отвърна той през зъби. — Също като в играта на вист, добрите играчи никога не се отчайват след първия неуспех.

Когато влезе в каютата си и започна да преглежда документите, Гроляр се учуди, че не вижда портфейла, където пази секретните си книжа. Той прерови куфара, после сандъка, под масата, леглото, но никъде не го намери.

— Ограбен съм! Повече от ясно е, че съм ограбен! — извика той приглушено с отпуснати ръце и бледо лице.

Враговете му бяха отнели едничкото оръжие, което го правеше всемогъщ. Сега те празнуват победата си над него, а той е безсилен. Той е едно нищо! Кой му нанесе този страшен удар? Не беше нужно дълго да търси отговора — разбира се Лао Цзин. Той е и никой друг! Милионите бяха свършили своята работа. С тяхна помощ можеше да се постигне всичко. Нямахме човек, който да откаже услугите си на богатия banker, особено крадците. Гроляр напрегна паметта си, за да си спомни кога може да са извършили кражбата. Прехвърли събитията от предишния ден и се спря на приема у банкера, навалицата, блъсканицата пред входа, навярно инсценирани нарочно. Да, точно в този момент са откраднали портфейла с важните документи.

След като се опомни от станалото, детективът побърза за срещата с прокурора, където изслуша извиненията му и се уговори с него делото да не се представя пред съда под предлог, че липсват достатъчно факти. За освобождаването на пленниците решиха да премълчат. После „маркиз дьо Сен Фюрси“ отиде в телеграфната

станция и установи връзка със Сингапур. В главата му вече се оформяше идеята за отмъщение на омразните врагове.

След шест дни дойде и резултатът от неговите усилия. На борсата в Батавия се получи следната телеграма от канцеларията на американското правителство: „Във военния флот на Съединените Щати не фигурират корабите «Хъдзън» и «Калифорния», както и морски капитани под имената Уолтър Дигби и Фред Робинсън. Въз основа на казаното споменатите кораби и командири, пристигнали на Батавското пристанище, трябва да се считат за пирати. Те подлежат на общоприетите закони от всички цивилизовани страни. Подписал: Бърнард — министър на войната и флота. Уингтън.“

В телеграмата имаше и секретна част, която американският консул не счете за нужно да оповестява. В нея се съобщаваше, че американската ескадра, идваща от Хонг Конг, е получила заповед да се присъедини към английската. И заедно с френската фрегата „Бдителни“, всички заедно да заловят двата кораба. Трябваше да ги предадат на международния морски съд в Малака.

Телеграмата предизвика сензация в града.

Всички жители на Батавия нетърпеливо чакаха да стане осемнадесет часа, защото по това време морските офицери се хранеха в „Източния хотел“. Дали и днес след телеграмата ще дойдат заедно така, като че ли нищо не се е случило?

Още преди осемнадесет часа лодките се отделиха от американските броненосци. Сега те бяха въоръжени с леки оръдия и в тях седеше много-числен екипаж.

Офицерите слязоха, предвождани от двамата командири, важни и спокойни, но без да се държат предизвикателно.

Тълпата изпълни цялото крайбрежие и когато моряците се подредиха в стройни редици и тръгнаха към хотела, чуха се аплодисменти, защото навсякъде публиката си остава публика. А младостта и решителността навсякъде предизвикват възхищение.

На терасата на „Източния хотел“ масите бяха сервирани. Но почти веднага се появи адютанта на генерал-губернатора с нареждане моряците веднага да се върнат на корабите си.

— Кажете на този, който Ви е изпратил — каза един от командирите, — че ние сме в свободна страна и ще правим това, което пожелаем, без да нарушаваме законите, разбира се. Ако употребите

сила спрямо нас, тогава ще видим какво ще правим. Заемете местата си на масата, господа!

Капитанът се оттегли при другарите си. За да се избегне евентуален съдбоносен сблъсък, оставиха ги необезпокоявани през този ден, но на другия взеха енергични мерки. Към четири часа след обяд един полк и две артилерийски батареи заеха позиции по цялото крайбрежие. Полковникът, който ги командваше, получи заповед да не пуска американските моряци на брега. Ако окажат съпротива, да се отнесат с тях като с неприятели. Тълпата нарастваше непрекъснато.

В седемнадесет часа и петдесет минути същите лодки отплаваха от броненосците и се насочиха към брега.

Като че вълна заля тълпата. Чуваха се оживени коментари, сдържани викове. Нещо ще се случи! Как ще свърши всичко това?

ГЛАВА XIII

На другия ден след приема при Лао Цзин и последвалите го събития, Ли Ван и Гроляр отидоха при банкера, за да продължат разговора с него. След като видяха провала на плановете си, те решиха чрез отстъпки да го спечелят на своя страна.

В това време Лао Цзин разговаряше оживено с Бартес и неговия приятел Гастон дьо ла Жонкер. Като получи известие за идването на Ли Ван, той помоли събеседниците си да минат в съседната стая, предвиждайки, че разговорът с новите гости ще има важно значение за плановете на младите хора. Работата беше в това, че бащата на Гастон дьо ла Жонкер отговаряше за скъпоценностите на френската корона. След открадването на камъка „Регент“, той се чувстваше компрометиран, въпреки всеобщото убеждение, че е невинен. Опитваше се чрез всички възможни средства да възстанови своята репутация, затова изпрати сина си да търси „Регент“, като се надяваше че със своята ловкост и находчивост младежът ще възстанови не само честта на баща си, но ще запази и мястото, което му осигуряваше средствата за живот.

Самият Гастон имаше и друг интерес да успее в това начинание. Можеше да наследи службата на баща си след неговата смърт, което му беше обещано още преди изгубването на „Регент“.

Той разкри на Бартес своята тайна при случайната им среща в Сан Франциско и получи от него обещание за помощ в трудната мисия. И двамата разчитаха на влиянието и възможностите на новия Куан.

Това беше и темата на разговора между тримата, когато слугата съобщи за идването на Ли Ван и маркиз дьо Сен Фюрси. Той подаде от подноса техните визитни картички.

— Аз ви очаквах — каза вежливо банкерът, — въпреки че събитията от миналата нощ може да са променили вашите планове.

„Негодник, той ни се подиграва! — помисли полицаят. — Все пак ще видим кой ще се смее последен.“

— Естествено осъзнавам — отвърна скромно Ли Ван, — че случилото се Ви дава предимство и сега сме изцяло зависими от Вас.

Сега Вашата воля е закон! Бих Ви помолил, обаче, да ни отговорите направо и откровенно — против нас ли сте? Ако отговорът Ви е утвърдителен, тогава ни остава само едно — да се оттеглим. Ако мислите да ни помогнете, кажете ни Вашите условия и което е особено важно за мен — можете ли да ме провъзгласите за Куан? Ако — да, то какво се изисква от мен? Мисля, че знакът на това звание — пръстенът, се намира в ръцете на китайците, които бяха арестувани миналата нощ. Но ще искат ли те да се разделят с него?

— Да оставим сега това — каза Лао Цзин, — и по-добре да говорим по същество. Вие желаете да станете Куан, добре! Аз търся кандидат, способен да заеме високото място на Великия, но сега ме слушайте хубаво и запомнете добре какво ще Ви кажа. При най-малката неискреност в отговор на моите въпроси, ще прекъсна разговора и тогава между нас всичко е свършено. Не мислете, че хитрувам, за да Ви изнудвам. Аз имам достатъчно информация, но искам да се убедя във Вашата коректност и честност. Не се опитвайте да хитрувате с мен, като си служите с уклончиви отговори. Веднага ще доловя това. Няма да Ви възразя, а просто ще стана от мястото си, ще позвъня и ще кажа на слугата: „Изпрати тези господа!“ Запомнете от мен, че искреността и правдивостта са неотменими достойнства и предимства на Куан. Те привличат повече хора към него, отколкото властта, авторитета и силата. И така, ако сте ме разбрали, да започнем! Давам Ви пет минути да се посъветвате с Вашата съвест и да се пригответе за отговор на моите въпроси.

Като видя какъв обрат взема разговора с Лао Цзин, Гроляр реши, че трябва да действа открито, с полицейско нахалство. Затова побърза да попита банкера в съответствие със своя интерес:

— А каква ще бъде моята роля и какви изгоди ще имам аз? Ако той стане Куан без моята помощ, ще изпълни ли даденото ми обещание?

— Вашата роля, господин посланик, ще бъде в това — да слушате всичко, което ще ми каже г-н Ли Ван — отговори Лао Цзин. — Боя се, обаче, че поради някои обстоятелства, той няма да бъде откровен във Ваше присъствие. Но толкова по-зле за него. Той знае прекрасно какво го чака в такъв случай — пълен провал на всички негови планове!

След това, като се обърна към своя гост, банкерът добави:

— Давам Ви обещаните пет минути да размислите!...

При тези думи Лао Цзин запали цигара, напусна стаята и отиде при своите приятели.

— Играта, която започнах в този момент, може да е неблагоприятна — каза той на Гастон дьо ла Жонкер, — но затова пък, ако успея в нея, на всички ваши грижи ще сложа край. Повече нищо няма да ви кажа, само ви моля, потърпете малко и се доверете на опита ми.

И той отново се върна при Ли Ван и Гроляр.

— Петте минути минаха, господа — заяви той. — Готови ли сте да отговоряте, г-н Ли Ван?

— Аз искам да Ви кажа предварително няколко думи — отвърна мандаринът. — Награда за моята откровеност ще бъде званието ми Куан, нали?

— Несъмнено! Щом Вие сте откровен... Но бих искал според нашия стародавен китайски обичай да се закълнете в Буда.

Банкерът извади от малка златна касетка една статуетка на Буда, направена от злато и я постави на масата пред Ли Ван. Последният стана и произнесе следната клетва на китайски език:

— Кълна се в Буда, властникът на света, в когото всичко се съсредоточава и свършва, че от моята уста ще звучи само истината! Ако наруша тази клетва, нека душата ми, преди да си възвърне своето човешко достойнство, да се преражда в продължение на милиони поколения в телата на разни нечисти твари, които се хранят само с трупове на мъртвите!

— Буда прие твоята клетва — завърши на китайски bankerът.

— Ще ми позволите ли да обмислям всеки въпрос? — попита на френски Ли Ван.

— Това е Ваше право — успокои го Лао Цзин.

Първият въпрос, който се готвеше да зададе bankerът, беше толкова важен, че можеше да определи хода на целия следващ разговор.

— Кажете ми, какво Ви накара да останете десет дни в Цариград след връщането Ви от Париж със скиптъра на Цин и скъпоценния камък от френската корона, наречен „Регент“?

Ли Ван трепна и се почувства хванат в неочаквана клопка. Трябваше ли да каже цялата истина? „Какво ли ще си помисли маркиз

дъо Сен Фюрси в този случай? Може би Лао Цзин не знае каква е причината за престоя ми в Цариград? Но тогава, защо ми зададе този въпрос“?

И той започна да отговаря наслука, без да е сигурен какъв ще бъде резултатът, доверявайки се само на своето вдъхновение:

— Аз останах в Цариград, първо, за да заблудя тези, които биха се опитали да ме преследват.

Тук внезапно Ли Ван млъкна, търсейки нужните думи, но не ги намери.

— Вие казахте „първо“ — повтори неговите думи bankerът. — Това „първо“ е един от ония заобиколим пътища в разговора, от които Ви предупреждавах да не се възползвате. Но понеже след това „първо“ идва и „второ“, то аз Ви разбирам и Ви моля да продължите. Е, говорете, защото после ще бъде късно! Измина вече една минута! Не мислете, че имате работа с човек, който задава безсмислени въпроси.

Тези думи ясно показаха, че bankerът изисква ясен, точен и задоволителен отговор на първия си въпрос. Лао Цзин стана, за да повика слугата.

— Отговорете! — енергично се намеси Гроляр, сякаш важността на въпроса засягаше самия него.

Лао Цзин вече вдигаше ръка за слугата, когато Ли Ван стана, без да знае какво да прави и се опита да завърши своя отговор:

— А и за да се срещна с местните ювелири, които са известни в целия Изток.

Той пак замълча.

Лао Цзин стоеше с часовник в ръка. Ли Ван объркано го гледаше, но като разбра, че bankerът отново се кани да повика слугата, продължи с престорено желание:

— Хрумна ми една идея. Исках да запазя копие на камъка „Регент“ и затова поръчах на един ювелир да направи имитация. Той идваше да работи при мен. Не му позволявах дори да се допира до камъка. Можеше да го вижда само през стъклото на здраво заключено сандъче.

Работата излезе сполучлива и само най-опитен експерт би могъл да различи истинския камък от имитацията.

— Какво стана после? — попита Лао Цзин.

— В Цариград нищо повече не съм правил — завърши Ли Ван, отново започвайки да извърта отговора си.

— Така!... Но в Пекин?

— Формулирайте по-ясно въпроса си.

— Когато представихте и двата камъка на императрицата, забелязахте ли нещо, като напускахте двореца?...

Този въпрос и втренченият поглед на Лао Цзин сякаш парализираха Ли Ван. Той се обърка и повече не можеше да каже нито една дума.

Банкерът го съжали и меко произнесе:

— Добре, аз ще Ви помогна. На вас оставям да кажете — да или не. Вие сте бил така смутен от предстоящата среща с императрицата, че сте разменили двете сандъчета, като сте й дали вместо „Регент“ — имитацията. Така ли е?

— Да! — При този отговор Ли Ван имаше най-жалък вид. — „Защо да крия истината, когато Лао Цзин знае всичко?“ Но той се лъжеше. Лао Цзин не знаеше нищо. Предишният ден, когато Ли Ван се смути от неочаквания му въпрос за „Регент“, bankerът само предположи такъв вариант. Сега това предположение се потвърди.

„Ах, мошеник! Жалък крадец!“ — възмути се Гроляр, осъзнал признанието за смяната на бележитата скъпоценност, която той две години търсеше на Изток. Въздържа се да даде воля на изблика си на възмущение. Възпря го това, че скъпата вещ още не е в ръцете му. Тепърва му предстоеше най-трудната работа — да я вземе от своя съюзник. Но ще се съгласи ли той сега, когато работата взе такъв неочакван обрат?

— Е, това е всичко! — каза иронично Лао Цзин. — Всичко, мили мой Ли Ван! Вие сам виждате, че по-лошо от това не можеше и да бъде. При това претендирате да сте главата на най-могъщото общество в света? И така, привет на бъдещия Крал на Смъртта.

ГЛАВА XIV

— Как да разбирам Вашите последни думи? — попита Ли Ван, чувствайки недоволството на банкера от дейността му в Пекин.

— Точно така, както ги чухте, мили мой. Вие изкупихте вината си с Вашата откровеност — отговори банкерът и добави наум „към която аз ви принудих!“.

Смятайки каузата си за изгубена, Ли Ван бързо се опомни. Банкерът говореше и гледеше сериозно, без никакви признаци за издевателство над него. При този обрат на нещата Гроляр реши, че е уместно да припомни условията за предаването на „Регент“, както отдавна се бяха уговорили с Ли Ван, но Лао Цзин го изпревари:

— Сега, мили мой — каза той на Ли Ван, — трябва да ми предадете брилянта. Аз ще го съхранявам до деня на Вашето избиране за глава на могъщото общество. Тогава ще можете да го връчите на г-н дьо Сен Фюрси... Или предпочитате да го дадете сега на маркиза в мое присъствие?...

Гроляр видя, че неговата мисия се развива успешно и се зарадва. Лао Цзин продължи:

— И така, приятелю, по-скоро, Ваша светлост, изпълнете това условие. Не казвайте, че брилянтьт не у Вас. Подобна вещ никога не се оставя някъде. Винаги се държи в сигурен джоб, без човек да се разделя нито за минута с нея. Ако след Вашето признание започнете да твърдите обратното, то това ще бъде лъжа, след която за съжаление ще трябва да се разделим.

Заплахата подежда и Ли Ван без желание извади от вътрешния джоб на долното си сако, недостъпен и за най-ловкия крадец, малка, здраво затворена касета. През стъклото на касетата се виждаше великолепият „Регент“. След като го извади, камъкът заблестя с всички цветове на дъгата.

Гроляр протегна ръка към него, но банкерът вежливо я отстрани и каза:

— Нека всичко върви по реда си. Наистина Вие имате уговорка помежду си, но аз искам да зная, желае ли г-н Ли Ван да я изпълни

незабавно, или предпочита да изчака времето, когато постигне своята цел и стане глава на нашето тайно общество. За това няма да се наложи да чака дълго. Имам начин да потърся касетата, в която се пази пръстена на властта и сам да провъзглася новия Куан на острова резиденция на неговите предшественици.

Като чу това, Ли Ван подаде „Регент“ на банкера, който спокойно го взе.

— Надявам се — каза развълнувано претендентът за Куан, — че Вие ще върнете това съкровище, ако не успея в избора...

— Разбира се, приятелю мой бъдещ Куан! — успокои го Лао Цзин. — Ако това се случи, а то е невъзможно, аз ще изпълня своето обещание. Ще Ви върна „Регент“, а после Вие с маркиза правете каквото искате, това не ме интересува...

Разрешението на нещата не се понрави на Гроляр, но той не се опита да спори. Мислеше, че ако не получи „Регент“ от китайците, можеше да го вземе по законен път, като поиска съдействието на холандските власти.

Междувременно, наблюдавайки своите гости, банкерът си мислеше: „Не, господа, не вие ще върнете брилянта на френското правителство. Тук аз виждам прекрасна възможност за Бартес да предразположи властите на своята страна, въпреки че може и да няма нужда от това. С помощта на богатствата, с които скоро ще разполага, той ще може да отмъсти на своите врагове, които го опозориха и пратиха на заточение като последен крадец. Колко е ужасна историята, която ми разказа и колко неговият беден баща е изстрадал с нея!“

Лао Цзин си спомни за двамата си сина, загинали много млади. Мисълта за тях извика сълзи в очите му, устремени нанякъде, невидящи нищо... Но изведнъж влезе Саранга и банкерът по неволя трябваше да се върне към действителността.

— Ти ли си, мой верни Саранга? Готов ли си вече?

— Да, господине!

— Добре! Това са двамата джентълмени, които ще трябва да отведеш към пещерите на Мара.

Малаецът трепна и погледна към Ли Ван и Гроляр като към осъдени на смърт, но лицето му остана непроницаемо. Волята на неговия господар беше закон, нетърпящ никакви разсъждения и възражения.

— В градината, господине — забеляза малаецът, — четирима моряци чужденци чакат Вашите заповеди.

— Добре. След няколко минути ще узнаеш времето за твоето заминаване.

Саранга се поклони и излезе, а Лао Цзин каза на Ли Ван и Гроляр:

— Извинете, господа, лични спомени ме заставиха да се отклоня от нашия въпрос, но сега ще се върнем отново към него.

— Лао Цзин — прекъсна го Ли Ван със същия трескав и неспокоен глас, — ще чакам да изпълните Вашите обещания!

— Няма да закъснея — отговори bankerът. — Трябва да ви уведомя, че за вашето пътуване всичко е готово. Кога желаете да тръгнете?

— Тази вечер! Не! Веднага!

— Часът зависи от вас. Яхтата, с която ще пътувате, е напълно готова. Вместо китайски екипаж, помолих командира на „Калифорния“ да ви даде четирима моряка, които са много опитни. На вашите услуги ще бъде и Саранга, който като лоцман има повече от 50 пътувания... И накрая ето какво — опитайте се да получите записката, оставена от покойния Фо, с помощта на която ще отидете на острова в двореца на Куан и ще намерите ковчежето с пръстена на властта.

При тези думи bankerът подаде на Ли Ван голяма връзка копирени листове и пергаменти. Той я сграбчи с две ръце, треперещ от радост и щастие.

— След колко време ще сме там? — нетърпеливо попита Ли Ван.

— След четири или пет дни.

— Добре, Лао Цзин! Тръгвам довечера след залез слънце.

— Ние тръгваме, Ли Ван — поправи го Гроляр. — Аз не мога нито за минута да се отделя от Вас дотогава, докато не постигнете Вашите цели, а с това, разбира се, ще се изпълнят и моите!...

— Това е невъзможно! — извика Ли Ван. — С охота бих Ви взел, но там на острова, няма право да се показва никой, който не е член на нашето общество!

— Това е вярно — потвърди bankerът. — През входа, който води за самия остров, трябва да влезе само Ли Ван, а Вие, маркиз, можете да чакате неговото завръщане в лодката, с която Саранга ще откара и двама Ви. С яхтата там не може да се стигне.

Двамата съюзници се съгласиха с този план и напуснаха дома на Лао Цзин, доволни от себе си и от него, без съмнения относно великолепия „Регент“. Единият съжаляваше, че е трябвало да се раздели със скъпоценния камък, а другият, че не е успял да го вземе в ръцете си. На излизане банкерът каза на Гроляр:

— Милостиви господине, Вие не желаете да разберете моите симпатии към избягалите от Нумея заточеници, които вчера щяхте да предадете на френското правителство. Те не са замесени в делото на Уолтър Дигби, който е истински американец. Но сега ще се откажете от досегашната си дейност, иначе няма да получите брилянта, към който се стремите.

— Но, милостиви господине, мой дълг е...

— Е! — прекъсна го банкерът. — Разбирам, че всеки дълг е свързан с различни неприятни задължения, но нерядко се налага чувството на хуманност да определя начина ни на действие.

— Ще видя какво мога да направя за Вашите приятели — каза важно Гроляр. — Може би, ще успея да измоля от моето правителство смекчаване на присъдите им, но не мога да се откажа от мисията, която ми е възложена, защото това е равносилно на измяна. Не можете да искате от мен да стана изменник на родината си.

— Нека бъде както искате — съгласи се Лао Цзин. — Не трябва да се сърдите обаче за това, което може да Ви се случи, защото аз няма да престана да браня свободата на приятелите си, които Вие заплашвате. Времето ще покаже кой ще успее. Все пак, няколко месеца те ще са защитени от Вашите посегателства.

— Вие намеквате за кражбата на документите ми?

— Да, те бяха откраднати по мое желание.

— И аз така мислех! Тогава ние с Вас отиваме не към мир, а към война. В такъв случай си запазвам пълна свобода на действие. Това няма да бъде във Ваша полза!

— Както обичате. Моля, помнете само, че във всяка борба ударите падат навсякъде и върху всички — надясно и наляво...

— Благодаря за напомнянето! А за „Регент“ никак не се боя. Имам Вашата дума, милостиви господине, и тази работа няма да я месим с другата!

След тези думи Гроляр важно се поклони и излезе, изпълнен с достойнство и най-добро мнение за своята личност. От обикновен

полицай, той започна да се проявява като дипломат, не без успех. Банкерът, останал сам, извика Саранга и му каза:

— Видя ли чужденеца, който ще пътува с Ли Ван?

— Да, господине!

— Е — продължи Лао Цзин с понижен глас, — ако и той пожелае да отиде с него в пещерите на Мара, не му пречи!

— Разбирам, господине! — каза малаецът, вперил в своя господар големите си черни очи.

След няколко минути в кабинета на Лао Цзин влязоха Бартес и Гастон дьо ла Жонкер.

— Е — попита първият — успяхте ли да се сдобиеете с нещо?

— Ето „Регент“ — отговори bankerът, като го подаде на Гастон. — Същият ли е?

Младият човек обезумя от радост. Като взе брилянта, той започна да пее, крещи и танцува, не виждайки нищо около себе си.

Когато честта на баща му бъде възстановена, заедно с нея ще бъде обезпечен и животът на семейството. Всички несгоди ще останат зад гърба им и те ще заживеят отново спокойно и щастливо.

Когато първата вълна на радост отмина, Гастон върна брилянта на банкера и му каза:

— При Вас ще бъде съхраняван по-добре, отколкото при мене. Нека остане на сигурно място до моето заминаване от Батавия! Ще отпътувам оттук, след като изпратя шифрована телеграма на баща си, но преди това искам да видя приятеля си извън всякаква опасност.

— Не, друже — възрази Бартес, — по-добре побързай за дома да зарадваш баща си, връщайки изчезналото съкровище и честта му. За мен не се грижи!

— Ще направя това, което ми повелява дългът. Баща ми ще ме разбере и сам ще одобри желанието ми да остана с теб, за да те видя в пълна безопасност!

— Но моето положение не е така критично, както мислиш. Този негодник Гроляр сега е съвършено безопасен! — забеляза Бартес.

— Ами намесата на Дигби? Ти си мислиш, че генерал-губернаторът ще му прости инцидента от миналата нощ? Забравяш също за опасните плитчини в пристанището. В случай на явна опасност няма да можете да се изплъзнете от враговете, като се

спуснете във водата, както сторихте в Сан Франциско! Не, приятелю, трябва благоразумие. Съветвам те да не губим и една минута напразно!

Опасенията на Гастон дьо ла Жонкер веднага се потвърдиха. От форт Деңделс се чуха три топовни изстрела, които звънко и протяжно отекнаха във въздуха, пълен с тропически зной и сладко *far niente*.

ГЛАВА XV

Чул топовните гърмежи, Лао Цзин побледня:

— Какво значи това? — попитаха едновременно Бартес и Гастон дьо ла Жонкер.

— Това, от което се страхувахме, се случи — каза с развълнуван глас Лао Цзин. — Това е сигнал, че пристанището е затворено и никой кораб не може да акостира. След последния изстрел през входа на пристанището се прокарват вериги, които не позволяват на корабите да влизат или да излизат от порта. Тази мярка не означава, че ги конфискуват, тя е покана към всички чужди кораби да представят своите документи. Положението е толкова сериозно, че не виждам никакъв начин да излезем от него. За да се реши генерал-губернаторът на тази мярка, трябва да се е случило нещо особено. Мисля си, дали подбудителят за това не е френският броненосец „Бдителни“. Цялата работа е в това, дали са редовни документите на „Калифорния“ и „Хъдзън“ и вие Бартес, като командир на единия от тях трябва да знаете.

— Те са построени в Америка — отвърна Бартес — и са вписани в „Навигационния регистър“ като американски кораби. Поради това могат да се считат за търговски фрегати. Но Уолтър Дигби, в желанието си да ни освободи от ареста миналата нощ, се нагърби с ролята на командир на военен кораб.

— Постъпи много неблагоприятно — забеляза Гастон. — Ако се беше представил на генерал-губернатора като обикновен морски капитан, проблемът можеше да се уреди мирно.

— Ти чуваш ли се какво говориш? — иронично се засмя младият Куан. — Обикновен морски капитан, командващ броненосец и заплашващ да изгори целия град!

— Имаш право, не съобразих последното обстоятелство — каза Гастон.

— Забележете — добави Лао Цзин, — че без тази смела и неочаквана постъпка, Вашият уважаван колега не би се разминал с трюма на „Бдителни“ и щеше да бъде изпратен обратно в Нова

Каледония! Това бе едно щастливо хрумване на Уолтър Дигби. Благодарение на него всички сте свободни и можем да обсъждаме вашето положение. И ако много ни притиснат, то и ние ще вземем екстремни мерки.

— Това е така, но...

— В моите складове имам злато за милиарди, струпано от векове и принадлежащо на нашето общество, а който има злато, не попада в плен. Имам една идея, но искам да я обмисля. Докато стане това, Вие приятелю, предайте командата на „Хъдзън“ на храбрия Дигби и се настанете в „Тихия кът“, където ще бъдете в пълна безопасност. Там имам такива скривалища, че никой агент от явайската полиция не би ги открил. В тях намираха подслон предишните Куани, Вашите предшественици, драги мой Бартес, когато се налагаше да изчезнат за известно време от средата на своите верни слуги и другари!

— Наистина ли? — попита Бартес, заинтригуван от тайните на извънградския дворец на банкера. — Но аз не искам да се разделям с другарите си.

— Вие не принадлежите на себе си, драги мой. Не забравяйте, че сте глава на голямо общество, което има нужда от Вас и на което сте длъжен да служите. Затова личните симпатии ще оставите на заден план! Доверете ми се във всичко, което Ви засяга лично и не се безпокойте за другите. С американците, например, ще уредим нещата още тази вечер. Ще бъдат добре възнаградени и по даден сигнал могат да напуснат корабите, така че ако някоя съдебна или друга власт отиде на кораба, няма да намери там жива душа. После ще се убедите, че не сме могли да постъпим другояче. Що се отнася до Вас, още тази вечер един закрит екипаж ще Ви откара в „Тихия кът“ заедно с Вашите другари — Лие, Сиен и Чан.

Бартес трябваше да се съгласи с доводите на внимателния банкер и реши да изчезне за известно време, щом така се налагаше. Когато всичко се успокои, той възнамеряваше да се откаже от своето високо звание Куан, към което не чувстваше особено влечение, да се върне инкогнито във Франция, за да възстанови честта си и да потърси сметка на враговете си. Наследникът, на когото щеше да предаде своята власт, отдавна беше избран. Кой е по-достоеен за този сан от банкера Лао Цзин, познаващ най-добре проблемите на обществото, чиито финанси завежда?

Докато тези мисли се въртяха в главата на Бартес, в стаята влезе Саранга и доложи, че яхтата е готова да отплава и чака само последните заповеди на банкера.

— Ли Ван и спътникът му на яхтата ли са? — попита Лао Цзин.

— Сега ще дойдат заедно с трети пасажер. Трябва ли да го приема, господине?

— Кой е той?

— Не го познавам, но ми се струва, че е същият французин, който вчера беше с Вас в „Тихия кът“. Той заяви, че непременно трябва да пътува с маркиза. Реших, че трябва да Ви докладвам за неговото желание.

— Добре си сторил.

— Значи, той може да пътува?

— Може, но ако някаква опасност заплаши живота му, ще положиш всички усилия да го спасиш! Разбра ли?

— Разбрах, господине!

— Сега можеш да отидеш на яхтата и да кажеш на капитана да тръгва на път. Щастливо пътуване и доскоро виждане! Късно през нощта яхтата отплава и Лао Цзин дълго я наблюдава с бинокъла си от терасата, докато се скри от погледа му.

Банкерът си мислеше:

„Аз го изпратих на смърт, но имам ли право на това?“

След няколко минути си отговори уверено: „Имам! Двадесет пъти е заслужил участта, която го чака. Жаден честолюбец без най-малко благородство в душата! Човек, готов да продаде всички нас за шепя злато! Какво добро може да се очаква от такъв ако стане Куан? Пълно унищожаване на нашето общество! Да, отстъпчивостта в този случай е престъпление! Нека върви и се справя със съдбата си!“

Банкерът слезе от терасата в градината, където го чакаха Бартес и дьо ла Жонкер. След половин час и тримата седнаха в един закрит екипаж, спрял в края на парка и потеглиха към „Тихия кът“.

Веднага щом влезе в яхтата, маркиз дьо Сен Фюрси легна на кушетката, защото се страхуваше от морското вълнение, което му се отразяваше зле. Това той наричаше „приспособяване на тялото към движението на кораба“ и смяташе, че е най-сигурното средство против морската болест. След връщането си в Париж, мислеше да патентова своето „лекарство“.

Ланжле се присмиваше на това лечебно средство и сега също го подкачи:

— На Ваше място бих побързал да взема патент и като затворя това „лекарство“ в бутилка или гърне, бих поставил етикет с автограф и надпис: „пазете се от имитация“, след което бих го пушал за свободна продажба.

— Неуместна шега! — възрази Гроляр — По-добре сам се заеми с тази спекулация, а мен остави на мира.

— Не, няма да Ви оставя на мира, докато не Ви върна обратно в Европа здрав и невредим, нали съм милионер!

— Ти, драги, май си се побъркал!

— Мислите ли, че не съм способен да спечеля един милион?

— Остави ме на мира, гълъбче! Яхтата потегли и аз трябва да заспя, преди да започне люлеенето.

— Тя няма да посмее да се клати, защото...

— Много си упорит, като истински бретонец!

— По-малко, отколкото нашия приятел Порник!

— Ланжле! — извика строго Гроляр — Ти ми обеща никога да не говориш за този човек, който ми причини толкова злини! Той се нахвърли върху мен, както хищен звяр се нахвърля върху...

— Върху агне, каквото, несъмнено, сте Вие?

— Ланжле!

— Господин маркиз!

— Ако продължаваш да ми говориш за този ужасен човек...

— Той никак не е ужасен. Той е човек, който заслужава по-добра участ от тази, която...

— Престани! — извика Гроляр, зачервен от гняв. — Зная само, че ако се срещна с него на суша, на море, или... или...

— Или във въздуха? — подметна Ланжле.

— Все едно, където и да се случи, без дуел няма да мине. Дуел — най-безпощаден, докато двамата не се унищожим взаимно!

ГЛАВА XVI

Споменаването на името на Порник раздразни Гроляр и той неспокойно се замята в кушетката си. Това доставяше видима наслада на Лангле, който с удоволствие наблюдаваше как се горещи „полицейската муха“ и този път открито го дразнеше, така че последният, забелязал това, извика:

— Нещастнико, ти ме караш да преживявам отново онова ужасно време, когато седях в дранголника на проклетия кораб „Йен“! Припомняш ми онзи проклет момент, когато като топка ме хвърлиха на дъното на лодката! Нима искаш да получа удар? Пази се! Ако не помнеш, че ти рискува живота си тогава да ме спасиш, нито минута не бих те търпял тука, щом си позволяваш спокойно да ми говориш за Порник — злият гений на моя живот.

Бедният агент изтри студената пот от лицето си и с малко по-спокоен глас каза:

— Припомняш ми още, как ме мъкнеше из тази проклета страна Мексико, като ме представяше за човек от южния полюс, отиващ да изучава европейските нрави и обичаи и да открива богатствата на Амазонка!

— Трябваше с нещо да се живее! — скромно възрази парижанинът. — Помниш ли да си търпял лишения през това пътуване?

— Не, наистина, ако не смятам жабите, които ме заставяше да ям живи пред обезумелите индианци, като им обясняваше, че това е най-обикновено ястие в моето отечество, т.е. на южния полюс. Така беше до самия Вера Крус, откъдето най-после можах да телеграфирам до Париж с молба да ми изпратят средства за издръжка и пътуване! Но да приключим с това. Ако искаш да живееш с мен в мир, не ми напомняй никога за негодника Порник!

— Говори по-тихо! — каза тайнствено Лангле.

— Защо? Кой може да ми забрани да говоря високо, даже да крещя, ако искам?

— Това съвсем не е уместно пред капитана на яхтата, на когото още не си се представил.

— Сега е нощ. Мисля да отложа тази церемония за утре!

— Тогава имай предвид, че... Как да ти го обясня? Капитанът на нашата яхта прилича като две капки вода на... на...

— На кого?

— Не се ли сещаш?

— Не, разбира се!

— Я си припомни!

— Как мога да си спомня на кого прилича този човек, като още не съм го видял? Чуден човек си ти! От къде да знаая?

— Е той прилича...

— Не ме измъчвай, моля те, говори открито!

— Е, ти пак се сърдиш!

— Пак започна с твоите глупави шеги! Върви по дяволите и ме остави на мира, защото отдавна искам да спя, иначе ще ме хване морската болест! Корабът отдавна пътува в пълен ход.

— Той прилича... на нашия приятел Порник! — каза най-последно парижанинът.

— Какво говориш? — закрещя ужасен горкият Гроляр и скочи от кушетката.

— Говоря истината! И тази прилика е толкова поразителна, че ако не е той, то непременно ще е негов брат или някой близък роднина.

— Това е невъзможно! — извика зашеметен Гроляр. — Невъзможно е, чуваш ли? Иначе аз и за минута няма да остана тук! Моментни спазми стиснаха гърлото му и той не можа повече нищо да каже, ни да жестикулира, само гледаше разсеяно и безпомощно в една точка.

Лангле се, съжали над него и побърза да го утеши:

— Успокой се! Може би аз греша. През нощта е възможно. Освен това, няколко пъти минах край него, под носа му, а той не ме позна, макар че никак не съм се променил. Ето Ви доказателство, че не е той!

— Да, така е сигурно! — леко въздъхна Гроляр. — Безспорно! В Нумея ти много се сприятели с него, нали?

— Като близнаци, уверявам те! Каквото измислех аз, това и той, като че ли двамата носехме една глава.

— В такъв случай, ако те беше видял тук, трябваше да те прегърне. Не е той — успокой се сам полицейският агент.

— Хиляди пъти си прав!

— И това обстоятелство ме успокоява до такава степен — завърши маркиз дьо Сен Фюрси, — че се чувствам много добре и не се боя от морската болест, която сега...

Още неуспял да завърши фразата си, когато на палубата изведнъж прозвуча добре познат глас, от който той целият се вцепени.

— Лейтенант! Корабът се движи с пълен ход и Вие можете да поканите всички пасажери на палубата. Трябва да ги запишем в корабния дневник.

Сега вече и Лангле не можеше да се съмнява. Това беше гласът на Порник. Но защо старият му приятел не го позна само преди час?

— Що за човек е този? — попита Гроляр, замръзнал от ужас.

Гроляр беше превъзходен полицай с отлично развит усет, но като човек беше крайно плашлив. За нищо не го биваше и винаги имаше нужда от чужда помощ. Затова му трябваше поддръжката на Лангле. Това беше и причината за привързаността му — благодарността за нравствената протекция в трудни минути. А парижанинът никога не му отказваше, въпреки че доста безцеремонно се надсмиваше над него.

— Порник! — отвърна Лангле без да се шегува. — Сега вече не се съмнявам в това! По-скоро да вървим на палубата и да му се представим.

— Порник! Порник! — бърбореше ужасеният полицай, като едва се държеше на краката си. — Пропаднах!

— Стига, остави тези глупости! Да вървим! Трябва да се подчиним на заповедта на капитана и да отидем на палубата. Защо се страхуваш?

Лангле помогна на Гроляр да се облече и внимателно го поведе към палубата, защото той целият трепереше като трескав. Нито ръцете, нито краката му се подчиняваха.

Порник в униформата на френски капитан, придружен от двамата си помощници, известните ни Данео и Пюжал, също униформени, доста строго запита тримата пасажери, като немилостиво натъртваше на буквата р:

— Защо, господа, не се потрудохте да ми се представите? Аз съм Вашият капитан и това е ваше задължение!

— Господин капитан — изрече Ланжле, — Вие бяхте зает с екипажа и с прегледа на кораба, затова не искахме да Ви безпокоим.

— Добре, господине, приемам оправданието Ви! Вашето име и чин?

— Ланжле, офицер от морската пехота.

— Какво казахте? — попита учуден Порник.

— Аз казах: Ланжле, офицер от морската пехота.

И като извади от джоба си своя паспорт, Ланжле го подаде на Порник. Капитанът нервно взе паспорта и започна неловко и нерешително да го разлиства, понеже не знаеше да чете.

— Добре — каза най-сетне той, — вземете си документа! Вие ще бъдете записан в корабния дневник.

Пюжал, най-грамотният от тримата, започна да вписва, доколкото умееше, имената на пасажерите в корабния дневник. Когато стигнаха до Гроляр, Порник със силен и незлоблив момчешки смях му каза:

— Надявам се, г-н дьо Сен Фюрси, че няма да ни се сърдите за малкия фарс, който ви устроихме в онова мексиканско пристанище.

Като чу, че Порник нарича обикновен фарс това, което той смята за най-ужасното събитие в живота си, Гроляр избъбри няколко неразбрани думи, но не посмя да не се ръкува със страшния бретонец, когато той му подаде ръка.

— Ах ти хлапако — обърна се Порник към Ланжле, като така го тупна по рамото, че и бик би съборил, камо ли човек, — ако втори път посмееш да се качиш на кораб, командван от твоя стар приятел, без веднага да му се обадиш, ще те хвърля през люка в най-дълбокото.

— Ако знаех, че ти си капитанът на този чудесен кораб — отвърна Ланжле, — то, разбира се, първата ми работа щеше да бъде да ти се обадя, стари приятелю!

— Отлично, драги мой! — извика Порник. — Възхитително е, че те срещам тук! По този случай ви обещавам най-веселото пътуване. По дяволите чина! Пред вас не съм капитан, а стар приятел. Тръгвайте да вечеряме!

* * *

На вечерята, продължила чак след полунощ, Порник застави Гроляр да изпие голямо количество вино „за укрепване на старата дружба“. Полицаят едва се добра до каютата си и се изтегна с голяма наслада на кушетката. Неговите сътрапезници не можаха да станат от масата и се натъркаляха, кой където намери.

Тогавя Саранга, който скрито наблюдаваше всичко ставащо в капитанската каюта, даде сигнал. Веднага се появила една дузина китайски моряци и внимателно отнесоха офицерите в техните каюти, след което минаха под пряката команда на малаеца.

Това стана тъкмо навреме, защото корабът приближаваше опасни места, изпълнени с рифове и подводни скали.

ГЛАВА XVII

Читателю, разгледай внимателно на картата онази част от океана, която е затворена между Малайзия и Филипинските острови, обхващаща Ява, Суматра, Борнео и милиони други по-малки острови, много от които не са и означени. Всичките, и особено малките, са обкръжени с мадрепарови рифове, които непрестанно се разрастват от дейността на кораловите полипи. Тези откъснати земи от водите на океана са явни останки от огромен материк, съществувал някога и разрушен от ужасна стихийна катастрофа. Никъде другаде не се срещат такива грандиозни последици на природния гняв — исполински скали, 500–600 фута високи, често съединени една с друга с каменни мостове, под които морето вечно се вълнува с глух шум, като че ли излиза от подземна бездна; подводни пещери, където океанът клокочи и реве, като адско чудовище, хвърлено в преизподнята на света; разхвърляни конусообразни острови, върховете на които опират в морето, а основите са обърнати към небето и поради това на тях още не е стъпвал човешки крак; и най-накрая хиляди гибелни рифове, които под водата свързват всички острови и островчета и върху гребените на които океанът излива вековния си гняв...

Ето тук именно, недостъпен за нескромното любопитство на пътника-натуралист, се намира остров Йен — вековната резиденция на Куаните — царете на китайските реки и морета. Тук честолюбивият и жаден за богатства Ли Ван отиваше на сигурна и ужасна смърт, жадуващ да стане глава на най-могъщото в света общество.

Ако се случеше Порник да мине, отгук с поверената му яхта през нощта, той нямаше да види повече дневна светлина. Но умният и внимателен Саранга спазваше нужните инструкции, затова и пътуването вървеше добре. Капитанът командваше през деня, а Саранга през нощта.

Когато сутринта след гуляя Порник се изкачи на палубата и видя своя екипаж, зает с работите си, той каза на дошлия при него Лангле:

— Славно корито е тази яхта, и екипажът е отлично подбран!

При целия си възторг обаче едно обстоятелство го смущаваше — къде отива с тази яхта и как ще завърши тайнственото пътуване?

Саранга мълчеше като гроб. На всичките въпроси обикновено отговаряше: „Аз нищо не знам, само изпълнявам заповедите на моя господар“.

Лангле не се учудваше много, че неговият „патрон“, както наричаше Гроляр, избягва всякакви разговори, свързани с посоката и целта на пътуването. Той и не отдаваше особена важност на предпазливостта на парижкия полицаи, не мислеше за неговите планове и намерения. Останалите двама Данео и Пюжал, още по-малко се замисляха и убиваха свободното си време в игра на карти или разговори на чаша хубаво вино. Но Порник не беше такъв. Той, като капитан на кораба, искаше да знае къде отива, затова започна да се тревожи от тайнствения маршрут на яхтата и реши, така или иначе да си изясни неизвестното.

Лангле шеговито забеляза:

— Какво те е грижа къде отиваме, щом сме попаднали в секретна експедиция? Разбери, ако узнаем секрета, то пътуването ще изгуби цялата си прелест!

Упоритият бретонец не се успокои от веселостта на приятеля си:

— Присъствието на твоя Гроляр, който през цялото време прекарва затворен с противния Ли Ван, не може да ме успокои. Да вървят по дяволите! Не си ли се замислял за какво си говорят тези двамата? Какво замислят след онази вечер при банкера? Когато дойдоха на кораба, бяха длъжни да ми кажат открито: „Това е целта на нашето пътуване, надяваме се, че ще ни помогнете“ и т.н.? Но те нищо не споменаха. Аз дори не зная по какви координати се движим. Ако не беше този малаец, който ме замества, Бог знае къде бихме отишли. И ти намираш всичко това за нормално?

Постепенно лекомисленият Лангле започна да се убеждава, че безпокойството на капитана има основание. Една вечер Порник го повика в своята каюта и като заключи вратата, му каза:

— Изслушай ме внимателно! Въпросът е много важен.

— Узна ли нещо? — попита Лангле с известна тревога.

— Още нищо и затова искам да говоря с теб.

— По дяволите! И смяташ това за важно?

— Остави шегите! Убедих се в едно: Данео, Пюжал и аз ще платим за всичко, помни ми думата!

— Не те разбирам...

— Сега ще разбереш! Каж ми истината, защо този дявол Гроляр арестува тогава Бартес и тримата китайци, спътници на покойния Фо?

— Вярно, че ги арестува, но те са отново свободни.

— Това е без значение! Мисля си, че Гроляр ще се опита да повтори същото и кой може да ни гарантира, че няма да успее?

— Може би! Но аз ги предупредих и сега те знаят какво могат да очакват от г-н маркиза.

— Не говоря за теб, ти се държиш безукорно към своите стари приятели! Но Гроляр? Можеш ли да ме убедиш, че той не мисли да залови поне дребните риби, каквито сме ние тримата, след като изпусна от ръцете си големите? Струва ми се, че в един прекрасен ден, а може и нощ, ще се намерим на борда на „Бдителни“, който ще ни върне там, откъдето дойдохме. Не говоря за теб, ти се движиш в по-други сфери, отколкото ние грешните.

— Това е само предположение. Освен това явно ме мислиш за човек, който чрез лакейство прави кариера? Ако е така, ти си глупак! Нима не те познавам — винаги се жертваш за приятелите си!

— Да, но Гроляр е съвсем различен.

— Каж ми с ръка на сърцето, смяташ ли, че той е способен да ни издаде и тримата?

— О, може, убеден съм! Но нека обмислим нашето предположение. Първо, тук той не е стопанин и тази яхта не е на „Бдителни“. За да арестува вас тримата, му е нужно съдействието на банкера Лао Цзин. Той именно е помолил Бартес да ви изпрати на яхтата.

— Но банкерът се нуждае от нас.

— Аз мисля обратното. Той не е искал да повери такъв прекрасен кораб на неуките китайци, свикнали да управляват само своите джонки, още повече, че нямат понятие от парна машина. С една дума, всичко е повече от ясно.

— Добре, съгласен съм с теб. Това пътуване е важно. Целта му е известна само на Саранга, Ли Ван и Гроляр. Мисля, че е свързана с положението на Бартес, когото покойният Фо остави за свой наследник или за върховен глава на обществото на джонките.

— Зная това, но какви интереси има Гроляр тук? Където и да го срещна, не ми харесва. Може би той се е уговорил с банкера: „ще оставя Бартес и тримата китайци на свобода, но ми дай възможност да заловя онези трима синковци“ — т.е. Пюжал, Данео и мен. Каква друга цел може да има? Не е дошъл тук на разходка!

— Слушай, Порник! — загрижено каза парижанинът — Виждам съм два пъти банкера, но си залагам главата, че не е способен на предателство! По-скоро би направил жертва, за да ви избави от беда! Той знае колко сте предани на Бартес. Затова сте на неговата яхта, може би, за да сте далеч от „Бдителни“, който навсякъде ви следи. Още повече Гроляр не знаеше, че се намирате тук и когато разбра за вашето присъствие на яхтата, така се изплаши и ужаси, че едва успях да го успокоя. Съжалявам, че по-рано не ми дойде тази мисъл, защото тя решително опровергава всичките ти опасения и подозрения!

— Добре! — завърши Порник, малко разколебан в своята *idée fixe*. — Но при първия съмнителен флаг, който забележа на хоризонта, ще поема командването на кораба, без да се съобразявам със Саранга, и ще открия огън! Много добре знам предимствата на тази чудесна яхта. Тя може да издържи схватка, колкото и опасен да е врагът!

ГЛАВА XVIII

Честите разговори с Порник за тайнствената цел на пътуването насочиха Ланжле към мисълта, да узнае от Гроляр намеренията му. Той знаеше как да се държи с полицаия, за да го предразположи към откровеност. Престана да общува с него, отговаряше само с да или не и изобщо проявяваше недоволство. Преднамерено го отбягваше и демонстрираше нежеланието си да бъде в неговата компания. Така минаха часовете след разговора с Порник и целият следващ ден, а вечерта не пожела „лека нощ“ на своя „патрон“, оттегляйки се в каютата си.

За Гроляр това беше много. Той беше привързан към Ланжле така, като по-слабите натури се привързват към по-силните, на които могат да разчитат при опасност. Затова необяснимото поведение на парижанина го обиждаше. Той реши на всяка цена да разговаря с него. Като видя вратата на каютата отворена, влезе и завари своя придружител на леглото.

— Какво значи това, защо избягваш да говориш с мен? — попита той Ланжле.

— Аз ли? Заблуждавате се — отвърна той с известна доза безсрамие.

— Именно ти, неблагодарнико! Едва отваряш уста, за да ме поздравиш сутрин и не се сбогуваш вечер. През целия ден не ми каза нито една дума, макар че съм толкова внимателен с теб.

— Не ми е нужно Вашето внимание, щом ми нямате доверие.

— Какво? Да ти нямам доверие! Аз, който те посветих във всичките тайни на моята мисия?! Аз, който гледам на теб като на самия себе си?

— Да, хубави са Вашите тайни, известни на всички. И последният моряк на „Бдителни“ знаеше това, което знам и аз. „Сещай се, ако можеш“ — това е откровеността и доверието на маркиз дьо Сен Фюрси! Обяснимо е — аз съм само войник от морската пехота, избягал затворник, за какво съм Ви? Вече нямате нужда от мен.

— Млъкни, нещастнико! Ти ме обиждаш, наскърбяваш ме като говориш така! Та аз те обичам като свой син, не разбираш ли?

— Оставете Вашата любов! От днес Вие можете да я запазите за себе си или да потърсите друг по-достоеен човек от мен.

— Странно, наистина! — извика Гроляр, без да разбира нищо.

— Каж ми най-последно, с какво съм се провинил пред теб, за да поправа злото, което уж съм сторил?

— Не си струва труда — отвърна сухо Лангле.

— Нима?

— Аз съм твърде нищожен, незначителен за Вас.

— Пак продължаваш, както преди?

— Може би.

— Казвай направо! Не ме измъчвай!

— Вие искате да знаете какво ме обижда? — попита отново парижанинът с мек тон.

— Непременно!

— Ето каква е работата. Вчера сутринта Порник ми каза...

— Пак този човек! Аз мисля, че може и без него.

— Е, ако Вие ме прекъсвате...

— Не, не, говори! Повече няма да кажа нито дума, уверявам те! — побърза да се поправи детективът, страхувайки се, че придружителят му ще се разсърди окончателно.

— И така, вчера сутринта Порник между другото ми каза: „Аз съм натоварен с тайна задача. Водя един посланик със секретна мисия, за която ти трябва да знаеш нещо повече от мен в твоята сегашна роля.“ Когато го погледнах учудено, без да разбирам нищо от неговите загадъчни думи, той се засмя и продължи: „Ах, ти дяволе! Защо си тук на тази яхта, ако нищо не знаеш и не изпълняваш някаква задача? Простено е, ако ние от екипажа на кораба не знаем къде и защо ни пращат, излишно е да ни информират, но ти да си в неведение — това не е за вярване! Защо си тук? За компания или за услуги на маркиз дьо Сен Фюрси?“

— Ах, подлец! — искрено извика Гроляр.

— Съвсем не! — възрази студено Лангле. — Това, което той ми каза, не е подлост, а истина.

На „Бдителни“ знаех всички Ваши тайни и при нужда можех да помогна, но тук на тази яхта нищо не върша. Служа за компаньон на

господин маркиза, за да прекарва повече или по-малко приятно времето си.

— И така, ти искаш да знаеш къде отиваме?

— Наистина бих желал! Това би ме издигнало в собствените ми очи.

— Разбери, че това не е моя тайна, а чужда.

— Която отскоро знаете...

— Ами ако съм дал честна дума, да не говоря на никого за това?

— Струва ми се, че трябва да ме изключите от числото на всички останали. Нали много пъти ме уверявахте, че гледате на мен като на самия себе си.

— Да, казвал съм го... Но закълни се, че ще бъдеш ням като риба за това, което ще чуеш сега!

— Кълна се и Ви обещавам!

— Добре! Ето какво, приятелю, Ли Ван отива там, където е дворецът на Куан, за да намери „пръстена на властта“. След това ще се провъзгласи за Куан. Вярвам, че ще успее, защото този, когото покойният Фо остави за свой наследник, е европеец, а китайците гледат на всички чужденци като на варвари.

— Значи, при сегашното положение ние действаме във вреда на г-н Бартес?

— Не ние, а Ли Ван, искаш да кажеш?

— Да не играем на думи! Съзнателно или не, но всички, като почнем от Ли Ван и свършим с последния моряк, работим повече или по-малко против Бартес. Нека оставим другите на мира, а да се обърнем към Вас. Не мога да допусна, че Вие от любов към приятните морски приключения сте решили да пътувате с тази прекрасна яхта, или че сте пожелали да придружите Ли Ван само за компания до тайнствения дворец.

Излиза, че преследвате своя цел в това странно пътешествие. Мисля, че ако ми я откриете, ще докажете своето доверие към мен. Започнахте и не бива да се спирате на средата на пътя.

— И какво ако ти я открия? Ти ни най-малко не се интересуваш от мен.

— Напротив! Това е интересно.

— Кажи ми, какво би поискал за услугите си към мен? Трябва да знаеш, че съм изпратен от своето правителство по много важна работа,

а именно да върна скъпоценния камък „Регент“.

— Бих поискал пълно помилване, а след две години служба в полка на сенегалските стрелци, да бъда произведен в подпоручик. Знаете, че провинението, за което съм осъден, е нарушение на военната дисциплина, а не някое позорно престъпление.

— Смятайте, че съдбата Ви зависи от нашето сегашно пътуване.
— Пак загадка!

— Ти не ми даваш да довърша! Сега всичко ще ти обясня подробно.

— Извинете, но Вие говорите така, като че ли измисляте някаква история, с която искате да ме залъжете.

— Няма такова нещо! Ще ти кажа всичко още сега, защото, повтарям, гледам на тебе като на мой син. И така, щом Ли Ван спечели „пръстена на властта“, bankerът Лао Цзин ще ни предаде „Регент“, който му е даден от китайците, за да го пази до това събитие, особено важно за китайския свят. Спечелиш ли „пръстена на властта“ значи да станеш Куан, разбираш ли? Тогава Бартес, като чужденец и избягал престъпник, ще бъде отстранен от високия пост, а ние с теб ще се вържем в нашата родина и ще получим награда за заслугите си. Разбра ли сега къде и защо отиваме и колко важно е за нас това глупаво пътуване?

ГЛАВА XIX

Гроляр дълго говори за важното значение на възложената му от френското правителство мисия и как Лангле, спечелен за неговата кауза, ще си създаде бляскава кариера, за което ще му помогне. Но парижанинът вече не слушаше своя патрон, от когото извлече най-важното. Сега той искаше Гроляр по-скоро да си тръгне, за да обмисли това, което чу от маркиза насаме. Той се приготви да си легне, даже си даде вид, че заспива.

Полицейският агент напусна каютата и доволен си каза: „Този храбрец вече спи! Няма да му преча, а утре ще продължим разговора“.

Щом Гроляр излезе, Лангле скочи от леглото, заключи вратата, седна на края на кревата и потъна в размисъл.

Той не можеше да се ориентира в хаоса от мисли, породени от разкритата тайна на тяхното пътуване. „Значи само придружаваме Ли Ван в неговия поход за «пръстена на властта». Възможно ли е това? Ако е така, то каква е ролята, която са ми отредили? Трябва да се посъветвам с някого, например с Порник, който сигурно също ще бъде поразен от това откритие“. И Лангле напусна каютата. Отиде на палубата, за да освежи главата си, пламнала в хаоса на неочакваните за него мисли.

В особено недоумение го хвърли противоречието между предаността на банкера Лао Цзин към Бартес и намеренията на стария китаец да помогне на Ли Ван, явния съперник и враг на младия Куан. Как да тълкува това? Какво излиза — той ще запази Бартес от всички опасни случайности, но ще подкрепи неговия конкурент за глава на джонките. А като вземе „пръстена на властта“, мандаринът ще стане велик предводител на обществото. Има нещо подозрително. Дали Лао Цзин на дело е такъв, какъвто е на думи, не играе ли някаква двойствена роля?

На палубата, благодарение на свежия нощен вятър, мислите на Лангле се проясниха. Той си спомни какво му каза Лао Цзин по време на тяхната беседа в павилиона:

„Ще дойде време и изменниците ще бъдат наказани, аз ще имам тази грижа!“

„Значи, ако яхтата по заповед на Лао Цзин помага на плановете на Ли Ван да намери «пръстена на властта», то тук трябва да има и нещо друго, може би противоположно на плановете на честолюбивия изменник. Не мога да разреша тази загадка, но вярвам в предаността на Лао Цзин. Уверен съм, че е благороден и честен човек, който държи на своята дума и е постоянен в симпатиите си. Най-добре е да изчакам.“

След тези разсъждения Лангле се изкачи на мостика. Свежият морски бриз облъхна лицето му. Един час след полунощ времето беше прекрасно, яхтата плуваше леко по спокойното море, като оставяше след себе си светла следа.

На мостика Лангле срещна Порник, зает с екипажа и не се реши да го заговори. Знаеше, че приятелят му не обича да го безпокоят, когато си върши работата. Морският вълк беше забравил и любимото си вино, погълнат от същите сериозни мисли.

Парижанинът слезе на палубата и видя Саранга. Малаецът се отнасяше към него с голямо внимание, изпълнявайки заповедта на Лао Цзин да бди над сигурността му. Поздравиха се и се усмигнаха един на друг.

— Отлично време! — каза Лангле. — Колко е удобно за плаване!

— Да, но и яхтата е отлична, капитане — отвърна Саранга.

За малаеца всички бели хора бяха капитани.

— Вярно е! Подобна на нея не съм виждал.

— Нито в Батавия, нито където и да е, има кораб, който да се движи по-бързо от нея — гордо забеляза малаецът.

— Знаеш ли кога ще стигнем?

Саранга внимателно изгледа парижанина, готов и на него да даде същия отговор като на другите, по-точно да го избегне, но Лангле изведнъж се наведе към него и тайнствено му прошепна:

— Аз зная всичко!

Малаецът трепна.

— Господинът всичко ми разкри! — добави Лангле.

Тогавя Саранга стана и кротко каза:

— Елате с мен — и го поведе към своята каюта.

Когато се намериха лице в лице, верният слуга на Куан внимателно изгледа своя гост и го попита рязко:

— Какво знаеш?

Съобразявайки как трябва да се държи, парижанинът започна:

— Аз зная, че е дошъл краят на изменниците. Зная също, че честолобецът, който е предал братята си, скоро ще види крушението на своите планове. Той никога няма да спечели „пръстена на властта“ и неговата съдба ще се реши утре, когато луната изчезне във вълните на океана.

Малаецът го слушаше с нарастващо вълнение. Лангле внезапно налучка пътя на успеха, като си спомни вдъхновените, но прости думи, казани от Лао Цзин.

Саранга не се съмняваше, че банкерът е казал на Лангле всичко и вече му имаше пълно доверие.

Парижанинът побърза да предразположи малаеца, като не престъпваше пределите на благоразумието. Малкото, което Саранга му каза, го хвърли в ужас:

— Да, ударил е часът на правосъдието! Но защо ти си на този кораб? Господинът не искаше това. Вероятно, за да изпълните последното задължение към своя придружител?

После малаецът добави тихо:

— Пещерите на Мара не щадят тези, които се решават да пренебрегнат установения закон.

Тръпки полазиха по тялото на Лангле. За какъв „придружител“ говори малаецът? Дали няма предвид бедния Гроляр? Тогава трябва да направи всичко възможно, за да спаси своя спътник от бъдещата страшна опасност, която ги дебне. Няма да влиза в подробности в тази тъмна история, свързана с обществото на джонките, но трябва непременно да отстрани от нея Гроляр. Мисията на агента беше чужда на плановете и намеренията на лицемерния честолобец Ли Ван. Взел такова решение, Лангле веднага заяви си глас, нетърпящ възражение:

— Аз съм тук — каза той на малаеца, — за да придружавам навсякъде своя приятел, където и да отиде...

— Скоро няма да бъдеш в състояние да правиш това — мрачно възрази малаецът.

— Защо?

— Господарят пожела друго, а неговата воля трябва да бъде изпълнена.

— Има нещо по-могъщо от волята на господаря ти — това е клетвата, дадена пред Бога. Аз се заклях пред Бога на моята родина, никога да не изоставям своя спътник и да го върна във Франция здрав и невредим.

— Така е — съгласи се малаецът, върху когото религиозните обреди имаха силно влияние. — Обещанията, дадени пред Бога, трябва да бъдат свещени и ненарушими, но Саранга знае своите задължения и ще предостави на собствената им участ тези, които са безвъзвратно изгубени.

Значи Гроляр отиваше на явна смърт заедно с Ли Ван. В това Лангле вече не се съмняваше, но каква ще бъде катастрофата, която трябваше да ги погуби? Парижанинът се опита да разбере това от малаеца, но той нищо повече не каза и упорито мълчеше.

Лангле се оттегли и си даде дума, да спаси Гроляр с всички възможни средства, дори, ако трябва, да го закрива със собственото си тяло от смъртоносни удари. Добрият младеж гледаше със симпатия на полицейския агент — човек мек и безобиден, когато работата не засягаше професионалните му интереси. Трябва ли тогава той да изпита мъстта на Лао Цзин? И защо? Обществото на Бартес разполагаше с хиляди средства да отстрани по мирен начин от пътя си Гроляр и затова съвсем не се налагаше такава жертва. Вярно, че Бартес имаше нещастieto да бъде арестуван, но това стана по негова грешка и непредпазливост.

След като се раздели с малаеца, Лангле мислеше непременно да отиде при Порник, но реши, че срещата с капитана веднага след разговора със Саранга може да се стори подозрителна на малаеца и отложи това свое намерение за следващия ден.

На сутринта след закуска Лангле остана сам с Порник и му каза:

— Искам да ти съобщя една новина. Говоря за бедния Гроляр. Заплашва го сериозна опасност. Трябва да го спасим.

— Какво! — извика учудено бретонецът. — Ти допускаш, че може да пострада човек на кораб, командван от мен?

— Не допускам, а съм убеден. Нашата яхта води Ли Ван и маркиз дьо Сен Фюрси към някаква неизвестна и неизбежна гибел. Те

се намират под влиянието на чужда непреклонна воля, на която не може да се противоречи.

— Ще видим тази работа! Тук няма друга воля освен моята и този, който ме принуди да я проявя, ще разбере колко скъпо ще му струва — отвърна със заплаха Порник.

— Аз разчитам на теб. Познавам твоята енергия, хладнокръвие и решителност. Зная също, че никой безнаказано не може да се възпротиви на твоите нареждания.

Лангле продължи да хвали своя приятел, който считаше себе си едва ли не за командир на броненосец от I-ви ранг.

— Ще видим — отговори Порник, като се готвеше да запуши с едно голямо наргиле. — Ще видим какво ни очаква през следващите дни.

— Какво ли? Ще ти кажа, но първо трябва да бъдем готови за това, което ще се случи тази нощ.

— Какво ще се случи? Да ти призная, нищо не разбирам от думите ти! Казваш, че Гроляр го заплашва смърт? Но по какъв начин? Кой би посмял да посегне на живота му тук, като се знае, че веднага ще бъде наказан за постъпката си? Знаеш ли дали маркизът не е в конфликт със Саранга?

ГЛАВА XX

Порник гледаше с недоверие на малаеца. Подозираше, че неговата роля в това пътуване е по-важна, отколкото предполагаша. Саранга вземаше участие в управлението и командването на яхтата и може би, беше натоварен с тайна задача да следи пасажерите.

В интерес на истината малаецът винаги се отнасяше с уважение към всички. Той не подозираше ролята, която му приписваше Порник. Освен китайските моряци, никой не знаеше за непрестанната му бдителност нощем, когато управляваше кораба по определения маршрут. Към капитана проявяваше особена почит, ценейки у него опитния моряк, познаващ тайните и тънкостите на морския занаят.

Лангле отговори на въпросите на Порник, но не можа да удържи обещанието си, дадено пред Гроляр, и издаде споделената от полица тайна. Не се измъчваше от угризения на съвестта, защото тази информация беше нужна за навременното вземане на предпазителни мерки. Въпреки това, вродената му деликатност го накара да поиска уверения за дискретност от капитана. Тогава Лангле му разказа всичко, което научи от разговора си с Лао Цзин и от изповедта на Гроляр.

Бретонецът го слушаше с голям интерес, защото за него всичко беше ново и неочаквано. Досега той мислеше, че цялата история се свежда до борбата между бегълците от Нумея и полицейския агент, искащ да ги залови и предаде на френското правосъдие. Преценявайки ситуацията, той допускаше, че отиват към засада, подготвена от френския броненосец „Бдителни“. Изведнъж се оказа, че целта не е тяхното залавяне. Играта беше много по-сложна и на бегълците се отреждаше второстепенна роля. Данео, Пюжал и той самият, бяха незначителни фигуранти в това тайнствено пътуване — незначителни личности, оръдие в ръцете на могъщи сили. Като разбра действителното положение и че само формално е командващ на яхтата, Порник не можа да скрие възмущението си:

— Е, сега всичко ми е ясно! Нужни сме на богатият banker, за да нанесе коварните си удари! Ли Ван му пречи, понеже е съперник на г-н

Бартес. Пригответена му е примка, в която трябва да попадне под благовиден претекст. Гроляр също е пречка по пътя на новия Куан — не престава да го преследва. Може да се използва същия капан. Разбираш ли? Най-забавното е, че и двамата са захапали здраво въдицата. С желание отиват към собствената си гибел, без да разбират, че натам с нескрито удоволствие ги тласка един ловък и безскрупулен човек. Ли Ван очаква, че ще вземе пръстена на властта, Гроляр — че ще получи брилянта от короната. Наивник! Обзалагам се, че „Регент“ никога няма да попадне в ръцете му. Китаецът ще го запази на всяка цена.

— Не си прав за Лао Цзин — възрази парижанинът. — Този човек не е като другите китайци, той е някакво странно изключение от общото правило.

— Може би, няма да спорим. Кажете ми само, защо Ли Ван и Гроляр се намират в общ капан? Дали причината не е в това, че хитрият банкиер е решил да ги премахне с един удар от пътя на новия Куан?

— Това е вярно, съгласен съм с теб. Струва ми се, обаче, че има начин да спасим Гроляр, без да навредим на Бартес. Мисля, че ще можем да облекчим и нашето положение.

— Говори! Какъв е начинът?

— Гроляр трябва писмено да обещае, че ще престане да преследва избягалите от Нумея.

Лангле мислеше, че и Лао Цзин е поискал от полицейския агент такъв документ, но е получил отказ и затова тайно е дал заповед на Саранга да изпълни смъртното наказание на двамата.

— Идеята не е лоша — каза Порник, като изслуша предложението на Лангле, — но по-добре ще бъде да почакаме с нашия ултиматум, докато не се сблъскаме непосредствено с опасността. Ние нищо не губим. Естествено ще помогнем на сънародника си. Вината му всъщност е в това, че си изпълнява задълженията.

Последните думи Порник каза просто и това учудя Лангле. Той не допускаше, че капитанът може да бъде толкова безпристрастен към своя враг, дори да му помага, когато го заплашва опасност. Двамата приятели се разделиха, като се разбраха да действат решително, според обстоятелствата.

Целия ден корабът се промъкваше предпазливо между рифове и малки островчета. Саранга стоеше неотменно на палубата и внимателно се вглеждаше в морето, ширнало се до хоризонта. Той обмисляше и решаваше, какъв курс да държи корабът, през кой пролив да минат, за да не попаднат на подводен риф. Морето по тези места беше осяено с опасна мрежа от безброй островчета и рифове. Много лесно неопитните и непредпазливи мореплаватели можеха да заседнат и да се разбият в някоя подводна скала.

Привечер, когато слънцето залезе, яхтата навлезе в някакъв канал между отвесните брегове на два острова, високи около 400 фута. Тук течението беше много бързо — 8–10 мили в час.

— Дявол да го вземе, все едно че сме влезли в царството на сатаната! — извика Порник, наблюдаващ през илюминатора на своята каюта хода на яхтата.

— Съгласен съм с теб! — отвърна му Лангле. — Тези, които са решили да направят резиденцията си на такова място, могат да бъдат напълно сигурни, че няма да има неочаквани визити. Самият дявол не може да се промъкне тук!

ГЛАВА XXI

Вятърът стремително се носеше между двете отвесни скали. Чуваха се странни звуци, в които нямаше нищо весело. Моряците напрегнато слушаха и подхващаха стара моряшка песен. Времето постепенно се изменяше. Ясната вечер преминаваше в зловещо тъмна нощ. На кораба стихнаха всякакви песни и разговори. От вечерния мрак, покрил цялата околност с призрачна пелена, тъмните скали, притискащи прохода, се издигаха още по-високи и непристъпни.

Вече цял час корабът се движеше бавно и по искане на лоцмана пронизваше мрака със светлината на прожектора си.

Ли Ван и маркиз дьо Сен Фюрси приготвиха своя багаж в каютите, готови да слязат на брега.

В очите на китаеца блестеше енергия и решителност. Беше го обхванало чувство на доволство. Дочака часа, когато ще вземе властта на върховен повелител, по-могъщ от Сина на Небето. Дворецът на остров Йен, пазен от „страшилищата на Зондския пролив“, дворецът „Тихия кът“ в Батавия, служещ за резиденция на Куан, когато посещава остров Ява, дворецът в Пекин, недалеч от „третия кръг“ на императорския дворец и свързан чрез таен проход с него — всичко това ще му принадлежи заедно с милиони хора, готови сляпо да се подчиняват на волята му и да изпълняват всеки негов каприз. Освен това ще разполага и с неизчерпаемата каса на Куан, която Лао Цзин завеждаше. Остава да изчака още няколко часа и ще се разнесат около него приветствените викове. Хиляди накичени джонки ще излязат да го посрещнат, понеже банкерът Лао Цзин обеща навреме да извести на остров Йен за пристигането на новия Куан! Напред и все напред!

— Е, господин маркиз — бързаше Ли Ван, — готов ли сте? Не се бавете! Скоро ще стигнем и Вие ще видите какъв празник ни очаква двамата, как китайците са свикнали да посрещат и приемат своите властелини.

„Господин маркизът“ беше готов, но нямаше настроение и не можеше да почувства величието на очакваното тържество. Беше го

овладяла някаква апатия и той напразно се мъчеше да я скрие, като се преструваше на доволен. Ако знаеше горкият за къде бързат?

Изведнъж от палубата се чу резкият характерен глас на Саранга, който наруши общото безмълвие:

— Господин капитан, заповядайте да спрат! Корабът стигна до местоназначението си!

— Стоп машина! — изкомандва Порник.

Саранга заяви, че му трябва две лодки, за да откара пасажерите на острова и веднага ги спуснаха на вода. Но заедно с тях по заповед на Порник спуснаха и трета, която малаецът не можа да забележи от корпуса на кораба.

Ли Ван, придружен от Гроляр, седна в едната лодка, а в другата се настани Саранга. Слизайки, Гроляр потърси с очи своя спътник Лангле, но Ли Ван и Саранга му заявиха, че никой друг освен тях тримата не може да отиде на острова, пазен от „тигрите на Зондския пролив“. Горкият маркиз трябваше да се подчини на това искане, макар и със свито сърце. Малко го ободриха думите на Лангле, който му прошепна от борда на яхтата:

— Не се страхувай от нищо, ние ще ви следваме с китоловката и при най-малката опасност, ще се притечем на помощ.

Саранга улови веслата и като каза на своите придружители в другата лодка да го следват, загреба към острова.

Ли Ван и Гроляр също заработиха с веслата. За тях това не представляваше особена трудност, защото бяха достатъчно опитни.

След малко, незабелязано от тях, от кораба се отдели и третата лодка.

— Хей! — викна китаецът. — Още малко!

— Бог да ни помага! — отговори полицаят. — Безпокои ме някакво лошо предчувствие.

— Глупости! Ние сме пред нашата цел, на прага на успеха!

— Какво да се прави? Нали знаете, има случаи, когато си пред края на някакво начинание, но изведнъж се случва нещо и те поваля — също като мълния. Изведнъж блясва и осветява за миг скрити в мрака предмети, опасни за вървящия в нощта пътник.

Като всички източни хора Ли Ван беше суеверен и затова се поддаде на мрачното настроение на Гроляр. Скоро полицаят добави със спокоен тон:

— Миналата нощ спях лошо и затова в мислите ми цари пълен хаос. Сънувах, че Лао Цзин иска да ми погоди лош номер и че напразно Ви следвам в това пътуване. Сега неприятно впечатление ми направи отказът на Саранга да взема със себе си своя помощник и предан приятел Ланжле. Свикнал съм да разчитам на него още по време на пътуванията ни из Изтока.

— В тази постъпка на Саранга няма нищо подозрително — възрази Ли Ван. — Той прави това, което е прието в „Обществото на джонките“. Забранено е на чужденци да проникват на остров Йен.

— Но нали и аз съм чужденец? Защо на мен ми дават такава възможност?

— Вие сте друго нещо, г-н маркиз! Очевидец сте на смъртта на стария Куан. Носите тук вестта за това изключително важно събитие и доказвате по този начин справедливостта на моите претенции за този висок пост. Мислите ли, че иначе бих Ви взел със себе си? Всеки от нас има своята цел: аз — да стана глава на джонките, за което имам безспорни права; Вие — да получите камъка „Регент“ от Лао Цзин. Ние сме нужни един на друг, за да постигнем желаното. Трябва да дойдете с мен. Друг път за Вас няма. Но какво прави там Саранга? Спрял е и ни дава знак да сторим същото. Какво е това?

Двамата намалиха ход. Саранга се изравни с тях.

— Какво се е случило? — попита Ли Ван.

— Пристигнахме много по-рано, отколкото трябва. Ще трябва да изчакаме времето, когато океанът се оттегля от пещерите на Мара, иначе не можем да минем, защото са залети с вода.

— Наистина ли? Не си ли сбъркал пътя?

— Господине, аз мога да намеря пътя към пещерите на острова и със затворени очи — каза малаецът и мрачно се засмя.

— Повтарям Ви, ще чакаме нивото на водата да падне.

— Колко време?

— Един час... Може би, повече...

— Можехме да изчакаме това време на яхтата — забеляза недоволно китаецът.

— Може би, господине, но щяхме да закъснеем, защото Вие трябва да влезете в пещерата веднага след първия отлив на водата. Силата на отлива е такава, че рискувате да се разбиете на парчета в тези скали.

— Ние рискуваме. А ти няма ли да дойдеш с нас?

— Не, аз мога да дойда само до входа на пещерата.

— Защо?

— Защото такава е заповедта на господин Лао Цзин.

— Как ще продължим без водач нашия път?

— Не се безпокойте, ще ви обясня.

— Ще можем ли да се справим сами?

— Няма нищо по-лесно от това, да отидете на остров Йен.

Трябва само стражата при входа да ви пусне там...

— А каква е тази стража?

— Ще я видите, господине! — отвърна уклончиво малаецът и неволно тръпки полазиха по тялото му като от спомен за нещо ужасно.

ГЛАВА XXII

Ако Ли Ван и Гроляр можеха да видят лицето на малаеца, изкривено от ненавист и мъст, сигурно щяха да се върнат на яхтата, вместо да продължат по-нататък с такъв водач.

Кое караше Саранга да се отнася с неприязън и свирепо злорадство към китаеца, вместо послушно да изпълнява заповедите на банкера Лао Цзин и да проявява нужната почит? За него — обикновения слуга, който не е член на „обществото на джонките“, би трябвало да е все едно, кой ще победи в тази борба — французинът Бартес или китаецът Ли Ван. Интересите и на двамата му бяха еднакво чужди.

Някога старият Фо го беше купил от тиморския султан и го беше изпратил на услугите на Лао Цзин, който винаги се отнасяше добре с него. Затова Саранга хранеше кучешка вяност към банкера и беше готов да жертва живота си за своя господар. Но това не обяснява ненавистта му към знатния китаец, който оспорваше властта на Бартес, като повелител на пиратите.

Изглежда, че между китаеца и малаеца съществуваше някаква кръвна вражда. Може би Саранга някога е понесъл страшна и незабравима обида? Но какво се беше случило никой от слугите на банкера не знаеше. Сред тях Саранга живееше самотно — без семейство и без приятели. Чистеше пипер, пушеше и понякога пийваше арак за развлечение и самозабрава.

Още при първата поява на Ли Ван в дома на банкера лицето на малаеца, обикновено с бронзов цвят, изведнъж позеленя и той посегна към пояса си, за да вземе кинжала. Това остана незабелязано от другите. Два дни преди да тръгнат с яхтата, той се държеше спокойно и равнодушно. Съзнаваше, че е безполезно да се вълнува. Вече знаеше, че ще отведе своя враг на сигурна и неизбежна гибел. Мисълта за това го хвърляше в ужас и трепет.

После, в една тиха нощ, застанал при носа на кораба, той дълго се визира в морето и тананика някаква песен на родния си език, а в очите му сияеше радост. Може би беше злорадство или предчувствие

за изпълнена мъст? Той чакаше с нетърпение страшната смърт на врага си?

Ли Ван гледаше равнодушно на малаеца, когото виждаше за пръв път в живота си и се държеше към него като към свършено непознат човек и в дома на банкера и на яхтата.

Сега, обаче, Ли Ван обърна внимание на тона, с който малаецът каза последните думи. Нетърпеливо и заповедно повтори своя въпрос:

— Аз те питам, каква е стражата, която има право да пуска и спира отиващите на остров Йен?

— Мога да Ви задам същия въпрос — нагло отговори Саранга.

— Всъщност, ти не приличаш на водач — учуди се Ли Ван на държанието на малаеца.

— Моят господар ми заповяда да ви изпратя до пещерите на острова и това е всичко, което трябва да изпълня.

— Изглежда — продължи Ли Ван, — ти си получил и друга заповед — да ни отклониш от пътя. Ще съобщя на господаря ти за непочтителното и странно поведение на подчинените му.

— Може да мислите за мен, каквото обичате и да съобщите на господин Лао Цзин, каквото ви е угодно.

— Това вече е прекалено. Ако бяхме на яхтата...

— Яхтата се намира под командването на г-н Порник, а също отчасти зависи и от мен. Така че и там не можете да се разпореждате.

— Безобразие! — извика Ли Ван. — След връщането ни в Батавия ще бъдеш подобаващо наказан от моя приятел Лао Цзин.

— Лао Цзин е господар, а не приятел...

— Млъкни, презрян роб! Виждам, че не си водач, а предател! Не е ли по-добре да се върнем обратно?

Разбрал накъде отиват нещата, Саранга изведнъж промени тона си и смирено каза:

— Не бива господинът да се сърди на бедния Саранга, че той не знае това, за което го питат? Нима мислите, че зная тайните на острова на Куан?

— Това е вярно! — съгласи се китаецът и подтисна гнева си, обхванат отново от своята заветна мечта да проникне на тайнствения остров.

„Всъщност — каза си той, — напразно се сърдя на този глупав дивак. Какво друго може да знае, освен пътя, по който ни води?

Напразно се нервирах.“

— Вярно! — завърши той гласно своите мисли. — Сигурно стражата често се сменя и ти, много ясно, не можеш да знаеш на кого е поверен надзора върху прохода към пещерите. Надявам се, че няма да злоупотребиш с моето доверие?

— За какво говорите? — попита Гроляр, който не разбра нищо от разговора на двамата, проведен на китайски език.

— Нищо важно! — отвърна Ли Ван. — Говорехме за подробности по пътя.

— Виждате какво — продължи с неспокоен глас полицаят, — аз мисля, че все още имаме време да се откажем от намеренията си. Давам Ви честна дума, ако знаех, че трябва да се промъкваме през морски пещери през нощта към знаменития дворец, нямаше да тръгна с Вас за нищо на света.

— Естествено, на Вас Ви е нужно пристанище, съвършено открито за всички, като батавското, и на скалите да е написано с едри букви: „Тук се намира тайната база на джонките“. Обуздайте поне малко страха и фантазия си, г-н маркиз дьо Сен Фюрси!

— Колкото приближаваме целта на нашето пътуване, толкова повече ме безпокоят моите предчувствия — забеляза с плачлив глас Гроляр.

— Господине! — извика Саранга. — Появи се вятър, след който ще настъпи отлива! Вземете това въже и вържете Вашата лодка за моята, за да не изоставате назад.

— Добре! — отвърна Ли Ван.

— Сега благоволете да изслушате моите последни съвети как да отидете до пещерите на Мара.

— Добре! Откога чакам това!

— Когато започне отлива, ще ви отведе на мястото, където ще се разделим и ще продължите сами. Дръжте кормилото изправено и не се отклонявайте от курса. Така скоро ще стигнете до пещерите. Ще чуете шума на вълните, разбиващи се в околните скали. Тогава ще запалите фенерите на носа и кормилото, за да виждате наоколо. Под сводовете на пещерите започва канал, който води към едно широко подземно езеро, дълго около три морски мили. По него ще стигнете право в главното пристанище на Обществото.

— Няма ли друг път към острова, не през пещерите?

— Не зная, господине. Винаги съм минавал оттук.

— Мисля, че трябва да има и друг вход, защото джонките не могат да преминат през пещерите, много са тесни за тях.

— Не мога да Ви отговоря, господине! Не съм от тези, на които доверяват секрети. Разбирате ме. Добре ли вързахте лодката? Няма да чакаме много.

— Ние сме готови! Да вървим! — каза Ли Ван.

Отново настъпи дълбока тишина и тропическата нощ обгърна пътниците в двете лодки. Те безшумно гребяха по спокойното тъмно море. Вълните излъчваха странен фосфорен блясък. Чудната гледка би приковала вниманието на всеки, но не и на нашите герои, заети със собствените си мисли.

* * *

Третата лодка следваше другите две на известно разстояние.

— Готово ли е всичко? — попита Порник, като се спускаше по въжето в китоловката.

— Да, г-н капитан! — отвърна Лангле.

— Взе ли продукти?

— Да. Достатъчно за четирима ни през следващите осем дни.

— Добре, а оръжие?

— В този сандък има пушки с щикове, дванадесетмилиметрови револвери, брадви, саби за абордаж и муниции.

— За пиене?

— Имаме 200 литра вода, 100 литра вино и едно буренце с ром.

— Отлично, благодаря! Данео тук ли е?

— Тук съм, капитане! — обади се Данео в тъмнината от другия край на лодката.

— Всичко е наред — приключи с въпросите си Порник. — Хайде на път, деца мои! Следете внимателно двете лодки!

Китоловката потегли тихо напред по едва забележимата следа, образувана от първите две лодки, в които и не подозираха, че ги следят.

ГЛАВА XXIII

Всичко, което принадлежеше на банкера Лао Цзин, носеше отпечатъка на характерната за него възискателност. Задължително при него беше отговарянето на три основни изисквания — трайност, изящество и приложение на най-новите технически постижения. Такава беше и китоловната лодка на яхтата. Построена от най-хубав индийски дъб, украсена като играчка, тя се движеше със скорост 38 мили в час, задвижвана от електромотор, изработен във Франция.

Порник имаше остро зрение и тънък слух. Лодката се движеше на петдесетина метра от първите две и оставаше невидима за другите. Когато Саранга спря, капитанът направи същото. Благодарение на дълбоката тишина можеше ясно да се долови всяка дума на малаеца и Ли Ван, но за съжаление Порник не разбра нищо от техния разговор, защото се водеше на китайски.

— Приятели — каза полугласно той, — трябва да си изясним ситуацията, в която се намираме, но така, че да не ни чуят онези две маймуни, които завлякоха със себе си нашия французин. Трябва да уточним целта на тази експедиция. Имаш думата, Лангле!

— Предполагам, че вече си посветил в нашата тайна Данео — започна парижанинът. — Мога само да кажа, че приличаме на слепци, които се промъкват пипнешком. Трябва да следваме Саранга във всяко негово движение, без да откъсваме за миг вниманието си от бедния Гроляр.

— Бедния приятел Гроляр! — с ирония каза Порник. — Кажете по-добре, че един от нашите съотечественици е заплашен от смърт. Ние не бива да допуснем да бъде убит от китайските маймуни, с техните дръпнати очи и коси зад врата, защото какъвто и да е като човек, той си остава французин. Длъжни сме на всяка цена да го запазим, дори и ако се наложи да жертваме живота си. Съгласни ли сте с мен?

— Естествено! — потвърдиха Лангле и Данео.

— Добре! — заяви Порник. — Всяка експедиция, колкото и да е малка, трябва да има ръководител и в атака, и в отбрана. Предлагам да гласуваме.

— Не е необходимо — възрази Ланжле, — ти ще координираш действията ни. Готови сме да ти се подчиняваме със затворени очи.

— Приемам — съгласи се Порник, който имаше склонност към формалностите.

— А ти, Данео?

— Съгласен съм с предложението на Ланжле да те признаем за наш началник на суша и море. Готов съм да те следвам навсякъде.

— Отлично, деца мои! Няма да съжалявате за вашия избор. Ще видите, че Порник е готов да заложил главата си за справедлива кауза. Сега ще уточним плана, към който ще се придържаме, когато се срещнем с неприятеля. Ти Ланжле, ще бъдеш моят десен фланг, а ти Данео — левият. Когато нападнем врага, аз ще атакувам центъра, Ланжле отдясно, а Данео отляво. Съгласни ли сте?

— Съгласни! — отговориха заедно и двата фланга.

— Така се постъпва и на война — продължи Порник, — центърът и двата фланга настъпват едновременно.

Много доволен от предадения урок по тактика, професорът по бокс завърши своя „урок“:

— Знайте, приятели, че лош войник е този, в чийто фенер няма нищо!

Под „фенер“ Порник разбираше глава.

— Но срещу кого ще се борим? — попита Данео. — Ако е против такива като полуголия Са-ранга, едва ли има голяма опасност.

— Работата е там — отговори пълководецът на малката армия, — че не зная кои са противниците ни. Едно е ясно — ще действваме решително, смело и безкомпромисно, дори срещу нас да застане самият дявол.

— Ти винаги имаш готов отговор и не губиш чувството си за хумор — с усмивка каза Данео.

— Дявол да го вземе! Човече, аз наистина ще вляза в съюз с дявола ако трябва, но на теб не го препоръчвам, ти не би могъл да се сдружиш с него...

— Бог да ме пази! Шегата настрана... Искам сериозно да зная с кого ще воюваме? — повторно попита Данео.

— Слушай, драги, пак ти повтарям и то най-сериозно, че нищо не знаем. Ланжле може да потвърди думите ми.

— Вярно ли е това?

— Така, както е вярно, че седим в китоловката, сред това малко известно ни море. Всичко, което узнахме благодарение на хитростта на нашия приятел Лангле, е че животът на маркиз дьо Сен Фюрси се намира в голяма опасност.

— Тоест, на Гроляр?

— Да! Знаем, че не бива да се върне жив от това пътуване, а също и Ли Ван, затова тайно ги следим. В случай на опасност, ще му помогнем. Откъде ще дойде опасността, кой е този неприятел, за това знаем толкова, колкото и ти. Но никой и с нищо не може да ни принуди да отстъпим, щом трябва да защитим един от нашите съотечественици. Ние не искаме да знаем, замислял ли е г-н Гроляр нещо против нас и няма ли утре да поднови своите планове. Той е французин и при това далеч от родината си. Това е достатъчно, за да не позволя дори с пръст да го докоснат! Нас може би ни пратиха на яхтата на Лао Цзин, защото имаме стари сметки за уреждане с Гроляр. Те разчитат, че няма да му помогнем. Но ние ще покажем на тези маймуни, че дълбоко се лъжат. Френските моряци знаят какво е дълг и чест! Ако ти не мислиш като нас, можеш да седнеш в малката лодка, която влачим след нас и да се върнеш на яхтата. Ние двамата с Лангле ще продължим.

— Да ви изоставя? — възмути се Данео. — Дявол да ме вземе, ако съм способен на такава низост! Мислех, че се шегувате и искате пак да изиграем на г-н Гроляр някакъв номер, но щом не е така и работата е сериозна, можете спокойно да разчитате на мен — няма да отстъпя пред нищо!

— Браво, приятелю! — завърши Порник. — Усетихте ли, появи се вятър, трябва да сме готови. Не зная какво замисля срещу нас тази глупава малайска муцуна, но може би иска да ни отведе на такова място, където вятърът ще ни разбие в скалите. За щастие нашата китоловка със своя мощен мотор може да се противопостави и на най-силния вятър, но онези в лодките няма да могат и две секунди да издържат под напора му или срещу силата на течението. Малаецът е хитър — може да избегне опасното място с ловка маневра, а Гроляр и китаецът в това време ще се намерят на дъното. Данео, вдигни котвата!

— Готово, капитане!

— Добре! Сега седни близо до борда и чакай команда!

— Разчитайте на мен, капитане!

Едва Данео завърши и вятърът изведнъж рязко се усили. Морето се развълнува и залюля силно китоловката.

— Внимание! — извика Порник. — Комедията започва! Дръж се здраво на мястото си, Лангле! Течението ни понася! Напред!

ГЛАВА XXIV

Едновременно с групата на Порник потеглиха и лодките на Саранга и Лангле. Течението беше толкова силно, че полицаят и неговият спътник в никакъв случай не биха могли да го преодолеят, ако се наложеше да се върнат на яхтата. Като ням и равнодушен свидетел на предстоящите драматични събития се появи луната. Малаецът не беше предвидил това обстоятелство. Тя блесна изведнъж между облаците и обля с бяла призрачна светлина морето и скалите. Саранга не знаеше какви фатални събития ще последват. Предопределеното от съдбата трябваше да се случи.

Лодките се носеха бързо в близост до скалите. Порник вече беше готов да даде команда „пълен напред“, за да настигнат и задържат Гроляр. В този момент малаецът ловко насочи своята лодка към скалите, хвана се за една издатина и пусна въжето на втория съд. Ужасяващата бързина, с която лодката на Ли Ван и Гроляр полетя под сводовете на пещерите, изтръгна вик на уплаха от двамата пътници.

Благодарение на лунната светлина Порник и двамата му приятели видяха всичко и разбраха намеренията на малаеца. Без колебание капитанът насочи китоловката към пещерата след изчезналите. Минавайки покрай малаеца, той го изруга. Саранга, с разрошени коси, вдървен от ужас, гледаше тримата смелчаци, без да може да разбере как са се озовали тук. Изведнъж си спомни, че е обещал на своя господар да бди над живота на Лангле, когото видя в китоловката. Как ще се появи пред Лао Цзин, ако нещо се случеше с Лангле? Какво ще му каже? Освен това там е и капитанът на яхтата, единственият, който умее да управлява кораба с компас. Без него няма да могат да се върнат в Батавия. Малаецът осъзна критичността на ситуацията и реши, че трябва да спаси от гибел двамата, ако се наложи дори с цената на своя живот.

Той отблъсна лодката си от скалата, пусна я по течението и като стрела ги последва в пещерата.

Попаднал сред ужасяващия мрак, той сви ръцете си като рупор, сложи ги пред устата си и силно извика:

— Ли Ван, запалете фенерите!

Думите глухо отекнаха под ниските сводове, надвиснали над главите им. Малаецът с облекчение въздъхна, като видя светлината, която се отразяваше в мрачните води недалеч от него.

— Господин Порник, запалете и Вашите фенери! Тук е Саранга! Искам да Ви помогна и спася от нещастие!

— Отдавна трябваше да сториш това, дявол да те вземе! — ядосано викна бретонецът. — По-добре късно, отколкото никога! Китоловката веднага светна.

— Можете ли — попита Саранга, като ги наближи, — да устоите с вашата машина на течението?

— Дори и срещу него мога да плавам, негоднико!

— Добре! — каза малаецът, без да обръща внимание на грубостта на капитана. — Настигнете предната лодка, вържете я с въже и се върнете, без да отивате по-далече, там ви очаква гибел! По-скоро!

Порник не се поколеба да изпълни съвета на малаеца и веднага тръгна след отдалечаващата се лодка. Той разбра, че макар и виновен за катастрофата, която всеки момент можеше да ги връхлети, сега малаецът искрено желае да им помогне.

За няколко минути китоловката настигна летящата напред лодка. Вързаха я и я повлякоха обратно срещу бурното течение. Бедният Гроляр, почувствал се под закрилата на Ланжле и двамата му спътници, беше обхванат от луда радост.

Само Ли Ван остана невъзмутим. Той намираше положението за много естествено, въпреки че обстановката го смуцаваше. Реши, че Порник е дошъл да му попречи да отиде в двореца на Куаните. Тъкмо се канеше да поиска обяснения, когато Саранга, прикрепил се и той към китоловката, заяви:

— Ли Ван, Вие сте осъден на смърт от банкера Лао Цзин и от мен! Също и Вие, маркиз дьо Сен Фюрси, макар че нямам нищо лично против Вас! Доведох ви в тези пещери, за да загинете!

— Какво съм сторил, нещастнико? — извика Ли Ван, побеснял от ярост, че плановете му се осуетяват. — Какво съм сторил на теб и на твоя нечестен господар, за да ме доведете тук?

— Замълчи! — остро му отвърна Саранга. — Справедливостта го изисква. Не оскърбявай Лао Цзин, иначе ще те удуша!

— Ами аз с какво съм се провинил пред великия ти господар? — извика Гроляр и заплака като жена.

— С действията си — започна обвинението към полицая малаецът. — Не объркахте ли плановете на моя господар? Не арестувахте ли нашия високоуважаван Куан, осиновен от покойния Фо? Не отказахте ли да изпълните искането, да не преследвате повече младия човек, избран по волята на съдбата за глава на обществото на великите джонки? В същия ден и час, когато направихте това, Вие произнесохте смъртната си присъда!

— А ти, Ли Ван — продължи Саранга и в очите му засвятка мрачният огън на отмъщението, — искаш да знаеш, защо те ненавиждам и защо бих дал последната си капка кръв, за да те видя мъртъв? — Спомни си за остров Тимор! Аз съм Мегани, син на Бегума Марлани!

Като чу последните думи, Ли Ван извика, неволно стана от мястото си и хвърли отчаян поглед към малаеца, като че търсеше милост.

— Познаваш ли ме? — попита го Саранга. — Вгледай се по-добре в мен, за да изчезнат съмненията ти! Аз съм синът на твоята жертва! Знай, че каквото и да стане, няма да се изплъзнеш от това място. С радост и наслада ще гледам как те разкъсват неумолимите и страшни съдници от пещерите на Мара!

Ужасен, Ли Ван се строполи на дъното на лодката.

— Колкото си жесток, толкова си и страхлив! — завърши презрително малаецът.

Той се прехвърли в китоловката при Порник.

— Съжалявам, господине, че против моята воля подложиха на риск и Вас! Но искам да ми вярвате! Ще направя всичко възможно, за да ви избавя! Само да имаме достатъчно оръжие и храна.

— Оръжие колкото искаш — заяви Порник, — а храна имаме за една седмица.

— Много добре! — извика Саранга. — След два дни е пълнолуние. Ще бъдем в скрития залив, където водата е спокойна. Това е единственият момент в годината, когато първите пещери не са залети от вълните. Ще можем да излезем оттук в открито море, ако успеем да издържим!

— Какво искаш да кажеш? — попита Порник? — Кои са тези страшни врагове — „съдници“, както ги наричаш?

— Вгледайте се внимателно във вълните — отвърна малаецът и неволни тръпки побиха тялото му.

ГЛАВА XXV

Порник се наведе през борда и се вгледа внимателно във водата.

— Дявол да го вземе! — извика той. — Акули! Колко са много! Цял полк! Никога не съм виждал толкова големи чудовища! Мисля обаче, че не са опасни за нашата лодка. Друго би било, ако бяхме в обикновена.

Като потвърждение на неговите думи Гроляр страшно изкрещя. Една акула, вероятно подушила плячка, се беше хвърлила върху лодката, но не улучи и я прехвърли. Падна във водата от другата ѝ страна и само докосна с мокрото си тяло полицая. Ужасеният Гроляр в миг се прехвърли в китоловката. Ланжле го улови и му помогна да се настани при тях. Стреснат от случилото се, Ли Ван излезе от вцепенението си и понечи да го последва, но Саранга препречи пътя му.

— Нито крачка! — извика заплашително той. — Стой на мястото си, или ще ти помогна да отидеш веднага при тях!

Нещастният претендент за властта на Куан започна в ужас и отчаяние да моли малаеца за пощада, но той оставаше непреклонен. Тогава Порник се намеси.

— Тук само аз командвам! Никой няма право да пречи на желаещите да се качат на моя кораб — остро каза той на малаеца и помогна на Ли Ван да се качи на лодката.

— Тогава аз ще се махна — заяви Саранга.

— Няма да направиш тази глупост.

— Защо помагате на този човек? Той заслужава присъда та си. Вие не знаете какъв негодник е.

— Слушай, Саранга, ти се лъжеш! Всички сме убедени, че Ли Ван е заслужил своето наказание с нечестните си постъпки, но нашите нрави и обичаи ни забраняват да бъдем равнодушни свидетели на подобна жестока разправа с човек, бил той и най-страшният престъпник. Не се безпокой, той няма да избегне наказанието си. Ще му отмъстиш, но не сега, а когато му дойде времето.

— Значи този човек е мой?

— Да, или по-скоро, принадлежи на твоята справедливост, понеже ти, несъмнено, няма да го наказваш невинен.

— О, за това можете да бъдете спокойни! Надявам се, че никой няма да се опита да ми го отнеме или да го спасява, когато му дойде времето.

— Напротив, ще ти помогнем да го пазиш!

— Добре! Оставам тук — реши Саранга — и се се надявам, че ще удържите думата си!

— Разбира се! Но да поговорим за нашето положение. Само акулите ли ни заплашват?

— Не, г-н Порник — прекъсна го малаецът. — Има и друга опасност, която не можете да си представите. За да отидем в езерото, ще трябва да минаваме през труповете на акулите! От незапомнени времена хората на остров Йен ги хранят като им хвърлят умрели и болни животни. Чудовищата са научени да идват щом подушат плячка. Хиляди са. От морето преминават през пещерата. Достатъчно е няколко от тях да се хвърлят върху лодката и ние сме загинали! Само с един удар на опашката си могат да убият човек.

— Ние ще се движим внимателно между тях и няма да ги предизвикваме.

— Никаква предпазливост няма да помогне, нито оръжието, повярвайте ми. Заплашва ни още една опасност.

При тези думи Саранга пребледня като човек, спомнил си нещо ужасно.

— Какво? — попита Порник. — Положението, както разбирам, никак не е обнадеждаващо. Казвай какво те безпокои! — Има от какво да се страхуваме, господин капитан! На остров Йен се отглеждат огромен брой чудовищно големи кай-мани, посветени на боговете. В последната четвърт на луната, предшестваща пълнолунието, ги пускат в езерото при акулите. Моят господар нарочно избра именно това време. Ако Ли Ван и неговият спътник се справеха с акулите, то кай-маните щяха да ги довършат.

— Това е ужасно! — извикаха в един глас Порник, Лангле и Данео, а Ли Ван и Гроляр глухо простенаха.

— Нарочно държат тези каймани гладни — продължи малаецът — и когато ги пуснат в езерото, те с ярост се нахвърлят върху акулите. Разбира се и акулите не им отстъпват. Започва страшна схватка между

тях! Не дай боже да се окажеш в нея! По-страшно от това не може да бъде!

— Ужас! — отново викнаха Порник и останалите.

— Едничката ни надежда е да не пуснат кай-маните в езерото.

— Защо трябва да влизаме в езерото? Не можем ли да останем тук, докато мине опасността?

— Невъзможно е. За по-малко от половин час водата ще изпълни тези пещери до самите им сводове и ще ни погълне. С една дума, или трябва да отидем в езерото, или трябва да се удавим тук.

През това време все повече и повече акули навлизаха в пещерата и удряха с глави и опашки бордовете на китоловката, тракайки с челюсти. Саранга замълча и като че ли обмисляше нещо. Порник каза на Ланжле:

— Е, приятел, работата е лоша. Дяволът ни доведе тук. Не виждам как ще излезем с чест от това положение. Ето докъде стигнахме след пет дни пътуване. Дявол да го вземе!

— Да става каквото ще — отвърна невъзмутимо парижанинът, — но аз нямам намерение да капитулирам просто така. Имам една идея.

— Казвай! Дано ни помогне!

Ланжле безмълвно отвори люка на палубата и слезе в машинното. Саранга се обърна към Порник:

— Господин капитан, водата бързо се покачва и след четвърт час ще бъдем удавници, ако не ни разкъсат първо акулите.

— Четвърт час? — попита Ланжле, излизайки от машинното. — Това ми е достатъчно, за да се приготвя както трябва.

В ръцете си държеше навита на кълбо медна жица от запаса на електрическия двигател на лодката.

— Ето моята идея, но ми трябва вашата помощ.

Всички го наобиколиха. Ланжле взе двете спомагателни весла, привързани към борда на китоловката, и проби с ножа си по една дупка в краищата им. Прекара оттам медната жица и ги закрепил от двете страни на носа на китоловката. Същото направи и с веслата на другите лодки, като ги разположи така, че медната жица опъната върху тях, да заобикаля лодката, далеч от бордовете ѝ. Оставаше само медната жица да се включи към батериите и електрическият ток щеше да защити лодката.

Порник, отдавна разбрал идеята на приятеля си, цял сияеше от задоволство.

— Сега ще видим как танцуват гадните твари — каза Лангле, като свързваше медната жица с акумулаторите. — Ще бъдем зрители на голямо зрелище.

С тези думи той пусна в ход машината на кораба, защото вече не можеха до останат тук. Между свода на пещерата и главите им оставаше не повече от метър. Лодката с пълна скорост се понесе към изхода на пещерата.

Безпокойство, страх и съмнение се отпечатаха по лицата им. Ще успеят ли навреме да стигнат до езерото. Какво ги чака там? Сигурна ли е защитата, измислена от Лангле? Не е ли безумие да се разчита, че тази тънка жица ще устои на напора на хищниците? Само няколко от тях са достатъчни да преобърнат лодката. Тогава? Ще има ли жертви?

Порник, в качеството си на капитан, беше по-спокоен от останалите. Освен това той вярваше в изобретателния гений на своя приятел и другар по съдба.

Оглеждаше се наоколо, придаваше си войнствен вид и от време на време си казваше:

— Ще видим кой кого. Дявол да го вземе, славно нещо е електричеството! От тези морски страшилища ще останат само опашките им! Кълна се, страхотна идея! От това ще излезе нещо.

Думите му бяха твърде слаба утеха за околните, но храбрият бретонец — учител по бокс — се държеше така решително, че всички започнаха да вярват в своето спасение и гледаха по-бодро към изхода на пещерата, който нарастваше срещу тях.

ГЛАВА XXVI

Китоловката стигна до езерото. Движеше се бавно, затруднена от множеството акули, които се трупаха наоколо, скачаха, отваряха страшните си уста и тракаха с челюсти. Осъзнавайки опасността, която ги заплашваше, петимата започнаха да стрелят с pistolетите и пушките или просто мушкаха с щикове хищниците. Скоро вълните на езерото промениха цвета си. Китоловката плуваше в море от кръв.

Акулите, настървени от миризмата ѝ, се нахвърлиха върху ранените себеподобни. Езерото стана арена на безмилостна борба.

Лангле внимателно наблюдаваше, готов да включи своето импровизирано „оръдие“ при първата сериозна опасност. Изведнъж от дълбините изплуваха страшни чудовища, по-големи от акулите и се насочиха право срещу тях, пресичайки пътя им.

— Каймани! — каза просто Саранга, но по лицето му се четеше ужас и тялото му нервно потреперваше.

— Каймани! — викнаха останалите пътници на китоловката.

Само Ли Ван гледаше равнодушно и мълчаливо. След пропадането на плановете му за Куан, той се отнасяше безучастно към ставащото около него.

Лангле държеше ключа на машината и с бледо, но решително лице чакаше удобния момент.

Очите на всички се устремиха към него.

Страшните чудовища унищожаваша акулите по пътя си и стремително се приближаваха...

Още малко и щеше да се разбере дали свирепите каймани ще преобърнат китоловката и ще разкъсат нейните пътници, или ще възтържествува науката и човешката изобретателност.

Секунди преди нападението на чудовищата Лангле завъртя ключа и пусна машината с цялата ѝ мощ, всичките ѝ 50 конски сили. Ярка мълния освети вълните и брега на езерото. Раздаде се оглушителен трясък, подобен на топовен гръм, повторен от ехото на пещерата. Резултатите бяха потресаващи. Десетки окървавени трупове

потръпваха в предсмъртни конвулсии. Нито един кайман, нито една акула не бяха пощадени.

Само в далечината бяха оцелели няколко страшилища, които панически сновяха около брега на езерото.

Пътниците разбраха, че второ нападение няма да има.

Лангле със своето „оръжие“ спаси всички от сигурна и ужасна смърт. Във фабриката на баща си в Париж той често се беше занимавал с машините и познаваше силата на електрическия ток. Тези знания се оказаха неочаквани за него и другарите му. Не може да се опише радостта и благодарността на всички след станалото. Порник прегърна приятеля си и извика:

— По дяволите! Никога не съм бил толкова близо до другия свят. При вида на тези грозни твари мислех, че настъпва краят ми. И изведнъж такъв неочакван обрат! Сега моят живот ти принадлежи. Можеш да разполагаш с него както искаш.

Саранга, поразен от видяното и от силата на електричеството в ръцете на французина, не можеше да се опомни от изумлението си и със страхопочитание гледаше към него. Неслучайно господарят Лао Цзин беше заповядал на всяка цена да бди над живота му. Малаецът беше убеден, че Лангле притежава тайнствена и страшна сила, каквато имат само боговете, защото може неочаквано да излее гръм и мълнии върху враговете си. Този човек е избраник и любимец на боговете. Трябва да го почита и уважава като пророк и необикновено същество.

— Господине! — почтително каза малаецът на Лангле — Сега Вие можете да ни откриете тайната за придвижването до остров Йен. Само Вие и никой друг! С Вас безпрепятствено ще предадем в сигурни ръце този предател. Нека понесе заслуженото наказание, което се полага на изменниците и убийците! Аз ще го изоблича във всичките му престъпления и ще го накажа според обичая на Джонките.

Саранга погледна Ли Ван, който беше изпаднал в апатия и беше останал безучастен сред всеобщата радост.

— Слушай, Саранга! — отговори парижанинът — Поради щастливия изход от схватката с тези чудовища, мисля, че трябва да простиш на нещастника.

— Не, господине — възрази решително малаецът. — Аз дадох клетва пред боговете и трябва непременно да я изпълня! Ако знаехте всичко, нямаше да го защитавате. Мъртвите биха станали от гробовете

си, ако наруша клетвата. Освен това аз не искам сам да го наказвам. Ще го предам в ръцете на верните. Тогава ще узнаете всички ужасни престъпления, с които се е опозорил. Само едно от тях е достатъчно, за да бъде осъден на смърт.

— Добре — отстъпи Лангле — успокой се! Нямам намерение да помагам на този човек да избегне правосъдието на народа, към който принадлежи.

— В такъв случай, господине, Вие ще отворите тайния проход към острова. Тръгвам без страх, защото с нас ще бъдете Вие — избраникът на боговете. Верните ще Ви приемат с подобаваща чест.

— Чуй ме, Саранга — възрази Лангле, чувствайки се неловко в ролята, която му отреждаше малаецът — роля на божество, което може лесно да прави чудеса. — Аз не мога да направя това, което искаш. Ти, драги, ми приписващ сила, каквато не притежавам.

— О, господине, напразно говорите така! — горещо възрази малаецът. — Който може да хвърля гръм и мълния срещу кайманите, посветени на боговете, да накара езерото да заври, той може да направи всичко, което поиска. Такъв човек държи в ръцете си цялата власт, дадена му от боговете.

— Какъв е този таен проход за острова — намеси се в разговора Порник.

— Това е място, известно само на верните — започна да обяснява Саранга — т.е. на жителите на остров Йен. Само те могат, ако решат, да го открият на обикновен човек. Без тяхна помощ проходите няма да се отвори, защото простосмъртен не е в състояние да извърши това сам, по свое желание, дори и да намери правилния път към него. Разбира се, избраният от боговете има власт над всичко, той може да открие тайната и да ни преведе през прохода.

— Ти нали си минавал много пъти през него? — разпитваше капитанът на китоловката.

— Много, господине! Петдесет пъти съм ходил на остров Йен, минавайки през пещерите на Мара, когато беше жив покойният Куан.

— Тогава трябва да знаеш къде се намира входът и да ни отведеш до него. Там ще видим как ще влезем.

— Но, господине, аз не помня къде е това място.

— Как не помниш? Странно!

— Няма нищо странно в това. Боговете не позволяват на простите хора да знаят тази тайна. След всяко отиване на острова забравях мястото, където се намира тайният вход.

— Как си го намирал тогава като наближиш? Трябва някой да те е водил?

— Ето как ставаше. Господин Лао Цзин ме изпращаше при Куан на остров Йен само по работа. Той ми казваше определената парола за преминаване през пещерите на Мара. Без нея не бих могъл да премина, както сами видяхте. До скалите ме чакаха водачите, които ме пазеха от акулите. След като стигнехме до прохода, те удряха камбаната, закачена на стената и входът се отваряше.

— Значи, ние можем да отидем на това място, да ударим камбаната и да известим на острова да отворят входа?

— Не можем, господине, не знаем паролата.

— Може би, ще ни отворят и ще ни изпратят водачи?

— В никакъв случай! Щом нямаме парола, няма да изпратят и водачи. Няма да ни пуснат нито на острова, нито през пещерите на Мара.

— Защо тези пещери се наричат така? — по-любопитства Порник. — Те носят името на един велик човек, любимецът на боговете — отвърна Саранга.

— И какво е направил той?

— Случило се е отдавна, господине. Баща ми е разказвал това предание. Мара е бил Куан. На острова не е имало нито акули, нито каймани. Всеки, който е имал нужда от помощта или от правосъдието на Куан, е можел свободно да отиде при него на остров Йен. Приближените на Куан, като виждали просител, веднага го завеждали при Великия и той го удостоявал със своята милост. Веднъж един изменник и предател, подобен на този — при тези думи Саранга посочи Ли Ван, — се промъкнал на острова като просител. Като влязъл при Куан той се нахвърлил с нож върху него и го ранил тежко. Охраната веднага хванала злодея. Но какъв бил ужасът им, когато видели, че държат в ръцете си акула, а не човек. Чудовището веднага се изплъзнало от ръцете им и се хвърлило в езерото. Така справедливите богове наказали злодея, превръщайки го в противна твар.

На другия ден при ранения Куан дошъл божи пратеник, превързал раните му и предал волята на боговете: Във водите на езерото да бъдат пуснати акули, които да охраняват живота на Великия от изменници и злодеи. За да не могат тези чудовища да се размножават непрекъснато, боговете заповядали да се отглеждат каймани и от време на време да се пускат при акулите, за да унищожават част от тях. Оттогава пещерите получили името Мара и се превърнали в ужасно място, през което никой не може да се промъкне, без да знае паролата. Всеки злодей, който замисля зло против Великия предводител, се наказва жестоко!

— Странна легенда! Нали? — обърна се Порник към останалите, които внимателно слушаха малаеца.

ГЛАВА XXVII

— Въпреки всичко трябва да се измъкнем оттук — каза Порник, нарушавайки мълчанието, последвало разказа на Саранга. — Колко странни са източните нрави и вярвания! Една глупава идея заставя хората дъо се промъкват през примки и дупки, като тази, да рискуват живота си!

— Не говорете така, господине! — възрази малаецът със сериозен вид и понижен глас, страхуващ се да не ги чуе някой. — Такива думи не остават безнаказани. Изпитанията подлагат на проверка храбростта на тези, които искат да се вмъкнат при „Зондските тигри“.

— Хубаво изпитание в компания на акули и каймани, на които не липсва желание да обърнат беззащитната лодка, да я раздробят на късове и да закусят с пасажерите ѝ. Това не е изпитание, а сигурна смърт.

— Но, господине! — извика малаецът. — Изпратените водачи защитават пътниците. Те носят оръжие!

— Какво оръжие?

— Бродви с дълги дръжки, които действат отлично. Досега съм направил петдесет пътувания — и нищо, останах цял и невредим.

— Достатъчно треперих. По дяволите това пътуване! Нека решим какво ще правим?

Порник изгледа въпросително своите приятели и помощници.

— Господине, всичко зависи от Вас! — отново се обърна към Ланжле малаецът.

— Аз нищо не мога да направя, миличък — отвърна Ланжле. — Ако ти не знаеш къде е тайният вход към острова, след като си идвал толкова пъти, как мога да зная това аз, който стъпвам тук за първи път?

— Вие трябва само да поискате, господине, и входът ще се отвори пред Вас.

— Интересно! Как да го направя?

— Повикайте боговете на помощ, господине! Това е най-важното! Кажете ми колко пъти трябва да удара камбаната? Ще

видите, че боговете ще Ви осенят с тайната!

Ланжле се усмихна снизходително и вдигна рамене.

— Хубаво, драги Саранга, нека бъде твоето — реши Ланжле. — Отведи ни при камбаната!

Саранга с радост отиде при носа на китоловката и започна с ръка до сочи пътя. След десетина минути влязоха в съседна пещера, още по-просторна от предишната и се насочиха към скалите вляво. Там видяха голяма медна камбана, закачена на една издатина. Саранга хвана въжето и зачака благоволениято на този, когото считаше за „избраник на боговете“.

Ланжле, без да отдава сериозно внимание на ролята, която малаецът му отреди, се обърна към спътниците си с шега:

— Внимавайте, господа! Древната Пития желае да ни помогне със своите пророкувания! Няма да искам от почитаемата публика нито кърпи, нито ръкавици, каквито винаги са нужни на илюзионистите, даващи подобни представления в Монмартър в Париж. Ще минем и без тях. Сега очаквайте да видите чудото!

Всички се засмяха освен Саранга и нещастният китаец, на когото не му беше до смях. Малаецът слушаше думите на Ланжле много сериозно и внимателно, защото смяташе, че той се обръща към домашните духове, покровители на пророка. Хванал езика на камбаната, той чакаше паролата, дълбоко убеден, че тайният вход към острова ще се открие пред тях по волята на боговете, които щяха да чуят молитвите на своя любимец.

Парижанинът предложи:

— От името на Великия Буда, който всичко вижда и чува, всичко знае и може, който е навсякъде, призовавам добрите духове и моля да ми помогнат! Паролата за свободен достъп до остров Йен ще бъде „Фо“ — името на славния Куан, преселил се във вечността. Но понеже това име има две букви, а две е магическо число: умножено само по себе си дава ново число — числото четири. Следователно броят на ударите на камбаната трябва да бъде четири, като след всеки два удара ще се произнася думата „Фо“. И така, господа, внимание! Зрелището няма да ви струва нито стотинка. А докато чакаме чудесата, налей ми, Порник, една чаша хубаво вино, заслужил съм си го.

Порник побърза да изпълни молбата на приятеля си и като му подаваше чашата, полугласно със смях му каза:

— Ах ти, дяволе! Прекрасно го каза! Но малаецът не се шегува, виж го!

Саранга, по-сериозен от когато и да било, бавно удари камбаната и спря за няколко секунди, както явно изискваше обичайната церемония.

Камбанният удар прозвуча тържествено и мрачно под сводовете на пещерата. Ехото го повтори няколко пъти.

Колкото и несериозно да се отнесоха в началото към това, изведнъж някаква тайнственост завладя душите на присъстващите и ги накара да застинат в очакване на нещо необичайно. Саранга свещенодействаше така убедително и сериозно, че прикова вниманието на всички. Дори Лангле забрави чашата, поднесена му от Порник.

След няколко секунди малаецът пак удари камбаната и когато звънът от втория удар, повторен от ехото, замря в далечината, силно и протяжно извика:

— Фо-о-о!

Последваха два нови удара, разделени от пауза, колкото ехото да заглъхне и отново се разнесе гръмкият и тържествен вик:

— Фо-о-о!

Величествената сериозност и тържественост, с която действаше Саранга, звуците на камбаната, глухо и мрачно отекващи из пещерите, прилични на рева на някакво чудовище, затворено в тях, всичко това напомняше езическа сцена, в която хората, нямайки храмове за боговете си, се молят в пещери, издълбани от ръката на природата. Извършват тук своите религиозни обреди, обръщайки се към духове и висши същества.

Особеното вълнение постепенно се предаде на всички. Замълчаха в някаква тайнствена и тържествена хипноза. Когато най-после Лангле се съвзе от странното състояние, започна пак да се шегува:

— И така, уважаеми господа, четирите удара са дадени, а сега — завеса! Заповядайте! Пиесата, която имам честта да предложа на вашето внимание, започва!

Думите му бяха неуместни. Той разбра, че трябва да замълчи, защото никой не му обръщаше внимание...

Изведнъж всички, крайно учудени, питащи се дали това не е халюцинация или сън, видяха недалеч от себе си необикновена гледка...

Скалите на брега на острова като че ли се залюляха върху скрити основи. Те не само се движеха, но се раздалечаваха една от друга и очертаваха проход, все по-широк, който сякаш канеше лодката да влезе в него. Безкрайно учудване, граничещо с уплаха, завладя всички. Само Саранга извика, тържествуващ от своята победа, но веднага замълча, зашеметен от това, което се изпречи пред погледа им.

В открития проход изведнъж се появи Бартес — младият Куан, на великолепна лодка, в изящен костюм, съответстващ на високото му звание. От дясната му страна стояха тримата членове на върховния съвет — Лао, Сиен и Чан, а отляво — банкерът Лао Цзин и Гастон дьо ла Жонкер — неговият искрен и най-верен приятел.

Когато нямото учудване отстъпи място на възторга и радостта, прозвуча дружен вик „Ура!“. Бартес се обърна към тях с висок и ласкав глас:

— Добре дошли, приятели, на остров Йен! За вашата храброст и преданост ще бъдете богато възнаградени, а за изменниците настъпи часът на отплатата.

— Изгубен съм — промълви Ли Ван и безчувствен падна на палубата на китоловната.

ГЛАВА XXVIII

Офицерите от „Йен“ и „Фо“ се готвеха да слязат на брега в Батавия въпреки военната сила, струпана от генерал-губернатора на пристанището. В същия момент от двата кораба едновременно бяха дадени сигнали:

„Ескадра под щирборда назад! Ескадра под щирборда напред!“

Нямаше съмнение, това бяха двете ескадри — английската и американската, изпратени да проследят двете фрегати, обявени извън общоприетите морски закони.

Уолтър Дигби, без да губи време, отхвърли мисълта да настъпи срещу войската на губернатора и заповяда на подчинените си да се върнат на кораба под гръмките викове и насмешки на събралата се на кея тълпа.

Той не знаеше, че Гроляр е телеграфирал във Вашингтон. Полицаят беше изпратил шифрована телеграма на френския консул в Сингапур, а оттам тя попадна в американското адмиралтейство.

Лао Цзин беше предупредил Уолтър Дигби, че мнимият маркиз е изпратил в Хонг Конг, Сингапур и Малака подробни телеграми. Ставаше ясно, че всичко, което се случи в Батавия, е резултат от, тези телеграми.

За капитана беше ясно, че Гроляр, осведомен за истинската мисия на „Йен“ и „Фо“, е поискал от своето правителство подкрепа или по-строги наредби до губернатора в Батавия, а може би и двете едновременно, което беше най-вероятно. Появата на двете ескадри от запад, едната от които беше по-напред, никак не го учуди. Сега не оставаше нищо друго, освен да отиде на кораба и да информира Бартес и Лао Цзин за положението на нещата. Що се отнасяше до него, той бе готов да премери силите си с всеки враг при наличието на оръжията, с които разполагаше.

Обикновено крейсиращите в Далечния Изток ескадри се състояха от стари и негодни кораби, които доизкарваха своята служба в Тихия океан. При тези условия двата броненосеца с най-съвършена конструкция, построени по всички правила на съвременната

корабостроителна техника, снабдени с още никому неизвестни средства за отбрана, изобретени от американските инженери, смело можеха да съперничат на позиционирания в батавското пристанище кораби, колкото и силни да бяха те.

Скоро се разбра, че това действително са английската и американската ескадри. Американците бяха с три стари бронирани фрегати, силно пострадали в гражданската война. Английската ескадра, макар да беше в по-добро състояние, също не беше годна за бой, защото и петте кораба, влизащи в състава ѝ, бяха въоръжени само със стари оръдия. Техните снаряди не биха могли да засегнат дори бронята на „Йен“ и „Фо“. Сведенията за военната мощ на съюзниците се получиха от двама верни на Лао Цзин моряци, които слязоха на брега за провизии и прясна вода. Тачи информация видимо повиши настроението на Уолтър Дигби.

— Ще се позабавляваме — каза той на своите офицери, — само ако г-н Бартес не се противопостави.

Ескадрата обаче не влезе в пристанището. Движението ѝ би било затруднено, защото мястото, където спираха военните кораби, не беше широко, за да се настанят още осем кораба, а на търговския рейд не можеше да маневрират поради многото чуждестранни кораби.

Адмиралите, командващи двете ескадри, решиха само да блокират изхода към морето. Сигурно бяха добре осведомени за възможностите на двата кораба, за да действат така предпазливо. Вечерта размениха посещения с губернатора на Батавия в един от корабите на английската ескадра, който служеше за разузнавач, но нищо не можаха да решат. Американският консул не желаше да предприема нищо, докато не получи формални инструкции от Вашингтон, а те пристигнаха едновременно с тези на Гроляр.

Трябваше да се действа. Вечерта Бартес и Лао Цзин бяха поканени на борда на „Йен“, където се свикваше военен съвет. Присъстваше целият офицерски състав на двата кораба. Открито, със специфичната за всички янки предизвикателност, командирът на „Фо“ предложи да заговорят оръдията, или пък да устроят на двете ескадри лоша шега, която да накара цяла Ява да им се подиграва.

Бартес не искаше да бъде обявен за пират от всички правителства по света и енергично се възпротиви на предложението за бой, но втората идея явно му допадна. Въпреки че болшинството

офицери поддържаха първия вариант, младият Куан се зае да ги разубеди.

— Това, което сте намислили, е несериозно и опасно.

— Щом не искаш кръвопролитие, нека бъде волята ти! Но не ни пречи да ги поставим на място. Ще им погодим такъв номер, че ще ни помнят години наред и ще им се смее цяла Ява. Къде са тръгнали с тези корабни вехтории! — извика Уолтър Дигби.

— Няма какво да се прави, трябва да отстъпя пред вашето желание — съгласи се младият човек.

Военият съвет привърши сред гръмкия смях и оживените коментари на американските офицери, които приеха възторжено идеята на своя командир.

Имаше защо да се смеят. По-късно двамата адмирала бяха доведени до такова състояние, че англичанинът заболя от жълтеница, а американецът се разяри до такава степен, че едва не умря от приток на кръв.

На следващата сутрин от двата броненосца към брега потеглиха лодките за провизии. Всъщност тяхната цел бе да разгласят, че фрегатите ще тръгнат два часа преди залез слънце и ще минат непосредствено край двете ескадри.

Вестта обиколи цяла Батавия. Времето, избрано за тръгване, беше много удобно. Привечер населението излизаше на разходка след затварянето на канторите и учрежденията. Уолтър Дигби очакваше да присъстват доста зрители на прощаването на неговия броненосец с ескадрите. Моряците обявиха, че всеки, който желае, може да достави на корабите провизии — плодове, зеленчуци, месо. Ще му платят с местна валута или с банкови чекове, подписани от Лао Цзин.

Целият ден между брега и броненосците сновяха напред — назад лодки, натоварени с разни провизии — банани, портокали, ананаси, фурми, месо и птици. На всеки търговец казваха: „Ние купуваме от вас за последен път. Заминаваме в четири часа“. Някои питаха: „Как ще минете покрай осемте кораба, които пазят изхода?“

Отговаряха им: „Мислите ли, че това са военни кораби? Лъжете се! Вехтории — взят риба и боб за войската.“

Тези думи се предаваха от уста на уста и скоро стигнаха до ушите на офицерите от двете ескадри. Те се заканваха: „Нека само се

опитат да излязат! С такава риба и боб ще ги нагостим, че години ще помнят срещата ни.“

Въпреки това двамата адмирала взеха някои предпазни мерки в случай, че неприятелят се опита да им се изплъзне. Те построиха корабите си по четири в ред от двете страни на изхода, за да могат изведнъж, с няколко залпа, да унищожат тези самозванци.

ГЛАВА XXIX

Следобед жителите на града се струпаха по кейовете. Разположението на пристанището даваше възможност да се наблюдава изхода на лимана, отдалечен на 250 метра от брега.

Пет минути преди градският часовник да удари 16 часа с карета пристигна губернаторът, придружен от целия си щаб. През деня два пехотни полка охраняваха дома му в случай на десант от броненосците.

Точно в 16 часа двата кораба потеглиха. „Фо“ се движеше пръв, а „Йен“ след него — по желание на Бартес.

От брега се разнесоха ободрителни викове „ура“. Смелостта и решителността на американските екипажи предизвикаха възхищение сред тълпата, дори сред онези, които преди не им симпатизираха.

Минавайки край „Бдителни“, двата кораба го салютираха, като вдигаха и пускаха своите флагове. Френският кораб отговори на поздрава. Неговият командир Мае дьо ла Щение беше предложил помощта си на двамата адмирали, но те отказаха и той остана неутрален — за негово щастие, както скоро се изясни.

Двете фрегати продължиха бавно да се движат напред към изхода на пристанището, демонстрирайки, че съвсем не бързат да се измъкнат.

От палубите, блиндиращи като гърба на кит, моряците започнаха да прибират всичко, достъпно за вражески снаряди. Капитанската рубка беше разглобена, мачтите свалени, скриха се и комините на машините. Пред очите на изумената публика на брега за по-малко от четвърт час двата кораба се превърнаха в грамадни туловища, изложили под обстрел само своите гладки, бляскави и черни гърбове, наполовина скрити във водата. Сега хората от брега разбраха, че при такива условия борбата между двата кораба и двете ескадри няма да бъде толкова неравна, колкото изглеждаше в началото.

От откритите люкове на преобразените кораби се разнесе музика. Оркестри свиреха весел игрив танц. През люковете се показаха две чучела, направени от дебела мукава, оцветени с маслени бои, и

пъргаво заиграха в ритъма на мелодията. Забавно кривящи се, като на карнавал, те изобразяваха двамата адмирала в парадни мундири.

Хилядите зрители на брега, прихнаха да се смеят. Даже губернаторът и неговите приближени се превиваха от смях, изгубили чувството си за достойнство и тежест в обществото. На френския военен кораб цялата палуба се тресеше от смеха на моряците. Офицерите, едва сдържайки се, се прибраха в каютите, за да не ядосат командира.

Побеснели от яд, английският и американският адмирала се лутаха по палубите в безсилие. Те не можеха да стрелят по двата кораба, защото имаше вероятност снарядите да попаднат в тълпата на брега. Заканвайки се, двамата адмирала чакаха подходящ момент, за да излеят гнева си с оръдейния залп върху безочливите шегаджии.

Доволен от ефекта на своята идея, Уолтър Дигби предложи чрез сигнали на Бартес да отложат отплаването за сутринта, но получи категоричен отговор:

— Стига подигравки! Предстои ни сериозна работа. Пълен напред! Ние ви следваме!

— Странно — помисли си младият капитан, — заблуждавал съм се, че французите са весел народ и обичат да се смеят.

Беше забравил, че на Бартес сега не му е до шеги. Трябваше да реши съдбовен въпрос на живот и смърт — церемонията за признаването му като наследник на стария Фо на остров Йен. Той искаше това признание за власт над могъщото общество, толкова уважавано в Китай по силата на своите вековни привилегии, признато от всички императори, въпреки че на Запад ги смятаха за пирати. Този пост и златото ще му дадат такова могъщество, че ще може да отмъсти на шайката негодници, опозорили него и баща му. Имената им горяха в съзнанието му като въглени: Алберт Прево Лешер — крадец, мошеник и фалшификатор, Жюл Сеген — негов помощник, посегнал върху честта, общественото положение, любимото момиче, дори върху обичта на баща му — Прево Лешер. Заблуден, повярвал във виновността на своя син, той не се беше поколебал да стане клетвоотстъпник и да изпрати невинния Бартес на заточение.

Какво наказание заслужаваха тези хора, хладнокръвно и съзнателно погубили репутацията и бъдещето на един безупречно честен човек?

Той не можеше да забрави как старият му баща, прославен и доблестен генерал, откъсва един след друг кръстовете за храброст и ордени от мундира си, как обвива с черен плат шпагата, служила му при Меренго, Египет, Аустерлиц и Ватерло, когато съдът призна сина му за виновен и произнесе присъдата.

Никакви наказания не можеха да изкупят престъплението на тези хора, виновни за нещастията и позора на семейството му. Затова Бартес искаше да види с очите си техните нравствени мъки и страдания. Искаше и те да изпитат ужаса на разрухата, нищетата, унижението, срама, да бъдат предадени на правосъдието и облечени в позорната дреха на каторжник, която той самият носи по тяхна вина.

Да, ето какво искаше той! Ето какво жадуваше неговата изстрадала, измъчена и наскърбена душа. Затова не можеше да сподели веселието на своите приятели — безгрижните американци.

„Йен“ и „Фо“ бавно влязоха в големия проход към открито море.

— Открийте огън! — зареваха през рупорите едновременно и двамата адмирала.

— Сто долара за този, който успее да улучи отвратителното чучело! — викна американецът.

— Сто фунта е наградата за точно попадение! — извика и англичанинът.

Мерачите насочиха оръдията си към картонените фигури, но Уолтър Дигби предвидливо беше наредил да ги държат обърнати ребром към корабите на ескадрите.

Първите залпове прелетяха високо над броненосците. Когато димът от изстрелите се разнесе, всички видяха, че карикатурните фигури продължават да играят и весело да се кривят. Вероятно корабите от двете ескадри биха продължили да пилеят безрезултатно снарядите си, ако озлобените адмирала не наредиха:

— Не стреляйте наслуки! Мерете се в бордовете!

Оглушителен дружен залп се чу от корабите на двете ескадри. За всеобща изненада снарядите или рикошираха, или се изтъркалваха по гладките блиндиращи палуби на двата кораба.

— Това са монитори!

Адмиралите разбраха, че със старата си артилерия няма да могат да нанесат никакви повреди на двете нови фрегати. Студена пот ги обля при мисълта какво би станало, ако противникът им отговореше.

Само за четвърт час щяха да бъдат разбити и потопени. Безсилни, те издадоха заповед: „Огън по всички бордове!“ и се оттеглиха в своите каюти. Потънали в барутен дим, канонерите от двете ескадри пълнеха оръдията и стреляха като че изпращаха с грандиозен салют отдалечаващите в открито море кораби.

Изведнъж гръмотевичен възглас разцепи въздуха. Многохилядната тълпа на брега приветстваше победителите: „Ура, ура, Йен!“ „Ура, ура, Фо!“ Уолтър Дигби заповяда да изстрелят прощален салют с голямото оръдие. Скоро двата броненосеца потънаха в нощта.

След два дни корабите пристигнаха на остров Йен, като влязоха не през пролива, откъдето влизат подлежащите на проверка кораби, а през един канал, за съществуването на който знаеха само тримата китайци.

На другия ден в тържествена обстановка, сред ентузиазма и възторжените викове на приятелите си, Бартес беше провъзгласен за върховен глава на Обществото на Джонките, наследник на властта и богатствата на Фо.

Щеше ли да оправдае надеждите и очакванията на своите поданици? Какво го очакваше в бъдещето — победи или поражения?

В мига, когато го провъзгласиха за Куан, Бартес, устремил поглед към далечната си родина, където почиваше прахът на неговите родители, с мрачна решителност повтори своята клетва — да отмъсти на враговете си и да възстанови своята чест.

ТРЕТА ЧАСТ
НАСЛЕДНИКЪТ НА КУАН

ГЛАВА I

Беше една от ония ужасни бури, които бушуват по време на есенните мусони. Целият океан бучеше като кипящ котел, яростните му вълни за миг поглъщаха цели острови и рушаха кораловите им основи, като сламки носеха във въздуха цели кораби и столетни дървета. Бурята помиташе цели селища, завличаше десетки речни кораби, разливаме реки и отнасяше хора и животни. Ураганът с бясна сила рушеше даже най-древните каменни градежи, сригваше ги и ги пръскаше на огромни разстояния. Горко на всичко, което попаднеше в обсега на неговото влияние!

Всяка съпротива на страшния ураган беше съвсем безполезна. Само за секунди ужасната стихия унищожаваше всичко, което срещаше по пътя си.

На мореплавателите, застигнати от такава буря, оставаше само едно — да бягат, да бягат, докато могат да се укрият от ударите на стихията.

Две ескадри, едната френска под командването на адмирал Льо Хело, другата английска начело с адмирал Браун, заплашени от приближаващия се ураган, бяха с пълна сила. Те летяха между безброй острови и островчета, рифове и скали в морето на Суматра с надеждата да се скрият от природната стихия в някое безопасно пристанище.

Поради равните чинове на двамата адмирала командването и на двете ескадри, които заедно изпълняваха една и съща мисия, бе дадено на френския адмирал. Неговият флаг се развяваше над първокласния броненосец „Фридланд“, едни от най-добрите тогавашни кораби.

Заради насечените и тесни протоци между островите опасността бе такава, че адмирал Льо Хело взе при себе си дадения му в Хонконг лоцман, вместо да изпрати напред разузнавателен кораб от ескадрата. Лоцманът неотстъпно следеше курса, който беше труден и опасен поради големия брой кораби на двете съседни ескадри, които трябваше да го следват, а също и заради приближаващата страшна буря. Тревожните ѝ признаци бяха доловени едва преди няколко часа.

Кръгозорът — ярък и медножълт по цялото си протежение, с резки черти, прилични на сажди или гъст дим, заедно с морето — пъстро като тигрова кожа, глухо боботещо и тътнещо из дълбоко, не оставяха и най-малко съмнение у опитните моряци за идващата буря.

Адмирал Лъо Хело избра за флагман капитан Мае дьо ла Шене, който пък избра за помощник лейтенант Люка Панарван, отдавнашен командир на фрегата.

Поради това преместване Шене бе принуден да измени и своето държане.

— Е, Панарван — казваше той сега на своя помощник, — когато човек има честта да командва кораб като „Бдителни“ и т.н.

Но горкият „Бдителни“, превърнат от първокласен кораб в обикновен транспортен с предназначение да превозва от Франция уволнени от служба войници, бе разоръжен в Тулон и окончателно оставен за резерв.

Какво правеха в глухата и пуста част на Зондския пролив тия значителни морски сили под командването на адмирал Лъо Хело?

След войната с Китай Франция и нейната „втора съюзница“ Англия по настояване на търговци от всички нации, които имаха работа с Шанхай, Хонконг, Сингапур, Кантон, Малака и други търговски пристанища на Азия, поискаха от Сина на Небето, а след неговата смърт и от императрицата регентка, да сложи край на силното пиратство, което, както уверяваха, продължавало да сее страх з китайски води. Така в пасаж на първия Тиен-Цински договор се подчертава, че Франция и Англия могат да вземат необходими мерки за сметка на Повелителя на Небесната империя, ако той не е в състояние със свои сили да защити чуждестранните кораби от пиратски нападения.

Китайските джонки съвсем не можеха да се сравнят с европейските кораби. А в последно време пиратските нападения се извършваха само върху китайски кораби, които понякога биваха ограбвани. Най-богатото Общество на джонките по реки, протоци и морета на Небесната империя, запазило своята предпиша организация, водеше оживена търговия по всички брегове и Зондски острови. Там свободно се движеха малките им кораби с незначителен тонаж, а чрез тях всички търговски стоки стигаха до чуждестранните търговци от големите пристанищни градове. Малко по малко китайците завладяха

всичките източни брегове от Шри Ланка до Ява, от Суматра до Филипините, а също и цялото крайбрежие на Индокитай, Сингапур, Корея и Япония. В този район нямаше нито едно островче, където да не се намират по едно или няколко китайски търговски дена. В тях се складираха всички местни стоки, а после се препращаха на представители на крупни търговски центрове.

Точно тази търговия трябваше да бъде унищожена в полза на алчните европейски търгаши.

Изпратили отначало няколко крайцера, Англия и Франция решиха този път да действат съвместно, като измолиха от императрицата документ, с който пиратите бяха обявени извън закона.

Освен с преследване на пиратите англичаните се заеха да заловят и много свои дезертъори в тези малко известни води.

ГЛАВА II

След пристигането на остров Йен, по заповед на Бартес — шефа на дружеството на джонките, плененият полицай бе пуснат на свобода.

— Ние можехме да ви задържим като заложник — каза младият човек — и така да ви лишим от възможността да ни навредите, но подобно средство ми е противно да го приложа даже и за най-злите си врагове. И тъй, вие сте свободен. Сега решете сам как да се отнасяте към нас и дали ще ни благодарите. Ние няма да ви предложим никакви условия. Предупреждаваме ви само, че ако продължавате още да ни безпокоите отново и попаднете в ръцете ни, не разчитайте повторно да се отнесем така, както сега. Вие сами ще ни принудите да се защитаваме с всички средства.

— Не би било толкова трудно да свършите с това — забеляза Гроляр.

— Как? — понита Бартес.

— Върнете ми брилянта „Регент“ и аз ще ви гарантирам свободата, както и тази на другарите ви.

По лицето на младия човек се появи горчива усмивка.

— Учудвам ви се — каза той. — При положение че сте наш пленник и такъв можете да останете за неопределено време, вие се осмелявате да ни говорите по такъв начин. Ние не сме крадци и „Регент“ ще остане у нас. Китайците могат да виждат в отнемането на тази скъпоценност справедливо и законно отмъщение поради ограбването на Летния дворец на императора и изчезването на скиптър на династията Цин. Но сега вие говорите със също такъв французин, какъвто сте и вие, маркиз Сен Фюрси, и този брилянт е даден на Гастон дьо ла Жонкер, син на пазителя на тази скъпоценност, която скоро ще заеме своето място в Лувъра.

— Да, но това ще стане без мен и без моето посредничество. А след такава отговорна мисия, продължила цели две години, след околосоветско пътуване, през което аз разполагах със съдействието на всички дипломатически агенти на Франция и неограничен кредит, сега да се върна с празни ръце? Нали ще ме сметнат за неспособен агент,

ще бъда изгонен от префектурата, в която ме чака най-бляскаво бъдеще, ако сполуча да върна брилянта.

— Но Гастон дьо ла Жонкер, на който не с възложена никаква мисия, така ще възстанови и укрепи положението на своя баща. Иначе той би загинал. А и Жонкер ще спечели репутацията на много по-ловък и умен човек в сравнение с цял куп агенти, всичките старания на които не доведоха до нищо. От моите стари другари само той не ми е изменил даже в такива минути, когато всичко в живота ми измени. А между него и пас — заклетия враг, мога ли да се поколебая дори и за миг? Мисля, че и вие не бихте допуснали топа на мое място.

— В такъв случай вие ме принуждавате да не забравям, че моята мисия имаше двойна цел.

— Именно, да върнете скъпия брилянт на предишното му място, а нас — в затвора на Нова Каледония. Нали така, Гроляр? Моят съвет е: нито дума повече за това! Ако ме чуят приятелите ми, ще ме принудят да изменя решението си към вас. И тогава ще признаете, че такава крачка би била оправдана, защото... Защо дойдохте всъщност вие тук? Не е ли за това да узнаете средствата ни за отбрана и силите, с които разполагаме? С една дума, дойдохте да ни следите и шпионирате и чрез Ли Ван, който ви е обещал да върне „Регент“, да получите най-точни сведения за нашето скривалище, та в случай на нужда да използвате тези данни. Вие искахте с един куршум да убиете три заека, Гроляр да ни вземете брилянта, да върнете в каторгата бегълците и скъпо да продадете на крупния търговски синдикат и чуждестранни земевладелци нашето Общество, големите търговски операции на което тревожи техния сън. Наистина, всичко това е добре замислено, маркизе, но за успеха му липсва едно ваше качество. Несъмнено вие имате голям полицейски талант, имате усет и умение да комбинирате, но нямате сили да изпълнявате вашите замисли.

— И така, вие ми обявявате война! Безвъзвратно ме убивате в очите на моето началство?

— А пък вие трябва да разберете, че тук аз не съм замесен в нищо. Всичките последици от вашия неуспех не зависят от мен, макар че имам всички причини да бъда ваш недоброжелател. Нещо повече — аз бих могъл да ви дам „Регент“, ако между мен и вас не стоеше другарят ми от детинство Гастон дьо ла Жонкер, за когото вашият успех би бил гибелен. И не само за него лично, но и за цялото му

семейство Затова аз постъпвам така, както повеляват честта и другарското чувство, но съвсем не мисля да ви обявявам война. Аз не мога да причиня нещастие на приятеля си и на семейството му, за да услужа на човек, който се е нагърбил с единствената цел да ни преследва и унищожи, като ни върне в каторгата.

— Това ли е последната ви дума?

— Да, последна!

— Нека е така! Ние пак ще се срещнем и тогава вие сам ще бъдете виновен, ако ...

— Съдете сами какво малко значение отдавам на заплахата ви — бих могъл да ви лиша от възможността да ни вредите, но аз все пак ви връщам свободата.

После събеседниците не размениха нито дума, а на сутринта „Лей Ла“, превъзходната яхта на банкера Лао Цзин, откара полицая до най-близко го пристанище на Суматра, откъдето лесно можеше да се добере до Малака и Шанхай. Затвориха го в една от вътрешните каюти, за да не може по-късно да даде сведения за пътя, по който е минал.

Щом узна за съвместната акция на двете ескадри, първата грижа на полицая бе незабавно да се яви пред адмирал Льо Хело и да му съобщи за своята мисия. Агентът бе приет радушно, нещо повече — адмиралът го взе за аташе при външното министерство и му възложи тайна политическа мисия.

Мае дьо ла Шене, който го представи на адмирала и го познаваше само под името маркиз Сен Фюрси, така го препоръча и пред адмирала, който го удостои със същото уважение, с каквото се ползваше той на „Фридланд“. Адмиралът даже бе готов да го покани за обяд, но полицаят бе достатъчно умен да отклони любезната покана, защото помисли, че може да стане известно, че той е и тайният агент Гроляр, натоварен с мисията да открие похитителите на „Регент“ и бегълците от Каледония.

Излишно е да се споменава, че неговият верен-Лангле бе при него, за да може постоянно да информира приятелите си за всичко, което Гроляр замисляше против тях.

За детектива бе истинско нещастие да се качи на „Лей Ла“ без своя близък другар, към когото изпитваше силна привързаност. Но на другия ден, когато потеглиха, скръбта му се смени с неизказана радост, когато изведнъж в каютата му влезе Лангле...

— Ти ли си? Ти! — извика възторжено агентът.

— Да, аз, както виждаш! — със смях отвърна Ланжле. — Успях да се скрия в трюма минути преди тръгването и, както виждаш, съм тук.

Това промъкване на кораба бе предварително-уговорено между Бартес и Ланжле. Гроляр, който е хитър мошеник, не биваше да узнае, че тоя весел парижанин е поставен при него за контранаблюдение. Впрочем Ланжле успя да внуши у Гроляр неограничено доверие към себе си и затова лесно би могъл да мине и без тая малка хитрост.

Зарадван от появата на Ланжле, старият агент извика развълнувано:

— Искаш ли този ден да бъде най-щастливият в моя живот?

— Какво трябва да направя?

— Трябва да ми говориш на „ти“, както ти говоря и аз. Тогава ще мисля, че си мой син.

— Ако това ще те зарадва, добре. Аз съм готов-да ти говоря на „ти“ и да мисля, че си мой баща.

От този ден двамата станаха още по-близки помежду си. Веселият парижанин бе единственият човек, към който старият агент бе привързан, а сега повече от всеки друг път той имаше нужда от Ланжле. В живота им скоро щяха да се случат такива прекеждия, каквито сега те трудно биха си представили.

ГЛАВА III

Офицерският състав на „Фридланд“, както и този на останалите кораби от обединената ескадра, бе пълен и затова нямаше свободни помещения. Двамата приятели трябваше да се задоволят с един малък второкласен кораб „Фрелон“, който служете за разузнавач на двете ескадри. Според приетия ред този малък кораб трябваше да се движи пред другите кораби от френската ескадра. Но както вече видяхме, адмирал Льо Хело пожела поради опасността от буря в този момент сам да води обединената ескадра. Топ не се съмняваше, че там, откъдето мине неговият кораб, ще преминат и останалите.

Впрочем лоцманът се кълнеше, че и най-големите кораби могат да минат през тия протоци, който водят към остров Йен. Предателят искаше именно оттук да преведе обединената ескадра.

Някога капитанът на една джонка присвоил значителна сума, която е била предназначена за касата на Обществото. Според устава това престъпление се наказва със смърт. Какво доверие можеше да се има занаяпред на такъв човек? Но добрият дядо Фо уважи сълзите и молбите на провинения, който се оказа баща на многочленно семейство. И вместо да го предаде за екзекуция, поиска от него да се закълне, че никога и никому не ще открие пътя, който води към остров Йен. Негодникът не бе друг, а Лио Су, който по-късно стана носач в Хонконг и там намери Гроляр. Срецу подкуп той се съгласи да стане предател и клетвопрестъпник и сега се готвеше да преведе обединената флота в секретното пристанище на тайнствения остров Йен.

Едновременно с това Гроляр разчиташе да постигне и други свои цели. Той се надяваше да изтръгне от ръцете на Гастон дьо ла Жонкер „Ретент“, като го обвини в мнимо съучастие с пиратите. Присъствието му на остров Йен можеше да послужи за доказателство. При това той се надяваше да залови и дезертъори, или по-точно избягали каторжници от Нумея, които едни от френските кораби би върнал обратно в затвора.

Освен това той се надяваше да присвои и богатствата на Куан, тия огромни капитали на Обществото, които се намираха в ръцете на Лао Цзин и чието местонахождение знаеше Лио Су.

Но Гроляр си направи сметката, без да вземе под внимание страшния ураган, който коренно измени хода на събитията и донесе на детектива цял куп страшни приключения в момент, в който той вече беше напълно уверен в успеха си.

Адмиралът се разхождаше върху капитанския мостик и за стотен път питаше стоящия до него лоцман:

— Ще успеем ли да влезем в пристанището, преди да ни застигне бурята?

— Това зависи от бързината, с която тя ще ни догонва, адмирале — отговаряше всеки път Лио Су. — Аз мога само да ви гарантирам, че ние ще влезем в пристанището на остров Йен още преди залез-слънце.

— Тогава ще бъде доста светло.

— Протоците, които водят към вътрешния рейд, са широки и безопасни. Трябва само да се доберем до тях. Макар че никой не може да предвиди каприза на времето...

— Аз не те виня за това, но много се страхувам, че няма да успеем да се скрием, преди да ни настигне бурята.

— Ако бихме могли да ускорим хода и да спечелим само един час, бих ви гарантирал за всичко!

За минута адмиралът се замисли.

Ако циклонът ги застигнаше между тези рифове, то непременно щяха да загинат всички до един. От двете ескадри нямаше да остане нищо... Ако усилеше скоростта, адмиралът можеше да се надява, че ще успее да спаси всички освен „Фрелон“, който в такава буря едва ли можеше да се движи с повече от пет-шест възела в час. Трябваше да се жертва той, за да се спасят другите. Повече колебание не е нужно!

— Този един час време, който ти смяташ необходим за нашето спасяване — каза адмиралът на лоцмана, — ще ти бъде даден!

— В такъв случай — отвърна Лио Су — двете ескадри ще бъдат защитени от скалите на острова рано преди залез-слънце.

— Гарантираш ли за това?

— Гарантирам с главата си!

— Добре! В такъв случай няма защо да се страхуваме от стихията — тя ще се развихри едва след залез-слънце.

Като се обърна към своя флагман-капитан, той добави:

— Трябва за по-малко от 12 минути да увеличим скоростта си най-малко на 12 възли... Предайте тази заповед на всички кораби от ескадрата!

— „Фрелон“ не може да следва такъв ход, адмирале — забеляза Льо Шене.

— Зная, зная... не губете време в празни разсъждения, а наредете веднага да се изпълни заповедта ми.

— Слушам, адмирале!

— Съобщете на командира на „Фрелон“, че от този момент му давам пълна свобода на действие. Той поема цялата отговорност за кораба. Лоцманът ще му посочи точното място на остров Йен и ако „Фрелон“ оцелее, нека се присъедини към нас в пристанището.

За няколко минути заповедта на адмирала бе предадена на всички кораби от ескадрата и ако се съдеше по гъстия дим, излизащ от корабните комини, можеше да се разбере, че всички командири са поискали от машините най-бързия ход, на който са способни.

Бедният „Фрелон“ започна малко по малко да изостава назад и за по-малко от четвърт час беше вече далеч зад двете ескадри. Тогава адмиралът заповяда да му дадат сигнал „последно сбогом“

— Кураж, Кербрис, и се надявайте на бога!

— Благодаря! — отвърна доблестният командир на „Фрелон“. — Аз ще изпълня своя дълг.

Скоро двете ескадри се изгубиха в гъстия полумрак на мъглата, където морето и небето се сливаха.

Ще оставим двете ескадри да си съперничат по скорост с урагана, който всяка минута се усилваше, и ще проследим изоставения „Фрелон“ — сам със себе си в такова ужасно време и при условия, които не му даваха и най-малкия шанс за спасение.

Командирът на този неголям кораб, лейтенант Кербрис, събра около себе си офицерите и всичките 30 души от редовия екипаж и с развълнуван глас произнесе следните думи:

— Господа офицери и скъпи мои другари по съдба, вие трябва да знаете, че никога още такъв малък кораб като нашия не е издържал борба с ураганите в екваториалните морета. Но това, което досега не се е случвало, ще се опитаме да направим сега. Може би с божията

воля ние ще сполучим в това, което на други не се е удало! Уверен съм, че всеки от вас ще изпълни своя дълг!

Тази реч бе изпратена с гръмко „ура!“ от целия екипаж и всеки се приготви да защити себе си и другите от приближаващия страшен ураган.

Издигащите се нависоко вълни скриваха от погледа скалите и рифовете, които едва проблясваха зад бялата пяна. Трябваше скоро да се излезе от този лабиринт, защото смелите моряци можеха да сбъркат посоката.

Капитанът побърза да смени курса, за да не бъде принуден да сваля всички платна от мачтите. Вляво от тях се намираше остров Суматра. Нямаше надежда да избегне циклона или поне да не се попадне в неговия център, ако корабът не успееше да се скрие зад високите скали на острова, които можеха донякъде да го прикрият от действието на вятъра.

На какво разстояние се намираха сега те от Суматра? Привечер видяха очертанията на високите планински върхове на острова, към който отиваха само по приблизително пресмятане, защото през целия ден слънцето не проблесна дори за минута. Според изчисленията на командира те се намираха на около 9–10 мили разстояние от малайския остров, но за да го преминат с тоя ход, с който се движеше „Фрелон“, бяха необходими не по-малко от час и половина. А на югозапад ураганът беснееше с невиждана сила, насочен право към южния нос на Суматра.

Значи трябваше да приближат острова откъм западната му страна, за да се закрие корабът от бурята, която трябваше да се разрази върху високите крайбрежни планини и грамадните гори, разположени от запад на юг. Какво го чакаше „Фрелон“, който вече почти се гмуркаше в развълнуваното море, ако не успееше да изпревари урагана? Още при първата поява на урагана щеше да бъде запратен върху скалите и разбит на късове. Кербрис, капитанът на „Фрелон“, нямаше избор. Той заповяда да се насочат към Суматра, където се надяваше да заседнат поне върху някоя плитчина, в случай че не успееша да заобиколят острова. Все пак беше по-добре там да се спаси екипажът, отколкото всички да загинат в открито море.

С напрегнато сърце смелият командир даде съответната заповед. Той бе принуден да се уповава единствено на щастието.

ГЛАВА IV

В това време Гроляр, ни жив, ни мъртъв от страх, бе напълно отчаян и не си намираше място в каютата, като не обръщаше внимание на Лангле, който не спираше да го успокоява с всякакви средства.

— Стига, бедни старче, защо да се измъчваш, когато с това нищо не се постига? Дали по-рано или по-късно ще се мре, не е ли все едно? По-добре е да умреш в морето, отколкото от холера или проказа! Наистина по-добър вариант да си уредиш сметките на небето не може да се измисли!

— Самият ад е против нас! — жално хленчеше нещастният полицаи, без да обръща внимание на думите на своя любимец. — Изведнъж да загубиш всичко, което с толкова труд си постигнал.

И понеже Гроляр не се отличаваше с особена храброст, страхът така парализира всички негови чувства, че приятелят му изгуби всякакво влияние върху него. Ядосан, че думите му отиват напразно. Лангле прибегна към по-енергични средства, за да накара Гроляр да го слуша.

— Е, добре! — извика той. — Щом като не разбираш от дума, аз ще си отида, пък ти се оплаквай колкото си щеш!

Средството се оказа сполучливо. В този момент, когато Лангле използваше всичките си сили, за да се задържи на краката си и да тръгне към вратата, един странен вик го спря на половината път.

— Ти ме оставяш нещастен! Ти си единственият ми другар! — проплака агентът, протягайки ръка към Лангле.

— Аз си отивам, защото от тебе не може да се изтръгне нито една свястна дума. Защо само се оплакваш, не е ли по-добре да измислим начин да се спасим от бедата дори ако трябва да се потопим с това грамадно корито?

— Знаеш, че аз не съм моряк. Какъв съвет искаш от мене?

— Аз не искам от тебе никакъв съвет. Престани само да хленчиш! Дразниш ме така, че и аз не зная на кой светец да се моля. И какво ще ти донесе това твое тюхкане?

— Моля те, драги, не си отивай! Обещавам, че вече няма да се оплаквам!

— А, за това поне заслужаваш похвала!

— Значи ти все още имащ някаква надежда, щом говориш за спасение?

— Разбира се, даже две минути преди смъртта няма да се съглася да предам душата си на дявола.

— Наистина, каква сила притежаваш! — не без възхищение каза полицаят, гледайки Лангле.

— Така и трябва да бъде! Хората са изпадали и в по-лошо положение и пак са оцелявали.

— Мислиш ли? Нима не чу какво каза командирът? Той каза, че шансът ни за спасение е едно на хиляда!

— Да, чух. Да допуснем, че той е дори едно на милион! Дори и това е достатъчно, стига да можем да го използваме.

— Да, но как ще стане това?

— Как ще стане ли? Ще повикаме на помощ всичкото си мъжество, енергия, присъствие на духа и решителност и ще постигнем твърде много!

— Мислиш ли?

— Довери ми се и скоро ще можеш да видиш какво могат да направят тия качества в минути на опасност. Аз ще ти покажа!

— Нека бог ни помага!

— Надявай се на бога, но и на себе си! — мъдро заяви Лангле.

В същия момент един страшен трясък разтърси целия кораб.

— Ето я божията помощ! — простена полицаят, блед като мъртвец. — Вълните заляха целия кораб!

— Тъй ли? А може би ти се иска един хубав мъничък циклон, специално пригоден за обществено развлечение, за радост на мирните семейства и за забава на децата им?

— Не разбирам как можеш да се шегуваш в такива минути, когато си с единия крак в гроба?

— Аз бих се шегувал в самите нокти на дявола, пък даже и в неговия казан! Ето защо в минути на опасност не губя кураж и съобразителност и съм готов да използвам всеки удобен случай за спасяване!

Изведнъж силният напор на вятъра разтърси до основи целия кораб и в същото време се чу страшен трясък от палубата — рухна голямата мачта.

— Началото на края! — простена Гроляр.

— Веднага отивам да видя какво се е случило — каза Лангле, без да слуша воплите на Гроляр! Върна се навъсен и със загрижено лице.

— Загиваме, нали? — с ридание запита агентът.

— Не ние, а бедният „Фрелон“ — отвърна парижанинът. — Падна мачтата и е пробита част от обшивката на щирборда. За щастие нашият кораб все още се движи и със силния наклон на бакборда, инак съвсем бихме потънали. Командирът даде заповед да се затворят люковете. Екипажът работи на открито под силния вятър, който би откъснал и рога на вол. Трябва да се възползваме! Сложи си спасителния пояс и бъди готов!

Гроляр, с тракаци от страх зъби, все пак намери в себе си сили да изпълни дадения съвет. Той сложи спасителния пояс, напъха в джобовете си шише с вода, друго едно с ракия, няколко провизии и револвер с патрони, затворени в херметична торбичка.

И Лангле се приготви по същия начин с единствената разлика, че неговият спасителен пояс беше много по-обемист от този на полицая и можеше да побере повече предмети. Освен това младият парижанин привърза на гърба си едно сандъче. Като се приготви с всичко, той най-сетне каза:

— Ето, и аз съм готов. Остават ни още 20 минути да се прегърнем с водата...

Шеговитият тон и хладнокръвието на младия човек внушиха на Гроляр мисълта, че може би опасността не е така близко, и зарадван за миг, той сам опита да се пошегува.

— Нима се готвиш да дадеш концерт на рибите — полита той, като имитираше тромбон — или с това мислиш да бъдем по-благодарно приети в царството на Нептун?

— Това е моя работа — отвърна Лангле, — може би ще съумеем да си припечелим с нашия талант още някое парче хляб.

Работата бе там, че Лангле преди осъждането и затварянето му в Нумея бе музикант в четвърти морски пехотен полк. Преди това той беше член на Белневисаския любителски оркестър, където се

проявяваше като виртуоз тромбонист и солист с голям и постоянен успех. Изпратен в Нумея да изтърпи наложеното му наказание, той бе лишен от своя верен другар — тромбона, който веднага щом беше освободен, замести с нов. И сега той не искаше да се раздели с любимия си инструмент, решен или да се спаси, или да загине заедно с него.

ГЛАВА V

От минута на минута бурята се усилваше. Вятърът духаше с такава сила, че не можеха да се чуват никакви заповеди, и капитанът най-сетне се убеди, че всякаква борба е излишна. „Фрелон“ се движеше с максималната си бързина. Решено бе да се върви докрай. Нощта беше така тъмна и непрогледна, че отпред не се виждаше нищо. Само от време на време в светлината на грамадните ослепителни мълнии се мярваха грамадни вълни с пенливи гребени, които с бясна сила тласкаха напред нещастния „Фрелон“.

Командирът заповяда всички да си сложат спасителни пояси. Офицерите стояха на бойните си места, тоест на смъртните постове. Само старият механик с двамата си помощници останаха в машинното отделение, готови да посрещнат опасността. Те не си сложиха спасителните пояси. Знаеха, че тук ги чака по-страшната смърт от пукване на парните котли, а не смърт от водата. Когато онези там горе, на палубата, все още можеха да се борят с бурните вълни, можеха, макар и за малко, да оспорват с жадната стихия своя живот, долу в машинното те бяха предварително обречени на ужасна и сигурна смърт. Нямаха надежди да излязат живя от това разнебитено място. Те знаеха, че ако за миг престанеше да работи машината, „Фрелон“ щеше да бъде веднага погълнат от морето, защото само голямата бързина, поддържана с невъзможни усилия, му позволяваше да се носи по вълните.

Огнярите първи щяха да бъдат убити и въпреки това нито един не помисли да напусне въглищната яма. Не, техният дълг им заповядваше да останат тук и да чакат ужасната смърт... Все пак може да се случи и чудо! Там горе е капитанът — той може да направи всичко, което е по силите на човека, за да ги спаси. Той се грижи за всички, които са поверили живота си в неговите ръце.

А ураганът ставаше все по-свиреп и никой от моряците не се съмняваше в съдбовния изход от тази отчаяна борба на кораба с яростното море и грозната буря. Развръзката беше близка!

Командирът с трепереща ръка нахвърли още няколко реда, с които описваше последните минути на поверения му кораб. Към записката той прибави своето завещание и всичко, написано в три екземпляр, сложи в три бутилки, които херметично затвори и хвърли в морето.

— А сега, господа — обърна се той към своите офицери, — трябва да се простим един с друг. След по-малко от пет минути ураганът ще ни настигне.

Една грамада вълни, височината на която трудно можеше да се определи, летеше право върху „Фрелон“.

Ланжле, който излезе в този момент на палубата, видя водния смерч и се спусна в каютата, където стенеше Гроляр.

— Е, Албер! Ако искаш да използваме последния си шанс за спасение, да вървим!

Като го заблъска пред себе си, той го изведе на палубата. Капитанът видя стихията и заповяда да го вържат за мостика, за да остане на своя пост. В този момент той видя двамата приятели и извика през руля:

— Къде отивате? Вълните ще ви завлекат!

Ураганът заглуши гласа му. После вече нищо не се чуваше на кораба — навсякъде бушуваше ураганът и вълните като разрушена стена се сгромолясваха върху злополучния кораб.

Гроляр инстинктивно легна с лице върху палубата, която през цялото време беше заливана от вълните. При светлината на непрекъснато бляскащите мълнии, озаряващи с мъртвобледата си светлина целия кръгозор, Ланжле видя една грамадна вълна, идваща право върху „Фрелон“, която заплашваше да помете всичко по пътя си. Зад кърмата пък се издигаше грамаден черен воден смерч, готов да потопи злополучния кораб.

Това беше момент, който ги заплашваше да бъдат затрупани под развалините на кораба. Със силно движение Ланжле издигна другаря си от пода и го задържа увиснал във въздуха. В този момент една вълна плисна върху носовата част на палубата и го повлече заедно с Гроляр. Все пак той не го изпусна от ръцете си. От височината на капитанския мост капитанът Кербрис смътно различа при блясъка на светкавицата една човешка група, носена с невероятна бързина върху вълните. След

две минути настигнатият от урагана малък кораб бе погълнат от вълните и потъна към дъното на Тихия океан.

ГЛАВА VI

По силата на един странен феномен, присъщ на такъв род бури, Гроляр и Ланжле бяха подхванати от една вълна, образувана от урагана, който я блъскаше напред. Завлечени от палубата на „Фрелон“, двамата бяха зашеметени от водната стихия и в продължение на няколко минути, в полусъзнание и задушавани от бесните пенливи вълни, те бяха подхвърляни нагоре, после главоломно спускани надолу към зейналата черна бездна, но тласкани все по-далеч от центъра на смъртоносния ураган. После достигнаха до по-спокойна част на водата, където грамадните вълни се издигаха по-равномерно, понесени в една и съща посока — на юг-югоизток.

Сега те можеха по-свободно да дишат, държаха се спокойно над водата, подпомагани от спасителните си пояси. Ланжле, който нито за миг не губеше присъствие на духа, не изпусна Гроляр от ръката си. Последният в този момент не бе способен на нищо и би се задавил от първата вълна.

Цялата нощ премина в неспирна борба с урагана и затова нещастните другари не можеха да ся разменят нито една дума. От време на време от гърдите им се откъсваха къси въздишки, несвързани и неясни думи.

Гроляр дълго още не можа да се съвземе, но когато на кръгозора блесна първият лъч на зората, той разбра, че най-страшната опасност е минала, и се поободри.

— Благодаря ти, Ланжле — каза той, — никога няма да забравя, че втори път спасяваш живота ми.

— Късно се сещаш, драги — забеляза парижанинът, — ако бях те изпуснал от ръцете си само за минута, отдавна да си намерил дъното на океана!

С отдалечаването на стихията, която се спусна на юг, морето започна да се успокоява, а нашите приятели без особени усилия се задържаха над водата и свободно движеха ръцете си. Скоро слънцето изпрати приветливите си лъчи над бурния океан, а вълните все повече утихваха.

— Както и да е, но това е странен способ за спасяване — сам да се Хвърлиш в морето.

— Да, да... без това отдавна да си в стомаха на някоя лакома акула.

— Или спокойно би спал в своята койка на „Фрелон“. Ние нищо не знаем, дали героичното корабче продължава да гони своята ескадра?

— Мислиш ли?

— Струва ми се, че „Фрелон“ е много по-устойчив и траен от нас двамата и по-добре ще се съпротивлява на вълните и вятъра...

— Разбери, че само благодарение на това, че сме по-леки, ние успяхме, а „Фрелон“ не можа да устои нито секунда под напора на ужасния смерч. Това не би могъл нито един кораб в света, колкото голям и устойчив да е той.

Въпреки всички разяснения Гроляр продължаваше да се съмнява, че малкият кораб е загинал. В това време вниманието на Лангле бе привлечено от грамадна плуваща към тях дъска. С няколко загребвания на ръцете той приближи дъската и от гърдите му се изтръгна неволен вик. Тласна дъската към Гроляр и му каза:

— Ето, прочети този надпис... „Фрелон“.

Това бе една от големите обшивни дъски на загиналия кораб.

— Ето какво значи да бъдеш винаги прав! — каза убедено полицаят. — Както и да е, аз се страхувам, че ние избегнахме една беда, за да попаднем на друга, още по-лоша — да загинем сред океана от гладна смърт.

— Ти грешиш. В поясите ни има толкова запаси, че ще ни стигнат за дълго време: шоколад, сухари и сушено месо. Освен това — шише с коняк и още едно с вода — около осем литра.

— Какво значи това положение, в което сме сега?

— Един бог знае това, но аз имам и още нещо, с което да те зарадвам: виждаш ли онази тъмна черта на виолетовия фон на хоризонта?

— Това е малко тъмно облаче, което сякаш потъва в морето на югоизток.

— Ах, ти, пресноводни моряко! Това, което ти смяташ за облак, не е друго, а брегът на един от многото пръснати тук острови! И понеже течението ни носи в същата посока, то само някакво нещастие

би ни попречило да стигнем там преди залез слънце. Готов съм да ти се закълна в това.

— Длъжен съм да ти повярвам, макар че никак не мога да различа облак ли е това или земя.

— Не можеш ли да разбереш, че облакът от слънчевите лъчи непременно добива светъл оттенък... Всъщност, ако искаш, можеш и да не вярваш.

Изведнъж парижанинът млъкна, заслони очите си с ръце и започна внимателно да се вглежда в една тъмна точка.

— Какво ти привлече вниманието? — попита Гроляр.

— Това е или скелет на кораб, или подводна скала — отвърна Ланжле. — При тази далечина не може да се определи, но като че ли се движи.

— Но каква полза от едното или от другото?

— Ако това е скала, и при това голяма, и стъпим на нея, ние ще можем да си починем. Ако е скелет на кораб, то и там ще отпочинем. Почакай малко, аз ще доплувам по-близо и ще се върна при теб след десетина минути.

— Не, не, не ме оставяй сам! — помоли Гроляр.

— Но може би за нас ще е важно да научим...

— Защо да не ме вземеш със себе си?

— Защото не умееш да плуваш и ще отнеме много време. Сам аз ще стигна по-рано.

— Да, но ако се върнеш при мен, за теб е все едно колко време ще загубиш.

Този път Ланжле се съгласи.

— Да, ти си прав. Ние имаме тази дъска, която е заострена в единия край. Ти ще се опреш с гърди на тъпия край, а острият ще пори водата. Аз пък ще плувам и ще те бутам напред.

Изведнъж парижанинът трепна с цялото си тяло. Далеч от тях той видя грамадна акула — страшен морски хищник, чиято перка се показва над водата често, когато е на лов.

ГЛАВА VII

Това опасно морско чудовище всякога е нащрек, непрекъснато дебне жертвата си и не познава друга грижа, освен тази да си търси храна. И само благодарение на упоритата си настойчивост издебва непредпазливата си жертва.

Понякога акулата се скрива във водораслите или пещерите на кораловите рифове и стои неподвижно, за да не разкрие своето присъствие. Ако се е прикрила добре, рибите спокойно плуват край носа ѝ. Ако акулата не помръдва, то е, защото знае, че това е времето, когато многохилядни пасажи от седли и други дребни риби ще минат край нея. Акулата дебне в началото им и когато рибите разубавачи, изпратени напред, преминат, без да забележат присъствието на ужасния хищник, акулата се хвърля върху беззащитните рибки, връзва се сред тях така, че те не са в състояние да се отклонят или разпръснат. Достатъчно е само чудовището да отвори голямата си уста, за да погълне-с десетки и стотици от нещастните жертви.

Това несъмнено са щастливи дни за акулата. Природата в противовес на хищния ѝ инстинкт и извънредна лакомия я е дарила с много слаба способност да преследва и гони своите жертви. Акулата не може да догони риба, малка или голяма. Лакомото животно постоянно гладува и непрекъснато очаква жертви. Не трябва да се мисли обаче, че засадата на акулата е сполучлива всеки път. Достатъчно е само някаква малка рибка да види от разстояние акулата и целият пасаж веднага се обръща назад в бягство и никакво усилие на хищника не му помага да ги настигне. Случаите, в които разубавачите минават, без да забележат акулата, са много редки. Обикновено предпазливите твари умеят навреме да известят за опасността останалите и така се спасяват.

В много такива случаи грамадното чудовище броди из морския простор и неспирно търси храна, като разчита, че ще може е каквото и да е да напълни измъчения си от глад стомах. По време на такива безплодни търсения акулата упорито следва корабите, чака по няколко

денонощия спрелите кораби и поглъща всичко, което ѝ хвърлят за развлечение моряците — метли, конопени конци и какво ли не...

Горко на тоя, който, помамен от хубавото време, се опита да се изкъпе в морето. Лек плясък и нещастникът изчезва под водата, на повърхността се показва голямо петно кръв и... всичко е свършено.

Лангле видя страшното чудовище. Младият парижанин нито за минута не се усъмни, че акулата ги е видяла и вече се е насочила към тях. Един от двамата непременно щеше да стане жертва на хищника.

Роден край бреговете на Сена, Лангле беше прекарал детинството си край водата и плуваше като риба. Изведнъж той си спомни, че в Денарари и Мара Калбо срещу няколко сребърни монети негрите се гмуркат във водата при акулите, ловко се борят с тях, но никога не стават жертва на чудовищата. Решени на такава опасна игра, те слагат между зъбите си широки и дълги ножове, гмуркат се под акулата и разпарят корема ѝ от устата до опашката.

Лангле реши да опита. Но преди това трябваше да предупреди Гроляр, за да не му попречи и провали цялата работа със своите безумни викове, степания и паникьосани движения.

Гроляр се учуди, че Лангле стои така дълго-неподвижно. Той видя, че приятелят му е устремил: поглед надалеч, противоположно на онова място, към което щеше да плува.

— Какво гледаш там? — попита той с разтревожен глас, защото сега полицаят се плашеше от всичко, което не можеше да види или разбере.

ГЛАВА VIII

Лангле реши да говори направо. Той знаеше как трябва да се говори с такъв малодушен и боязлив човек.

— Питаш ме какво гледам? Аз гледам нещо много любопитно и ако ти още не си виждал как се промъква акула под вода, то след пет минути ще имам удоволствието да те запозная с тази гледка.

— Акула! — повтори полицаят, изтръпнал до мозъка на костите си — Ти пак се шегуваш.

— Какво чудно има да срещнеш акула в тези води, където те са стотици пъти повече от тигрите в горите на Ява? Това трябваше да се очаква, мили Гроляр, но бъди благоразумен... Когато бях в Кайен, всяка сутрин се забавлявах с това: след закуска отивах на рейда да убивам акули и после ме наричаха „победител на акули“!

— Къде виждаш акула?

— Ето, гледай право пред себе си, на около сто метра разстояние.

— Но аз нищо не виждам!

— Остави ме да се изкажа. Та тази госпожа не се разхожда на повърхността с чадър и лорнет, както ти навярно предполагаш. Гледай накъдето ти соча и ще видиш нещо изправено над водата. Това е перката на акулата, която стърчи на около 20 сантиметра над водата.

— Да, сега виждам. И това малко шише ти наричаш акула? — недоверчиво попита Гроляр.

— Не, това аз наричам перка, а тъй като тя сама не плува, следва, че тази перка принадлежи на акула и тя е на мястото си върху гърба. Но сега не е време да спорим. Трябва да се бърза, ако не искаме да станем нейна плячка. Аз се наемам да се разправам с чудовището, стига ти да не ми попречиш със своите викове и паника.

— Казвай какво трябва да се прави. Ако мога, ще ти помогна с нещо. Но не искам ти да се жертваш...

— И така, ти искаш да ми помогнеш? — попита Лангле.

— Казано — свършено! — почти обидено заяви полицаят.

— Тогава ето какво ще правим. Преди всичко аз ще сваля пояса си, за да се движа по-свободно. Ти ще се движиш през цялото време

след мен. Аз пръв ще посрещна акулата с ножа, като държа напред заострената дъска на „Фрелон“. В момента, когато акулата се обърне с отворена уста, за да улови плячката, аз ще тикна в гърлото ѝ заострения край на дъската и чак тогава ще се намесиш ти. Ти ще натискаш силно дъската, за да не може акулата да я изплюе, а пък аз ще се гмурна във водата и ще разпоря корема ѝ с ножа си. След това ще трябва бързо да се отдалечим от чудовището встрани, за да не видим неговата агония и за да не бъдем ударени от опашката му, както и да сме далеч от кръвта ѝ, която може да привлече и други акули. Разбра ли?

— Разбрах и, повярвай ми, този път няма да падна духом.

— Прекрасно — отвърна Ланжле.

В това време акулата ги приближи. Парижанинът свали своя спасителен пояс, който остави близо до себе си, уверен, че ще го намери, ако предстоящата борба завърши успешно за тях. После се улови за дъската, опря се на нея с гърдите си и насочи напред заострения ѝ край.

Като приближи с дъската, Ланжле леко я разклати над водата, за да я вземе акулата за живо същество. Животното забави движението си, както постъпваше обикновено, за да може по-удобно да захапне плячката си. После ловко се обърна и впи зъби в дъската, но Ланжле силно блъсна острата ѝ част в устата на акулата. Чудовището реши, че е уловило плячката, но не можа да прегризе дебелия корабна дъска, която още повече бе надебеляла от водата.

— Сега е твой ред — успя да извика Ланжле на своя другар.

Гроляр здраво улови дъската и започна да я натиска с всичка сила. Изведнъж се случи нещо неочаквано. В момента, в който парижанинът се хвърли с големия си нож срещу акулата, тя със силно движение се отгласна и се потопи във водата. Така завлече със себе си и дъската, и завързания за нея Гроляр.

По-бърз от мълния, Ланжле се гмурна и се опита да разпори корема на акулата. Но тя се отдалечаваше така бързо, че Гроляр щеше да загине, ако грамадният му пояс не попречи и не забави хода на акулата.

Само с цената на невероятни усилия храбрият французин успя да настигне изгубилия съзнание полицаи, със силен удар преряза въжетото и с нечовешки усилия извади тялото му на повърхността. В тоя

момент, когато Лангле жадно вдишваше въздух, до него изплува и Гроляр, но изплува като безчувствено тяло, без ни най-малък признак на живот...

Лангле побърза да си сложи спасителния пояс, защото почувства, че силите му го напускат. Като се приготви набързо, той се зае да съвземе полицая, който беше изгубил съзнание повече от страх. Няколко капки коняк бяха достатъчни, за да го върнат към живот.

— Спасен! И пак с тебе! — извика той, като отвори очи и се опомни. — Спасен за трети път!

— Е, този път не трябва да го смяташ, защото, като спасих тебе от акулата, аз спасих и себе си.

— Така, така, но все пак зная какво говоря. Не за собствена забава ти се гмурна след мен във водата. Аз отлично помня, че чудовището ме повлече след себе си и че после загубих съзнание. Отлично помня всичко, което ти направи за мен, и ще дойде ден, когато ще ти се отплатя с лихвите.

— Е, за това друг път ще говорим, а сега трябва да побързаме и да напуснем тези опасни места, защото акулата може да изплюе дървото и отново да започне да ни преследва.

Чул за възможността акулата да се върне, Гроляр тревожно огледа морето и изведнъж видя нещо, което го зарадва.

— Виж! — викна той на Лангле. — Твоят риф като че ли ни приближава.

Парижанинът погледна в посоката, в която сочеше полицаят, и също се развесели. Докато мислите му бяха заети с акулата, силен южен вятър беше тласнал предмета, който взеха за риф или парче от кораб, право към плувците. Този предмет бе индийски сал, откъснат от бурята навярно миналата нощ.

Трудно е да се опише радостта, която изпитаха другарите по нещастие при вида на този „кораб“, защото те сега се измъчваха от мисълта, как да стигнат брега, който на разсъмване бе забелязан от Лангле.

— Е, сега ти ще ме почакаш, докато докарам сала — каза парижанинът, който отново се приготви да прояви качествата си на силен и бърз плувец.

— А ако се върне акулата? — простена Гроляр.

— Точно затова не бива да губим ценно време.

При тези думи Ланжле извади пояса, който спъваше движението му, и със силни загребвания бързо заплува към сала. Той викна на полицая:

— Ако случайно акулата се върне преди мене, хвърли й моя пояс и не се страхувай от нищо.

По-късно и двамата щяха да разберат, че постъпките на Ланжле бяха разумни и логични.

Превъзходен плувец, парижанинът стигна за по-малко от пет минути до сала, тласкан от вятъра все по-наблизо. Без да губи повече време Ланжле помогна на Гроляр да се качи на сала. Понечи да стори същото, когато изведнъж извика страшно:

— Гроляр, помогни ми, акула!

ГЛАВА IX

С ловкост, каквато трудно можеше да се очаква от него, старият полицай стъпи с крак на сала, протегна двете си ръце на своя приятел, който, щом се улови, с отчаян скок се хвърли върху сала. Само за секунди ужасната акула не го изпревари. Ако не беше Гроляр, нещастният парижанин щеше да загине. Акулата излезе на повърхността в момента, когато набелязаната от нея жертва падна от изтощение на сала. И озлобена от несполуката си, акулата започна да удря сала ту с опашката, ту с главата си.

За щастие салът бе от т.нар. катамарани, които издържат и на най-силни удари. Те се строят от три свързани помежду си дебели дървета, от които средното се избира да е най-здро и дебело. Отдолу дърветата се обковават изцяло с желязо, а отвън се издълбават с брадва, за да приличат на лодка. Кормилото се закръгля, а после изостря. Двете странични греди правят съоръжението съвсем надеждно. Благодарение на голямата плътност и тежест на дъното, което постоянно пази равновесие, защото е издълбано, саловите са най-надеждните и най-трайни плавателни съдове, които аз познавам. Туземците използват тези салове за ловене на риба в бурно море. В дъното им индианците оформят не-голям отвор, в който поставят риболовните си инструменти, въжета и копия. Освен това на носа на кормилото се правят сандъци, които гребците използват за сядане и за складиране на провизии: сушена риба, месо, буренца с прясна вода, сушени плодове.

Салът, който щастливият случай изпрати на нашите плувци, беше от средна големина и в него не можеха да се настанят повече от 12 души. Първата грижа на двамата приятели бе да се запознаят със съдържанието на отвора и на двата сандъка. Всичко беше херметично затворено и вода не бе проникнала, макар че при вчерашната буря салът е бил постоянно заливан.

С помощта на манерките, които Лангле и Гроляр имаха в своите спасителни пояси, изхвърлиха водата от сала, а после отковаха капациите, които затваряха сандъка. На дъното му те намериха четири

копия, железни колове, вързани със здрави кокосови въжета, две резервни весла, които бяха много ценни, защото с тях се надяваха да стигнат до брега.

В кормилния сандък те се натъкнаха на още по-ценни неща: зрели банани, с които можеха да се хранят цяла седмица, няколко връзки сушена ри-ба, варен ориз, парче месо. Освен това намериха и една голяма глинена бутилка, пълна с арак, и четири буренца с прясна вода.

Открили ценните припаси, двамата корабокрушенци, които отдавна чувстваха глад, започнаха да се хранят. Те започнаха с пушения бут и вместо хляб употребяваха банани. Когато започнаха да хвърлят обелките на плодовете в морето, с изненада видяха, че акулата отново се подава във водата и жадно поглъщаше тези дреболии.

— А, ти си тука, гълъбче! — весело извиня Лангле — Сега ще ти платим за страха, който брахме!

Той взе един кол, вързан с дебело кокосово въже, забодя на върха му няколко банана и хвърли коварната примка във водата.

Тази хитрост скоро даде резултат. Акулата, щом зърна голямата плячка, се хвърли върху нея и глътна бананите и кола. Острието на кола се забиваше толкова по-дълбоко в нея, колкото повече тя се мъчеше да се освободи от него. Той прободя горната ѝ челюст и излезе навън, малко по-долу от лявото ѝ око.

Сега нищо не можеше да я спаси и тя бе в ръцете на Лангле и другаря му. Опита се да се гмурне във водата, но парижанинът скъси въжето и не ѝ позволи да се скрие. После се опита да прегризе въжето, но напразно: металът не се поддаваше на остриите ѝ зъби. По неволя тя трябваше да остане над водата, около два метра далеч от кормилото на сала.

Така двамата мъже имаха възможност да се убедят в лакомията и глупостта на хищника, който ги бе уплашил.

ГЛАВА X

След като се нахраниха, нашите приятели започнаха да обмислят това, което им предстои. Благодарение на сала, който им дойде изневиделица, те бяха уверени, че след няколко часа ще бъдат на желанния бряг. Сега бурята не ги плашеше, защото след ураган настъпва дълъг период на морско затишие. Провизии имаха най-малко за две седмици и затова решиха да не бързат, за да обмислят по-добре положението си.

Наистина брегът не беше далеко, но какъв бе той?

— Може би това е някой негостоприемен бряг, в който ще ни посрещнат людоеди? — разсъждаваше Гроляр — Няма ли да е по-добре да наобиколим няколко дни около брега и да се запознаем с него? А през това време може би ще видим кораб, който ще ни вземе и откара в някое пристанище.

Едва избавил се от смъртна опасност, полицаят отново започна да се връща към своите проекти. Час преди това той бе готов да се откаже от своята мисия само да стигне до тоя бряг, а сега изведнъж стана претенциозен. Щом премята опасността, той отново се върна към честолюбивите си намерения. Дали ескадрата няма да унищожи пиратите без него? А знаменитият брилянт, който капитан Льо Хело обеща да му предаде, щом прегледа секретните писма, в които е описана мисията на Гроляр? Дали те няма да попаднат в други ръце? В такъв случай Гроляр завинаги ще се прости със заветната мечта — да стане началник на тайната полиция, обещано му като награда за успеха.

Ето защо той искаше да дочакат някой кораб, но за да се осъществи надеждата му, трябваше да остане в морето докрай или дотогава, докато привършат и последните провизии.

— Истина е — добави той, защото Лангле му позволи да се изкаже, без да го прекъсва, — сега се намираме извън пътя на корабите. Когато се движехме с ескадрата, не минаваше час, в който да не видим някой кораб по-близо или по-далеч. А от вчера не видяхме нищо освен безкраен воден простор.

— Така е, мили Гроляр — забеляза Лангле, — исках да се изкажеш, за да ти призная, че само безумци могат да забравят скорошните нещастия. От това, че само по някакво чудо оцеляхме от страшния ураган, още не значи, че и занаятът съдбата ще ни закриля. Трябва да знаеш, че нашето се случва веднъж на хиляда пъти. И аз че съм съгласен да преживея втори път такъв момент, макар и за цяло царство! Не забравяй какво щеше да стане с нас, ако не бе ни попаднал този сал. Повече от сигурно е, че сега щяхме да сме в корема на някоя акула.

— Признавам, аз съвсем не разбирам...

— Ама защо говоря? Сега ще разбереш. Вече два пъти дължим живота си на щастливата случайност. Сигурно не искаш да предоставим отново на случая да ни спасява. Казвам ти, че ако настояваш на безумието да се отдалечим от този бряг и да тръгнем да се лутаме с надеждата да срещнем кораб, ще блуждаем не с дни, а със седмици, докато най-накрая умрем от глад на сала. Не! Не трябва! Мечтай за каквото искаш друго, но сега, без да губим време, ще тръгнем към брега. Тази вечер няма да слизаме на него. Ако до това време не видим наблизко кораб, щем-нешем ще слезем на острова, който ще бъде по-гостоприемнен за пас, отколкото океанът. Предупреждавам те, че нищо няма да ме накара да променя решението си. Разбирам, че ти нямаш представа как-во означава да се изгубиш сред вълните без компас, без карта и без часовник. И най-опитният моряк не би се съгласил с това. Не, да се скитащ из океана с две весла — това и луд човек не би допуснал...

— Е, не се сърди — успокояваше го Гроляр, учуден от избухливостта на другаря си, — аз съвсем не искам да ти противореча или да настоявам на своето, а просто изказвам мнение. Но ти сам разбираш, че е обидно, когато сме вече близо до целта, да се простиш завинаги с нея. Когато сме в открито море, аз винаги ще се ръководя от твоя опит и ще следвам твоите съвети!

— Прекрасно! Това вече е благо разумно. Нека бъдем благодарни, че спасихме колите си. Остава ни да се доберем до острова, като преди това убием акулата и се надяваме, че няма да се появят други. Дължни сме да го направим, за да предотвратим бъдещи жертви. А освен това аз не искам да се лиша от кола и веригата, защото могат и друг път да ни потрябват.

След тези думи Ланжле потърси начин да убие акулата и да освободи кола.

В малкия сандък на сала намериха стар то-пор с дълга дръжка. Парижанинът го взе и нанесе с него страшен удар по главата на акулата. Той разцепи на две горната ѝ челюст. В този момент акулата силно се дръпна, за да се освободи, откъсна заловената от кола част на челюстта си и се скри под водата.

— По дяволите! — викна Ланжле. — Тя ще ни избяга!

— Нима мислиш, че повече ще живее? — каза полицаят.

— Погледни! — каза парижанинът, като извади кола от водата. — Самата глава не е засегната. Липсва и само едното око и част от предната челюст. Всичко това скоро ще зарасне, но акулата ще стане още по-свирепа и още по-лакома. Когато не успее да си намери по-едра плячка, тя ще се храни предимно с дребна риба. А сега натисни по-здраво греблото, защото и най-слабата мъгла може да скрие брега и тогава бог знае какво може да ни се случи!

Приятелите хванаха веслата и започнаха да гребат към брега, който, залян от горещите слънчеви лъчи, изглеждаше като сиво-червен гребен, почти слят с кръгозора. Попътният вятър ги освежаваше и тласкаше все повече напред.

При залез-слънце те бяха на 5–6 мили далеч от брега. Даже Гроляр, макар с угнетена душа, не можа да не сподели радостта на спътника си при вида на красивия пейзаж, открил се пред тях. Никога досега те не бяха виждали по-великолепна и по-грандиозна гледка, живописна, приветлива и примамлива.

ГЛАВА XI

Цялата централна част на острова бе заета от високи непристъпни планини, покрити с гъста девствена растителност. Брегът постепенно се спускаше към морето, образувайки живописни долини, покрити със зеленина, в които се спускаха шумящи потоци. Широк пояс от кокосови палми скриваше в шарените си сенки бананови дървета и по-малки палми, като се простираше до самото море. Сред цялата тази разкошна природа не се забелязваше присъствието на човек, никъде не се виждаше и най-малкият признак на живот. Двамата пътници обаче решиха внимателно да наблюдават околността. Това имаше голямо значение за тях, защото, ако островът се окажеше пуст, те трябваше да разчитат предимно на себе си. В обратния случай трябваше да знаят какво население ще срещнат.

Слънцето се скри зад кръгозора, а наоколо не се забелязваше нищо особено. Очевидно беше, че този прелестен кът не е населен. Обаче липсата на всякакви признаци за човешки живот край брега още не значеше, че и останалата част от острова е необитаема. Приятелите решиха да прекарат нощта на сала, още повече че Ланжле беше обещал да почака до другата вечер.

Решено бе през цялата нощ да дежурят с револвер в ръка. Ланжле се страхуваше да не би буря да ги откъсне от брега. Възможно беше да бъдат нападнати от диви туземци и заловени по време на сън.

Понеже луната трябваше да изгрее преди полунощ, приятелите се разбраха да я дочакат заедно. В тъмното и двамата трябваше да бъдат нащрек, а при лунна светлина можеха навреме да забележат и избягнат всякаква опасност. Ланжле настоя да дежури пръв — до пет часа сутринта.

— Да, но в пет се съмва — възрази полицаят — и моето дежурство, едва започнало, ще трябва да свърши.

— Толкова по-добре за теб — заяви Ланжле, — на твоите години хората обичат да си поспиват, а пък аз мога да почивам и през деня. На теб ще мога да разчитам, че няма да пропуснеш минаващ кораб.

Те извадиха от спасителните си пояси револверите и седнаха един срещу друг така, че единият бе обърнат с лице към брега, а другият — с лице към морето.

— Знаеш ли, че сега е удобен момент твоят тромбон да подиша чист въздух, а аз да се насладя на един малък импровизиран концерт! — забеляза Гроляр.

— Да, да, неблагодарнико, ти вече забрави, че с този инструмент ние се прехранвахме в Мексико?

— Благодарение на моята акробатика и жонгльорство — каза Гроляр, — но сега съм стар и едва ли бих могъл да се проявя отново.

— Изглежда, че на младини си бил ловък и силен.

— Ха-ха, и ловък, и силен. Който ме познаваше тогава, може да го потвърди. Аз съм ти разказвал, че съм се родил почти акробат. Моята мащеха, жена на най-добрия гимнастик в цирка Суле, когато ме е намерила на своята талига, ме е прибрала, отгледала, възпитала и естествено научила на своя занаят. Аз живях с нея и с цирка, докато станах на 21 години, и от ездачите, клоуните, жонгльорите и въжеиграчите, между които постоянно се навъртах, научих по нещо.

— Да, имаш добра школовка! — забеляза Лангле.

— Благодаря! При възможност аз замествах всеки един от участниците, но после имах нещастен жребий. Случи се така, че моите бляскави дрехи и гири бяха заменени с един дълъг кларнет. С него изкарах седем години музикантска служба, а когато се уволних, помолих началството да ме назначи като полицай. Какво да напра-вя? Пари няха, а навикът за гимнастически игри и фокуси беше изгубен.

— Слушай, драги, дълго ли ще ми разказваш тези истории? — прекъсна го най-после Лангле. — Повече от двадесет пъти вече си ми го разказвал.

— Е, сега ще бъде двадесет и първият.

— В такъв случай позволи ми аз да завърша вместо теб: постъпих в полицията и напреднах благодарение на удивителните си способности и необикновен усет, който безпогрешно ме насочваше по следите на престъпниците. Това привлече вниманието на началството...

— Стига, стига! — прекъсна го Гроляр — Да говорим за нещо друго.

— Ние нямаме друга работа — възрази Лангле и изведнъж понижи гласа си.

— Какво има? — разтревожи се полицаят, изплашен отново от нещо неизвестно.

— Не чу ли пляска във водата, сякаш ни приближава някакъв плувец?

— Е, ти вече цяла нощ ме плашиш.

— Няма що, добър часовой би бил. Тихо! Мълчи!

И двамата, притаили дъх, искаха да доловят и най-малкия шум, но напразно — нищо не потрепваше наоколо.

— Сигурно греша, вероятно някаква риба е блеснала под кормилото на сала.

От брега също не се долавяше никакъв звук. Никакъв вик на животно или звяр, ни най-малък шум на дърветата в гората.

Само очертанията на тъмните планини, изрязани като мастилени петна върху черния фон на небето, сякаш постепенно нарастваха. Това бе сигнал, че разстоянието между брега и сала постоянно се скъсява. Течението все повече и повече ги тласкаше към брега и скоро те ясно доловиха шума на вълните, които се разливаха върху крайбрежния пясък.

— Ние не сме по-далеч от два пушечни изстрела до земята — каза Лангле, вслушвайки се внимателно в монотонния шум на вълните, — ако така продължи, скоро ще стигнем брега, което-за нас не е съвсем удобно, защото лесно може да се изложим на неочаквано нападение. Аз ще се опитам да спра лодката някъде на удобно място.

При тези думи той върза един от камъните, който служеше за баласт на сала, и го спусна под кормилото. Скоро камъкът падна на дъното. Тогава Лангле върза сала.

— Ето ни на пристанището — каза той весело-и прибави с лека въздишка, — макар и да не исках да приближавам брега.

Течението продължаваше да носи сала, който все повече приближаваше брега.

— Ние сме на около 150 метра далеч от брега — продължи Лангле. — Време е да спрем.

— Все едно е! — въздъхна Гроляр — Дали ще видим кораб в открито море, или той ще ни забележи, когато съмне.

— Аз не съм виновен, че не мога да заповядам на течението — отвърна Лангле, — освен това между течението, което би ни понесло към морете, и това, което би ни тласнало към брега, аз бих предпочел второто, защото островът за нас все пак е спасение.

Гроляр бе на друго мнение, но каква полза да противоречи на младия си другар при това положение. Затова той намери за по-разумно да замълчи, но не можа да се въздържа и измърмори под носа си:

— Добре, добре... Ще видим как ще свърши всичко това.

ГЛАВА XII

Лангле не откъсваше поглед от брега, макар нищо да не различаваше освен бялата линия на прибоя, н обмисляше план, който още не се решаваше да довери на своя другар.

Скоро мислите му бяха прекъснати от Гроляр, който искаше да знае защо мълчи.

— Виждаш ли, не мога да повярвам, че островът ле е населен, и осмислям как да разбера това преди още да слезем. Ако допуснем, че в горите се е приютило някакво население, което става скрито за нас, тогава е ясно, че не можем да разчитаме на гостоприемството му. Точно затова трябва по-отрано да обмислим нещата.

— Това е прекрасно — съгласи се Гроляр, — само дето аз не виждам никаква възможност да узнаем нещо за тези хора и за намеренията им към нас.

— Възможност има, само трябва твърдост и решителност от твоя страна.

— В какво се състои тази възможност?

— Първо, трябва да останеш сам в сала, в който нищо на те заплашва. Мракът ще трае още половин час, не повече, и аз искам да го използвам, за да изплувам до брега. Като стъпя там, лесно ще се промъкна до гъсталака на долината и ще узная безлюдна ли е тази част на острова или не. Спомни си, че преди залез-слънце забелязахме безброй бананови дървета и кокосова гори. За мен е достатъчно да видя как са разположени те, за да кажа дали са докосвани от човешка ръка. Същото мога да кажа, ако разгледам черупките на кокосовите орехи. С една дума — гарантирам, че няма да се върна, докато не отговоря на въпроса, който ни интересува.

— Добре, аз ще остана и ще те чакам — каза Гроляр, който не се плашеше от нищо друго така, както от възможността да попадне в ръцете на човекоядци.

— Прекрасно! Признавам, че очаквах от тебе повече съпротива.

— Аз наистина предпочитам и ти да останеш при мен, но щом като въпросът е толкова важен, няма какво да се прави.

— Когато тръгна да се връщам, аз ще викна, а ти ще ми отговориш, за да се насоча по гласа ти, ако бъде тъмно като сега. Това, разбира се, ще стане, след като се уверя, че островът е безлюден. В противен случай ще доплувам при теб безшумно и щом се изравня със сала, тихичко ще свирна, а ти ще ми се обадиш по същия начин.

— Прието! Но бъди внимателен, защото сме длъжни да запазим живота си за по-важни неща, за които сега няма да говоря. И така, върни се скоро!

Лангле безшумно заплува към брега. След малко слухът му долови странен звук сред тихия плясък на водата, сякаш зад гърба му се движеше друг плувец.

Преди да се хвърли в морето, парижанинът здраво привърза на главата си пълен револвер, а между зъбите си захапа неголям нож.

Той се спря и се заслуша, като със слаби движения ма ръката си се крепеше над водата. Изведнъж дишането почти му спря. Той страшно се изплаши и почувства, че нещо грамадно, тежко и плъзгаво премина край него, закачи бедрото му и в същия момент почувства в крака си страшна болка.

— Акула! — мина през ума му. — Загивам!

В момента, в който очакваше, че чудовището ще го захапе със здравите си челюсти и ще го повлече към дъното, той усети, че акулата отново прекарва страшните си зъби по бедрото му, но и сега не успя. Чак тогава разбра с какъв враг си има работа. Несъмнено тази беше същата акула на която той откъсна горната челюст. Щом разбра намеренията на хищника, Лангле започна да плува по-бързо. Той се надяваше да я изпревари.

Лангле за малко успя да отблъсне акулата, но и тя продължаваше да го следва. Преди да излезе на брега, той спря на такова място, където водата едва стигаше до колене. Знаеше, че акулата ще върви след него, почти влачейки корема си по пясъка, докато водата ѝ позволява да движи късите си перки. Тогава тя поиска отново да го захапе, но в момента, в който се обърна на едната си страна, Лангле пъргаво отскочи и разпра корема ѝ.

Чудовището така силно замахна с опашката си, че ако Лангле не бе отскочил встрани, този удар би пречупил гръбнака му. Без да дочака края на борбата си с акулата, Лангле излезе на брега и застана под една палма, за да се посъвземе малко. Уплаши се да не заспи и щом

клепачите му натежаха, той скочи и предпазливо започна да се провира между кокосовите палми и банановите горички, които видя от морето.

ГЛАВА XIII

Лангле бързо стигна до първите дървета и замислено спря. Страхуваше се да продължи напред, за да не се заблуди. От друга страна, той не можеше да реши въпроса, който го интересуваше: защо бананите не бяха на разстояние една от друг. Възможно бе дърветата да са посадени от човешка ръка, а после да са били изоставени и подивели.

Така Лангле не можа да реши нищо и трябваше да остане до разсъмване, когато по гроздовете зрели плодове би познал — сами ли са падали, или пък са били откъснати от човек. Той реши да се върне при кокосовите палми, които му служеха за ориентир. По пътя обикаляше стъблата на дърветата, за да намери черупки от кокосови орехи, по които можеше да разбере как са обелени. Така вървя четвърт час, докато стъпи на нещо твърдо, взе го от земята и го опипа внимателно. Развълнува се. Това беше кремъчен топор, остър и с правилна форма, подобен на тези, които туземците изработват на австралийските острови.

Сега вече не оставаше съмнение, че островът е населен. Зарадван от откритието си, Лангле тръгна към морето. Но трябваше ли да се радва? Предметът му подсказваше, че хората, които ползват такова оръжие, са навярно диваци, суеверни и негостоприемни, а може би и човекоядци.

Когато се върна благополучно на сала, той завари приятеля си примрял от страх. В отсъствието на Лангле той бе преживял нещо страшно и необикновено. Нещо, пред което срещата на парижанина с обезобразената акула бледнееше.

— Представи си — каза полицаят на своя приятел, — при мен дойде някакво чудовище, което на всяка цена искаше да скочи в сала — навярно за да ме изяде. Не минаха и десетина минути от тръгването ти, когато очите ми посвикнаха с мрака и видяха на 4–5 метра от сала някаква черна маса, която по големина можеше да се сравни с тялото на бик или дори хипопотам. На главата му стърчаха два рога.

Плувайки към лодката, чудовището хриптеше и сумтеше като ковашки мях?

— С една дума, глава на апокалиптичен звяр! — гръмко се изсмя Ланжле.

— Смей се, смей. Аз просто не вярвах на очите си. Когато чудовището приближи лодката, започна да издава такива странни, диви звуци, каквито никога не бях чувал. После се хвана с грамадната си, космата лапа, искаше да скочи в сала и да се нахвърли върху мен. В момента на страшна опасност силите ми се удвоиха, замагнах и ударих чудовището по главата, защото от страх не можах да намеря топора.

— За щастие! — прекъсна го парижанинът.

— Какво щастие?

— Продължавай, сега ще ти кажа.

— Ударът беше много силен.

— Трябва да е така, веслото е от желязо.

— Чудовището веднага изпусна кормилото е грозно хъркане, последваха и два страшни вика, които още чувам. После заплува така бързо, че веднага изчезна.

— А тези два вика можеш ли да ги повториш?

— Разбира се! Всъщност не мога да гарантирам, че ще бъдат толкова точни Във всеки случай те звучаха така: „Май год, май год!“

— Ха-ха-ха! — смееше се Ланжле. — Това на английски означава: „Боже мой, боже мой!“

— Откъде знаеш, говориш ли английски?

— Не че говоря, но зная. Познавах в Африка един английски войник, който, когато беше огорчен или учуден от нещо, викаше: „О май год! Май год!“

— Не, не може да бъде!

— Сега позволи ми да ти разясня нещата. Този остров е населен, в това сам се убедих, и навярно туземците са ни забелязали, скрити някъде между дърветата. При тях се е намирал и някой англичанин, претърпял като нас корабкрушение, познал ни е, че сме европейци, и е решил да използва тъмнината, за да се види с нас, без да го забележат диваците. Вероятно той е искал да ни съобщи нещо интересно, защото сигурно по-отдавна е тук. Но ти с твоя глупав страх, вместо да му благодариш за добрите намерения, едва ли не си го убил.

— Ами рогата, косматите лапи и нокти? — оправдаваше се полицаят.

— Всичко това е плод на въображението ти, колко пъти си ми разказвал разни басни за рогати и космати страшилища. Все още ли вярваш в подобни глупости? Човекът спокойно е доплувал и още отдалеч е искал да те предупреди, макар и на непознат език, но той не е виновен и след удара се е оттеглил с вика: „Боже мой! Боже мой!“ Този път си извършил грешка, която ще ни струва скъпо.

— Как така?

— Не можеш ли да разбереш, че ако непознатият е в добри отношения с туземците, той би използвал влиянието си, за да ни отмъсти?

— Това би било дребнаво и недостойно! — важно забеляза Гроляр.

— Може би искаш да ти благодари за това, че си щял да го убиеш?

— Е, стига толкова! Той и без това е бил англичанин, а ти знаеш, че не мога да ги търпя.

— Ти винаги имаш сериозни доводи, за да не признаеш, че си извършил глупост. Утре ще видим как ще ни посрещнат туземците. Мога да ти кажа, че ако ни заловят и сварят в някой голям котел, като предварително напълнят коремите ни с треви и корени, ще се дължи единствено на милата тя и кротка обноска.

— Е, какъв си! Вместо да ме утешиш и успокоиш, ти нарочно ме плашиш повече!

— Никой не може да избяга от съдбата си и ако ни е съдено да бъдем изядени, то все ще е по-добре да ни изядат себеподобни, отколкото акули.

— Добре ти с да се шегуваш, а че аз няма да мигна нито минута?

— Успокой се, още не са ни изпекли, а дотогава аз ще измисля как да се отървем. Щом чужденецът живее между туземците, това показва, че те не са толкова жестоки и кръвожадни, колкото можем да очакваме.

Скоро луната изгря и заля със своите лъчи тежките вълни на океана. Тя пръскаше светлина върху назъбените планински върхове, върху долините и горите на непознатия остров, тихо заспал под воала на нощната тишина.

ГЛАВА XIV

Малко преди разсъмване Ланжле, изтощен от умора, легна на дъното на сала и веднага заета. Гроляр по неволя трябваше да продължи да пази от всякакви изненади. Към края на нощта луната премина зад високите планински хребети и всичко отново потъна в дълбок мрак. Само далеч към кръгозора неспокойните вълни продължаваха да искрят под лъчите на светлика.

През краткото дежурство Гроляр трябваше да се пребори със страшни халюцинации. Пред очите му постоянно се мяркаха странни призраци. Няколко пъти се канеше да събуди своя другар, но страхът от това, че ще го упрекнат, го възпираше. Трудно е да си представим с каква радост посрещна той зората и първите слънчеви лъчи. От морето лъхаше безмълвие и безкрайност, а от брега — спокойствие и тишина.

Когато Ланжле се събуди, слънцето бе минало зенита. Гой погледна добродушно небето и се засмя.

— Навярно ти н не помисли, че трябва да ме събудиш по-рано. Е, сега не можеш да се оплачеш, че съм те лишил от възможността да опазиш сала. Уверявам те, че от мястото, на което сме сега, всеки кораб би чул сигнала ни така, както ако го подавахме от брега.

В случая парижанинът не бе съвсем прав: истината е, че корабите винаги обръщат внимание на онези сигнали, които им се дават от малки кораби или салове, а сигналите от брега те приемат за любезни приветствия.

Неговите думи утешиха Гроляр, който мислено реши, когато слезе на брега, да постави нещо като мачта на самия край на насипа и оттам денонощно да чака преминаването на някой кораб.

— Сега нека хубаво се ободрим и подкрепим. Не можем да знаем какво ни чака на острова. Аз не мога да търпя повече тази неизвестност. Цял живот ли ще прекараме на този сал?

Полицаят последва другаря си и започна да закусва. Варен ориз с ароматни подправки имаха за около 12 души. Двата похапнаха от вкусното ядене, пийнаха си прясна вода от буренце-то, размесена с няколко капки хубав коняк, който те носеха в спасителните пояси.

Бутилката с арак запазиха, за да предразположат евентуално туземците, ако ги посрещнат приятелски. Лангле изкусно приготвяше ориза на малки топки, които потапяше в различните подправки по примера на китайците.

— Това ми напомня този кус-кус, който често хапвахме в Америка по време на банкета, даден от Арби.

— Отдавна ли е било, драги Гроляр? — попита Лангле. — Защото днес може би някой от нас ще опита месото на другия, за да запази собствения си живот.

— Какво говориш?

— Да допуснем, че диваците заколят тебе, ти си по-тлъст и по-охранен, после любезно ще ми предложат късче от твоето месо, което ще изям от страх и с мене да не сторят същото.

— И ти ще можеш? — попита ужасено полицаят.

— Аз не казвам, че бих го направил с удоволствие. Съвсем не! Но разбери, че ако им откажа, аз няма да спася живота си. От друга страна, това би бил начин да запазя в себе си частица от твоето същество, което от всичко на света най-много съм обичал.

— Ти си мръсник, Лангле!

— Не, аз съм просто логичен?

— Ти ми ставаш противен, Лангле!

— Е, значи ти не би го направил, ако ти го предложеха?

— Още една дума, Лангле, и аз ще престана да те уважавам!

— Безразлично ми е!

— В такъв случай...

— Само да запазиш уважението си към мен!

— Ти като че ли полудяваш!

— Не, просто искам да се посмеем, може би ще ни е за последен път. Така че искам по-вкусно и по-приятно да обядвам с тебе.

— Не може да се каже, че си толкова весел днес — отвърна неспокойно Гроляр. — Почвам да мисля, че и ти се плашиш.

— Плаша се! — нервно се засмя парижанинът. — От какво? Ти мислиш, че се тревожа за собствената си кожа? Животът не ми е дал нищо хубаво досега, за да се тревожа за него. Аз не съм дете ма случайността като тебе и не мога да си представя, че съм роден от херцогиня. Аз не помня нито баща си, нито майка си. Те и двамата

умряха от непосилен труд, когато бях дете. Никога не съм ти говорил за себе си, но ако това ти е неприятно, ще млъкна.

— Да ми е неприятно? Напротив! Твоето признание по-скоро ме радва, защото с това ми доказваш, че все още ме обичаш.

— В разказа ми няма да има нищо интересно, мога да те уверя. Това е обикновенният разказ на стотици бедни и онеправдани хора, които животът на големите градове притиска. Баща ми беше помощник-тапицер. Нарани с чук палеца си и след десетина дни умря от гангрена. Майка ми, която ме е кърмила тогава, така затъгувала за съпруга си, че заболяла и след две седмици умряла от туберкулоза. Аз съм останал при баба си, жена на 65 години, която трябваше да стане перачка, за да купува за себе си хляб, а за мене мляко. И аз растях без радост и без ласка. Зимата прекарвах без огън, в тъмна и влажна мансарда под самия покрив на многоетажна къща. Лятото пък слънцето безмилостно ме печеше. Хранех се с топла чорба без месо и хляб, преживях у баба си дотогава, докато предаде богу дух — без да усвоя някакъв занаят. Бях 12-годишен. Усърдно посещавах махленското училище и поглъщах всичко, на каквото ни учеха. Но скоро останах кръгъл сирак, та трябваше да се простя с книгите и да помисля за насъщния. Скитничеството ми беше противно и затова постъпих като работник при един доставчик на камъни, където вършех и домакинската работа. Едничката радост, която преживях тогава, дойде от старик, основател на градския оркестър в Белвил. Избра ме за барабанист и започна усърдно да ме учи, като ми позволяваше да упражнявам не само барабан, но и други инструменти. Той ми подари и първия барабан. Принудих се да стана барабанист, защото не можех да си позволя да си купя инструмент, какъвто ми се нрави. Цялото си свободно време посвещавах на музиката и не бързах да се запиша доброволец, за да не се разделя с новото си поприще. Постъпих покъсно в полка и веднага — в курса за офицери, защото мечтаех за еполети. Уви! Уви! Постъпката на един пиян сержант и това, че и аз самият за момент се самозабравих, разрушиха мечтите ми. Всичко останало ти е известно... Вероятно се учудваш за-що съм избрал този момент, за да ти разказвам всичко, но през цялата нощ сънувах детството си, баба си, преживявах още веднъж всички подробности от съвместния ни живот, а когато се събудих, с изненада видях, че не я намирам до себе си. Спомних си и друго — удавените, секунди преди

да умрат, преживяват целия си живот. И аз-преживях моя. Не е ли това признак за близка смърт? Та и затова се шегувам с тебе, за да заглуша това чувство. Обиждам те, а съвсем не искам това.

— Ти не можеш да ме обидиш — каза старият полицаи, трогнат до просълзяване от разказа на другаря си. — А на сънищата си няма защо да отдаваш такова значение, нали не си суеверен. Освен това според тълкувателите на сънища твоите са предвестници на нещо хубаво.

— Прав си. Впрочем лошите ми предчувствия вече се разсеяха. В душата ми остана само светлият спомен за баба, която така силно ме обичаше... Е, приключихме обяда, добре е да глътнем още по чашка коняк, за да се окуражим. Пък каквото бог даде! Напред!

ГЛАВА XV

След като изтеглиха камъка, който им служеше за котва, и го поставиха на дъното на сала, двамата уловиха веслата и спокойно заплуваха към брега. Сякаш се връщаха у дома след една прекарана риболовна нощ. Приятелите обаче бяха измъчени от предчувствия, макар че ги прикриваха. Бяха уверени, че от брега ги следят.

— Повече издръжливост — каза Ланжле, — а най-главното, не си служи с револвера, това ще направиш само при крайна нужда. Чакай моя сигнал. Всъщност добре ли владееш това оръжие или не?

— Как да ти кажа, не съм имал случай да стрелям, откакто напуснах цирка, но по онова време улучвах яйце във въздуха.

— Прекрасно! Добрият навик никога не изчезва докрай, а и револверите ни са превъзходни. Пристигаме. Ще маневрираме като истински моряци.

Приблизиха по всички правила към брега, те излязоха на плитчината, където водата едва стигаше до колене, и с помощта на приборя благополучно изтеглиха сала на пясъка. Оставиха го така, че в случай на опасност да могат веднага да го върнат в морето.

Те прибраха вещите си в трюма, заключиха всички сандъци и спокойно тръгнаха по пясъчния бряг с револвери на пояса и затъкнати дълги ножове отстрани.

Едва изминаха петнадесет крачки, когато чуха оглушителни викове. Тълпа от диваци, татуирани по невероятен начин, с украса от пера на главите, вървяха право към тях, като размахваха във въздуха дългите си копия. В лявата си ръка те носеха по сноп остри и навярно отровни стрели.

— Положението е сериозно — забеляза Ланжле, — запази хладнокръвие, инак те ще ни унищожат, преди да ги успокоим.

Полицаят едва не изгуби съзнание и само енергичните думи на другаря му го ободриха.

— Стой! — викна Ланжле, като видя, че диваците поспряха за миг.

Гроляр машинално се подчини. В този момент цял облак от стрели се изсипа над главите им, но по щастлива случайност нито една не ги засегна.

— Не мърдай от мястото си, остави ме аз да действам — каза Лангле — и най-важното: не стреляй! Ние не можем да ги унищожим, а смъртта на един или двама само повече ще ги разгневи.

После парижанинът сложи два пръста в устата си и изсвири така пронизително, че диваците се спряха в недоумение. В този момент един папагал, изплашен от изсвирването, излетя шумно, плесна с криле и после ниско прелетя над главите на туземците. Лангле мигновено хвана револвера си, стреля в птицата и тя полетя надолу. При този звук, съвършено непознат за островитяните, те като изплашени деца паднаха на земята, проснаха се по корем и боязливо загледаха настрани.

След известно време те се понадигнаха и видяха, че двамата бледолики стоят спокойно и не мърдат от местата си. Няколко души набраха кураж и се осмелиха да вземат убитата птица. Те дълго разглеждаха раната на гърдите ѝ, после поклатиха глави. Обградиха ги в недоумение, поглеждаха към небето, страхливо разтваряха ръце и поглеждаха и Лангле. Навярно си мислеха: „Кой е този, който може да заповядва на небето?“

Едно мършаво куче се приближи и започна да души краката на Гроляр. Когато го забелязаха, туземците започнаха отчаяно да жестикулират, но от вълнение полицаят не разбираше нищо.

— Те искат да видят дали можем да убием кучето така, както убихме птицата — пошушна му Лангле. — Направи им това удоволствие, за да им докажеш, че и ти владееш оръжието като мен.

Полицаят не искаше да застреля кучето, презрително го ритна и нещастното животно с вой избяга към гората. Върху лицата на туземците се четеше разочарование. Но в момента, когато кучето стигна до дърветата, Гроляр протегна ръка и гръмна. Животното падна с разбит череп.

Новият подвиг на белите предизвика възторг и радост. От заплашителни лицата на диваците станаха покорни. За тях бе ясно, че белите, които притежават небесния гръм в ръцете си, са богове.

Един от тях, навярно предводител, излезе няколко крачки напред. Той посочи с ръка един от войниците и направи знак и той да бъде

убит. Лангле разбра, че любопитството на диваците няма да има край. А тъй като не желаше да убива невинен човек, реши да ги поразвлече.

— Не сме забравили шегите, с които се прехранвахме, нали? Аз ще изобразявам оркестър — обърна се той към Гроляр. — По места, господа от почтената публика! Представлението започва!

— Сериозно ли е това? — попита полицаят.

— Повече от сериозно. Е, пригответи се, старче. Виж какъв огромен успех ти предстои. Спомни си как развличаше индианците в Мексико.

Лангле извади от сандъка на гърба си своя-любим тромбон и започна да изпълнява някаква шеговита мелодия. Гроляр, увлечен от живото темпо на познатата мелодия, започна да се премията през глава, да се търкаля като топка, да ходи на ръцете си. Публиката буквално зяпна от възхищение и започна да надава възторжени викове. Жените и децата се захласнаха от смях и удоволствие. Но внезапно тълпата млъкна и почтително се отдръпна, за да направи път на нова група хора.

Осем души носеха носилка, на която седеше чудовищно дебел човек с червена туника, обшита с пера и стара английска каска, прикрепена на гладко избръснатата му глава с медна пластина. Върху лицето на тлъстия старец се изписваше безкрайна студенина и равнодушие към всичко. Негово височество скучаеше.

ГЛАВА XVI

Властелинът искаше да бъде забавляван и затова често менеше министрите си, когато те посече не съумяваха да го развеселяват с гримасите си или с някакви други зрелища. И макар министрите да бяха без портфейл, много повече скъпяха местата си, отличителният знак за които беше една пръчка, която при назначаване получаваша от самия монарх.

Министър-председателят получаваше много по-голяма пръчка от останалите министри. С министерското звание бяха свързани сериозни правомощия. Министрите не получаваша заплата, но с помощта на пръчката можеха да взимат от населението каквото си поискат.

Сутрин, когато хората идваха на пазар с продуктите си, при тях се явяваше доверено лице на министъра, показваше пръчката, после я допираше върху сложените на земята плодове, дивеч, риба. Примитивният обичай, запазен почти във всички страни на Меланезия, се нарича „право на пръчката“.

Старият крал, известен вече на новодошлите, пожела да ги види и съпроводен с всички церемонии, пристигна при тях.

Повториха му историята с папагала и кучето и бързата смърт на животните го порази. Това не беше очакваното от стария хипохондрик. Той искаше нещо забавно, весело, занимателно. Ка-Ха-Туа VII, както наричаха монарха, скучаеше като истински пер на Англия и помоли европейците да го развлекат с нещо. Те не го разбраха. Тлъстият старец повика един от министрите си.

— Какво ново измисли за днес? — попита властелинът.

Останалите го наблюдаваха с нескривана завист. По тържествения му вид те разбраха, че ще заслужи милостта на господаря си — банановата пръчка.

Застанал пред господаря си, щастливецът обърна навън своите клепки, наду бузите си и започна да удря с юмрук ту едната, ту другата. Той започна да издава такива своеобразни звуци, че старият крал не се въздържа и започна да се смее така силно, че големият му корем се затресе, месестите му и увиснали устни се разтвориха.

— Сега разбрах каква е работата — извика Ланжле. — Този уважаван монарх желае да го развличат. Понеже вижда пред себе си единствено покорни роби, изгубил е към тях всяко уважение и ги третира единствено като играчки. Хайде, напред, продължавай представлението!

Гроляр, ободрен от успеха си, сега сам поиска да се похвали с уменията си.

— Е, музика, започвай! — викна той, готов за това акробатически упражнения.

Ланжле засвири, а Гроляр, вдигнал крака нагоре, започна по такта на музиката да ходи на ръце и да се върти във въздуха. Така направи цял кръг и застана пред краля. Преметна се, стъпи на крака, подскочи и се простря по корем на земята.

Този път задоволството на краля беше огромно. Никога не бе виждал подобно нещо. ИстERICният смях отново го завладя, повали се на носилката си и така се задави, че носачите му трябваше да го пуснат на земята, а други двама да го удрят по гърба, за да се опомни.

Успокои се и заяви, че никога не е бил така щастлив, веднага взе пръчките от двамата свои министри и ги връчи на Ланжле и Гроляр, като им заяви, че от днес те ще отговарят за удоволствията и развлеченията му.

— Аз ще ви предам къщата на червения човек! — крещеше кралят. — Червеният човек е лъжец. Той ме съветваше да заповядам на моите войници да ви убият, но аз него ще убия и ще го изям на днешния пир.

Тълпата одобрително крещеше и шумно изказваше радостта си. Двамата приятели не разбрадя нито дума от речта на стария крал, но бяха уверени, че нищо не ги заплашва, докато имаха благоразположението на скучаещия крал и на цялото племе.

Но кой беше червеният човек, за когото кралят говореше с гняв и негодувание? Това скоро ще разберем.

Този ден трябваше да започне много печално, при все че влиянието на Гроляр и Ланжле се разрастваше сред племето мокиси.

Тогава, когато цялото племе се радваше на присъствието на двамата бели, в които те виждаха висши същества, двама войници, останали в селото, за да го пазят от неканени гости, неочаквано дойдоха при останалите. Те им съобщиха, че враждебното племе атара

настъпва с форсиран марш към селото им. Не трябваше да се губи време. Заради дебелината и старостта си кралят остана в резиденцията си на морския бряг. Научил грозната вест за идването на неприятеля, той въздъхна и зариди.

— Червеният човек е болен. Кой ще води моите войски в бой? Кой ще ми помогне да победя врага? С червения човек ние бяхме непобедими. Но той се е наранил вчера, паднал е от скала и сега не може да стане, не може да излезе от хижата си... Да можеха белите да го заместят...

Ланжле и Гроляр, макар че не разбираха пито дума, все пак се досетиха какво става. Войниците веднага взеха оръжието си и се подредиха, предвождани от началниците си. Робите и пленниците бързо се натовариха с провизии и храна.

— Навярно се подготвят за бой с някое враждебно племе — каза Ланжле, като гледаше всичките тези приготовления. — Но само с нашето присъствие, без да говорим за оръжието, ние можем да им спечелим победата.

— Защо не — отговори полицаят. — Още повече, че ако бъдат разбити, ще трябва после да се разправяме с техните врагове.

— Радвам се, че този път си така решителен. Нека отидем при сала, да се въоръжим добре, да вземем колове и топори.

Без да се обръщат повече към туземците, те изтичаха към сала. Тогава зад тях се чува отчаяни викове. Мокисите решиха, че белите бягат от тях. Скоро скръбта им се обърна в радост. Те видяха, че белите се връщат обратно. Съзнаващи превъзходството им, диваците демонстрираха готовност да им се подчинят и безпрекословно да изпълняват заповедите им. Ланжле и Гроляр започнаха да им обясняват с жестове и мимики. Те разделиха отряда на две колони и застанаха начело на едната и на другата. После туземците донесоха при тях две царски носилки, настаниха ги в тях и на бегом се понесоха напред, като колоните ги следваха бързо.

ГЛАВА XVII

Мокисите пътуваха целия ден и половината нощ без отдих и понеже туземците атара узнаха, че враговете им са се отпратили заедно с краля си към резиденцията на морския бряг, решиха по-рано да нападнат селището им. Ако преди разсъмване мокисите не успеяха да се завърнат, то цялото население на селището им би загинало.

При бързия ход носилките бяха истинско облекчение за европейците. Иначе те не биха могли да следват неуморните диваци, привикнали към трудни и дълги преходи.

В селището никой не спеше: старците, жените, децата — всички се въоръжаваха, решили на всяка цена да отбият нападението на врага, докато успее войската им да пристигне и защити селото. Туземците никога не нападаха нощем от страх да не ги съпроводят зли духове, но знаейки, че селото е без защита, атара решиха да не спазят това правило.

Отгатнали намерението им, мокисите устройоха засада. Първата колона, ръководена от Гроляр, се разположи в края на селото, противоположно на мястото, откъдето се очакваше да дойдат нападателите. Втората колона под началството на Ланжле застана там, където се очакваше неприятелят. Така атарите трябваше да попаднат под двоен обстрел.

Решено беше да им позволят да навлязат в селото и там да ги обградят, така че нито един да не може да избяга. Диваците по принцип не щадят враговете си и отвеждат в плен само жените и децата, у които по-късно възпитават ненавист към родното племе.

Съмваше, а нападателите все още не издаваха присъствието си. Мокисите започнаха да мислят, че шпиони са предупредили враговете за тяхното пристигане, когато изведнъж от близката височина също като лавина започнаха да се спускат цели рояци врагове, огласящи въздуха със своите диви, войнствени викове.

Никой не се показва — нито в селото, нито от засадата. Гробното мълчание отначало смути нападателите: те се спряха и заоглеждаха местността, сякаш подозираха клопка. Появата им не предизвика

уплаха в селото, което в действителност би било невъзможно. После, вероятно предположили, че жителите са избягали в гората, отнасяйки със себе си всичко ценно, те тръгнаха напред, хвърлиха се към къщите и се отдадоха на безогледен грабеж.

Първите нападатели останаха учудени, когато видяха, че къщите са натъпкани с жени и деца, които не само не молеха за пощада и не трепереха от страх, а гръмко ги обсипваха с ругатни и оскърбления.

— Елате, елате, подли и страхливи атара — крещяха те. — Погледнете, тези войници треперят от страх пред жените и пеленачетата. Вашите водачи са изпратили тук не войници, а жалки роби!

При други обстоятелства такива подигравки биха разярили атарите, но невероятната смелост на жените зад слабата им барикада от бамбук накара неприятеля да предположи, че е попаднал в капан. Отстъплението бе невъзможно и войниците се пръснаха из селото.

Всичко, което можеше все още да направи водачът на атара, бе да събере хората си на главната улица. През това време Лангле и Гроляр с усилие задържаха своите хора, които настояваха вече да атакуват неприятеля.

Водачите на мокисите прекрасно схванаха намерението на двамата водачи, които искаха да обградят неприятеля от всички страни и да ги сразят с револверите си. Те побързаха да обяснят този план и ни войниците си.

Като позволиха на неприятеля да се събере на едно място и да образува плътно ядро, Лангле даде сигнал със свирка на Гроляр да започнат настъплението.

Трудно е да се опише паниката, която за миг обхвана атарите, когато видяха, че от някои войници тече кръв, без да бъдат улучени от копия или бравди. Те видяха как белите протягаха ръце, чуха и страшния гръм, смаяха се от покосените, които бяха засегнати от някаква невидима сила. Това ги потресе и обезумели от страх, те хвърлиха оръжието си и се впуснаха да бягат на всички страни. Напразно. Отвсякъде ги посрещаха копията на мокисите, които ги унищожаваша.

Лангле и Гроляр се опитаха да спрат избиването на беззащитни хора, но знаците им бяха изтълкувани точно обратно от мокисите и избиването продължи дотогава, докато не остана нито един жив атара.

След поражението на атарите победителите тръгнаха да изтребват с огън и меч техните селища, да избиват старците, жените и децата: направиха онова, което враговете им готвеха на тях самите. А великият Ка-Ха-Туа VII обядва с превъзходно филе, приготвено от краля на врага и изпратено му специално завито с бананови листа.

От незапомнени времена кралете на двете племена воюваха дори за дреболии. Един от първа-те водачи на мокисите, след като победил атарите, заповядал на дворцовия си готвач да му приготви филе от месото на врага. Това внушило у сина на победения мисълта да отмъсти за баща си и също да приготви филе от своя враг. Този факт сложил началото на кръвна вражда, както и на ненавист между двете племена.

След като се завърнаха от втората си експедиция, в която Лангле и другарят му не участваха, защото не желяеха да ограбват и опожаряват неприятелските селища, мокисите узнаха, че престарелият им крал е умрял от болки в стомаха. Той не успял да смели филето от месо на последния крал на атарите и заболял. След смъртта му водачите и старейшините на племето, събрани на съвет, решиха да предложат короната на този от белите, който би се съгласил да я приеме. Когато започнаха да гласуват, те се объркаха така, че не можеха да уточнят кой от двамата харесват повече. И така, на един от нашите приятели предстоеше да стане вожд на мокисите.

ГЛАВА XVIII

Младият парижанин, готов по всяко време да вижда в нещата комичната им страна, отказа да се нарече Ка-Ха-Туа VIII, но настойчиво уговаряше приятеля си да приеме наследството на покойния монарх.

— Сега ти няма защо да се боиш за своето филе — настояваше той, — защото отсега сам ще царуваш над този остров. Освен това ти можеш да ги просветиш, а това добро дело за толкова хуманен човек като теб е най-подходящата работа. Кой знае колко време ще останеш на острова? Все пак това ще стане цел на живота ти — да превъзпитаеш нравите на това племе, което в същността си не е със зла душа...

— Ами ти? — попита Гроляр.

— Аз ли? Аз ще бъда щастлив свидетел на твоите успехи и подвизи.

— Ти ще бъдеш мой пръв министър!

— Не, не искам да бъда даже и последен. А и това би било доста нетактично от твоя страна. Ти си длъжен да избереш министри от най-влиятелните фамилии на племето. За мене е достатъчно да бъде твой другар и съветник дотогава, докогато присъствието ми не те отегчи.

— Как можеш да говориш подобни неща? Нима мислиш...

— Стига, стига... човек, достигнал до такова величие, не може да не се забрави.

— Аз никога няма да забравя, че за мен ги си бил най-добрият приятел.

— Вярвам ти, но искам да знаеш, че като вожд, ако някакви политически съображения ти наложат да ме пренебрегнеш, аз няма да се обидя.

Когато мокисите разбраха за резултата от разговора между двамата и за съгласието на Гроляр да приеме короната, те огласиха въздуха с гръмки викове и се заловиха да настанят новоизбрания вожд в двореца.

Коронацията бе извършена тържествено, а Гроляр от уважение към общественото мнение трябваше да облече черна дреха, украсена с

папагал-ски пера, да сложи подобие на корона с огромното перо, което преди него носеше покойният крал. Без това тълпата нямаше да го признае за истински владетел.

Отначало той отказваше този маскарад, защото осъзнаваше колко е смешен отстри, но Лангле с няколко думи успя да го убеди да се подчини на процедурата.

— Помисли само какво ще каже твоят народ! Нима не си длъжен отсега нататък да жертваш заради него личните си вкусове? А и облеклото всъщност не е по-смешно от облеклото на другите господари, също така натруфено със злато и дрънкулки. Не забравяй, че царският пир е готов. Печени прасета и агнета, пилета и риба, цели планини ориз и плодове чакат теб и твоите гости, твой народ, на който трябва да раздадеш всички тези лакомства, за да ознаменуващ веселото събитие на деня. Хайде, отивай по-бързо, заемай мястото си между министрите си и царствената си съпруга.

— Какво говориш?

— Как? Нима не знаеш, че след смъртта на краля ти си наследник на всичко: на двореца с мебелите, на жена му, на всичко, което е владеел предшественикът ти.

— О, ако е така, още не е късно — мога да се откажа от цялото това наследство.

— Не, невъзможно е, ти си коронясан, сега си владетел по волята на Небето и твой народ. Само революция или военен преврат могат да те лишат от престола.

— Колко е неприятно това.

— Наистина, неудобно е, по положението съвсем не е лошо.

— Разбери, аз имам законна жена във Франция, не мога да имам две съпруги.

— Няма друг изход. Не мислиш ли, че ще настроиш против себе си най-видните семейства на страната. Освен това можеш да бъдеш спокоен: не ти предстои венчавка, защото ставаш едновременно владетел и съпруг на кралицата. А и тази особа, по-тежка от 190 килограма, няма да ти бъде досадна, защото не може да се движи и да излиза от двореца. Затова и днешният пир е устроен в дома ѝ, за да не се затруднява да се движи. Ти само ще се приближиш да я поздравиш и това е всичко.

На това Гроляр отвърна с многозначителна гримаса. Царският сан му се стори непосилен. Освен това не беше сигурен дали и този път приятелят му не се шегува.

Изведнъж от двореца се чу страшен вой.

— Какво е това?

— Това е гласът на твоя народ, на твоя добър народ, който не може да разбере защо неговият кумир, а днес ти си такъв, не се появява още.

Нови викове, още по-ужасни и отвратителни, огласиха въздуха.

— Ето, виждаш ли, твоят народ се сърди, по-бързай да го успокоиш! Иначе той лесно може да премине в опозиция...

— Опозиция тук, при тези диваци?

— Това те учудва? Нима не знаеш, че щом се съберат трима души, непременно ще има и опозиция; третият обикновено не е съгласен с мнението или намерението на останалите двама. Ти стана владетел благодарение на случайността, каквато рядко срещаме в историята. А бързото издигане вече ти е създадо маса врагове и завистници, които няма да се успокоят и престанат да те преследват, докато народът не се разочарова от кумира си и не се поддаде на техните провокации. Тогава за теб няма да остане друго, освен да увеличиш числото на изгнаниците. Затова трябва да постъпиш като умните монарси, защото царство без пари не струва нищо. Но стига за това... Ти още не си стигнал дотам, слава богу! Властта ти още се крепи върху любовта на народа ти, а по-нататък ще видим какво ще правим... Във всеки случай не бива да предизвикваме недоволство... Окуражи се, Гроляр, въоръжи се с достойнство и се покажи пред народа, който жадува да те види.

Подтикнат от приятеля си, Гроляр се появи на дворцовия балкон. Щом като го видя, опиянената от възторг тълпа започна да танцува и да се кълчи, хората държаха с ръце носовете си, което у мокисите бе израз на ентузиазъм и радост.

Възторгът стигна своята кулминация, когато внезапно появилият се зад гърба на вожда Ланжле засвири с тромбона. Музиката предизвика такъв възторг у тълпата, че пожелаха триумфално да понесат музиканта на ръце. Недоволните пък не закъснях да заявят, че трябвало да изберат за владетел не Гроляр, а любителя на мед, както наричаха Ланжле.

За щастие популярността на новия крал бе все още твърде силна, за да може някой да я разколебае у народа.

Новото име на бившия детектив също бе една отстъпка пред изискването на местния диалект, състоящ се предимно от едносрични думи. Гроляр дълго се колеба, преди да раздели името на баща си, но Ланжле и сега успя да стопи съмненията му. Той му припомни, че мнозина европейски господари също са променяли имената си при качване на престола. Даде му за пример херцог Мармелад, който приел името Сулук I, когато станал император на остров Хаити. Последният аргумент силно повлия върху решението на Гроляр, който подписа своя пръв декрет с името „Гро-Ляр I — император на мокисите“.

ГЛАВА ХІХ

Опрян на Лангле, новият император стъпи на престола, издигнат на височина пред двореца. Тук той смяташе да даде височайшия прием на министрите, висшите военни и техните семейства, както и на всички дворцови лица. Туземецът, изпълняващ функциите на оберцеремониалмайстор, стоеше близо до него, показваше му как трябва да приеме всеки съгласно неговия чин и положение.

Етикетът при мокиския двор бе строг и сложен; той изискваше голямо внимание, за да не остане обиден някой от по-малкото или по-голямо внимание на вождя. Тежко му, ако сбъркаше и чукнеше някой три пъти по носа, когато според положението, което заема, заслужаваше само две чуквания. Тогава всички по-горни от него биха станали заклетии врагове на господаря. Всичките му равни пък биха се счели за унижени, ако също не бъдат удостоени с такава чест, а по-долу стоящите биха се пръснали от завист към щастливеца. Внимание се изискваше и при ущипването на крака или почесването на стъпалото на именитите хора. Погрешно удостоеният с такава чест би попаднал в числото на именитите дворяни и би настроил знатното съсловие против себе си.

Церемонията завърши с раздаване на малки, средни и големи столове. В присъствието на императора никой нямаше право да седне, но за министрите и семействата им бе направено изключение. Тези, които получиха право да седнат в присъствието на краля, държаха под мишницата дебел кол. Когато ги поканеха, те забиваха в земята заострения край на кола на известно разстояние от особата на владетеля и сядаха на него.

— Какъв глупав обичай! — избърбори Гроляр, като се обърна към приятеля си.

— Не — възрази той, — това е местното разбиране за удобство, нищо повече. Спомни си малките табуретки, за които нашите херцози и перове се караха във Версай. Каква е разликата? В това, че те стоят на меки възглавници, а тези — на дървени колове. Всъщност всичко е човешкото тщеславие, което кара хората да се изтъкват един пред друг.

Това показва, че ги вече си истински владетел, защото имаш право да раздаваш глупавите дрънкулки на тщеславието. Наложил на поданиците си да носят панталони и ти ще бъдеш също такъв император, каквито са всички останали...

— Ето, пак се шегуваш!

— Съвсем не! Тази велика аксиома съм взел за тебе от един велик мислител, който казва: „Цивилизацията започва от панталона също така, както женската срамежливост започва с роклята.“

Така Лангле все повече и повече внушаваше у Гроляр мисълта да погледне сериозно на новата си роля. Сега бившият полицай не мислеше за миналите си планове и проекти, напротив, едва ли би се зарадвал, ако му съобщяха, че е пристигнал в тукашни води толкова желаният преди кораб. Сега Гроляр се ползваше с напълно реална власт. Той живееше в голяма хижа с няколко стаи, в разкош и удобства. Всички стени бяха покрити със завеси, а земният под бе постлан с дебели кокосови покривки, изкусно приготвени от мокиските жени. В спалнята му бе сложен бамбуков креват, покрит с превъзходни тънки платове. Освен това той имаше маса, наподобяваща японски стил, столове, удобно за почивка кресло, стенни часовници и няколко дървени картини, които предизвикваха възторга на всички туземци.

Всичко това бе спечелено от размяна на палмово масло и скъпи дървета с един пътешественик капитан, който няколко години подред бе идвал с кораба си.

Часовите непрестанно се сменяха при всички входи и изходи на двореца. Не пускаха никого, докато не се покажеше на часовия камъче, черупка или листо от някакво дърво. Всеки, който желаше да влезе в двореца, трябваше предварително да разговаря с началника на стражата и да получи от него пропуск. Нощем само началникът на стражата знаеше какъв е пропускът. Всички останали го научаваха на сутринта.

Веднъж Лангле се раздели със своя другар и реши да се върне при него късно вечерта. Пропускът бе заменен с нов и Лангле не можа да го покаже, за да влезе в двореца. Часовият, без да се колебае, допря острието на копието си до гърдите му и заяви, че ще го промуши, ако продължава да настоява да влезе.

Лангле се принуди да отиде при началника на стражата и да поиска от него пропуск, след като му разказа за станалото. Когато

Гроляр научи за инцидента, възхити се от твърдостта и изпълнителността на часовоя; отиде лично при него, повиши го в сержант и заповяда да го сменят от дежурство.

Първата задача на Гроляр бе да реформира войската по примера на френската. Всички войници бяха формирани в осем полка, а всеки полк — разделен на пет роти Понеже и Гроляр, и Ланжле бяха служили в родината си, можеха да се нагърбят с ролята на инструктори и да подготвят войската.

За огорчение на Гроляр войската му нямаше оръжие Ланжле реши да намери сред туземците изкусни ковачи, започна тайно всеки ден да работи с тях, като искаше да изненада другаря си с оръжие, негово собствено изобретение.

Гроляр не изоставяше и другите държавни работи. В определен час на деня той приемаше своите министри, изслушваше докладите им, определяше награди за отличилите се и наказания за провинилите се, съдеше и помиряваше, с една дума — участваше в целия държавен и обществен живот на страната. Всичко отиваше на добре и постепенно се приближаваше към панталоните. Войската, приучена на дисциплина и покорност, нямаше да протестира против установената от краля реформа. А след това и целият народ безропотно щеше да последва техния пример.

Мокисите умееха да тъкат тънки платове. Такива платове им бяха поръчани в големи количества После ги оцветиха половината с червея, другата половина със син цвят. От червените платове бе решено да приготвят панталони за войската, а от сините — камизоли Каква великолепна армия би се получила, ако Ланжле успееше да приготви и оръжието!

Двамата чужденци усърдно изучаваха говора на своя народ. Не минаха три месеца и Ланжле престана да се обяснява с мимики, пък и езикът на мокисите бе беден и се състоеше от неколкостотин думи Гроляр се оказа по малко способен, но се надяваше, че скоро ще започне и той да разговаря със своите министри на един и същ език.

Към главния жрец и магьосник двамата французи се отнасяха с уважение. Това бе един от най-влиятелните хора в страната Всяка неделя, ръководени от върховния жрец, те се отправяха към идола на великия Теа-Туа — бог, творец на света, отъркваха с нос големия пръст на крака му, като така признаваха великата му мъдрост.

ГЛАВА XX

Докато разговаряше с майсторите ковачи, Ланжле узна, че техният остров е много голям и на далечина 15 дни път живеят други многочислени племена. С тях мокисите нямали връзки. Делели ти огромни планини, през които никой не се решавал да мине. Ланжле и Гроляр започнаха да мечтаят да прострат властта си над целия остров, когато войската им се подготви и въоръжи с пушки местно производство.

„Кой знае, може би ни е съдено да основем мощна държава, даже огромна империя!“ — мислеше Ланжле.

Отначало всичко му се струваше като забавна игра, но сега поглеждаше на нещата сериозно, дори започваше да съжاليا, че не е приел той короната. Още повече че приятелят му, без да се отрича от него, се държеше твърде царствено, искаше да го нарича не другояче, а „сир“ или „Ваше Величество“.

— Ти разбираш, че това не го правя за себе си — казваше му бившият полицай. — Как искаш да се отнасят с уважение към мен моите поданици и министри, да спазват строг етикет, без който е немислим царският престиж, ако не им дадеш пример ти, който всъщност си нищо в държавата.

Ах, тази ужасна дума! Това, че е „нищо“, страхотно раздразни младия парижанин. Но какво можеше да отговори, когато сам се отказа от всякакви длъжности, сам внуши на Гроляр чутите възгледи, сам на шега потри с нос палеца на крака му и го въздигна като свой император и величество.

— Какво, подиграваш ли се с мен? — попита то Гроляр.

Ланжле му възрази:

— Нима ти не си император! Нима не е длъжен всеки да се отнася с подобаваща към сана ти почит? Какво ще помислят за теб поданиците ти, ако аз се отнеса към теб като към простосмъртен, към равен?

Ланжле каза това на приятеля си, за да му внуши свойственото за царете самоуважение, н го намираще за забавно. Но сега забавата се

превърна за него в досадно задължение.

Дребнавостите на човешкото честолюбие обаче не нарушиха добрите отношения на двамата приятели.

„Ако успея да създам могъща империя — мислеше си Ланжле, — сам ще се потрудя за себе си. Гроляр е по-стар от мен и несъмнено аз ще стана негов заместник,“

Така Ланжле, който искаше да превърне приятеля си в смешен „император“, започна да завижда на височайшото му положение. С дворец, царска стража, неограничена власт над народа, цял щаб от министри той притежаваше и армия, вече твърде сериозна и дисциплинирана. Положението на Ланжле в двореца беше най-неопределено. Най-накрая той поиска да бъде назначен като главнокомандващ мокиската армия, за да бъде подчинен единствено на краля, а да стои по-горе от военния министър. Гроляр с охота се съгласи, но все пак го запита със загадъчна усмивка:

— Ти вече не си ли доволен от ролята на мой другар и таен съветник?

— Аз съм готов да се откажа от званието главнокомандващ, но тогава ти сам трябва да се грижиш за армията. Не обичам да бъда пето колело в една кола.

— Не се сърди, отлично знаеш, че можеш всичко, каквото искаш!

После отново се размечтаха как да разширят държавата, да въоръжат флота; за откриване на пристанища и отиване в Малака, даже в Европа, за оръдия, машини, работници и специалисти от всякакъв род, строители и механици. Плановете и мечтите им нямаха край. И може би щяха да успеят поне отчасти, ако коварният Албион не се изпречи на пътя им, ако не уби още в зародиш младата цивилизация рг не унищожи 400 чифта панталони, приготвени с грижите на Ланжле. Ако отново не върна мокиския народ към невежеството и канибализма.

Навярно читателят помни, че предшественикът на Гроляр спомена за някакъв червен човек, който по време на тържеството и дълго след това остана на постелята си болен. Този човек беше син на коварния Албион, наречен от мокисите „червей човек“ заради цвета на косата и брадата си.

В нощта, когато нашите приятели се канеха да слязат на брега, червеният човек тайно се приближи към тях, като се надяваше да

открие в сала свои съотечественици англичани, но беше посрещнат от Гроляр така, че едва не загина.

Върнал се полужив в хижата си, повече от шест седмици той се бори със смъртта. Човекът се наричаше Томас Пауъл. Той беше роден в Лондон, но попадна на острова след крушение с кораб, на който бил лекар. Скоро той спечели любовта на стария крал, който го назначи за свой старши лекар. Оттогава минаха 10 години и той не се оплакваше от живота, дори не направи опит да се върне в родината си. Червеният човек се ожени за родилна на краля, която му народи куп деца, които той боготвореше.

Томас прекрасно усвои езика на туземците и цялото си време използва за събиране на растения и минерали. Между другото, той намери на острова богати на желязо руди: сребърни, златни, платинени. Не казваше на никой за това, а от Гроляр и Лангле криеше образците дори когато се сближи с тях.

Два месеца след пристигането на французите Томас оздравя и започна да излиза. Гро-Ляр I вече царуваше над мокисите, а Лангле бе близо до мечтата си да създаде надеждна и дисциплинирана армия.

Нищо не издаваше недоволството му. Напротив, той отиде в двореца, почтително помоли за аудиенция при императора, допря нос си до постлания килим, когато пристъпваше към него.

Гро-Ляр I милостиво го повдигна и каза:

— Вие отново можете да започнете дворцовата си служба, докторе, промените не ви засягат и аз се надявам, че няма да ми откажете услугите си.

Томас, който сносно говореше френски, сърдечно благодари на новия владетел за вниманието и заяви, че ще бъде щастлив, ако може да бъде полезен на императора и неговото здраве.

Скоро тези връзки прераснаха в другарство, но не с добро коварният англичанин се отплати на французите.

Като го приеха за човек, на когото могат да се доверят, те го посветиха във всичките си планове. Англичанинът одобри желанието на Гроляр да въведе у мокисите представителна управа.

Лангле не споделяше тези възгледи.

— Всички тези придобивки ще бъдат във вреда на висшата власт и на авторитета на вождя. Когато извършим реформите си и разширим територията на владенията си, тогава това ще бъде възможно и

полезно. Иначе ще се появят зловни хора, който ще се стремят към едно — да премахнат царските прерогативи в своя полза, да задоволят единствено свои лични, честолюбиви замисли и да развият у хората долни инстинкти.

— Да, но аз ще дам още в началото такава конституция, в която строго ще бъдат посочени всичките ми прерогативи.

— Тогава защо да се създава конституция, когато и без нея никой нищо не ви оспорва? Всяка конституция винаги е насочена против абсолютната власт и в нейно име се създава опозиция. Впрочем, Ваше Величество, постъпвайте както ви е угодно — отвърна Лангле, — но в деня, в който ще откриете парламента, аз ще се върна при тромбона си.

Приятелските съвети на Лангле взеха връх у неуверения Гроляр. Те унищожиха плановете на англичанина, който мислеше да използва променливите нрави на мокисите, да създаде опасна опозиция в парламента, за да свали от власт Гроляр и неговия приятел. Англичанинът намрази Лангле с цялата си душа от вечерта, когато му беше нанесен жестокият удар с лопатата. Той винеше младия парижанин, смятайки, че малодушният Гроляр няма да има нито сили, нито мъжество за такъв удар.

ГЛАВА XXI

Когато Томас разбра, че проектът за парламент окончателно пропада, той насочи своето внимание на друго място. Англичанинът потърси жреца магьосник, чиято власт над народа бе абсолютна във всяко отношение. И понеже главният жрец му беше приятел, то нямаше нищо по-лесно от това: с негова подкрепа да разбунтува народа до такава степен, че французите да бъдат отстранени. Коварният англичанин добре познаваше проектираните реформи. Той реши предварително да ти разгласи, но като изопачи смисъла и значението им от гледна точка на старите традиции и предразсъдъци. Той очакваше те да бъдат посрещнати с неодобрение и недоволство.

Благодарение на подготвеното брожение замяната на потриването на носа с отдаване на чест, както бе прието в европейските страни, едва не предизвика военен бунт. Кралската стража отказа да се подчини на новата заповед и упорито продължаваше да държи за старата традиция. Заповедта за нововъведенията трябваше да се отмени.

Една сутрин Лангле дойде в своята оръжейна работилница и завари ковачите разтревожени: те не само че отказваха да работят, но и се нахвърлила отгоре му с упреци. Жреците ги уверили, че тръбите, определени да свалят небесния гръм, са религиозна измама пред великия Теа-Туа, който, разгневен от подобна дързост, щял непременно да им отмъсти.

Дезорганизацията постепенно обхвана всички. Назад остана щастливото време, когато всяка дума на вождя и на приятеля му се смяташе за свещена и мокисите се подчиняваха безпрекословно. Ако не насилеше промяна, само след три месеца двамата французи щяха да бъдат принудени да спасяват живота си със силата на оръжието или да бягат.

Министрите, отначало предани на краля, сега упорито мълчаха и сдържано отговаряха на въпросите на властелина. Постепенно Гроляр долови ситуацията.

— Лоша работа, лоша! — каза той една вечер на другаря си, когато останаха сами.

— Забеляза ли откога се влошиха нещата?

— Не зная...

— Оттогава, откогато този проклет англичанин отново се почувства добре. Като че ли всичките си несполуки дължим на него.

— Мислиш ли?

— Той се стреми само към това да заеме мястото ти. Освен това, женен за роднина на покойния крал, той има право на наследство. Знаеш, че кралят не остави пряк наследник.

— Как можа да допуснеш толкова низост, толкова предателство?

— И това ми го казваш ти? Бившият полицаи? Много добър полицаи си бил, няма що! Ако ти до такава степен не познаваш хората, мога да те поздравя. Обзалагам се, че ако скоро не ни убият, то покъсно ще бъдем принудени: ти да припкаш из площада пред твоя дворец, а аз да ти акомпанирам с тромбона.

— Може да се каже, че днес не си весел — каза огорчено Гроляр.

Лангле млъкна и нервно продължи да ходи напред-назад. Борбата, която трябваше да води против замислите на англичанина, силно го дразнеше. Сега борбата се ограничи между него и Пауъл. Гроляр, уморен от вътрешните раздори в двора и от несполуките си, престана да се интересува от тези въпроси, като предостави всичко на Лангле.

Една сутрин парижанинът бързо се вмъкна при него и извика с ликуващ тон:

— Намерих! Най-после намерих!

— Какво си намерил?

— Намерих средството, с което ще победим и унищожим нашия общ враг. Средство, с което да върнем предишното си влияние и авторитет в страната.

— Е, какво е средството? Казвай!

— Ще издаваме вестник, който да разгласява истинските ни намерения до най-бедните и отдалечени хижи на държавата. Вестник, който всеки ден ще разобличава клеветите. С това още в зародиш ще се унищожават всички лоши замисли на враговете ни.

— Тогава да създадем вестник! — съгласи се Гроляр.

Зарадван, Ланжле събра всички предани хора около себе си и под личното му ръководство те започнаха заедно да изработват от оловна и калаева смес печатарски букви.

Първият брой от официалния печатен орган се подготвяше в тайна. Но без резултат. В същия ден, когато се появи той, излезе и първият брой на друг опозиционен орган „Независимост“, свързан главно с проблемите на мокисите.

Вестникът бе отпечатан на превъзходна хартия и с шрифт по всички правила на печатарското изкуство. Томас Пауъл като член на Евангелисткото общество, натоварен да разпространява евангелизма сред диваците, бе получил от минаващ френски кораб прекрасно уредена малка типография и достатъчно за издаването на Библията количество хартия.

Впрочем в първия брой Пауъл прояви гъвкавост. Във вестника той похвали всички доблести и качества на уважавания владетел и благодареше на великия Теа-Туа, че е изпратил на мокисите такъв рядък господар. После декларираше, че неговият вестник само ще допълва официалния и че ще бди върху всички древни традиции на мокисите.

Всичко това направи отлично впечатление на Гроляр, до не можа да измами прозорливия Ланжле. И наистина, не беше минал месец и „Независимост“ писа за огорчението на поданиците: „Н. В. от ден на ден слабее въпреки установената традиция на мокисите вождът да бъде най-тлъстият от всички други в племето.“

След първата косвена нападка „Независимост“ продължи да повтаря всеки ден написаното, но в различни варианти. За по-голяма убедителност се изброяваха менютата на височайшите закуски и обеди на предишните владетели, които се сравняваха с тези на сегашния. Все още не се осмеляваха да наричат вожда пришълец или чужденец, но и този ден не беше далече. Едно неочаквано събитие ускори развенчаването на Гроляр и подтикна „Независимост“ да вземе открито враждебна позиция спрямо монарха.

ГЛАВА XXII

Един прекрасен ден в официалния вестник бе обнародван нов декрет, с който се въвеждаха различни налози на мястото на „правото на пръчката“. Декретът стана искра в купчина барут и Томас Пауъл открито се обяви против краля. Тази мярка от страна на правителството всъщност трябваше да развълнува цялото общество, отдавна свикнало със стария вид налог.

— Как ще се живее? — питаха се длъжностните лица. — С какво ще се храним, когато ни лишават от „правото на пръчката“? Правителството ще ни отпуска определено количество банани, зеленчуци, риба и месо. Всяко длъжностно лице имаше право да взима от всичко, което си поиска, а сега ще трябва да се задоволяваме с това, което ни дадат?!

В резултат бе съставена петиция, подписана от всички, които се ползваха от „правото на пръчката“, и дори от такива, които бяха ощетенвани от това право. В нея настойчиво се изискваше отмяната на новата наредба от уважение към старите обичаи на страната.

Том писа в своя вестник, че ако обидната за всички мокиси наредба не бъде отменена, това ще развърже ръцете на народа да въстане срещу краля.

„Ако се отнася до мен — пишеше той, — след като съм станал доброволно мокиси съм взел жена от племето, ще поведе движението и ще ви помогна да изгоните чужденците. След това вие, драги мои съплеменници, ще имате възможност да си изберете нов владетел, човек от потомството на вашите вождове, достоен приемник на покойния Ка-Ха-Туа VII.“

Да се остави без последствия такава статия се оказа невъзможно. Такова бе мнението на свикания съвет, който единодушно реши да накаже виновника. По настояване на Лангле Том Пауъл бе обвинен в държавна измяна и предаден на военен съд.

Когато отидоха да го арестуват, Том, предварително известен, бе вече избягал в планината. Лангле реши, че трябва да бъде осъден на смърт и при първа възможност да се изпълни присъдата. Сега обаче

избягалият стана безопасен и не можеше повече да пречи на неговите планове и начинания.

В душата си Гроляр беше дълбоко уязвен от всичко станало. Явните и скрити недоволства на неговите поданици го отвратиха от властта и той съобщи на Ланжле, че се отказва в негова полза.

Ланжле се зарадва на новото предложение. Искаше му се да вкуси цялата сладост на властта и да потърси онази абсолютна власт, която така силно го привличаше. А и досега му се струваше, че Гроляр му пречи да се изяви напълно, че скована неговия полет.

Народът прие смяната на управника с пътно спокойствие. Беше му безразлично на кой от двамата ще се подчинява.

На Ланжле обаче не бе писано да заеме място в историята на народите, да стане покровител на острова, както мечтаеше. Една сутрин, наскоро след коронацията, младият крал се събуди от гръмки викове, които ю накараха да си помисли, че е избухнала революция. Докато скачаше от леглото си, при него влезе Гроляр с танцови стъпки.

— Какво се е случило? — попита учуден Ланжле.

— Фрегата! Парна фрегата е дошла в нашия залив.

— Фрегата ли казваш?

— Да, погледни през прозореца на спалнята!

— Наистина, фрегата! — в първия момент Ланжле се чудеше да се радва ли или не.

— Изглежда, че си недоволен — забеляза Гроляр, — но сега идва нашето спасение. Настъпил е краят на изгнанието ни. При тези диваци и ти нямаше да направиш нищо повече от мен. Никой не е способен да изпревари времето. Мозъкът на мокисите още не е узрял за култура и цивилизация. Те още не са дорасли за реформите, които ние им подготвихме. Обратното — ние щяхме да се принизим до тях. Том отлично го разбираше и затова стана „туземец“, създаде мокиско семейство и заживя с намерението да занесе един ден в Англия мостри от природните богатства на острова, да предложи на правителството си да завладее острова. Аз мисля, че и сега ние имаме работа с агент на английското правителство, с човек, преследващ едновременно две цели: мисионерска и политическа. Подобни агенти има пръснати по цялата земя.

— Може би си прав, че това е фрегата. Ах, ако бях убеден, че е фрегата, бих му погодил чудесен номер.

— Скоро ще се убедим.

— Те спускат лодка и тръгват към брега! В нея стои офицер, а на кормилото има бял флаг, това навсякъде означава миролюбие. Навярно ще поискат среща с вожда.

— Вероятно, в такъв случай не ни остава друго. Аз ще го приема, но така, че той и останалите гости никога да не забравят тукашните диваци А ние с теб добре ще се посмеем.

— За бога, само не ни лишавай от възможността да си тръгнем оттук! — замоли се Гроляр.

— Не се страхувай от нищо, прекрасно зная на какво дължа всичко това. Искам само да се по-разсея. Ще видиш, че ще си тръгнем оттук с царски почести. Искам да тръгнем оттук не като неизвестни пасажери, претърпели крушение, а да-се отнасят към нас през цялото пътуване като към важни особи.

— Какво си намислил?

— Имам план.

— Какъв е той?

— Позволи ми още да не ти говоря за него. Нека бъде сюрприз за теб. Впрочем той не е напълно готов, дай ми време добре да го обмисля.

— Навярно ще направиш нещо неразумно.

— Не се тревожи И без това мечтите ми пропаднаха от момента, в който видях кораба. Сега ме интересува единствено от каква националност е той.

— На лодката е издигнат флаг... Той е английски.

— По-добре — каза Лангле и на устните му се появи усмивка, която винаги го издаваше, че е намислил шега в духа на парижките гамени.

ГЛАВА XXIII

Лангле получи обещанието на Гроляр да му се подчинява безпрекословно. Лангле щеше да разговаря с гостите чрез преводач. Това щеше да бъде Гроляр. Той трябваше да се преобрази в истински дивак, да разкаже съчинена история за детството си, с която да обясни на европейците доброто владееие на френския език.

Бяха повикани племенните татуировчици, на които беше заповядано да украсят вожда и неговия приятел по образец на старите мокиски предводители в моментите, когато са се готвили за война. Първо започнаха с Гроляр, защото най-на пред с офицерите трябваше да се срещне той. Покриха цялото тяло на Гроляр с лек пласт разтвор от шафран, който придаваше илюзията за естествения цвят на островитяните. На светлобронзовия фон изобразиха с гъста черна боя красиви рисунки, които трябваше да отличават роднината и преводача на вожда от особата на самия властелин. Едва бе завършена украсата, когато английски офицер, придружен от осем моряци, въоръжени от главата до петите, но с развян бял флаг, влязоха в двореца и пожелаха да бъдат приети от краля.

— Върви, драги — подкани го Лангле, — но не излизай извън рамките на ролята си. Помни добре какво съм ти казал.

Гроляр, облечен с дълга туника и придружен от няколко придворни, излезе да посрещне чужденците.

— Привет на белия човек от името на императора, моя повелител! — каза той на френски.

Като начало не тръгна лошо. Той можеше още дълго да продължава в този дух, без да дочаква отговор, дотолкова англичанинът бе учуден, когато чу от устата на дивака чиста френска реч.

— Бели човече — продължи Гроляр, — виждам, че си учуден, че пред тебе стои човек, който говори на родния ти език.

Гроляр съзнателно се престори, че не знае разликата между отделните нации в Европа. След този увод той веднага съобщи на

англичанина историята, съчинена от Ланжле, и англичанинът се зарадва, че ще може да разговаря на европейски език, а не с мимики.

— Капитанът на големия кораб, които виждате там, ме изпрати да предам уважението и поздравите си на вашия повелител.

— Императорът, моят милостив господар, също ни заповяда да изслушаме поздравленията ви, както и да предадете на капитана си най-добри-те му пожелания. Негово величество е готов да го приеме на тържествена аудиенция днес на обяд.

— Не може ли по-рано да бъде представен на Негово величество? — попита и офицерът.

— Какво, нима мислите, че великият император на мокисите може просто така да приеме всеки, който пожелае? — попита Гроляр с явно недоволство. — Вие ще бъдете представен на Н. В. с вашия командир, ако чинът ви е достатъчно висок, за да го удостоите с подобна чест.

Офицерът прехапа устни и попита Гроляр с кого разговаря.

— Разговаряте с първия министър и чичо на краля.

— Слушам, Ваше Високопревъзходителство — отвърна офицерът с подobaваща почит пред достойнството на тъмнокожия събеседник. — Всичко това ще предам на капитана. А Негово величество говори ли френски?

— Не, моят царствен роднина говори единствено родния си мокиски език. Аз ще бъда преводач.

Офицерът се поклони и се върна на кораба, а-разказът му предизвика истинско смайване.

Фрегатата „Виктория“ под командването на-капитан Браун пътуваше със специална научна задача. С него пътуваха учени — естественици и-членове на Лондонското кралско общество. Тук имаше и известен художник, двама фотографи, няколко учени специалисти, механици, инженери, геолози, без да смятаме доктор Даниъл Петерсън, който бе и виден етнограф в най-широкия смисъл на думата. Всички те имаха възможността да съберат повече сведения за непознатата страна. Нещо повече — беше се появил и преводач, който свободно говореше език, близък и на тях.

Отстъпвайки пред общото желание, командирът се съгласи да вземе със себе си освен офицери и няколко млади учени. Той не се притесняваше, че може да удиви диваците с многочислената си и

бляскава компания, облечена с нови мундири, с бляскави галони и с парадни униформи. Четиридесет въоръжени моряци трябваше да придружават шествието. Половин час преди пладне-лодките потеглиха, за да могат навреме да стигнат при вожда. По това време Ланжле не бездействаше.

Покрит с бронзова боя, украсен с художествени рисунки, с коси, вързани на снопчета и украсени с пера, той представляваше особено живописна гледка.

На тялото си той постави пояс от скъп плат, намерен в съкровищницата на предшественика му. В него той мушна револвер и дълъг нож. Костюмът му прилягаше така добре, че той внушаваше величие и изисканост. Министрите също бяха бляскаво облечени.

Когато пристигнаха чужденците, всички бяха по местата си. На широк пиедестал пред двореца бе поставен трон. Тържествен марш, превъзходно изпълняван на тромбон, се разнесе из царските покои. Той известяваше за излизането на императора. После на вратата се показва самото величие, придружено от министрите си и многочислена дворцова свита.

Силни викове огласиха въздуха при появата му. Те идваха от събралата се на площада тълпа туземци. „Да живее нашият император!“ — бяха възгласите, които придружаваха Ланжле по пътя му към трона.

По заповед на командира си английските моряци също ентузиазирано извикаха три пъти „Ура!“, както постъпваха винаги при посрещането на височайша особа. Ланжле им отвърна с приветлива усмивка, пълна с величавост и благосклонност. Пристъпи към трона и седна, отдясно до него застана Гроляр, а отляво — оберцеремониалмайсторът.

Аудиенцията започна.

Пръв заговори капитанът на фрегатата, капитан Браун.

— Аз, Джордж Браун, по волята на моята всемилостива кралица Виктория, командир на фрегатата с нейното име имам чест да поднеса на Ваше Величество моите почтителни поздравии от името на Всемилостивата си повелителна и от мен.

Ланжле се надигна, стисна ръка на командира на фрегатата и зачака превода на Гроляр. Когато скърши, Ланжле отвърна:

— Благодаря на началника на този превъзходен кораб на белите хора за поздравите, поднесени от името на неговата господарка и от самия него, и моля да ѝ предаде и моите благопожелания за щастие и успех във всичко.

ГЛАВА XXIV

Парижанинът, макар и да се владееше превъзходно, едва не избухна в смях, когато Гроляр започна да му мърмори безсмислени думи, които не напомняха никакъв човешки език. За да му припомни, че те трябва да разговарят на езика на мокисите, който чужденците не разбират, той сам му заговори на мокиски.

Когато Гроляр преведе на френски думите на вожда, капитанът на „Виктория“ помоли за разрешение да представи своите офицери и членовете на научната експедиция.

Лангле се усмихваше ласкаво на всеки, но не се ръкува с офицерите, за да подчертае разликата между тях и командира им.

Когато дойде ред на учените, Лангле отново им подаде ръката си, като с това подчертаваше, че за него хората на науката не стоят подолу от капитан на кораб. Кой би допуснал, че един дивак ще познава и разбира тънкостите на етикецията до такова съвършенство?

Лангле предизвика у европейците истинско оживление и недоумение. Всички зачакаха да видят как вождът ще се отнесе към двамата фотографи. Преди тях му се представи художникът. Императорът милостиво му протегна ръка, после ласкаво се усмихна на фотографите и наведе глава в отговор на техния поклон.

— Това е невероятно! — извика капитанът, като се обърна към доктор Петерсън. — Вижда ни за пръв път, а не сбърка никъде. Това изисква удивителна наблюдателност и познаване на хората!

— Да, особено последното — каза доктор Петерсън. — Да допуснем, че тези диваци са привикнали към строг ред и йерархия. Погледнете художника и двамата ни фотографи, разликата в израза на лицата им е очебийна и диваците прекрасно я долавят.

През това време представянето приключи. Вождът заповяда да донесат кресло за капитана и го покани да седне до него.

Браун обясни с няколко думи задачата на корабната експедиция. После помоли Негово величество да благоволи и възложи на най-образования от приближените си да обясни и разтълкува пред учените някои от интересуващите ги въпроси.

— Аз сам ще отговарям на запитванията им-каза вождът, — защото всеки от поданиците ми знае само това, което трябва да изпълни. Само аз зная всичко, защото съм император. Длъжен съм да зная всичко, всичко да виждам, всички да управлявам и да бдя върху древните ни обичаи.

— Превъзходен и разумен отговор — избъбри възхитен докторът.

— Огромна мъдрост и логика — съгласи се с него ученият Джержъмая Падингтън — Колко европейски господари биха изглеждали диви и невежи в сравнение с този дивак.

— Мисля, господа — обърна се Браун към другарите си, — че не би било безинтересно да узнаем мнението на любезния монарх за произхода на света.

— Бъдете добър — обърна се той към Гроляр — и помолете господаря да ни запознае с преданията на мокисите за произхода на всичко, което виждаме, че съществува около нас — земя, море, небе, слънце, звезди, животни и хора.

„Прекрасно — помисли Лангле, — ще се по-развлечем малко.“ И той започна с един съчинен от него разказ, който Гроляр дословно преведе.

— Ето какво говорят нашите предания за произхода на света. В началото не е съществували нищо освен едно грамадно, безкрайно пространство, сред което се ъ носел великият дух Теа-Туа, което значи „Този, който е съвсем сам“. Когато изминали милиони години, Теа-Туа започнал да скучае в самотата си и решил да си създаде семейство. Затова той се оженил за своята мисъл, на която дал тяло от своето и която нарекъл Че-На, Първосъздадената. Родил им се син, когото нарекли Ора-Туа-Ина. Когато той бил още дете, баща му му дал две топки за игра. Едната била златна, другата — сребърна. Те обаче се изтърколили в пространството и се превърнали в слънце и в луна. А пък Ора-Туа-Ина, когато пораснал, създал земята, за да има свое царство.

— Удивително! Невероятно! Поразително!

— Е, а звездите?

— Те произлезли от раздразнението на бога. Когато Ора-Туа-Ина бил още дете, играел на златен пясък, ядосал се нещо и ритнал пясъка. Тон се пръснал по небето и всяка песъчинка започнала да блести там.

И понеже всяка песъчинка е много по-голяма от пашата земя, то добрите, справедливи, честни хора след смъртта си се преселват там.

— Ами къде отиват злите и глупавите хора?

— Техните души се носят във вселената, без да могат никъде да се приютят, и чакат някъде да се роди дете, за да се преселят в него. Преродени там, те отново започват да живеят, но вече със задачата да се пречистят от злото, да заличат и изкупят всичко с по-добрия си живот.

— Каква философия, та тя не е по-лоша от всяка друга! — викна възхитеният доктор. — След това, което чухме, господа, остава ни да се залитаме всъщност диви ли са тези хора?

ГЛАВА XXV

Наистина всички слушаха с учудване красивата легенда.

— Тя ще предизвика истинска революция в етнографското ни общество — каза Петерсън, който дословно записваше разказа на Ланжле. После дойде ред на членовете на Историческото общество и Лондонската академия на науките, които също помолиха вожда да им съобщи неща от истерията на мокисите.

— Всъщност историята на мокисите е едно повторение, така както животът на един човек повтаря живота на друг — започна изобретателният Ланжле.

— Този владетел е философ! — каза на съседа си член на философския отдел на академията.

— Невероятно! Поразително! — бърбеше Джеръмая Падингтън. — Да можеш да представя такъв човек пред кралското общество, какъв невероятен ефект би се получил!

При това Ланжле продължи с най-спокоен тон:

— Произходът на мокисите се губи в мъглата на времето. Имената на вождовете от първата династия са потънали в реката на забравата. Преданията говорят, че пратеникът на Ора — Ро-Ко-Ко, паднал заедно с дъжд на земята в една тъмна нощ и научил мокисите как да садят банани и да правят вино от портокали. В деня, когато първото вино било готово, той така много пил, че започнал да говори някакви глупости на мокиските месии. Такава била божията воля, която показала на хората, че не бива да злоупотребяват с виното. Една част от народа започнала да осмива Ро-Ко-Ко, но друга го завела в самотна хижа и го сложила на легло, за да изтрезнее. Когато се събудил, богът силно се разгневил, повикал върху нашия остров морето, унищожил всички зли хора, променил цвета на кожата на хората от нашия остров.

Можете да си представите какво бе учудването на присъстващите, докато слушаха удивителния разказ на вожда. Ланжле продължи, като с всичките си сили се стараеше да запази първоначалната си сериозност.

— Казах ви, че имената на първите царе са останали за нас неизвестни. Но ние знаем, че теса се изяли един друг, за да си поделят властта. Синовете изяли бащите си, за да не премине властта в ръцете на друг, а после се унищожили помежду си, за да нямам съперници. Останалите след тях следвали този пример, а така също и хората от народа. Така мокисите бързо намалели, нещата сипнали дори дотам, че те започнали да се изяждат дори в семействата. Поканвали съседа си или някой приятел, за да го нагостят с новородено кърмаче, а гостът отвръщал с подобна любезност, като на свой ред поканвал на месо от тъщата.

Гроляр едва не се пръсна от смях. Ако вместо тези господи насреща си той имаше френски офицери и учени, те веднага биха разбрали, че милият дивак просто се шегува с тях. Но при англичаните нещата стоят по друг начин.

— Горката жена — прошепна Джеръмая Падингтън, като си помисли за вдовицата майка на своята жена и си представи, че и нея може да я постигне същата участ. Ако не се беше родила в мъгливата Англия, разбира се, а на този остров. И той смутено се озърна.

Доловил движението, Лангле побърза да успокои госта:

— Не се безпокойте нито за себе си, нито за своите другари. Ние отдавна не ядем роднините и гостите си. Такава участ имат единствено враговете ни, убити в бой.

— Защо — позволи си да попита Падингтън — вие не щадите вашите врагове, паднали като доблестни войници?

— А защо да пропада на вятъра такова количество превъзходно месо? — сериозно възрази Лангле.

При този отговор всички, без да искат, се спогледаха.

— Ах, господи — извика доктор Петерсън, — на това наистина нищо не може да се възрази. Тези хора вече не убиват своите си, за да ги изядат, но постъпват така с убитите си врагове. За себе си вождът е прав и вие никога не бихте могли да го разубедите. Освен това за него има още едно оправдание: ако падне в сражение, той също ще бъде изяден от враговете си. Това е висша справедливост и нищо повече.

— И вие го оправдавате, докторе?

— Не, не го оправдавам. Само обяснявам нещата от негова гледна точка. Всъщност каква е разликата между човешкото месо и животинското? От гледище на науката разлика няма.

— Каквото и да говори, този император много ни интересува. Само да можем да го отведем в Лондон.

Лангле вече втори път чуваше този възглас и вътрешно се поздравяваше с успеха на комедията си. Той побърза да сподели с Гроляр:

— Ето, това е моят план: да накарам англичаните да ни вземат със себе си и през целия път да се грижат за нас като за важни и почтени господа. Разбра ли сега?

Гроляр одобрително кимна.

— Сега ми остава да кажа нещо за историята на мокисите — продължи Лангле. — След безброй войни и богати пиршества най-сетне мокисите изяли всички съседни племена. Останало единствено племето атара, най-многочисленото и могъщото. В течение на много векове двете племена са воювали помежду си и са си оспорвали първенството, но напразно. Колкото и да се избивали, все не могли да решат спора: кой от двата народа е по-силен. Преди няколко месеца атара нападна мокисите. Войната беше решителна. От атарите не остана жив представител. Мъртвите бяха толкова много, че цяла седмица народът ми яде до насита прясно месо. А сега, като нямаме врагове, ние завинаги ще се простим с войната и аз ще насоча силите на хората към земеделието и търговията.

ГЛАВА XXVI

Доволен от ефекта, който наново произведе, Ланжле обхвана събралите се пред него хора с дълъг, спокоен поглед.

— Говори превъзходно! — викаше докторът, като жестикулираше силно. — Необходимо е да го представим на медицинската колегия. Никой в Лондон не е виждал подобно нещо.

На молбата да разкаже за това, как управлява, Ланжле продължи да отговаря, без да се бави:

— Министрите ми са изпълнители на моята воля и желания. Основната им задача е да ме развличат. Вождът трябва да избягва грижите и мрачното си настроение. Искам постоянно да ме развеселяват и този, който най-добре се справя с това, аз назначавам за първи министър. Хей, Гроляр — каза той на мокиски, — покажи ни твоето изкуство, но внимавай да не се превземаш, за да не провалиш всичко.

Англичаните продължаваха да приемат всичко за сериозно и с любопитство изчакаха какво ще се случи. По знак на краля слугите донесоха всичко необходимо на Гроляр, а мокисите, свикнали, с тези забави, обкръжиха площада. В това време бившият полицай смени дългата си туника с удобна за игра дреха. Той се поклони ниско пред вожда, вдигна над главата си една пръчка и започна да я върти с шеметна бързина. После слугите донесоха две кошници с лимони и с портокали. Кралят, слязъл от трона, започна да ги хвърля около себе си, а Гроляр веднага ги хващаше и връщаше обратно при краката му, подканяйки и англичаните да вземат участие в играта. Всичко това развесели така краля, че постепенно смехът му стана неудържим, докато накрая се превърна в истински припадък. Слугите започнаха да го разтриват по корема, да го потупват по гърба, да изпъват ръцете и краката му.

След забавлението Ланжле покани на масата си всички гости с желанието да ги нагости по местен обичай.

ГЛАВА XXVII

После всичко се разви така, както го очакваше Ланжле. Докторът съобщи на капитана на „Виктория“ за силното си желание да отведе бележития дивак в Англия. Той се съгласи, а после реши да изчака удобен момент, за да говори с вожда.

— Ще благоволи ли Ваше Величество да ме удостои с няколко минути време? — попита той с помощта на Гроляр.

Вождът покани Петерсън в двореца.

— Сър — започна докторът, — позволете от мое и от името на другарите си да изкажа дълбокото си уважение към вашата особа.

— Продължавайте, аз също имам една молба, но за нея после.

— Не се осмелявам да изложа пред Ваше Величество нашето желание, преди вие да направите вашето предложение.

— Не, аз ви слушам!

— Позволете ми да разбера, Ваше Величество, случвало ли ви се е да пътувате?

— Нито веднъж не съм напускал страната ся.

— Навярно не сте имали случай.

— Не, напротив, капитанът, който няколко години подред идваше в нашия залив, много пъти ми е предлагал да посетя родината му.

— И това не ви привличаше?

— Не, но през това време беше още жив старият император, моят баща, а той не се съгласяваше да отида.

— А след това?

— След това капитанът вече не дойде, но и да беше дошъл, пак нямаше да отида с него.

— Защо?

— Защото мокиските велможи не могат да напускат страната, без да изгубят короната си. Тях вече не ги признават и всичко, което са имали-жена, деца, къща, престол, се взема от неговия наследник. Ако реши да се върне, този наследник има право да го убие, защото вече не го считат за истинския владетел, а за негов призрак, който не може да съществува сред живите хора.

Докторът не се стърпя и направи многозначителна гримаса.

— В такъв случай силно се страхувам, че молбата ми ще бъде напразна.

— Всъщност има само един случай, когато след дълго отсъствие вождът може да се върне в страната си, без да изгуби своите права — когато бъде отвлечен насила, против волята му. Тогава той се смята за пленен, а неговото завръщане се приема с обща радост.

„Това малко изменя положението“ — помисли Петерсън и добави: — Капитанът на „Виктория“ вярва, че нашата милостива монархия би била много доволна да се запознае с просветен и великодушен господар като вас. Ето защо ви молим да приемете предложението ни и да дойдете заедно с вашия вуйчо в Англия, където ще бъдете посрещнати с подобаващи се на вашия сан почести. Излишно е да ви уверявам, че когато пожелаете да се върнете обратно, ще ви се предостави голям военен кораб, който незабавно ще ви доведе тук.

— Всичко това е прекрасно, докторе, но аз не искам да се лиша от престола си, за да удовлетвори едно любопитство, което, както разбирате, би ми струвало доста скъпо.

— Но Ваше Величество току-що спомена за възможността да се избегнат тези неприятности...

— За каква възможност говорите?

— За похищение на Ваше Величество.

— Вие казвате „похищение“, но забравяте, че се намирате в личната ми резиденция, охранявана от 4000 копия.

— С нашето оръжие ние не се плашим от копията, колкото и да са те.

— Позволете — прекъсна го вождът с достойнство, — вие навярно не мислите какво говорите! Нима мислите, че ще позволя да бъдат избити моите хора?

Докторът неволно сви устни, осъзнавайки грешката си.

— Моля Ваше Величество великодушно да ме извини — каза той, — аз дори и не мисля да предизвикваме конфликт между вашите и нашите войници. Струва ми се, че има по-добро средство, което можем да използваме. Това, което не можем да постигнем със сила, ще получим с хитрост.

— Не ви разбирам, обяснете ми!

— Да предположим, че вие дадете на екипажа на „Виктория“ банкет. Тогава сър Джордж Браун ще трябва да се реваншира пред Ваше Величество със същото на своя кораб.

— Е, а после?

Лангле прекрасно разбираше накъде клони докторът, но съзнателно се съпротивляваше, та ако по-късно хитрината му се разкрие, англичаните да не могат да го обвинят за това, че е разигравал комедия. Възможността да ги изхвърлят на първия срещнат остров, ако разберат измамата им, беше напълно реална.

— Искам да ви попитам съгласен ли сте да гостувате на „Виктория“!

— За мене и хората ми ще бъде истинско удоволствие.

— Капитанът ще се зарадва на вашето съгласие. Ще му го предам след няколко часа, но това не е всичко. Ваше Величество навярно не е забравил, че аз говорех за банкет, който ще бъде даден на кораба, като средство за постигане на желанието ни.

— За какво говорите вие?

— За това да ви дадем възможност да посетите Англия, без да изгубите престола си. След приключване на обяда въоръжени моряци ще се вмъкнат в салона на капитана, ще се нахвърлят върху вас и вуйчо ви. Като видят това, приближените ви ще се изплашат и ще избягат. Така вие ще станете наш пленник и няма да изгубите престола си.

— Грешите — каза вождът, — моите близки няма да избягат, както предполагате вие. Те ще се нахвърлят върху вас и вашите войници, готови да умрат до един, но да не загубят вожда си. Ако дръзнат да ме оставят във ваши ръце и решат да спасяват собствения си живот, те веднага ще бъдат убити по-късно като изменници.

— Да, това е неприятно — печално продума докторът, без да вижда друг изход от създалото се положение.

ГЛАВА XXVIII

По-късно у доктора се роди нова идея. За да не се пролее кръв, трябваше само да се убеди вождът да вземе със себе си по-малко гости. Каква бе радостта му, когато владетелят заяви, че ще гостува на кораба само с министри, за да не събуди завистта на останалите сановници. Без вуйчо му министрите бяха само трима.

„Предполагам, че той отгатна мисълта ми“ — помисли докторът и прибави тихо: — И така, Ваше Величество приема предложението ни, при условие че избегнем кръвопролитие и запазим престола ви. Припомням ви още веднъж, че ще имате голям военен кораб, с който ще можете да се върнете при първо желание.

— Нищо не приемам и нищо не обещавам — каза внимателният Ланжле. — Давам ви само думата си на вожд, че няма да отклоня поканата на командира ви за утре.

— Той наистина нищо не обеща — обясняваше докторът на англичаните, — но щом не протестира, значи е съгласен. Във всеки случай той не се отказва.

— Е, какво има, приятелю — извика Ланжле, когато докторът си отиде, — както виждаш, утре си тръгваме оттук, и то с големи почести. На този остров аз бях не по-малко щастлив от всякъде другаде на земното кълбо. И ако се съгласявам да тръгна оттук, то е заради теб. Сега, когато Том Пауъл избяга, уверен съм, че бих могъл да направя от народа всичко, което поискам. А във Франция кой знае какво ме чака!...

— Нима предпочиташ да останеш тук като един театрален император клоун... А еполетите, които-те чакат във Франция? Помниш ли какво ни обещаха?

— Зная, че на всеки бе обещаана примамлива награда, но за нещо, което ние не изпълнихме.

— Откъде можем да знаем дали няма да се върнем навреме, за да си изпълним задачата?

— След три месеца отсъствие. Да не си превъртял? Всичко вече отдавна е свършено.

— Не трябва никога да се говори категорично за неща, които не знаем. В живота има много случайности, които не могат да бъдат предвидени.

— Това е така, но аз не говоря за предположения. Навярно помниш, че съседните ескадри отплуваха за остров Йен, за да унищожат скривалището на мнимите пирати. Ако ураганът ги е пощадил, те отдавна са завършили своята мисия и ние ще се окажем излишни. Ако пък ескадрата е унищожена от бурята, двамата сами не можем да парализираме могъщата търговия на джонките.

— Напротив, в последния случай излиза, че още нищо не е направено и там отново ще имат нужда от услугите ни.

— Грещиш, драги мой! Загиването на две ескадри е такава катастрофа и материална загуба, каквато несъмнено ще отклони желанието на правителството да преследва тези, които аз наричам мними пирати. Ние трябва да бъдем доволни, ако уважат услугите ни заради преживяната катастрофа и ни спестят други упреци. Това е надеждата ми. Та затова ти казвам, че когато отново започнем старата си работа — ти като редовен агент в тайната полиция, аз като войник при сенегалските стрелци, то и двамата много пъти ще скърбим за този остров, за малката държава на славните мокиси.

— Ако става дума за мене, аз никога няма да съжалявам за това.

— Ще видим... В първото пристанище, където „Виктория“ ще спре за възглед, ще научим за участието на двете ескадри. Тогава ще знаем точно на какво да се надяваме, когато се върнем в родината.

— Тогава не искам заради мен да напускаш острова.

— Не говори глупости! Ти отлично знаеш, че без мен не ти върви. Да не мислиш, че изгарям от желание да ме изкарват на показ като животинче. Вървя с тебе, защото това е мой дълг и защото се заклях никога да не те изоставям. Аз съм по-скоро твой покровител, отколкото помощник. Най-важното сега за нас е да се отделим от англичаните, преди да стигнем в Лондон. Ако за това не ни се предостави удобен случай, то аз добросъвестно ще изпълня ролята на мокиски император. Когато всеобщото любопитство премине, за нас няма да остане друго, освен да измием татуировката, да си облечем европейските дрехи и да избягаме, накъдето ни видят очите.

— Макар да действам против желанието си, благодарен съм ти за всичко, което правиш за мене.

— Аз вече ти казах, че го правя не само от чувство за дълг, но и от силна привързаност към тебе. Без да обръщам внимание на недостатъците ти, ти си славен приятел.

— Благодаря! — извика Гроляр, трогнат до сълзи. — Ти не само изпълни дълга си, но направи много повече. Няколко пъти спаси живота ми, а това никога не се забравя.

С това приятелите приключиха разговора си и се върнаха при гостите, за да не обезпокои отсъствието им някой.

ГЛАВА XXIX

Както бе уговорено, капитанът на „Виктория“ официално покани вожда на обяд. Ланжле събра в сандък от дърво различни предмети, които искаше да отнесе за спомен от престоя си на острова. Между тях сложи спасителния си пояс и тромбона. След като опакова багажа, той помоли доктор Петерсън да изпрати през нощта двама моряци, за да го вземат. Радостта на Петерсън беше неописуема, защото в молбата той видя несъмненото доказателство, че е постигнал желанието си.

На другия ден Ланжле, придружен от Гроляр и трима министри, тръгна към брега, конвоиран от тълпа диваци. Всички още от вечерта знаеха за поканата и отиването на кораба не усъмни никого. Напротив, мокисите се гордееха, че вождът им е променил белия си цвят и европейския си костюм с мокиски. Това ласкаеше самолюбието им.

Ланжле се вълнуваше, когато стъпи в лодката, изпратена му от капитана на „Виктория“. Той все пак осъзнаваше, че ако беше останал на острова, можеше да направи за жителите му доста полезни и хубави неща.

Вероятно нямаше да се съгласи да замине, ако знаеше, че се намира на малък, никому неизвестен остров, който той можеше да подчини на своята власт. Но той разбра за това едва по-късно при дочут случайно разговор във фрегатата.

Лодката за няколко минути ги откара до кораба. Там в пълна парадна униформа ги посрещна капитанът. Една от батареите го поздрави с 21 салюта за ужас на туземците, които си въобразиха, че белите ще убият вожда им, и с викове настояваха той да се покаже пред тях.

Ланжле веднага изпълни желанието им, сложи ръце на устата си и викна:

— Не се тревожете за мене, вашия повели-тел. Белите хора гърмят, за да ме поздравят.

После поднесоха обяда, не липсваха и хубави силни вина. На слугите бе наредено да полагат особени грижи за вуйчото на краля и

тримата министри, за да изгубят постепенно всякаква способност да разбират какво става с тях.

Ловкият и трезвен Гроляр разбра капана и незабелязано от всички започна да изсипва питиетата под масата.

— Що за уста има този стар дивак! — взе да се учудва Петерсън.
— Той и мене ще изпие!

И действително резултатите от състезанието по пиене между Гроляр и Петерсън станаха такива, че скоро докторът изпадна в състояние на опиянение и започна безкрайни речи и тостове за младия вожд.

ГЛАВА XXX

Около 11 ч. вечерта всички се разотидоха освен Ланжле, който жадно поглъщаше лимонада вместо шампанско, и Гроляр, който се задоволяваше с чиста вода. И двамата не очакваха такова развитие на нещата.

— Загубени сме — каза Ланжле, — кой ще даде заповед фрегатата да тръгне, когато всички началници се търкалят пияни под масата заедно с тримата мокиски министри. Ако останем тук през нощта, на разсъмване фрегатата ще бъде наобиколена от безброй въоръжени катамарани. Мокисите ще поискат да се върне вождът им и ние ще бъдем принудени да тръгнем с тях.

— Ще се опитам да уредя нещо с огнярите.

— Можем да направим и нещо друго — каза Ланжле. — Ако тези скотове не се събудят, ще заповядаме на главния механик да потегли.

— Ще ни послуша ли?

— Ще видим. Той вероятно знае какви са намеренията на капитана.

Помогна им Джордж Браун, който се оказа доста предвидлив. Когато на кораба се устройва ха пиршества, преди да седне на масата, той записваше в книгата всичките си разпоредби за вечерта и цялата нощ. Дежурният офицер трябваше само да ги изпълни.

Към полунощ Ланжле видя как група моряци уловиха тримата мокиски министри, обърнаха ги по гръб и ги отнесоха нанякъде. Заспалият Гроляр пренесоха в малка ъглова каюта и го заключиха.

— Е, най-последно! — въздъхна Ланжле. — Сега и аз мога да си отдъхна!

И той доволно се изтегна върху един диван, поставен в салона, на който скоро дълбоко заспа. Когато се събуди, вече беше светло и за голяма изненада забеляза, че не е на мястото, където бе заспал. Навярно внимателно го бяха пренесли в разкошно уредена каюта и сложили на креват от червено дърво, инкрустиран със злато и бисери. Край стената бе поставен грамаден турски диван с много копринени

възглавници, а в средата имаше кръгла маса от черно дърво с подредени върху нея червени кристални чаши. През отворения прозорец се виждаше морето, чиито вълни ослепително блестяха на слънцето.

— Дявол да го вземе! Та те наистина се държат към мен като с височайша особа! — неволно възкликна французинът. — Ето какво значи да си имаш работа с англичани!

Бившият вожд на мокисите се засмя и като изпи чаша превъзходен шоколад, отново легна да спи.

Както бе решено първоначално, свалиха тримата мокиски министри в съседен залив, без да ги връзват.

Гроляр също беше разположен във великолепна каюта, не по-малко разкошна от тази на мокиския вожд. Лангле живееше по царски — хранеше се с каквото поиска, сам съставяше менюто на обядите си. Понякога канеше при себе си на обяд капитана и някои от учените, които се чувстваха поласкани от такъв жест. На младия парижанин му се искаше комедията да продължи вечно, но хубавите неща свършват бързо. Така става навсякъде, така се случи и с Лангле.

ГЛАВА XXXI

След осемдневно пътуване един от моряците извика: „Земя!“

При този вик сърцето на Лангле болезнено се сви. Той остана в каютата и се отдаде на мисли, без да се интересува от земята, към която се приближаваше „Виктория“.

При него влезе със светнало лице Гроляр и внимателно затвори вратата зад себе си.

— Какво се е случило? Отдавна не съм те виждал толкова радостен.

— От радост щях да запя, ако само не се страхувах от англичаните. Ние с теб сме като в затвор със златни решетки.

— Говори по-кратко — нетърпеливо го прекъсна Лангле.

— Влезли сме в пристанище, в което видях две ескадри: едната — френска, другата — английска. Те се готвят да отплуват. Ако се съди по думите на офицерите, двете ескадри са така силно пострадали от урагана, че били принудени да спрат тук за ремонт.

— Къде се намираме?

— В Хонконг.

— Какво приказваш? Там, откъдето отпътувахме със злополучния „Фрелон“?

— Да! Виж сам през прозореца. Ето насипа, фортовете.

— Наистина!

— Как? Нима това не те радва?

— Не зная...

— Не знаеш?! Остави ме да ти кажа и ще разбереш днес двете ескадри вдигат котва и отиват към остров Йен, където досега не са успели да стигнат заради бурята. Ето го случая, който очаквах. Ние ще съберем плодовете на двегодишния си труд, а това не те радва.

— Радвам се, че ти си щастлив, а за мен всичко останало е безразлично.

— Какъв чудак си ти. На тебе ти провървя като вожд и не искаш да се откажеш от ролята си. Надявам се, че няма да останеш в кораба със скръстени ръце и ще уредиш нещо, за да избягаме още днес.

— Още сега, ако желаш.

— Това ми харесва, такъв те обичам!

— Ние можем свободно да излезем, без никой да ни заподозре.

Сядай и пиши:

„Господин капитан на «Виктория»,

Не очаквайте завръщането ми на фрегатата. Височайшият ми племенник затъжи за своя остров и поданиците си и понеже намерихме малък търговски кораб, който отива в Суматра и е съгласен да влезе в нашия залив, още днеска заминаваме с него.

Гро-Ляр — Височайши принц на.
Мокисите.“

— Това ще изпратиш на командира още тази вечер. Трябва винаги прилично да се разделяме с хората, от които всъщност не сме видели нищо лошо.

— Прекрасно, Лангле! Ти пак си същият! Сега как мислиш да се измъкнем оттук незабелязано?

— Нищо, просто открито ще излезем пред очите на всички.

— А твоето сандъче? Ами тромбонът? — Не се безпокой за тях.

— Трябва да побързаме, ескадрата може да потегли и без нас.

— Ти ще ми разрешиш да закуся и после ще се поразходим из града. Този път аз ще поискам такава закуска, че да поканя капитана на нея и да поговоря за нашата разходка.

Всичко стана така, както предвиди Лангле. След закуска мнимият вожд изведнъж понита:

— Хонконг английски град ли е?

— Да, сър, преди тридесет години той е бил гола скала, но моите съотечественици я превърнаха в цветущ град.

— Много бих искал да го разгледам.

— Това няма да затрудни никого. След половин час ще ви свалим на брега. Ще заповядам да ви приготвят екипаж, който целия ден да бъде на ваше разположение.

— Сложете, ако обичате, в лодката и моето сандъче. Искам да поръчам на майстори в града да му поставят още няколко преградки.

— Желанието на Ваше Величество ще бъде изпълнено — отвърна капитанът, без да подозира каквато и да е хитрост.

В момента, когато Лангле разглеждаше Площада на консулите, той изведнъж пожела да се изкъпе. Придружаващият го лейтенант му посочи намиращата се на самия площад баня. Лангле и Гроляр оставиха под негово разпореждане екипажа за един час.

Когато двамата приятели влязоха в банята, императорът веднага изпрати един от прислужниците да донесе европейски дрехи. Двата приятели с голямо облекчение измиха в банята боята от себе си и станаха толкова бели, колкото бяха и по-рано. Всеки от тях си избра костюм по свой вкус, ангажираха си и по една стая в хотела на банята. По-късно присъстваха на забавната сцена, когато младият офицер, дошъл да търси вожда на мокисите, узна, че те не са го дочакали и са си отишли.

ГЛАВА XXXII

— Да, твърде неприятно ще му бъде, когато се върне на кораба — забеляза Ланжле.

— От сърце го съжалявам — забеляза и Гроляр. — Само ако изпратим по някого писмото ни, то ще стигне по-рано от младия лейтенант и ще го избави от излишни неприятности.

— Я се обърни! Защо ли те обичам въпреки всичките ти недостатъци?

— Обичаш! — трогнат прошепна старият Гроляр и очите му радостно проблеснаха.

— Даже много! Сега разбрах защо. Това, което каза за младия офицер, е същото, което винаги си проявявал през съвместния ни живот. Първият ти жест е да помогнеш на скърбящите, да избавиш човека от излишни неприятности или огорчения...

— Това е първият жест, ами вторият?

— Всичко да направиш без гръмки думи, просто и незабелязано. Аз помня как ти, който спестяваше всяка стотинка, пред очите ми даде всичките си пари на китайската вдовица, останала с шест сирачета. Всъщност аз не мога точно да определя чувствата си към теб. Има моменти, когато съм готов да те уважавам и боготворя като баща, защото и любовта ти към мен е несъмнено искрена. Друг път съм готов да те измъчвам и да те осмивам... Вече много пъти съм си казвал, че на-всяка цена трябва да се изясним. Аз трябва да зная кой си ти, каква скрита цел преследваш, към какво се стремиш. Много пъти съм искал да започна този разговор и все съм отлагал. Сега инцидентът с английския офицер отново пробуди в мене хиляди въпроси. Къде да вървя? С теб или против теб, въпросът ми е поставен ребром и ти си длъжен да ми отговориш!

Трудно е да се опише вълнението, с което Гроляр слушаше младия си приятел. Виждаше се, че той дълбоко страда.

— Огорчих те — каза парижанинът, у когото доброто сърце веднага заговори. И той горещо стисна ръката на детектива, когото искаше да успокои.

— Рано или късно това трябваше да стане — продума Гроляр. — В живота ми има една голяма тайна, която всичко ще ти разясни. Но моля те, не искай днес да ти я разкривам. А и изповедта ми ще отнеме много време, а ние имаме неотложна работа. Трябва още днес да се настаним на ескадрата. Повярвай ми, Лангле, изпуснем ли кораба, най-големите ни нещастия могат да произтекат от това. Нека побързаме и да отидем на адмиралския кораб, а щом се успокоя, аз без колебание ще ти разкажа всичко. Тогава може би ти ще признаеш, че аз имам право на обичта ги, на уважението ти, което за мен е нещо много ценно.

— Бъди спокоен — каза Лангле, — аз мога да почакам, а сега на работа!

ГЛАВА XXXIII

— Побързайте и ще успеете — казаха им на пристанището — Адмиралският кораб току-що даде своя залп. Имате на разположение около четвърт час.

На кораба, без да чакат да им спуснат стълба, двамата приятели се изкачиха, набирайки се на ръце догоре, и за миг се намериха на палубата. Всички, които ги посрещнаха, ги мислеха за изчезнали заедно с „Фрелон“. Наложиха се да разкажат на адмирала за перипетиите на тяхното спасяване, за кратковременното царуване при мокисите, за забавната история с англичаните.

— Щастлив съм, маркизе, че отново ви намирам — каза адмиралът, — защото току-що получих известие от морското министерство, в което ми нареждат да изпълнявам съветите на маркиз Сен Фюрси. Щях да се окажа в затруднено положение, когато пристигна на остров Йен. Видяхме с каква сила ураганът се насочи към острова и разбрахме, че всичко, което попадне на пътя му, е обречено на гибел. Добре, че се отървахме с по-малко аварии, но все пак трябваше да престоим в Хонконг цели три месеца. А сега, господа, навярно ще искате да си починете, за вечеря ще заповядам да ви извикат.

Доволни от посрещането, двамата се настаниха в определените за тях хубави и просторни каюти.

На другия ден Ланжле каза:

— Сега имаме време и аз съм готов да те изслушам.

Без да се опитва да избегне трудния разговор, Гроляр започна:

— Няма да повтарям онези мои приключения, които са ти вече известни. Когато ти говоря за себе си, съзнателно ще премълчавам един факт. Иначе той ще ме принуди да открия цялата тайна, която всъщност не е моя. И така, когато приключих службата си, станах управител на имотите на генерал Бартес, при когото служих в Африка. След като се ожених, ми се роди син и след няколко дни роди и жената на генерала. Моята жена — силна и здрава, имаше кърма и за двете деца, ето защо тя ги хранеше. Скоро се получи известие, че генерал

Бартес, все още в Африка, е сериозно ранен и животът му е в опасност. Обезумяла от скръб, жена му веднага замина при него, а детето остави изцяло на грижите ни. В замъка от господарите не остана друг освен брата на генерала. За нещастие малкият Едмон Бартес умря от менингит и ние не знаехме как да го съобщим на ранения генерал и неговата сломена от скръб съпруга. Това известие сигурно би ги погубило. Тогава братът на генерала започна да моли мен и жена ми да заместим умрялото дете с нашето живо. Те бяха на почти еднаква възраст и смяната нямаше да се усети. Ние бяхме млади и можехме да имаме още деца. Безкрайната жал и уважение към моя благодетел ме подтикна да се съглася и да извадим свидетелство за смъртта на детето Густав Гроляр.

— Значи ли това, че Едмон Бартес — заточеникът от Нумея, действителният водач на великото Общество на джонките, наследникът на Куан, е твой син? — извика Ланжле.

— Да, мой син!

— Ах, бедни приятелю! Сега аз разбирам и твоята роля, и колебанията ти, и всичките ти мъки, които си търпял, още повече че си знаел, че той е невинен. Но сега, когато всичко знам, ние двамата ще го пазим, ще го обичаме и ще го спасим от ноктите на враговете.

— Бог да те чуе! После ще разбереш всичко, което съм направил за него и само за него.

ЕПИЛОГ ВЪЗМЕЗДИЕ

ГЛАВА I

През целия ден в Шербург се забелязваше голямо оживление. Очакваше се да пристигне ескадрата под командването на адмирал Льо Хело.

Представители на всички военни и граждански, власти се бяха струпали на брега, за да приветстват славните моряци, които се завръщаха в родината си след дълга и трудна мисия.

Разнасяше се и слухът, че с един от корабите ни ескадрата пътува важен сановник на китайската империя, упълномощен да заздрави договора, сключен с Франция, и в същото време да подготви споразумение за пазар на френската продукция там.

Скоро цялата ескадра влезе в рейда. От фортите ги поздравиха със залпове, а от брега — с викове. Ескадрата отговори със същото.

Когато адмирал Льо Хело слезе със свитата си на брега, публиката остана разочарована: в-свитата не се виждаше никакъв китаец. Въпреки това празненството премина шумно и весело, а адмирал Льо Хело, завърнал се на своя броненосец късно вечерта, въздъхна с облекчение.

— Е, слава богу, свърши се! Този път напълно сме заслужили почивката си.

После капитанът на ескадрите излезе на палубата, облечен в делничен костюм, разгледа хоризонта с бинокъла на дежурния офицер и попита:

— Не е ли влизал параход в рейда?

— Не, адмирале!

— Ако дойде такъв, доложете ми!

— Слушам, адмирале!

Адмиралът се отдалечи с угрижено лице.

— Дали не се е случило нещо? — запита се той. — Никак не мога да си обясня това забавяне.

Измина час, но дежурните нищо не виждаха на хоризонта. Край ескадрата минаха товарен и един по-малък кораб, които отиваха към търговското пристанище. С последните лъча на слънцето известиха

адмирала за появата на ново плавателно тяло. Корабът не пусна котва, но забави хода си. Той или не се решаваше да влезе в рейда, или се готвеше да промени курса.

— Тези американци са съвсем побъркани — каза един от офицерите. — Или не знаят, че тук е опасно, плитко.

Без да обръща внимание на тези думи, адмиралът се изкачи на горния мост, издигна високо над главата си фуражката и я размаха силно във въздуха. Изведнъж многозвездният флаг се вдигна и се спусна в знак на привет.

— Наредете да се отговори на американците — каза адмиралът на дежурния офицер.

Едва забелязали знака, корабът на американците решително се спусна напред в тесния канал за ужас на офицерите и недоумение на екипажа. Но малкият кораб изкусно заобиколи плитчините и хвърли котва на няколко метра от адмиралския кораб.

Адмиралът изведнъж се развесели и неговото решително лице засия от приветлива усмивка.

— Всичко е благополучно! Сега тези хора ще-разберат, че са намерили човека, който заслужава тяхното доверие, и слава богу! — избърбори той, като весело потриваше ръце.

Въпреки късния час към френския броненосец потегли лодка. Човекът, който седеше в нея, бе-приет на френския кораб от самия адмирал.

— Преди всичко позволете ми, адмирале, да ви благодаря от мое и от името на моите другари за вниманието, с което ме удостоихте — каза новопристигналият.

— За това ще говорим после, Жонкер. Сега кажете новината: всичко ли е благополучно за вашия „Лебед“?

— Пътуването ни премина благополучно, отбихме се в Корон и очаквахме преминаването ви.

— Ах, да! Вече забравих, че ние се движехме като костенурки, а вие летяхте като птици. Бъдещето е на американските моряци, които ще причинят много главоболия на англичаните. А сега ми кажете как е капитан Уолтър Дигби?

— Превъзходно! Той настойчиво ме помоли да ви предам неговото уважение и ако позволите — утре ще се яви лично при вас.

— Ще ми е приятно да го видя, а сега да си поговорим за нашия приятел Едмон Бартес. Държи ли той все още на старото си намерение?

— И вие знаете, адмирале, колко изстрада моят беден приятел. Знаете какви ужасни мъки преживя. Той иска всенародна реабилитация и наказание за хората, които унижиха неговото име и го хвърлиха в калта. Той жадува за отмъщение и то ще бъде ужасно.

— Дали от това няма да пострадат невинни хора? В цялата работа има толкова възмутителни неща, които не се поддават на анализ. Разбира се, с това аз не искам да се смекчи вината на негодниците, колкото и високо да е тяхното обществено положение.

— Едмон Бартес знае кои са враговете му и чувството му за справедливост няма да се заличи дори под напора на ненавистта.

— Не искам да споря с вас, адмирале, но се надявам, че вие ще повлияете върху решенията на Едмон.

— Как е Сен Фюрси? — изведнъж попита Льо Хело своя гост.

— Въпреки продължителните пътувания той не можа да свикне с морето — отвърна Жонкер засмян. — Болен е и не излиза от каютата си.

— И аз така си помислих, дипломатите са винаги неустойчиви спрямо морето.

— Да се надяваме, че все пак Фюрси ще бъде ценен помощник на Бартес, защото го уважава и обича като свой син.

— Мислите ли?

— Не се съмнявам в това.

— Толкова по-добре! А моите четирима хаймани научиха ли се да наливат повече вода във виното и повече спокойствие в мозъците си?

— Те са все същите, адмирале, хора със златни сърца, честни, достойни за френската флота, на която вие сте шеф.

Адмиралът, който знаеше подвизите на Порник, Данео, Пюжал и Лангле и който искрено обичаше моряците си въпреки буйния им нрав, не можа да не се засмее, като си спомни за тях.

— Предайте им — каза адмиралът, — че аз горещо ще се застъпя за тях и те ще бъдат помилвани.

— Те много разчитат на вас и са уверени, че никой адвокат по света не може да ги брани по-добре от вас.

— За това не по-малко ще помогне „Регент“. Нали елмазът е при вас?

— Да... и след няколко дни Париж отново ще му се любува.

— Превъзходно! Скъпоценният камък, който така трудно беше намерен, ще изиграе съществена роля в нашето дело.

— Щастлив съм, че ще мога и аз да бъда отчасти полезен.

— Успехът винаги се постига от хора със смел ум и твърда воля, оттук идва и обяснението, че не се върнахте с празни ръце.

Жонкер почтително се поклони и се приготви да си отиде, когато адмиралът го попита:

— Имате ли някакви китайци на кораба? — Да, тези, които винаги ни придружават.

— В такъв случай Бартес все още е шеф на „Поклонниците на сенките“?

— Да.

— Струваше ми се, че той искаше да се откаже от тази власт.

— Да, но само когато стане предишният Едмон Бартес.

— А ако не успее?

— Ще си остане Куан.

Като се сбогува приятелски с адмирала, Жонкер отново седна в лодката и се върна при своя „Лебед“, където подробно предаде разговора си на Едмон Бартес.

— Ще се разиграят важни събития — каза той — и аз самият трябва да ги ръководя, за да спечеля пълната си реабилитация.

„Лебед“ не бе друг, а „Йен“, но пребоядисан и с американско знаме. Но за да си обясним действията му, трябва да се върнем малко назад и да споменем за събития, наложили по-далечното му пътуване.

ГЛАВА II

Всеки може да си представи как въздейства върху Ланжле изповедта на Гроляр. Една почти невероятна изповед. Но парижанинът бе решителен.

— Сега какви са намеренията ти?

— Ще продължавам да закрилям сина си, без той да знае, до момента, когато ще бъде отново с възстановени права.

— Дотогава ние ще бъдем в числото на враговете му, защото улесняваме тези, които го преследват като див звяр.

— Не забравяй, че ако Гроляр е безвластен, то маркиз Сен Фюрси се ползва с голям авторитет и с такива права, които му позволяват в случай на нужда да дава заповеди и на командващия френската ескадра.

— Прекрасно! Не трябва да допускаме липса на лоялност към експедицията. Това може да се стори подозрително за адмирала.

— В това е бедата... Но аз всичко ще обмисля и навярно ще намеря изход за всички ни.

— Аз ще ти помагам. Мислиш ли да възстановиш родителските си права върху Едмон Бартес?

— Когато се реших на размяната, аз доброволно се отказах от всичките си права. При това Едмон е свикнал да обича и уважава като свой баща само генерал Бартес. За него съм чужд, злодей, когото преследва; човек, когото той ненавижда и презира. Освен това Едмон няма леене-да се примири с мисълта, че е син на един полицай, когато до това време се е смятал за син на генерал.

— Да, това е вярно, но струва ми се, че от страна на Бартес е напълно естествено да обича и цени човека, който го е отгледал и възпитал и който-така се явява истинският му баща.

— Сам разбираш, че не мога да наруша мълчанието и да разкрия тайната. Последниците от такъв акт просто не биха могли да се предвидят.

— Прав си, старче — каза Ланжле, — но каквото и да стане, бъди уверен, че предаността ми към твоя син е неизменна. Винаги ще

бъда с теб, във всичко ще ти помагам.

И те здраво си стиснаха ръцете. Времето на пътуването им бе превъзходно. Корабите благополучно преминаваха всички рифове, без да се случи и най-малка авария. Най-после в далечината се показва остров Йен. Адмиралът веднага даде заповед да го обградят от всички страни и ако трябва, да влязат в бой, за да унищожат пиратите, които се укриват в страшното скривалище.

Шене бе назначен да командва експедицията и получи най-строги заповеди:

— Ако бандитите се възпротивят, не се поддавайте на хуманни чувства, преследвайте ги и ги унищожавайте до последния човек. Никаква пощада за тези негодници!

Като чу ужасната заповед, Гроляр почувства, че силите му го напускат. Какво трябваше да направи? Ами ако Бартес и другарите му загинат, без да успеят да им помогнат навреме? В разгара на боя кой ще разбере, че на острова се намират французи? Куршумите не щадят никого...

С помощта си отново се намеси Ланжле.

— Върви и легни в каютата си — каза той на Гроляр. — Престори се на болен, а ако започнат да те разпитват, не отговаряй на никого, разбираш ли?

— Какво си намислил пак?

— Довери ми се и синът ти ще бъде спасен!

— Добре, тръгвай!

Гроляр започна да охка от болки, като че ли страдаше от стомашна болест, а Ланжле веднага поиска разрешение да говори с адмирала. Адмиралът го прие, учуден от неочакваната визита, и го помоли да бъде кратък.

— Моля да ме извините, адмирале, но известието, което щеше да ви донесе Сен Фюрси, ако не беше се разболял, е толкова важно, че не ми беше възможно да отложа срещата ни за по-удобно време.

— Какво има? — попита командирът на ескадрата, доста учуден от увода.

— Сен Фюрси ви моли, адмирале, да се откажете от предстоящото сражение на остров Йен, защото там няма никакви пирати.

— Откъде той има такива невероятни сведения? Може би внезапно заболяване е помрачило разсъдъка му?

— Той разполага със сведения, че пиратите са се скрили и че сегашната експедиция губи смисъл.

— Наистина ли? Да не би островът да е заселен с овчари, които са по-кротки от своите овце? Добре, че треската му не е заразна...

Адмиралът се подсмиваше, а иронията му винаги предшестваха твърдо и непоколебимо решение.

— И аз твърдя, адмирале — спокойно добави Ланжле, — че на остров Йен няма пирати, там ще намерим само французи като нас самите.

— Французи?

— Да, адмирале, които вие сте длъжни да пазите и да защитавате, а не да избивате.

Ланжле продължи:

— Нека ваше превъзходителство ме изпрати като парламентьор при нашите съотечественици и ми позволи да, ги доведа тук.

— Французи? Откъде ще ги вземете? — невъздържано извика адмиралът.

— Трябва да знаете, че има хора, които много повече са заинтересовани как ще намерим „Регент“.

— Какви са тези французи: моряци, войници или търговци? Аз не мога да предприема опасна експедиция, ако не прозра същината на нещата.

— Жонкер по-добре от мен ще ви отговори.

— Гастон Жонкер! Синът на пазача на коронните брилянти! Нима той е между пиратите... не, сред нашите съотечественици, които се намират на острова?

— Да, и „Регент“ е в него, освен това той много ще се радва да ви види — твърдо отговори Ланжле.

— Нищо не разбирам. Ако не съществуват рискове, давам ви картбланш да отидете на острова.

— Аз съм в пълна безопасност, адмирале, даже няма да взема никого със себе си. Спуснете лодката и не по-късно от два часа аз ще бъда отново тук.

— Маркизът ще одобри ли вашето отиване на острова?

— Навярно и той би тръгнал с мен, ако беше здрав.

След минути лодката беше спусната и парижанинът я насочи към един тесен нос. Лангле слезе на брега. По време на първото си пребиваване тук Лангле беше опознал топографията на острова. По кози пътеки той стигна до отсрещния склон, обграден с непристъпни скали. Лангле спря и с видимо разочарование разгледа цялата местност. Тъкмо се чудеше какво да прави по-нататък, когато до него стигна познат насмешлив глас:

— Хей, как прекарваш, откакто се разделихме? Не лошо, нали?

— Ти ли си Пюжал?

— Да, Пюжал от Бордо, първия град след Париж.

Двамата сърдечно се прегърнаха и разцелуваха.

— Знаем, че срещу нас са изпратили цяла експедиция — каза Пюжал. — Ние разполагаме с такива оръдия, които от три километра превръщат всичко в прах. От флота не бихме оставили нито парче. Но когато видяхме френски флаг, казахме си, че не трябва да бързаме. Все пак не стояхме със затворени очи и решихме да следим движението на ескадрата. Ето защо ме намиращ тук. Аз съм часови, наблюдаваме навсякъде.

— Добре, че ми се обади, Пюжал. Бях започнал да се безпокоя. Ами „Йен“ още ли е с вас?

— Няма вече „Йен“! Екипажът не се съгласяваше да пътува под китайско знаме, затова го пребоядисахме, сложихме му американски флаг и го нарекохме „Лебед“.

Докато разговаряха така, приятелите стигнаха до огромна пещера. Тук под сводовете ѝ бе спуснал котва „Лебед“.

Пристигането на Лангле колкото учуди, толкова и зарадва. При все това Едмон Бартес не показваше много оптимизма си и отказваше да разговаря с командира на френската ескадра. Жонкер, който отблизо познаваше адмирала, долови каква полза ще имат всички от срещата и се приготви да отиде с парижанина при командира на обединените ескадри.

Парник и Данео се върнаха на „Лебед“ и шумно приветстваха стария си приятел Лангле.

— Готов съм да се басирам, че ескадрата е доведена от Фюрси, този стар негодник, който и когато опи, мисли как да ли напакости!

— Бъдете благоразумни — предупреди ги Лангле, — не съдете за хората по външността. Вие дори не подозирате какво е направил той

за вас и навярно ще прави в бъдеще.

ГЛАВА III

При появата на Жонкер учудването на адмирала бе неопишимо. Срещата им, не бе особено приятелска. Неговият гост постепенно разказа цялата необикновена история на приятелите си: за възмутителната присъда над Бартес, за огромното му състояние, за титлата, Куан, за смелостта на капитан Дигби, за кражбата на „Регент“, за ролята на Лао Цзин — най-богатият банкер в Батавия, за инцидента в пещерите Мара и за престоя им на остров Йен.

Адмиралът пожела сам да се убеди в нещата от разказа и обеща, че няма да посегне на свободата им, напротив, ще им съдейства и ще я запази. След две-три пребивавания на острова симпатиите на адмирала постепенно преминаха на страната на смелите и изстрадали хора. Той пожела да посети и „Лебед“ и бе поразен от предпазните мерки, взети от китайците, живели тук, а по-късно и от капитан Дигби.

— Да, добре постъпихме, че не прибързахме — възкликна той.

Заедно с това той одобри и промяната на националността на кораба.

— Ако мислите да влезете във френско пристанище — каза той — под този флаг, никой няма да ви безпокои.

— Когато е необходимо, аз мога да бъда внимателен — засмяно отговори Дигби, — във френски води реших да вляза, след като основно проуча условията за това.

Зарадван от неочакваната среща със съотечественици в този далечен край, адмиралът поласка Порник, Данео, Пюжал и Лангле и в душата си вече не осъждаше тяхното бягство.

— Какво бихте направили на тяхното място? — попита той Шене. — Ако питате мен, и аз бих постъпил като тях.

Към Едмон Бартес адмиралът се отнесе с най-голямо уважение. Трогнат от оказаната му чест, младият Бартес почувства, че в него се събуждат най-добри чувства, които той мислеше за отдавна притъпени заради презрението и ненавистта към хората.

— Въпреки преживените страдания, нищета, позор и унижения — каза той, като протегна ръка на адмирала — все пак не мога да

забравя, че съм-французин, че във Франция е преминала младостта ми, че там повярвах в щастливото си бъдеще.

— Нима във вас не живее още надеждата? Вашата младост все пак ви обещава още хубави дни.

— За мен светлите дни ще бъдат свързани само с отмъщението!

— Разбирам вашия гняв и обида. Но ако вие не чрез закона, а по околни и опасни пътища отмъстите на враговете си, ще си останете предишният каторжник, същият опозорен човек, какъвто сте и сега. Това ли искате? Такава ли е ролята, която ще ви хареса?

— Но ако никаква друга реабилитация не е възможна за мен? Длъжен ли съм покорно да наведе глава пред опозореното си име? Кой ми гарантира, че човешкият съд няма да остане отново сляп и несправедлив?

— Аз трябва да ви помогна. Аз и други като мене, убедени в невинността ви. Ако аз гарантирам за честността ви, правя го, защото вие никога не сте бил виновен. Справедливостта ще възтържествува. Освен това зад гърба си вие имате и един Жонкер.

— Да, но и преди съдът ме осъди въпреки верните другари, които ме защитиха на подсъдимата скамейка.

— Тогава във вашето дело имаше много неясни въпроси. Аз познавам Лемер и не мога да допусна, че той съзнателно е изпратил на каторга невинен човек. Някой ви е очернил в неговите очи. Навярно истинските виновници. Най-добре елате във Франция с „Лебед“, бъдете пред всички свободен американец, който пътува за собствено удоволствие. Готов съм да ви гарантирам, че никой няма да ви обезпокои и с умело издирване ще успеем да хванем крадците.

Думите на адмирала убедиха. Бартес и той заедно с Дигби реши да следва френската ескадра до пристанището. Внезапното решение учуди Сиен, Лиу и Чан, но наследникът на дядо Фо скоро можа да го убеди, че за Куан не е достойно да търпи едно позорно обвинение, защото Кралят на смъртта е длъжен да стои с високо вдигнато чело пред лицето на „Поклонниците на сенките“.

Щастливи от обратата на нещата, Лангле и Гроляр пожелаха да бъдат приети като пътници на „Лебед“. Ако за Лангле всички бяха единомисленици, то стария детектив не искаха да приемат в колектива си. Тогава Лангле потърси подкрепата на Жонкер, който знаеше тайната на Едмон Бартес. Лангле сам му я разкри.

По този повод между Гроляр и Жонкер се завърза дълъг разговор.

— Аз върнах на сина си свободата — започна Гроляр, — но и аз преживях най-големите мъки по време на процеса на Едмон. Когато го осъдиха, и то за кражба, трудно понесох всичко това. Убеден в невинността му, аз се заклях тогава да го спася от унизителното положение... Заслугите ми към парижката полиция ми създадоха репутация на ловък човек. Когато научих за кражбата на „Регент“, извършена от четирима китайци, пристигнали във Франция, веднага си помислих за ползата, която бих извлякъл от това. Успях да получа назначение за Нова Каледония в помощ на Лемер, тогава шеф на съда в Нумея. В онова състояние на духа, в каквото го заварих, не беше трудно да го убедя да позволи на пленниците да избягат. Аз подготвих бягството, но те не подозират това Освен това благодарение на мен Едмон не избяга сам, а с група предани другари. Без да знае той, аз го обградих с тези хора Вие ги познавате: Порник, Данео, Пюжал, Ланжле. Всички те напълно оправдаха доверието ми. Обаче, за да улесня целта си, аз трябваше да остана полицейски агент и безпощадно да преследвам бегълците. Имах нужда от помощ и за тази цел избрах Люпен, когото и командировах сред тези, на които помогнах да избягат.

— Люпен? Този негодяй, който демонстрира непрекъснато преданост към Едмон?

— Този човек не симулира, не, той е дълбоко привързан към сина ми. Казвам ви отново, че всяка моя стъпка бе предварително планирана. Сега елмазът е у вас — прекрасно! Останалото ще ви разкажа друг път.

— Простете, но вие споменахте, че сте правили така, че едновременно да помагате на Едмон и едновременно да провалите враговете му. Вярно ли е това?

— Вие вероятно знаете, че банката на Прево Лемер има клонове в много градове на Далечния изток. В заем срещу коприна, чай, памук той раздава крупни суми После ги присвоява за себе си. С една дума, той и банката му спекулират. Започнах малко по малко да подбивам игрите му, а вие знаете, че и най-солидното предприятие рухва, щом се подбиват умело кредитите му.

Жонкер наблюдаваше събеседника срещу себе си, наглед твърде безобиден, човек, към когото всички се отнасяха като към отрицателна величина. Новото му отношение към Гроляр го накара да упражни цялото си влияние, за да бъде включен той в числото на пътниците в „Лебед“.

Единствено адмирал Льо Хело не можа да си обясни защо Фюрси премина от „Фердинанд“ на „Лебед“, но понеже господинът имаше пълна свобода на действията, той повече престана да се занимава с това. „Лебед“ потегли на другия ден след заминаването на ескадрата.

ГЛАВА IV

Четири дни по-късно адмиралът и Жонкер се отправиха към Париж. И двамата сияеха от радост, защото носеха със себе си „Регент“. Една прекрасна утрин и Едмон Бартес, или Уилям Брамбли, както се казваше сега, получи заедно с целия екипаж разрешително за престоя на „Лебед“ във Франция.

Гроляр, внимателен във всичко, излезе първо с Лангле, като помоли Едмон да го изчака. Той се съгласи, защото вече не хранеше предишната неприязън към детектива, особено след като парижанинът и Жонкер започнаха да се държат с него приятелски.

Веднъж Гроляр каза на Едмон:

— Ако исках, десет пъти можех да ви арестувам, но не го направих. В душата ми живее същата като у вас ненавист и желание да отмъстя на враговете ви.

— Какво ви засягат те вас? — попита Едмон.

— Имах син... наскоро след като ви осъдиха, той постъпи в проклетата банка на Лемер. Обвиниха го в кражба така, както обвиниха и вас. Аз молих Лемер да пощади детето ми, но той остана непреклонен.

— И вашият син изпита всички ужаси на несправедливостта, както ги изпитах аз?

— Не, той се самоуби.

— О, нещастен баща! Колко ли трябва да е голяма скръбта ви?

Изведнъж Едмон протегна и двете си ръце към стария Гроляр и оттогава стана по-благосклонен към него.

В Париж Гроляр го очакваше превъзходен прием. Началството му бе доволно от него и обеща да го атестира по най-достоеен начин пред министъра на вътрешните работи. Благодарение на връзките си Гроляр подробно се информира за работите на фирмата „Лемер“. Той разбра както за финансовите ѝ затруднения, така и за това, че главата на фирмата бе сериозно болен. Болестта улесняваше хаоса, настъпил в делата на банката.

Като опитен детектив обаче Гроляр схвана, че без странична помощ трудно ще проникне във всички тайни на Лемер, затова писа на Бартес бързо да дойде в Париж. На другия ден американецът Уилям Брамбли се установи с лакея си Джон Лайт в парижкия грандхотел. Джон Лайт не бе друг, а Люпен. Порник и Пюжал Гроляр настани в една скромна гостилница на левия бряг на Сена.

— Е, какво ще ни заповядате? — попита Порник.

— Преди всичко да не се напивате, защото всеки момент може да ми потрябвате — каза Гроляр.

— Добре! Щом от нас се иска да бъдем готови, няма да сложим и глътка в устата си, ако ще цялата вода на Сена да се превърне във вино.

Една вечер Гроляр, Жонкер, Лангле и Едмон Бартес се събраха в хотела на съвет. Първият от тях започна.

— Както виждате, господин Бартес, времето работи за нас. Малко търпение — и всички у Лемер ще молят за пощада!

— Не забравяйте, че и вие лично ще се борите с един от Лемер.

— С кого?

— С бившия ви началник в Нумея, сега прокурор в Париж.

— Вярно! — небрежно отговори Гроляр. — Бсички тези прокурори и съдебни заседатели не могат нищо да направят без нас. Когато трябва да се разследва някакво дело, да се проследи или разкрие престъпник — тогава редът е наш: ние узнаваме всичко и така подготвяме делото за тях. Дори съм уверен, че прокурорът ще ме повика за помощ и тогава... тогава врагът ще бъде наистина в ръцете ни.

Тези думи накараха Едмон да наруши мълчанието си, да разкаже за писмото, спомняте си за него от началото на тази история, подписано с „Бивш служител на френската държавна банка Х У 3 306“.

— Ако знаех по-рано за него, щях да ви спася, непременно щях да ви спася! — извика детективът. — И вие казвате, че едно обявление в „Малък вестник“ ще ни посочи автора на писмото.

— Да, стига да е жив — каза Бартес. — В случай на смърт той предупреждава, че показанията му от четирима свидетели ще бъдат депозираны у нотариус. В показанията ще бъде посочено името на касиера на банката, който е получил от Прево Лемер банкнотите, като е записал номерата и сериите.

— Тогава да не губим време, да ковим желязото, докато е горещо.

След което те изпратиха следния текст до „Малък вестник“:

„Желае среща с Х У З 306. Уилям Брадли в грандхотел. Париж. Бързо!“

На другия ден възрастен господин се появи в грандхотела и попита за Уилям Брадли. Веднага го заведоха при него, където любезно го прие Гроляр, Дегизиран като същински американец.

— Името ви? — попита Гроляр.

— Симон Пресак, бивш служител в държавната банка.

— Аз съм Брадли от град Санем в Масачузетс.

— Вие сте ме викали, навярно от името на господин Бартес?

— Да... да. Той, моят най-близък приятел, ми поръча да защитя интересите му и преди всичко да възстановя честното му име.

— Реабилитацията непременно трябва да стане. Убеден съм, че този човек стана жертва на страшна машинация!

— За щастие няколко негови другари и аз успяхме да му помогнем да избяга от каторгата. Сега той е свободен и живее в Америка, а пък аз дойдох във Франция с искането да се ревизира този гнусен процес. Ако бъда подкрепен от порядъчен човек като вас, моята задача значително ще се улесни. Първо, разкажете ми подробно историята с чека от 500 хиляди франка, платен от Албер Прево Лемер.

— Точните ми показания, подписани от четирима свидетели, ще ви разкрият най-подробно всичко, защото те са писани по онова време, когато събитията бяха още пресни в паметта ми.

И без да се притеснява, Симон Пресак разказа за посещението на Албер Лемер в държавната, банка, за загрижения му вид, за премълчаната промяна в подписа на чека, където е прибавена думата „син“.

— В този момент какво помислихте вие? — попита Гроляр.

— Помислих, че синът е фалшифицирал подписа на баща си, за да присвои парите. Че е дошъл рано в банката, за да не се изпратят парите у дома му, както се практикуваше.

После бившият служител в банката каза, че асигнациите, с които е била изплатена сумата, би-ли от серия С 306–371 и изведнъж тези номера се намериха в онзи милион, който бе задигнат от касата на банкера Лемер. На другия ден след кражбата половината от тези пари се оказа в Албер, а другата половина се намери под паркета в стаята на Бартес Несъмнено бе, че крадецът е отклонил подозренията от себе си.

— Вие помните ли името на чиновника, на когото предадохте чековата сума? — попита Гроляр.

— Помня, да! Жан Менгар, и сега още служи в банката.

— Уверени сте, че той е записал номера и сериите на банкнотите?

— Да, господине, прекрасно го помня.

— Що за човек е този Менгар?

— Честен човек.

— Тогава защо той премълча този факт в съда? Той може да бъде обвинен сега в съучастничество.

— Навярно някои делнични грижи са попречили на Менгар да вникне по-добре в процеса на Бартес. При това за чека като че ли никъде не се споменава. Даже и аз случайно си спомних за този факт: отначало не му придавах значение, смятах го за домашна работа. Може би така е разсъждавал и Менгар.

— Благодаря ви за ценните сведения и мога да ви уверя, че признателността на Бартес за тях ще се изрази в доста крупна сума.

— Какво говорите! Нима с такава цел дойдох при вас? Не, аз постъпих така, защото ме измъчваше съвестта. Трябваше да сторя всичко, което зависи от мен, за да излезе истината наяве.

Гроляр, трогнат от искреността на думите му, подаде ръка.

— Разчитайте на мен! — каза Симон Пресак, поклони се и излезе.

ГЛАВА V

В Париж Гроляр се чувстваше в свои води и тук способностите му се развиваха с удивителна пълнота. Той успя да научи, че семейни раздори разяждат Прево Лемер, че Жюл Сеген и Албер Прево Лемер се мразят силно.

Откакто главата на фамилията поради болестта си не можеше да напуска стаята си, тези млади хора водеха делата на банката. Необмислените им и рисковани операции, както и безразсъдните разходи подбиха кредита на фирмата. Напразно маркиз Лара Коело искаше да се намеси — отстраниха го грубо и всичко остана като преди.

И Жюл Сеген, и Албер ненавиждаха маркиза, който в очите им олицетворяваше живия упрек. Той се измъчваше от присъдата над Бартес и през минута повтаряше, че пред нищо няма да се спре, за да бъдат заловени виновниците и предадени на правосъдието.

С помощта на Люпен, който се сближи с домашната прислуга на Лемер, Гроляр разбра, че госпожа Стефани Сеген негласно се е разделила с мъжа си и живее при родителите си — изоставена и забравена.

Когато Едмон узна за горчивата съдба на нещастната млада жена, сърцето му се сви от съжаление към нея.

— Всичко трябва да забравя, ако искам да се приготвя за мъст — каза си той.

Освен Гроляр с делото активно се захвана и адмирал Льо Хело, който, едва уредил своите работи в морското министерство, изцяло се зае с оправдаването на Бартес.

Без да съобщи за намеренията си на никой, той отиде у Прево Лемер и настойчиво поиска да го види.

Лемер бе ужасно остарял, лицето му — потънало в бръчки, само очите му бяха запазили предишния си блясък. Той седна в дълбоко кресло, заобиколен от съпругата си и дъщеря си. Адмиралът открито започна да разказва за целта на посещението си.

— Драги Лемер — каза той, — ако не ви познавах като безупречно честен човек, не бих си позволил да ви безпокоя... Но вие сам ще разберете, че вече ми е невъзможно да отлагам визитата си. Аз дойдох да ви помоля за помощ, за да се поправи една голяма несправедливост.

— Несправедливост? Не разбирам, адмирале!

— Говоря ви за Едмон Бартес.

При това име старият банкир неволно трепна, а върху лицата на двете жени се изписа съчувствие.

— Едмон Бартес — с мъка повтори болният. — Ах, ако той беше сега при нас, всички нещастия, които ни заплашват, биха изчезнали. Но защо той измами доверието ми и се провини?...

— Провини! — остро го прекъсна адмиралът. — Не е истина! Аз съм уверен, че вие също не вярвате в неговата вина.

— Но съдът реши!

— Съдът! Нима това е първата съдебна грешка! Несправедливото му решение трябва да се ревизира и вие сте този, който честно ще заяви, че Едмон Бартес не ви е ограбил!

— Да, но сега Бартес е избягал от каторгата и никой не знае къде се намира.

— Аз зная. Когато ескадрата, която командвам, преминаваше океана, аз го срещнах на един остров. Не можех да не му повярвам. Той сега е свободен, но за човек като него какво означава свобода без честно име? Всъщност точно вас той обвинява като главен организатор на чудовищната несправедливост.

— Мене?

— Да, вас!

— Само това ми липсваше! Кажете, адмирале, способен ли съм на такава постъпка?

— Не, приятелю, и аз често го повтарях на вашия бивш касиер. В това дело има някаква мрачна тайна, която скрива истината.

— Ние всички обичахме Бартес като наш син, пък и той споделяше същите чувства. Вътрешното ми убеждение беше, че той е невинен.

— Разбирам ви, станал сте жертва на съдебните перипетии, на бездушното и безмилостно красноречие на прокурора.

— Сега, когато присъдата е произнесена, какво мога да направя?

— Надникнете в дълбините на душата си, попитайте съвестта си и ми отговорете виновен ли е Бартес или не?

— Невинен е! — каза госпожа Прево Лемер. — Невинен! Казвам го пред всички ви! — извика Стефани.

Болният закри с ръце лицето си и дълбоко въздъхна.

— Невинен... невинен е. Само ако имах и най-малкото доказателство, което да ме насочи към истинския виновен, даже и да е член на семейството, бих постъпил, както ми диктува съвестта. Дните ми са преброени и не желая да умра с такъв грях на съвестта си.

— А писмото на Бартес? Нима то не е доказателство? — забеляза Стефани.

— Уви, то бе само протестна заплаха.

— Не, не заплаха, а вик на негодувание и жажда за справедливост!

— Какво особено има в писмото? — попита адмиралът.

— Ето, четете! — каза госпожа Прево Лемер, извади отворен плик и го подаде на гостенина.

Писмото на Едмон бе написано преди изпращането му в Нова Каледония.

„Г-жа Жюл Прево Лемер, Париж.

Служих при вас 14 години с преданост и искреност, никога не съм ви лъгал. За благодарност вие ме изпращате на заточение тогава, когато съвестта ви говори, че не съм виновен. Ако някога мога, няма да ви съжаля, както вие не съжалихте баща ми. Тази вечер напускам Франция и няма да ме видите повече в пределите и.“

— Когато човек е невинно обвинен, естествено е да се озлоби... Аз познавам Бартес, той е благороден човек и когато разбере, че сте били заблудени, той всичко ще забрави и ще ви прости.

— Възможно ли е да се ревизира делото в негово отсъствие?

— Да, ако истинските крадци бъдат открити.

— Ако е така, аз ще изпълня дълга си. След няколко дни може вече да бъде късно.

Двете жени не можах да скрият сълзите си.

— Гръм и мълния! — избърбори адмиралът, също просълзен. — Против тези хора Бартес се подготвя да насочи чудовищната си мъст. Не, няма да го допусна!

И той побърза да излезе, за да скрие вълнението си.

След него болният бе посетен от бившия председател на съда в Нумея, а сега прокурор в Париж. Той помоли да го оставят насаме с домакиня.

— Кажете ми идвал ли е при вас някой във връзка с делото на бившия ви касиер Бартес?

— Да, адмирал Льо Хело току-що излезе от тук. Разговаряхме за възможността да се ревизира делото в полза на Бартес.

— И вие обещахте?

— Мога ли да не обещаая?

Прокурорът с присъщото му красноречие започна да привежда едно след друго доказателства, улика след улика. Скоро болният започна да се съгласява със сродника си.

— Но каква е ролята на адмирала в делото?

— Той само е искрено убеден в невинността на Бартес — каза главният прокурор — и се застъпва за него в името на справедливостта. Вие сам знаете, че Едмон Бартес умее да омагьосва хората. Сега Бартес е във Франция, в самия Париж.

— В Париж?

— Да, преди няколко часа ме уведомиха за това и аз ще взема всички мерки, за да ви опазя от него. Той се е закълел да погуби всички, които носят името Прево Лемер.

Старият banker благодари на племенника си, двамата си обещаха взаимна подкрепа. Разбраха се вечерта да се съберат на семеен съвет с Жюл Сеген и Албер, за да обсъдят новото положение на нещата след завръщането на Бартес.

ГЛАВА VI

И Гроляр не губеше времето си. Той можа не само да се запознае с Албер Прево Лемер, но и да спечели доверието му. Всъщност Лемер не подозираше, че зад името Трухийо се крие старият детектив Гроляр. Скоро обстоятелствата се стекоха така, че ускориша хода на събитията, и тон умело ги използва.

В един прекрасен ден главният прокурор повика Гроляр в кабинета си.

— Преди време вие ми направихте големи услуги и аз реших още веднъж да се възползвам от способностите ви.

— На вашите заповеди! — отвърна Гроляр.

— Помните Едмон Бартес, бившия касиер на вуйчо ми, обвинен в кражбата на „Регент“?

— Помня го, прокуроре.

— Знаете ли, че той се е върнал във Франция с намерението да отмъсти на всички, довели до осъждането му. На това трябва да се попречи. Междувременно топ вече е спечелил доверието на много видни парижани, които сляпо вярват в невинността му. Ние трябва да разберем къде се крие, да проследим най-малките му движения. С ваша помощ се надявам да успеем.

— Ще останете доволен, ще намеря виновника и той ще получи това, което заслужава!

— Разчитам на вас, Гроляр.

Гроляр съобщи плана си на Ланжле. После Ланжле се качи във файтон и се скри, а Гроляр отиде в скромната гостилница, където бяха отседнали Порник, Данео и Пюжал.

— Дойде времето да ми помогнете — каза им той. — Ще следите един човек, който и с пръст не трябва да докосвате. Ще го пазите да не избяга.

Гроляр седна край масата и написа няколко писма, които не запечати, защото чакаше идването на Ланжле.

— Какво стана? — попита детективът.

— Намерих! — отвърна парижанинът. — С името Хосе Трухийо та ще наемеш един превъзходен павилион на авеню „Орлеан“, близо до крепостта.

След като разбра къде се намира новата му квартира, Гроляр дописа писмата си, запечати ги и веднага ги изпрати по адресите им. После, без да губи нито минута, телеграфира на Уилям Брадли с поканата Дигби, Сиен, Лиу и Чан веднага да дойдат в Париж.

— Върви с тези хора в квартирата ми — разпореди Гроляр на Ланжле. — Нека добре се запознаят с обстановката. Аз ще дойда при вас между седем и осем вечерта.

После Гроляр отиде да потърси Албер Прево Ламер, намери го в един от модерните ресторанти.

— Е, сега вече няма да се отделя от вас — заяви Гроляр на своя приятел. — Тези дни си купих една малка вила и тази вечер ще ми гостуваш.

— Къде е тя?

— Там, към укрепленията.

— Ставате любител на селския живот? — засмя се Албер.

— Хубаво е да се живее сред зеленина.

— Много ли гости ще имате?

— Въпросът е излишен.

— Тогава и аз съм с вас. Обичам да съм там, където мога да се повеселя.

От този момент синът на банкера и мнимият дон Хосе не се разделиха. Когато удари седем часът, приятелите станаха от местата си. Когато излязоха от кафенето, Албер бе порядъчно пийнал. Спряха един файтон, кочияшът се наведе над Гроляр и тихо попита:

— Този ли е господинът?

— Да.

С широко наметало, вдигната яка и мушамена шапка Люпен трудно можеше да бъде разпознат. Беше доста късно, когато тримата стигнаха до вилата. Трима слуги веднага се спуснаха да поемат горните им дрехи.

— Какво искат от мене тези? — измърмори Албер, докато влизаше навътре.

— Господинът не е особено вежлив! — избърбори след него Пюжал.

В този момент Порник, облечен в ливрея, тържествено съобщи:
— Господин Кликстен, нотариусът!

Влезе около 45-годишен мъж, поклони се с тържествена вежливост на министерски чиновник.

„Нотариус — помисли Албер, — сигурно не е от веселите пиячи.“

— Господин Симон Пресак! — отново извести Порник.

Някогашният банков служител влезе малко смутен и вежливо се поклони на госта.

— Господин Жан Менгар!

Банковият чиновник приближи и приятелски се ръкува с Гроляр, после бегло хвърли поглед към Албер, когото навярно не познаваше.

„Дявол да го вземе! — помисли Албер. — Вижда се, че приятелят ми Хосе общува с най-видните хора на Париж. Какво веселие може да се получи с всички тези надути гости? Ако виното не е обилно, в тази компания може да се умре от скука.“

— Господин Соларно Теста! — отново доложи Порник.

„Е, най-после пристигна познат човек“ — помисли Албер.

— Господин Гастон Жонкер! — продължаваше Порник.

Името учуди Албер, той отлично помнеше каква тясна дружба свързваше този човек и Едмон Бартес. За момент неприятно съмнение се загнезди в душата му, но преди да направи някакъв извод, гласът на Порник възвести идването на нови гости: маркиз Лара Коело и Алтавила.

— Адмирал Льо Хело! — особено тържествено извика Порник и се отмести, за да пропусне адмирала.

— Господа, сега всички сме тук — каза Гроляр и благодари за отзивчивостта на всички присъстващи да се отзоват на поканата му. — Бях уверен, че ще дойдете, защото се касае за поправянето на една голяма грешка. В такъв случай порядъчните хора никога не отказват подкрепата си.

Албер слушаше и гледаше околните с чувство на необясним страх, а те го наблюдаваха от своя страна с нескривано любопитство.

— А, това е капан! — викна той ядосан и се опита да си тръгне.

— Предупреждавам ви — каза Гроляр, — че всяка съпротива е безполезна и вие ще си тръгнете отгук чак след като отговорите на въпросите ни. Някога беше извършена кражба и преди 10 години бе

осъден на каторга един невинен човек... Сега аз ви питам кой е истинският крадец и как се казва той?

— Това няма да ви кажа!

— Нека е така, защото все пак виновникът е в ръцете ни.

— Аз не съм съгласен да говоря пред някакъв тайнствен съд и ще се оплача, където трябва.

— Ще се оплачете на братовчед си, главния прокурор на парижкия съд.

— Да! Той ще може да ме защити!

— Имайте предвид, че сам Прево Лемер ме натовари да намеря крадеца. Аз съм полицейски агент и всички тези господа, които са събра-ни тук, знаят това.

Последните думи паднаха като гръм върху главата на Албер, той пребледня и студена пот изби на челото му.

— Признайте, нещастнико! — извика Лара Коело, а Гроляр продължи:

— Всички, засегнати дори и малко от това дело, са налице. Виновникът рано или късно ще излезе наяве!

— Не с ли имало и съучастник? — попита адмиралът. — Някой ми каза, че той си е признал.

— Кой? Жюл Сеген? — обезумял попита Албер.

Замаян от възможността човекът, когото ненавиждаше, да се провали заедно с него, Албер Лемер разказа цялата история и сочеше зет си като основен виновник за нещастията на Бартес. Когато свърши, Гроляр каза:

— Сега напишете това, което ще ви продиктувам!

„Аз, долуподписаният Албер Прево Лемер, доброволно, без принуда, заявявам в присъствието на... че моят зет Жюл Сеген и аз заедно откраднахме един милион франка. За кражбата бе обвинен и осъден Едмон Бартес, тогавашен главен касиер в банкерската къща на Жюл Прево Лемер и С-ие.“

— Добре, това е началото на изкуплението — каза Гроляр и като се обърна към останалите, добави: — Господа, предстои ни изпълнението на още един дълг, затова бъдете любезни да ме последвате!

ГЛАВА VII

Времето бавно минаваше. Жюл Прево Лемер, племенникът му, главният прокурор и Жюл Сеген се бяха събрали в салона на дядото и поглеждаха часовника. От време на време госпожа Лемер поглеждаше към стаята на болния и отново като сянка се скриваше безшумно.

— Знае ли синът ми, че го чакаме? — попита болният.

— Три пъти изпратих да го викат — отговори Жюл Сеген, — но не го намериха. Всъщност понякога той се губи по цели седмици. Все пак му оставих бележка, че присъствието му е от голяма важност.

— Само да не го е сполетяла някаква неприятност — забеляза прокурорът.

— Ами — намеси се Сеген, — както винаги гуляе някъде.

В този момент в стаята влезе слуга и подаде бележка на прокурора.

— Този, който иска да ме види, дошъл ли е тук?

— С него влязоха две карети, в които седят няколко души, господарю. Понеже на двора е тъмно, не можах да ги позная.

— Това е Гроляр с агентите си — каза прокурорът, — навярно ни носи хубави вести, щом е дошъл в такова време тук Нека влезе! — обърна се той към слугата.

Наистина влезе Гроляр.

— Е, какво има? — фамилиарно се обърна към него прокурорът. — Можахте ли да изпълните искането ми?

— Прокуроре, моят труд се увенча с успех... престъпникът е в ръцете ни.

— Как го открихте?

— Той сам ще ви разкаже това. Доведохме го с нас.

— Не разбирам защо не сте отвели негодника направо в затвора?

По даден знак от Гроляр вратата се отвори и оттам се появи Албер Прево Лемер — блед, изплашен, с изкривени черти на лицето. Държаха го Порник, Данео, Пюжал и Ланжле.

— Ето крадеца! — каза Гроляр.

Присъстващите нададоха вик на смайване.

— Каква е тази недостойна комедия — гневно се намеси прокурорът, — с какво право сте си позволили да присвоите моята власт? Защо сте арестували Албер?

— Като агент на съдебната власт — скромно заяви Гроляр — аз имам право да арестувам всеки мошеник, когото успея да разкрия.

— Спрете! Вие сте обезумял!

— Предавам ви както крадеца на милиона, така и неговия съучастник — Жюл Сеген.

— Мене! — викна възмутен зетят на Албер.

В този момент незабелязано влязоха в стаята всички участници в разпита, които преди това се разигра във вилата.

— Господин прокурор — каза адмирал Льо Хело, — Едмон Бартес не е виновен за престъплението, за което беше осъден. Един от престъпниците си призна вината и даде писмени показания, подкрепени от собствения му подпис, в които посочва и своя съучастник.

— Ето показанието — каза Гроляр и извади от джоба си сгънат лист.

Главният прокурор и Жюл Сеген едновременно прочетоха документа.

— Какво значи всичко това? — надменно извика Жюл Сеген. — Кой е посмял да ме обвини в кражба?

— Вашият съучастник — отвърна Гроляр.

— Ако уловката с писменото показание е измислена от Бартес, това не прави чест на неговата изобретателност и аз го съветвам по-прецизно да се подготви за своите измами. Цял Париж прекрасно знае, че Албер е вечно пиян и не може да отговаря за постъпките си. А поради идиотската си злоба към мен той едва ли знае дори какво му е диктувано. Покажете ми престъпник, който сам би подписал присъдата си!

Всичко бе казано с огромно нахалство и за миг смути и самия Гроляр. Полуизлегнал се на едно кресло, болният, жена му и дъщеря му слушаха всичко, което се говореше около тях. Изведнъж адмиралът се обърна към жените.

— Вие сами не твърдахте ли неотдавна, че Едмон е невинен?

— Да, и това е нашето дълбоко убеждение — каза госпожа Лемер.

Настъпи тежко мълчание.

— Слушайте — каза най-после с дрезгав глас болният, като повика при себе си маркиз Лара Коело, — вие, който винаги сте били най-добрият ми приятел, кажете истината, каквата и да е тя. Готов съм да понеса всичко. Кажете ми вярвате ли в обвинението срещу Бартес?

— Не, не и не!

— В такъв случай?

— Уви, драги мой, аз никого не искам да виня, но потърсете този, който има изгода от престъплението... — и той погледна към съпруга на Стефани.

Въпреки намека Жюл Сеген не се смути и продължи с предишния самоуверен тон:

— Инсинуацията е жалко оръжие и не може да служи за доказателство!

— Доказателствата, които не може да покаже маркиз Коело, мога да покажа аз — намеси се Гроляр. И той с невъзмутимо спокойствие започна да разпитва доведените свидетели. Но тъй като всички говореха за Албер, Жюл Сеген успя да си възвърне предишната самоувереност и нахалство.

— Наистина, планът е добре замислен — каза той. — Жалко само, че в основите си е погрешен. Постъпката на шурей ми бе известна, но по причини, които не е трудно да се разберат, ние не казахме на никого. Жюл Прево Лемер, за дъщерята на когото се ожених, сам даде 500 хиляди франка, за да се плати полицата. Синът му лично отиде в банката, за да се избегнат злонамерените игри на дребните служители. Какво престъпление има тук? Ние сами прикрихме греха на едни от членовете на семейството ни.

При тези думи прокурорът трепна. Той се обърна към болния с укор.

— Защо по-рано не ми казахте за всичко това?

— Но тези 500 хиляди франка... аз...

Внезапно някой отвори вратата на стаята и на прага се показа един разгневен човек.

ГЛАВА VIII

Бомба да беше хвърлена през прозореца, не-би имала такъв зашеметяващ ефект, както появата на Едмон Бартес.

— Господин прокуроре — каза Гроляр, — ако не моите доказателства, то вероятно думите на самия Бартес ще ви убедят в невинността му.

Самоуверен и готов да се бори докрай, Жюл-Сеген заяви:

— Даже и да е имало кражба, аз не съм замесен в нея. Само шурейт ми Албер е виновен за всичко.

— Мерзавец! — мъртвоблед извика Албер право в лицето му. — Ти сто пъти си по-виновен от мен. Ако аз в минута на парично затруднение фалшифицирах подписа на татко, то ти сам открадна парите и собственоръчно сложи половината от тях под паркета в стаята на Бартес! Да, ти го направи, не аз!

Старият банкиер, силно развълнуван, с мъчително усилие се надигна от креслото си и пристъпи няколко крачки напред.

— Тук, в моя дом, все още аз съм господар! — и като се обърна към сина си и зет си, викна: — Крадци, мошеници! Ако имах сили, бих ви разкъсал на парчета!

После се обърна към племенника си и спокойно добави:

— Господин прокурор, както знаете, ограбени ми бяха един милион франка Изпълнете дълга си — нека крадците — моят син и съпругът на дъщеря ми, бъдат съдени като всички престъпници, нека правосъдието бъде безпощадно към тях. Нека бъдат изпратени на заточение, както бе изпратен заради тях един напълно невинен човек.

Прокурорът стана и заяви с делови тон:

— Приемам искането ви, утре ще започна разследване.

После старият Лемер коленичи пред Едмон и с просълзен глас му каза:

— Вие, чието име бе незаслужено обезчестено, вие, който преживяхте толкова мъки и страдания по моя вина и по вина на близките ми, простене ми! Бих искал с цената на целия си живот да върна миналото, но да изкупя престъпната си слепота!

Нито един мускул не трепна по лицето на Едмон. Вкаменен, безпощаден и безмилостен, тон си спомни за желанието да мъсти. Двете жени, със залети от сълзи лица, също коленичиха до болния старец и всички заедно протегнаха ръце с молбата:

— Простете ни! Простете ни!

В този момент до Бартес приближи адмиралът.

— Бартес — каза му той развълнувано, — нима в сърцето ви не е останала поне капка милост? Отмъщението е присъщо на дребнавите умове, а способността да забравиш и простиш е присъща само на хора с богата и благородна душа.

При тези думи глухо ридание се изтръгна от гърдите на Едмон. В това време Сеген приближи съпругата си.

— Госпожо, бих искал...

— Не искам да чувам нищо от вас — прекъсна го с презрение Стефани. — Вие не само откраднахте парите на баща ми, вие озлостихте и мене.

Унижен дори и от жена си, той се оттегли към завесите, които закриваха прозореца, скри се зад тях и преди някой още да бе доловил намерението му, извади от джоба си револвер, приближи дулото му към слепоочието си и стреля.

При този звук всички се втурнаха към прозореца, а Албер, обезумял от преживяното, припадна до трупа на самоубиеца. Когато се съвзе, всички разбраха, че е полудял Той се смееше силно, молеше да не го изпращат на каторга, кискаше се като дете и обещаваше да върне откраднатото.

— Е, Бартес, не сте ли достатъчно отмъстен? — каза адмиралът. — Убеден съм, че не бихте желали такъв край.

— Господа, струва ми се, че сега съдебното дирене е излишно — заяви прокурорът. — Единия от престъпниците се самоуби, а другият е невменяем. Но аз не забравям, че има и един невинен, честта на когото трябва да се възстанови. Задължавам се да направя това пред обществото, а сега, моля ви, позволете на нещастните ми сродници да се отдадат на скръбта си.

Въпреки вълненията старият Прево Лемер не умря. Интересите на семейството и честта на фирмата, която на всяка цена трябваше да спаси, му помогнаха да преодолее кризата.

— Аз няма да спася семейството от разрухата — казваше старият банкер. — Това може да направи един човек Но ще се съгласи ли?

Този човек беше Едмон Бартес, чиято чест бе публично възстановена от съда.

В душата на Бартес вече цареше необикновено спокойствие. Понякога му се струваше, че отмъщението е било много жестоко, и съвестта започваше да го измъчва. Освен това образът на красивата Стефани непрекъснато заставаше пред него. Бледа в траурното си облекло, тя му се струваше още по-прекрасна и трогателна, още по-чиста и благородна. Нея, именно нея той искаше да спаси от нищета и разруха, от нови несгоди и мъчения. Заради нея Едмон се закле да възстанови предишния блясък на фирмата „Право Лемер и С-ие“.

За да осъществи проекта си, бяха му нужни крупни суми. За помощ се обърна към верните си другари, китайците.

— Куан, върховният повелител — отвърнаха му Сиен, Лиу и Чан, — може да ползва съкровищата на „Поклонниците на сенките“.

Като си осигури кредит, Бартес се раздели с пръстена на стария Фо, знака за върховна власт, който той връчи на китайците.

— Аз не съм от вашия народ и няма да съумея да изпълня всички задължения, наложени ми от званието Куан. Изберете си по-достоеен Куан от вашата среда, който ще е по-близко до вас и по-добре ще се грижи за благото на обществото ви.

Сиен, Лиу и Чан приеха пръстена и след три дни се върнаха в Батавия. После Бартес пожела Жонкер и Пол Прево Лемер да станат негови помощници, а Порник, Пюжал и Люпен благодарение на застъпничеството му получиха служби — всеки според способностите си.

Лангле пожела да се наслаждава спокойно на живота и се засели в един от крайните квартали на Париж заедно с неразделния си приятел Гроляр. „Мокиският император“ подаде оставката си и се примири с положението си. Освен това нямаше ли причини да бъде доволен? Той възвърна свободата и честното име на сина си. И го направи, без да очаква благодарност. Всъщност съзнанието за изпълнен дълг го караше да бъде толкова доволен, а това беше много повече от всякакви награди!

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.